

รายงานฉบับสมบูรณ์
(วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2565 ถึงวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2566)

สัญญาเลขที่ A14F650092

การพัฒนาและการขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหา
ความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง
The Development and extension spatial support system for
completed and precise poverty problem solving in Lampang
Province

โดย อาจารย์ดวงใจ พุทรวรค์ หัวหน้าโครงการวิจัย และคณะ
สังกัด สำนักอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง/
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สนับสนุนโดยกองทุนส่งเสริม ววน. และหน่วย บพท.

วันที่ 15 เดือนเมษายน พ.ศ.2566

นักวิจัยและสังกัด

1. นางดวงใจ พุทรวงศ์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. นางสาวศิริญา จนาศักดิ์	คณะวิทยาการจัดการ
3. นายวิศว์ เศรษฐกร	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. นางสาวไพบูลย์ หมุ่มมาศ	คณะวิทยาศาสตร์
5. นางสาวชัตนารี มีสุขโข	คณะวิทยาศาสตร์
6. นางจิระประภา คำราช	คณะวิทยาการจัดการ
7. นายขจรศักดิ์ วงศ์วิราช	คณะวิทยาการจัดการ
8. นายนราธิป วงษ์ปัน	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
9. นางเนตรดาว โทธีรัตน์	คณะวิทยาการจัดการ
10. นางกาญจนา คุมา	คณะวิทยาการจัดการ
11. นางสาวธนพร หมูคำ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
12. นางสาวพฤษภา เครือแสง	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
13. นางสาววิยดา เหล่มตระกูล	คณะครุศาสตร์
14. นางสาวสุภาภรณ์ มาชัยวงศ์	คณะครุศาสตร์
15. นายณัฐกฤษณ์ ธรรมกวินวงศ์	คณะวิทยาศาสตร์
16. นางรัตนภัทร มะโนชัย	คณะเทคโนโลยีการเกษตร
17. นางสาวกาญจนา รัตนธีรวิเชียร	คณะวิทยาการจัดการ
18. นางสาวสุวรรณี จันทร์ตา	คณะเทคโนโลยีการเกษตร
19. นางสาวเบญจวรรณ ดิษฐขาวนา	คณะวิทยาการจัดการ
20. นายวรรักษ์ หน่อสีดา	คณะเทคโนโลยีการเกษตร

กิตติกรรมประกาศ

ทางทีมงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ภายใต้โครงการ การพัฒนา และการขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ปีที่ 2 (พ.ศ.2565-2566) ขอขอบพระคุณผู้บริหารสำนักงานสภานโยบาย การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และผู้บริหารหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนา ระดับพื้นที่ (บพท.) ที่ให้ความไว้วางใจ และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการวิจัยฯ ที่มีความสำคัญ และมีคุณค่าอย่างยิ่งในครั้งนี้ อันสอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ เป็น “มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทีมที่ปรึกษา ทีมพี่เลี้ยง ของ บพท. รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา และข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินโครงการวิจัยฯ เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

รายงานฉบับสมบูรณ์นี้ เป็นการรายงานผลการดำเนินงานวิจัยในระยะ 12 เดือนนับแต่ วันที่ 14 เมษายน 2565 ถึง 15 เมษายน 2566 เป็นการประมวลภาพรวมของการดำเนินงานของ โครงการวิจัยหลักและโครงการวิจัยย่อย (Operating Model) สามโครงการ โดยแบ่งการนำเสนอตาม วัตถุประสงค์ ของแผนงานวิจัย

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง นายอำเภอทั้ง 13 อำเภอ คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิง พื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ตลอดจนผู้บริหาร บุคลากรของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดลำปาง และขอขอบคุณ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) สมาชิกสภาองค์กรชุมชน เครือข่าย ภาคประชาสังคม ที่ร่วมในกระบวนการค้นหา สอบทาน “คนจนเป่าหมาย” ร่วมดำเนินการ และให้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัย ในครั้งนี้

ท้ายนี้ ทีมวิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง บุคลากรที่เกี่ยวข้องที่อำนวยความสะดวก คอยติดตาม และให้กำลังใจทีมงานฯ ตลอดมา

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ทีมงานวิจัยฯ

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย การพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ปีที่ 2 (พ.ศ.2565-2566) มีผลการวิจัยดังนี้

ผลดำเนินงานรอบ 12 เดือน ตามวัตถุประสงค์หลัก ๆ 5 หัวข้อ มีดังนี้ 1) การค้นหา และ สอบทานคนจนกลุ่มเป้าหมายที่กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดลำปาง ในพื้นที่ 7 อำเภอในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วยอำเภอสบปราบ อำเภอแม่พริก อำเภอเสริมงาม อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอวังเหนือ และอำเภอแจ้ห่ม ครอบคลุม 46 ตำบล ใช้รายชื่อครัวเรือนยากจนในระบบ TPMAP ปี 2565 ซึ่งมีจำนวนตัวเลข 3,585 ครัวเรือน จัดตั้งคณะทำงาน ฝ่ายค้นหา สอบทานข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูล มีการประชุมเดือนละ 2 ครั้ง มีการชี้แจง และสร้างการรับรู้ระดับอำเภอ ระดับตำบล ดำเนินงานเชิงบูรณาการ 2) การสังเคราะห์ ประมวลผล แสดงผล การนำเข้าระบบ และการส่งต่อข้อมูล พบว่า จากจำนวนครัวเรือนในระบบ TPMAP 3,585 ครัวเรือน ดำเนินการสำรวจจำนวน 2,287 ครัวเรือน แบ่งเป็นครัวเรือนในระบบ TPMAP จำนวน 1,130 ครัวเรือน และครัวเรือนยากจนเพิ่มเติม/ตกหล่นจำนวน 1,157 ครัวเรือน 3) การพัฒนาโมเดล /รูปแบบการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในพื้นที่นาร่องในจังหวัดลำปาง เป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนด้วย โครงการนาร่อง ” โมเดล แก่จน ” สามประเด็น คือ ประเด็นสมุนไพร ประเด็นป่าชุมชน และประเด็น Quick Win ในพื้นที่นาร่องอำเภอเถิน ประกอบด้วย ตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง และตำบลเถินบุรี ผลการดำเนินงานในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

Operating Model ประเด็นสมุนไพร ภายใต้ โครงการ การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนพื้นที่อำเภอเถินจังหวัดลำปาง ผลการดำเนินงานมีดังนี้ กิจกรรมต้นน้ำ ด้วยการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 4 ด้านที่มุ่งการขยายตลาดผลิตภัณฑ์ การพัฒนาองค์กร การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ และการทบทวนโครงสร้างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม การจัดทำฐานข้อมูลการปลูกฯ การตรวจรับรองมาตรฐานแปลงปลูกสมุนไพรอินทรีย์ GAP, PGS และการสร้างศูนย์การเรียนรู้ครบวงจรระดับตำบล เป็นต้น ส่วนกิจกรรมกลางน้ำ มีการ Pre-audit การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร 2 ชนิด คือ น้ำมันนวดสมุนไพรหมอกไพร ที่ทำจากสมุนไพรหลัก คือ เถาเอ็นอ่อน ผักเสี้ยนผี และเพชรสังฆาต และลูกประคบเซรามิก ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ และจัดทำชุดข้อมูลองค์ความรู้ในรูปแบบ E-book (online) เผยแพร่ กิจกรรมปลายน้ำ การพัฒนา ส่งเสริมการตลาดออฟไลน์ และออนไลน์ เช่น จัดทำแคตตาล็อกสินค้า และอีแคตตาล็อกจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำสินค้า และกิจกรรมการสืบค้น สังเคราะห์ และสร้างชุดความรู้ด้านพืชสมุนไพร ตำรับยา และการรักษาของหมอ และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อนำไปใช้ และเพื่อการสืบทอดองค์ความรู้ในพื้นที่ ต่อไป

Operating Model ประเด็นป่าชุมชน ภายใต้ โครงการ การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ผลดำเนินงาน มีดังนี้ 1) กระบวนการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการครอบคลุมทั้ง 10 หมู่บ้าน พื้นที่ตำบลแม่มอก ก่อเกิดรูปธรรมของการมีส่วนร่วมในการทบทวนธรรมนูญป่าชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน และเกิดแผนปฏิบัติการร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน 2)จัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชน คนจนกลุ่มเป้าหมายได้เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการสำรวจ ชนิด ประเภท และการวัดขนาดของต้นไม้ ดำเนินการนาร่องใน 5 หมู่บ้านได้แก่หมู่ที่ 1 บ้านหัวน้ำมีป่า

ชุมชนจำนวน 4,413 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 15 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,540 ชนิด และพันธุ์ไม้ 52 สกุล และ 134 ชนิด หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน มีป่าชุมชนจำนวน 6,150 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,331 ชนิด และพันธุ์ไม้ 33 สกุล และ 72 ชนิด หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม มีป่าชุมชนจำนวน 1,584 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,150 ชนิด และพันธุ์ไม้ 36 สกุล และ 75 ชนิด บ้านห้วยน้ำพัฒนา ป่าชุมชนจำนวน 1,584 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,150 ชนิด และพันธุ์ไม้ 36 สกุล และ 75 ชนิด และหมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา และ 3) การพัฒนาต่อยอดระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ให้มีความสมบูรณ์เพื่อชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นกิจกรรมที่มุ่งอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การสร้างฝาย การทำแนวกันไฟ “คนจนเป่าหมาย” เข้าร่วมเป็นทีมสำรวจ มีโอกาสฝึกอบรมทักษะการวางแผน การวางแผน และฝึกปฏิบัติจริงในการจัดเก็บข้อมูลป่าชุมชน บันทึกข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการขอคาร์บอนเครดิต และยังก่อให้เกิดรายได้จากการเลี้ยงปลาตก การเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกพืชผักตามฤดูกาล การเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ในการบำรุงพื้นที่เพาะปลูก การทำปุ๋ยหมักใบไม้ การเลี้ยงแพะ นกจากนี้ ยังได้ส่งเสริม การจัดทำบัญชีครัวเรือน ก่อเกิดการรวมกลุ่มจิตอาสาเพาะเมล็ดพันธุ์ไม้ยืนต้นและพืชสมุนไพร, เกิดศูนย์ฝึกภาคสนามการจัดทำแปลงถาวรเพื่อการเก็บข้อมูลไม้ยืนต้น, การจัดทำคู่มือการวางแผนถาวรและการเก็บข้อมูลไม้ยืนต้น หนังสือความหลากหลายของสมุนไพรในป่าแม่หมอก

ประเด็น Quick Win ภายใต้ โครงการ การพัฒนาโมเดลแก๊จน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win ผลการดำเนินงานพบว่า 1) การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรก่อให้เกิดรายได้ให้แก่คนจนเป่าหมาย สามารถลดรายจ่ายครัวเรือน/เพิ่มรายได้ จำแนกเป็นกิจกรรมหลัก ๆ ได้แก่ การปลูกผักปลอดภัย มีครัวเรือนยากจนเข้าร่วมจำนวน 96 ครัวเรือน การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงปลาตก การปลูกหรือแปรรูปถั่วเหลือง การส่งเสริมเรื่องตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์ การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ กิจกรรมปลูก/แปรรูปถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กิจกรรมเลี้ยงไส้เดือน 15 ครัวเรือน กิจกรรมปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์จำนวน 11 ครัวเรือน กิจกรรมเลี้ยงปลาตกจำนวน 10 ครัวเรือน มีการออกแบบตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์จำนวน 6 ครัวเรือน นอกจากนี้ ครัวเรือนยากจนจะได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน 2) ส่งเสริมศักยภาพกลุ่ม หรือการส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสร้างความรู้ การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อเกิดกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กลุ่มทำน้ำเต้าหู้จำนวน 5 ครัวเรือน และกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือนจำนวน 15 ครัวเรือน และก่อก่อเกิดกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กลุ่มทำน้ำเต้าหู้จำนวน 5 ครัวเรือน และกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือนจำนวน 15 ครัวเรือน และก่อก่อเกิดกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กลุ่มทำน้ำเต้าหู้จำนวน 5 ครัวเรือน และกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือนจำนวน 15 ครัวเรือน กลุ่มที่เกิดขึ้นใหม่นี้ มีทั้งผู้นำที่มีจิตอาสา และคนจนกลุ่มเป่าหมายร่วมอยู่ด้วย กลุ่มใหม่ที่เกิดขึ้นนี้จะได้รับการต่อยอด พัฒนาทักษะเสริมองค์ความรู้ในเรื่องการปลูก และการแปรรูป เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองในอนาคตต่อไป 3) ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม การตลาด อย่างครบวงจร กระบวนการวิจัยนอกจากจะส่งเสริมการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งกลุ่มยังสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการกลุ่มที่ เช่น จัดให้มีโครงสร้างของกลุ่ม หรือแบ่งหน้าที่โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ เป็นต้น เสริมความรู้ด้านการจำหน่าย Facebook, Line ของผู้นำชุมชน ตลาดในชุมชน การออกตลาดกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้กลุ่มช่วยกันออกแบบตราผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภคภายในและภายนอกชุมชน

4) การจัดทำ Poverty Forum เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานงานส่งต่อความช่วยเหลือและสร้างยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาคความยากจนของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม การส่งต่อหน่วยงานความช่วยเหลือครัวเรือนยากจนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ ผ่านเวที เวทีระดับอำเภอ รวมถึงการส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมกิจการพลังงาน พัฒนาการอำเภอ พัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น การช่วยเหลือแบบไม่เป็นทางการ คือการที่นักวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อำเภอ หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึง ผู้นำชุมชน ในการซ่อมแซมบ้าน คนจนเป่าหมายที่มีความลำบากเรื่องที่อยู่อาศัย การมอบสิ่งของเพื่อดำรงชีพ เป็นต้น สามารถส่งต่อครัวเรือนยากจนเพื่อรับการช่วยเหลือไปได้ทั้งสิ้นจำนวน 14,373 ครัวเรือน ได้รับการช่วยเหลือแล้วจำนวน 11,589 ครัวเรือน 134 ราย นอกนั้นอยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 5) จัดทำยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ/หรือแผนจังหวัด การขับเคลื่อนต้องดำเนินงานอาศัยการทำงานทั้งระดับ Top down และ Bottom Up โดยการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยงานระดับจังหวัดคู่ขนานไปกับการขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ ร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและท้องที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชน ผลการดำเนินงานทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จต่อยอดโครงการในการช่วยเหลือครัวเรือนยากจน เป็นต้น ในขณะที่ระดับจังหวัดให้การยอมรับและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เกิดจากโครงการวิจัยฯ มากขึ้น ก่อเกิดกลไกความร่วมมือ เช่น จัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่วางแผนและกำกับติดตามผลการดำเนินงาน การบูรณาการ คน งานระหว่างหน่วยงาน เช่น สำนักงาน สำนักงานปฏิรูปเพื่อการเกษตรจังหวัดลำปาง สาธารณสุขจังหวัด อำเภอเมืองลำปาง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังแนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลร่วมกันในระยะต่อไป เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

Abstract

Research Project Title: Development and Expansion of Localized Support Systems to Address Persistent and Precise Solutions to Poverty Issues in the Province of Lampang, Year 2 (AD 2022-2023)

Work Progress Summary for the 12-Month Period Pursuant to the Main Objectives of the 5 Key Areas are as follows: 1. Search and Verification of Targeted Impoverished Groups: A task force was established to cover the 7 districts in Lampang province, including Sabprab, Mae Phrik, Serm Ngam, Ko Kha, Mae Tha, Wang Nuea, and Chae Hom, encompassing 46 sub-districts. Utilized the list of impoverished households in the TPMAF system for the year 2022, totaling 3,585 households. The task force conducted monthly meetings (twice per month) focusing on data search, verification, and synthesis, aiming to raise awareness at the district and sub-district levels. 2. Data Synthesis, Processing, Presentation, System Input, and Data Forwarding: From the 3,585 households in the TPMAF system, a survey was conducted on 2,287 households. This included 1,130 households from the TPMAF system and an additional/dropped out 1,157 households. 3. Development of Models/Approaches to Address Impoverishment Challenges: Implemented a pioneering project called "Poverty Alleviation Model," focusing on three aspects: Herbal Medicine, Community Forest, and Quick Wins in the leading area of Amphoe Thoen. These efforts are aimed at addressing impoverishment challenges through a precise and effective approach. The outcomes of the 12-month work period are summarized as follows: Data were collected from the TPMAF system and through additional surveys. Regular meetings were conducted to raise awareness at the district and sub-district levels. A Poverty Alleviation Model project was initiated, focusing on herbal medicine, community forest, and Quick Wins in the leading area of Amphoe Thoen. These results provide a foundation for the next steps of the project, with a focus on addressing impoverishment challenges in Lampang province in a precise and effective manner.

Operating Model: Herbal Focus under the Development Project of the Value Chain of Mae Mok Herbal Products to Address Poverty Issues in Amphoe Thoen, Lampang Province. The progress of the activities is as follows: Upstream Activities: Strategic Planning: Development is strategized in four dimensions, aiming to expand the market for herbal products. Organizational Development: Enhancing the organization's capabilities. New Product Value Creation: Introducing new products using biotechnology. Committee and Group Structure Review: Evaluating the committee's structure and group members. Database Establishment for Cultivation: Compiling a database for herbal cultivation. Certification Standards: Implementing organic herbal farm certification standards, including GAP and PGS. Establishment of Integrated Learning Centers: Creating holistic learning centers at the sub-district level. Midstream Activities: Pre-audit:

Conducting pre-audits for certification. Herbal Product Development: Developing two herbal products: "Mae Mok Herbal Massage Oil" from primary herbs such as tender ginger, devil's tongue fern, and sacred lotus, and ceramic compress balls. Knowledge Transfer: Transferring knowledge and technology to group members. E-book Knowledge Database: Creating and disseminating knowledge in E-book (online) format. Downstream Activities: Market Development: Promoting offline and online marketing. Product Catalog and E-catalog: Creating product catalogs and e-catalogs. Video Clips: Producing video clips to introduce products. Search, Synthesis, and Knowledge Set Creation: Conducting research, synthesis, and creating knowledge sets on herbal plants, traditional medicine recipes, and treatments. Sustainability Linkage: Establishing connections with relevant organizations such as public health and sub-district hospitals for sustainable knowledge transmission in the area. This operating model encompasses a comprehensive approach from cultivation to market development, focusing on sustainable knowledge transfer and poverty alleviation in the target area.

Operating Model: Community Forest Focus under the Poverty Alleviation Project through Community Forests in Amphoe Thoen, Lampang Province. The progress of the activities is as follows: 1. Community Forest Management Process with Participatory Approach: Participatory management processes were conducted across 10 target villages in Tambon Mae Mok. Collaborative participation was encouraged in reviewing community forest bylaws for each village. Joint plans for community forest management were developed. 2. Community Forest Database Establishment: Learning activities took place through surveys of tree species, types, and measurements. Navigation was conducted in five villages, specifically: Ban Hua Nam developed a community forest covering 4,413 rai, data collected from 15 plots, revealing 2,540 tree species and 52 genera. Ban Sap Phan Hin developed a community forest covering 6,150 rai, data collected from 10 plots, revealing 2,331 tree species and 33 genera. Ban Den Udom developed a community forest covering 1,584 rai, data collected from 10 plots, revealing 2,150 tree species and 36 genera. Ban Hua Nam Phatthana developed a community forest covering 1,584 rai, data collected from 10 plots, revealing 2,150 tree species and 36 genera. Ban Sap Phan Hin Phatthana developed a community forest, data not specified. 3. Development of an Ecologically Sustainable Forest System: Conservation and restoration activities were undertaken to benefit the community. Initiatives included creating firebreaks and organizing anti-fire campaigns. People from impoverished backgrounds participated in surveys and gained opportunities for training and practical experience in data collection for community forests. Income generation initiatives involved carbon credit applications, fish farming, egg-laying chicken farming, seasonal vegetable cultivation, earthworm farming for organic fertilizer, composting leaf litter, and raising red worms. Promoted household accounting practices and established voluntary groups for seedling cultivation and herbal plantations. Developed field training

centers, established permanent plots for tree species data collection, and created guides for long-term plot placement and tree data collection. Published a booklet on the diversity of herbal plants in the Mae Mok forest. This operating model involves a collaborative approach to community forest management, focusing on learning, data collection, and sustainable ecological practices for the benefit of the local population, along with economic empowerment initiatives.

Quick Win Focus under the Poverty Alleviation Project through Quick Win Activities in Amphoe Thoen, Lampang Province: 1. The progress of Quick Win activities in addressing poverty in Amphoe Thoen, Lampang Province through various agricultural initiatives has shown significant results: Promotion of Agricultural Product Processing: Agricultural processing initiatives have generated income for the targeted impoverished individuals, leading to reduced household expenses and increased revenue. Key activities include: Safe vegetable cultivation involving 96 participating households. Vermiculture (earthworm farming) and fish farming. Yellow bean cultivation or processing. Promotion of branded products/packaging. Grass cultivation for animal husbandry. Training on household accounting was provided to impoverished households. 2. Enhancing Group Potential and Promoting Community Involvement: Activities aimed at fostering knowledge, resource access, and efficient utilization include: Establishment of three new occupational groups: yellow bean growers (29 households), watermelon growers (5 households), and vermiculture practitioners (15 households). Empowerment of new groups with volunteer leaders and the participation of impoverished individuals. Continuous development and training to enhance skills and knowledge in cultivation and processing, enabling sustainable self-reliance. 3. Promoting Group Management and Holistic Marketing: Research and support initiatives extend beyond group formation to include group management. This involves creating structures such as committees and assigning roles. Strengthening marketing skills through various channels, including social media platforms like Facebook and Line, has been encouraged. Market exploration within the community and collaboration with governmental and private organizations has been facilitated. The groups are encouraged to design product labels to enhance consumer awareness within and beyond the community. These Quick Win activities have effectively addressed poverty by empowering communities with sustainable agricultural practices, income-generating initiatives, and comprehensive group management and marketing strategies. 4) Poverty Forum Development: The establishment of a Poverty Forum serves as a crucial tool for coordinating and strategizing solutions to address poverty issues in a fair and transparent manner. This forum facilitates the referral of impoverished households to relevant assistance units through various mechanisms. The coordination involves: Research Project Steering Committee Meetings: Conduction of project research committee meetings to discuss and disseminate findings at both district and provincial levels.

Referral Mechanisms: Utilization of platforms such as stages and forums to refer impoverished households to relevant agencies. Collaboration with various organizations, including the Department of Energy, District Development Offices, and Human Security Development Organizations. Informal Assistance: Informal assistance involves researchers working with relevant organizations, local authorities, and community leaders to address issues related to housing repairs and providing essential items for those facing difficulties in housing. Total Households Assisted: A total of 14,373 households have been identified and referred for assistance. Out of these, 11,589 households (134 cases) have already received support, while the remaining households are in the process of receiving assistance. The Poverty Forum, through its comprehensive approach, ensures the effective coordination of resources and assistance, ultimately contributing to the alleviation of poverty in the region.

5) Strategy Development for Addressing Local Poverty Issues: The strategy for addressing local poverty issues involves a comprehensive approach that integrates both top-down and bottom-up initiatives, linking with local, district, and provincial strategic plans. This strategy is implemented through collaborative efforts with provincial-level organizations in tandem with local-level initiatives and community leadership, such as village chiefs, elders, and community leaders. The operationalization of this strategy has resulted in the amplification of projects aimed at assisting impoverished households. At the sub-district level, local administrative organizations have been instrumental in extending support to vulnerable households. Simultaneously, at the provincial level, there has been an increased recognition and utilization of data generated from research projects. The collaboration has led to the creation of cooperative mechanisms, including the establishment of provincial level working groups responsible for planning and monitoring project outcomes. There is also ongoing integration and coordination among various agencies, such as the Provincial Agricultural Reform Office, Provincial Health Office, and the Municipality of Mueang Lampang. Furthermore, there is a forward-looking approach to the integration of shared databases in the future. This collaborative data-sharing initiative aims to enhance mutual benefits and streamline the utilization of resources for more effective poverty alleviation strategies.

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัย การพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ปีที่ 2 (พ.ศ.2565-2566) นี้ อยู่ภายใต้แพลตฟอร์มที่ 4 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ โปรแกรมที่ 14 ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ สนับสนุนจากสำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) โดยมีเป้าหมายในการค้นหา “คนจนเป้าหมาย” และหาแนวทางแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำบนฐานข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำ อันเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ กระจายความเจริญ โดยใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมพร้อมใช้จากภาควิชาการ สถาบันการศึกษา บุคลากรร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนในการพัฒนาทักษะอาชีพและยกระดับรายได้คนจน 40% ล่าง อย่างน้อย 200ครัวเรือน หรือ 800 คน เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 10%

ผลดำเนินงานรอบ 12 เดือน ตามวัตถุประสงค์หลัก ๆ 5 หัวข้อ มีดังนี้ 1) การค้นหา และสอบทานคนจนกลุ่มเป้าหมายที่กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดลำปาง อย่างแม่นยำ ในพื้นที่ 7 อำเภอในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วยอำเภอสบปราบ อำเภอแม่พริก อำเภอเสริมงาม อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอวังเหนือ และอำเภอแจ้ห่ม ครอบคลุม 46 ตำบล ตามแผนงาน ต้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ครัวเรือนในระบบ TPMAp และที่จะ Add on เข้ามาอย่างน้อย 4,000 ครัวเรือน หรือ 15,000 คน โดยใช้รายชื่อครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.ปี 64 และถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งมีจำนวนตัวเลข 3,585 ครัวเรือน เป็นฐานในการจัดเก็บข้อมูล ทั้งนี้ เป็นนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางที่ให้หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางใช้รายชื่อในระบบ TPMAp นี้ ในทางปฏิบัติจากที่ตั้งเป้าหมายไว้ 3,585 ครัวเรือน สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ 2,287 ครัวเรือน หากพิจารณาด้วยใช้รายชื่อจากฐาน TPMAp ปี 65 จะเห็นว่า ตัวเลขคนจนหายไปจำนวน 2,290 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.9 และมีตกหล่นหรือที่ Add-on เข้ามาจำนวน 1,157 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.3 สาเหตุที่ตัวเลขคนจนในฐาน TPMAp หายได้ร้อยละ 63.9 เนื่องจาก ปี 65 หรือการเก็บครั้งที่สองนี้ ทางทีมงานได้วางระบบกลไกการค้นหาและสอบทานค่อนข้างละเอียด เช่น มีการสอนทนายชื่อ คนจนในฐาน TPMAp ก่อนและมีการคัดเข้า-คัดออก คนจนที่ใช่ และไม่ใช่ (exclusion และinclusion) เพื่อให้ได้คนจนที่ถูกต้อง แม่นยำ โดยผู้ที่ชี้เป้าว่า ใครจนจริงไม่จริง คือคนในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการสอบทานความถูกต้องในเวทีคินข้อมูลระดับตำบล ผู้เข้าร่วมเวทีประกอบด้วย ท้องถิ่น หน่วยงานระดับพื้นที่ ก่อนการคินข้อมูลระดับอำเภอ และจังหวัดต่อไป

การดำเนินโครงการวิจัยฯ แบ่งระบบ กลไกการค้นหาและสอบทานข้อมูล ดังนี้ 1. ระบบกลไกภายในฯ โดยมหาวิทยาลัยฯได้มี 1) คำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานโครงการวิจัยการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง (เอกสารในภาคผนวก) ดังนี้ (1) คณะทำงานด้านบริหารโครงการหรือทีมบริหารโครงการ (2) คณะทำงานฝ่ายเลขานุการ พิธีการและประชาสัมพันธ์ (3) คณะทำงานฝ่ายประสานงานกับหน่วยงาน ภาคี เครือข่าย (4) คณะทำงานฝ่ายนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูล และการสื่อสาร เผยแพร่ข่าวสารโครงการ (5) คณะทำงานฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายวัสดุ และฝ่ายการเงิน (6) คณะทำงานฝ่ายค้นหา สอบทานข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูล (7) คณะทำงานด้านการประเมินโครงการฯ แต่ละคณะทำงาน มีบทบาทหน้าที่

ที่ชัดเจน 2) จัดให้มีการประชุม นักวิจัยภายใต้โครงการวิจัยการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง สองอาทิตย์ต่อหนึ่งครั้ง หรือ เดือนละสองครั้ง เพื่อเป็นเวทีการติดตามผลการดำเนินงาน และสื่อสารข้อมูล รวมถึงเพื่อการวางแผนการทำงานร่วมกัน ผลการดำเนินงานภายใต้ระบบกลไกภายในดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดการบูรณาการศาสตร์การทำงานร่วมกัน นักวิจัยพัฒนาตนเองให้เป็นนักจัดการพื้นที่ โดยการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างนักวิจัย และการเรียนรู้กับภาคี เครือข่ายในพื้นที่ ในขณะที่มหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการทำงานเชิงพื้นที่มากขึ้น โดยมีแนวทางที่จะสอดแทรกสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจนไปในหลักสูตรของสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุขชุมชน เป็นต้น รวมถึงการกำหนดประเด็นการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นหนึ่งในทิศทางการส่งเสริมการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางโดยเฉพาะ ผู้สูงอายุ เป็นต้น

2.ระบบ กลไกภายนอกฯ การดำเนินการสร้างการรับรู้ การบูรณาการข้อมูล การประชุมวางแผน การดำเนินงานและการติดตามผลระดับจังหวัด อำเภอ และระดับพื้นที่ โดยดำเนินการเข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อนำเสนอสาระ และกระบวนการดำเนินงานวิจัย และรับฟังข้อเสนอแนะ มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ MOU ระดับจังหวัดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เอกสารภาคผนวก) การชี้แจง และสร้างการรับรู้ระดับอำเภอ 7 อำเภอ ผ่านการประชุมประจำเดือนหัวหน้าส่วนราชการและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และดำเนินการชี้แจงระดับตำบล 46 ตำบล โดยเชื่อมประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้บริหารท้องถิ่น ท้องที่และผู้นำชุมชน ตลอดจนผู้จัดเก็บข้อมูล เพื่อรับทราบถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รวมถึงกระบวนการดำเนินงานเชิงบูรณาการ ผลการดำเนินงานภายใต้กลไกดังกล่าว ส่งผลให้ บทบาทมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางได้รับการยอมรับจากหน่วยงานระดับจังหวัด และชุมชนภายนอกมากยิ่งขึ้น นักวิจัยได้รับการเชิญร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอยู่ในหลายหน่วยงาน เช่น เทศบาลนครลำปาง อำเภอเมืองลำปาง รวมถึงการเป็นวิทยากรให้กับหลายหน่วยงานระดับจังหวัด เช่น สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง เป็นต้น ในส่วนผลที่เกิดกับภาคี เครือข่าย ก่อเกิดการพบปะแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น รับให้เกิดช่องทางการสื่อสารข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพิ่มขึ้น ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นต้น

2) การสังเคราะห์ ประมวลผล แสดงผล การนำเข้าสู่ระบบ และการส่งต่อข้อมูล การประมวลผลเข้าระบบยังคงเป็นการป้อนข้อมูลเบื้องต้นเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลที่ทีม IT พัฒนาขึ้นมาเพื่อติดตามสถานการณ์ จัดเก็บข้อมูล พบว่า จากจำนวนครัวเรือนในระบบ TPMA 3,585 ครัวเรือน ดำเนินการสำรวจจำนวน 2,287 ครัวเรือน แบ่งเป็นครัวเรือนในระบบ TPMA จำนวน 1,130 ครัวเรือน และครัวเรือนที่ได้จากการชี้เป้าของผู้นำชุมชนที่เพิ่มเติมเข้ามา/ตกหล่นจำนวน 1,157 ครัวเรือน สำหรับการส่งต่อข้อมูลครัวเรือนทั้งที่ได้จากการจัดเก็บปีที่ 1 และปีที่ 2 สามารถดำเนินการส่งต่อไปทั้งหมดผ่านหน่วยงานงานที่เกี่ยวข้องรวม 20 หน่วยงาน ดังรายละเอียดปรากฏอยู่ในเล่มรายงาน ผลการดำเนินงานทำให้ได้เรียนรู้ถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพของการส่งต่อความช่วยเหลือ เช่น ข้อมูลต้องถูกต้องแม่นยำ และเป็นปัจจัย มีกระบวนการจัดเก็บที่น่าเชื่อถือ และสามารถอธิบายถึงจำนวนครัวเรือนยากจนที่เพิ่มหรือลดจำนวนลง ต้องอาศัยการวางแผน และการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับพื้นที่ ทั้งท้องที่ ท้องถิ่นและผู้นำชุมชน การจัดเก็บต้องสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในความสำคัญของการเก็บข้อมูล 3) **พัฒนาโมเดล /รูปแบบการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในพื้นที่นำร่องในจังหวัดลำปาง** เป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยโครงการนำร่อง "โมเดลแก้จน" สามประเด็น คือ ประเด็นสมุนไพร ประเด็นป่าชุมชน และประเด็น

Quick Win ในพื้นที่นำร่องอำเภอเถิน ประกอบด้วย ตำบลแม่เม็ก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง และตำบลเถินบุรี ผลการดำเนินงานในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

Operating Model ประเด็นสมุนไพร ภายใต้ โครงการ การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่เม็กเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนพื้นที่อำเภอเถินจังหวัดลำปาง เป็นการยกระดับรายได้คนจนพัฒนาและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพรแม่เม็กด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม: การปลูกพืชอินทรีย์ การทำปุ๋ยอินทรีย์การแปรรูปสมุนไพร การสกัดสารสำคัญ และเพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่เม็กเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล รวมถึงการเพื่อยุทธศาสตร์และสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ด้านพืชสมุนไพรพื้นบ้าน ตำรับยา การบำบัดรักษาจากปราชญ์ชุมชนและหมอเมือง 12 เดือนที่ผ่านมา มีกระบวนการ และผลการดำเนินงานดังนี้

กิจกรรมต้นน้ำ เป็นการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) กลุ่มวิสาหกิจสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่เม็กฯ สมุนไพรแม่เม็ก พบว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของกลุ่มฯ ที่หลากหลาย โครงการวิจัยได้ ร่วมกับผู้บริหาร สมาชิกกลุ่ม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวางแผนตั้งเป้าหมายของการแก้ไขปัญหา **กิจกรรมกลางน้ำ** มีการ Pre-audit การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร 2 ชนิด คือ น้ำมันนวดสมุนไพรหมอกไพร ที่ทำจากสมุนไพรหลัก คือ เถาเอ็นอ่อน ผักเสี้ยนผี และเพชรสังฆาต และลูกประคบเซรามิค ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ และจัดทำชุดข้อมูลองค์ความรู้ในรูปแบบ E-book (online) เผยแพร่ **กิจกรรมปลายน้ำ** การพัฒนา ส่งเสริมการตลาดออฟไลน์ และออนไลน์ เช่น จัดทำแคตตาล็อกสินค้า และอีแคตตาล็อก จัดทำคลิปวิดีโอแนะนำสินค้า และกิจกรรมการสืบค้น สังเคราะห์ และสร้างชุดความรู้ด้านพืชสมุนไพร ตำรับยา และการรักษาของหมอ และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อนำไปใช้ และเพื่อการสืบทอดองค์ความรู้ในพื้นที่ ต่อไป

ผลการดำเนินงาน ก่อเกิดการเปลี่ยนในระดับหน่วยงาน กลุ่ม และตัวบุคคล กล่าวคือ เทศบาลตำบลแม่เม็ก เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ เทศบาลฯ โดย พัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลแม่เม็กเชื่อมประสานกิจกรรมภายใต้โครงการวิจัยไปเป็นส่วนหนึ่งภารกิจหนึ่งของหน่วยงาน เป็นต้น นอกจากนี้ กลุ่มวิสาหกิจการเกษตรสมุนไพรตำบลแม่เม็ก ได้มีการปรับโครงสร้างกลุ่ม ปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ปรับเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิกกลุ่ม เพื่อเอื้อต่อครัวเรือนยากจนในพื้นที่ เป็นต้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงระดับตัวบุคคลดังจะเห็นได้จาก รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เม็กที่ได้รับมอบหมายจากนายกฯ เป็นหลักในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ ได้เรียนรู้การเป็นนักจัดการพื้นที่วิจัย ตลอดจนสมาชิกสภาฯ ประธานกลุ่มวิสาหกิจการเกษตรสมุนไพรฯ เป็นต้น ในส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครัวเรือนยากจน นอกเหนือจากการได้รับการส่งต่อความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว ยังได้มีโอกาสเข้าเรียนรู้ภายใต้กิจกรรมของโครงการย่อย OM ทำให้ก่อเกิดโอกาส และรายได้ มากน้อยต่าง ๆ กับ ทั้งที่เป็นรายได้ที่เกิดขึ้นทันที เช่นการขายสมุนไพร รายได้ในระยะยาว เช่น การขายสมุนไพรที่ได้รับการส่งเสริมการปลูก และผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการส่งเสริมการแปรรูป เช่นน้ำมันนวด เป็นต้น

Operating Model ประเด็นป่าชุมชน ภายใต้ โครงการ การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วย ป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนครอบคลุมทั้งมิติ ต่างๆด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มุ่งส่งเสริมให้เกิด 1) กระบวนการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ของพื้นที่เป้าหมาย 2) จัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนอย่างยั่งยืน และ 3) การพัฒนาต่อยอดระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ ผลดำเนินงานรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา มีดังนี้

1) กระบวนการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการครอบคลุมทั้ง 10 หมู่บ้าน พื้นที่ตำบลแม่มอก ก่อเกิดรูปธรรมของการมีส่วนร่วมในการทบทวนธรรมนูญป่าชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน เช่น การเพิ่มประเด็นการเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากป่าของ “คนจนเป้าหมาย” นอกจากนี้ ก่อให้เกิด แผนปฏิบัติการร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน ที่สะท้อนแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึง เช่น การฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ การสร้างฝายชะลอน้ำ การสร้าง แนวกันไฟบางพื้นที่ต้องการจัดซื้อที่ดินเพื่อตรวจการในพื้นที่ การจัดให้มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

2) จัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนอย่างยั่งยืน เป็นการดำเนินงานที่ต้องคัดเลือก กลุ่มเป้าหมายทั้งที่เป็นปราชญ์ที่มีความรู้เรื่องเส้นทางป่า ชนิดประเภทต้นไม้ รวมถึง กลุ่มเป้าหมายที่เป็น คนจน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในกระบวนการสำรวจชนิด ประเภท และการวัดขนาดของ ต้นไม้ วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ดำเนินการในหมู่บ้านต้นแบบที่มีพื้นที่ป่าชุมชนติดกัน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหัว น้ำมีป่าชุมชนจำนวน 4,413 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 15 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,540 ชนิด และพันธุ์ไม้ 52 สกุล และ 134 ชนิด หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน มีป่าชุมชนจำนวน 6,150 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,331 ชนิด และพันธุ์ไม้ 33 สกุล และ 72 ชนิด หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม มีป่าชุมชนจำนวน 1,584 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,150 ชนิด และพันธุ์ไม้ 36 สกุล และ 75 ชนิด บ้านหัวน้ำ พัฒนา ป่าชุมชนจำนวน 1,584 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้น จำนวน 2,150 ชนิด และพันธุ์ไม้ 36 สกุล และ 75 ชนิด และหมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา ส่วน วัตถุประสงค์ที่ 3) การพัฒนาต่อยอดระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ให้มีความสมบูรณ์เพื่อชุมชนได้ใช้ประโยชน์ จากทรัพยากร เป็นการดำเนินกิจกรรมที่มุ่งอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่ง กระบวนการวิจัยได้ส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ได้สร้าง ฝายหินทิ้งผสมปูนขนาดกลางจำนวน 1 ฝาย การสร้างฝายหินทิ้ง จำนวน 3 ฝาย และารร่วมสนับสนุน การทำแนวกันไฟ

ผลการดำเนินงานภายใต้โครงการ ก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายระดับ 1) ระดับชุมชน ทำให้ ชุมชนเป้าหมาย ได้เรียนรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญ ของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ และเตรียมพร้อมในการยื่นข้อเสนอเพื่อซื้อขายได้ในตลาดคาร์บอนเครดิต นับว่าเป็น โอกาสการลงทุนที่คุ้มค่ามาก เพราะถือว่าเป็นตลาดที่รู้หน้าเร็วและขยายตัวสูงมาก ซึ่งต้องอาศัยความ สามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการดูแลรักษาผืนป่าของชุมชนไว้ให้ยั่งยืน ทั้งนี้รายได้จากการขาย “Carbon credit” จะเป็นเงินหมุนเวียนกลับมายังชุมชนให้สามารถใช้ในการดูแลรักษาป่าได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นแหล่งกองทุนหมู่บ้านได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ผลทางอ้อมยังเกิดกับสมาชิกชุมชน หลากหลายด้าน อาทิ ป่ายังเป็นแหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนอากาศบริสุทธิ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สมาชิก สามารถเก็บสมุนไพรและของป่าต่าง ๆ ได้ทุกฤดูกาลอีกด้วย ดังนั้น ภายใต้การส่งเสริม ในมิติเศรษฐกิจที่

มุ่งเน้นการนำทรัพยากรธรรมชาติในป่ามาก่อให้เกิดรายได้แล้ว ในแง่มิติทางสิ่งแวดล้อมนับว่าเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นการส่งเสริมที่ทันต่อสถานการณ์เนื่องจากเป็นกระแสระดับโลกที่ต้องถ่วงกันอย่างละเอียดถี่ถ้วนได้ตระหนักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งท้องถิ่น ท้องที่และกรมป่าไม้ และที่สำคัญคนในชุมชนพร้อมที่จะดำเนินการในสิ่งนี้ แม้จะไม่เห็นผลในระยะอันสั้นก็ตาม ก่อเกิดการรวมกลุ่มจิตอาสาเพาะเมล็ดพันธุ์ไม้ยืนต้นและพืชสมุนไพรเพื่อคืนสู่ป่า เพื่อรักษาสมดุลธรรมชาติ ศูนย์ฝึกภาคสนามการจัดทำแปลงถาวรเพื่อการเก็บข้อมูลไม้ยืนต้น การจัดทำคู่มือการวางแผนถาวรเพื่อการวางแผนและการเก็บข้อมูลไม้ยืนต้น หนังสือความหลากหลายของสมุนไพรในป่าแม่มอก 2) ระดับปัจเจก ทำให้“คนจนเป้าหมาย” ได้มีส่วนร่วมเป็นทีมสำรวจกับที่ปรึกษาเป็นนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และมีโอกาสฝึกอบรมทักษะการวางแผน การวางแผน และฝึกปฏิบัติจริงในการจัดเก็บข้อมูลป่าชุมชนและบันทึกข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการขอคาร์บอนเครดิต ผลที่ได้รับตามมานอกเหนือจาก ข้อมูลไม้ยืนต้นในพื้นที่ป่าชุมชน ชนิดของพันธุ์และความหลากหลายของไม้ยืนต้น นั่นคือ การสร้างความร่วมมือเครือข่ายร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และยังก่อให้เกิดรายได้จากกิจกรรมระหว่างทาง เช่น การเลี้ยงปลาตุ๋ก การเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกพืชผักตามฤดูกาล รวมถึงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการบำรุงพื้นที่เพาะปลูก ด้วยการเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำปุ๋ยหมักไปไม่ การเลี้ยงแพะแดง หากผลผลิตได้มากสามารถขายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ ยังได้รับการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อรู้สถานะการใช้จ่ายในครัวเรือน และตระหนักถึง ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น และไม่จำเป็น 3) ระดับหน่วยงาน เกิดความร่วมมือระดับหน่วยงานทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด อำเภอและพื้นที่ เช่น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับหน่วยงานระดับจังหวัด และพื้นที่มาส่งเสริมให้ความรู้เรื่องของการเพาะเห็ด เป็นต้น

ประเด็น Quick Win ภายใต้ โครงการ การพัฒนาโมเดลแก๊จน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win มีเป้าหมายเพื่อ ใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมพร้อมใช้จากภาควิชาการ สถาบันการศึกษา บูรณาการร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนในการพัฒนาทักษะอาชีพและยกระดับรายได้คนจน 40% ล่าง อย่างน้อย 200 ครัวเรือน หรือ 800 คน ผลการดำเนินงาน 1) ก่อเกิดอาชีพ และสร้างโอกาสให้กับกลุ่มครัวเรือนยากจนเป้าหมายในพื้นที่ตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง และตำบลเถินบุรี โดยครัวเรือนยากจนจำนวน 96 ครัวเรือนได้รับส่งเสริมการลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ ด้วยการปลูกผักปลอดภัย การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงปลาตุ๋ก การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ด้วยการแปรรูปกล้วยแห้ง จำนวน 29 ครัวเรือน กิจกรรมเลี้ยงไส้เดือน 15 ครัวเรือน กิจกรรมปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์จำนวน 11 ครัวเรือน กิจกรรมเลี้ยงปลาตุ๋กจำนวน 10 ครัวเรือน กิจกรรมส่งเสริมออกแบบตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์จำนวน 6 ครัวเรือน และการส่งเสริมเรื่องตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์ 2) ก่อเกิดการจัดตั้งกลุ่มอาชีพโดยเกิดกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกกล้วยแห้งจำนวน 29 ครัวเรือน กลุ่มทำน้ำเต้าหู้จำนวน 5 ครัวเรือน และกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือนจำนวน 15 ครัวเรือน นอกจากนี้ยังเกิดการรวมกลุ่มของผู้นำที่มีจิตอาสา และคนจนกลุ่มเป้าหมายร่วมอยู่ด้วย เนื่องจากลำพังเฉพาะ กลุ่มคนจนเป้าหมายยังอาจไม่สามารถทำให้กลุ่มสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกกลุ่มทั้งหมดได้รับการพัฒนาศักยภาพ การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเข้าถึงทรัพยากรฯ ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม การตลาด อย่างครบวงจร เช่น จัดให้มีโครงสร้างของกลุ่ม หรือแบ่งหน้าที่โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ เป็นต้น เสริมความรู้ด้านการจำหน่าย Facebook, Line ของผู้นำชุมชน ตลาดในชุมชน การออกตลาดกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้กลุ่มช่วยกันออกแบบตราผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภคภายในและ

ภายนอกชุมชน 4) การจัดทำ Poverty Forum เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานงานส่งต่อความช่วยเหลือและสร้างยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาคความยากจนของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม การส่งต่อหน่วยงานความช่วยเหลือครัวเรือนยากจนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การประชุม คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ ผ่านเวที เวทีระดับอำเภอ รวมถึงการส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมกิจการพลังงาน พัฒนาการอำเภอ พัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น การช่วยเหลือแบบไม่เป็นทางการ คือการที่นักวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อำเภอ หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึง ผู้นำชุมชน ในการซ่อมแซมบ้าน คนจนเป้าหมายที่มีความลำบากเรื่องที่อยู่อาศัย การมอบสิ่งของเพื่อดำรงชีพ เป็นต้น สามารถส่งต่อครัวเรือนยากจนเพื่อรับการช่วยเหลือไปได้ทั้งสิ้นจำนวน 14,373 ครัวเรือน ได้รับการช่วยเหลือแล้วจำนวน 11,589 ครัวเรือน 134 ราย นอกนั้นอยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 5) จัดทำยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาคความยากจนระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ/หรือแผนจังหวัด การขับเคลื่อนต้องดำเนินงานอาศัยการทำงานทั้งระดับ Top down และ Bottom Up โดยการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยงานระดับจังหวัดคู่ขนานไปกับการขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและท้องที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชน ผลการดำเนินงานทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จต่อยอดโครงการในการช่วยเหลือครัวเรือนยากจน เป็นต้น ในขณะที่ระดับจังหวัดให้การยอมรับและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เกิดจากโครงการวิจัยฯ มากขึ้น ก่อเกิดกลไกความร่วมมือ เช่น จัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่วางแผนและกำกับติดตามผลการดำเนินงาน การบูรณาการ คน งานระหว่างหน่วยงาน เช่น สำนักงาน สำนักงานปฏิรูปเพื่อการเกษตรจังหวัดลำปาง สาธารณสุขจังหวัด อำเภอเมืองลำปาง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังแนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลร่วมกันในระยะต่อไป เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
บทสรุปผู้บริหาร	ฅ
สารบัญ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ทบทวนบริบทข้อมูล ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	20
บทที่ 4 ผลการวิจัย	26
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	64
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	71

บทที่ 1

บทนำ

สัญญาเลขที่	A14F650092
ชื่อโครงการ	การพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง
หัวหน้าโครงการ	อาจารย์ ดร.ดวงใจ พุทธวงศ์
หน่วยงานต้นสังกัด	สังกัด สำนักอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง/ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
หน่วยงานร่วมโครงการ	เอกสารแนบ
ระยะเวลาดำเนินการ	วันที่ 15 เมษายน 2565 ถึง 14 เมษายน 2566

1) บทนำ

โครงการการพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง นี้เป็นโครงการต่อเนื่องการดำเนินงานวิจัยปีที่ 2 (พ.ศ.2565-2566) ต่อยอดจาก โครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ที่ดำเนินการวิจัยในปี 2564 ที่ผ่านมา โดยปีที่ 2 นี้ดำเนินการค้นหาและสอบทานข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ที่ปรากฏตัวเลขอยู่ในฐาน TPMAF ครอบคลุมทั้ง 13 อำเภอในจังหวัดลำปาง กล่าวคือ ในปีที่ 1 (พ.ศ.2564-2565) มีการค้นหาและสอบทานในพื้นที่ 6 อำเภอประกอบด้วย อำเภอเมืองลำปาง อำเภอเมืองปาน อำเภองาว อำเภอห้างฉัตร อำเภอเถิน และอำเภอแม่เมายะ ส่วนปีที่ 2 (พ.ศ.2565-2566) ดำเนินการค้นหาและสอบทานอีก 7 อำเภอที่เหลือ ประกอบด้วย อำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภอแม่ทะ อำเภอเกาะคา อำเภอเสริมงาม อำเภอสบปราบ และอำเภอแม่พริก

ผลการดำเนินงาน สามารถสรุปผล ตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัยฯ ได้ดังนี้

ความสอดคล้องและความเชื่อมโยงกับแผนระดับต่าง ๆ

การลดความเหลื่อมล้ำ ยังเป็นนโยบายหลัก หรือโจทย์ที่ทุกรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรมให้ความสำคัญ รวมถึงนโยบายระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่สะท้อนสถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย ดังนี้ โครงสร้างประชากรไทยเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์คุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยยังมีปัญหา เช่นกลุ่มเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการไม่สมวัย กลุ่มเด็กวัยเรียนมีปัญหาด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ กลุ่มวัยแรงงานมีปัญหาด้านภาพแรงงานต่ำ กลุ่มผู้สูงอายุ มีปัญหาทางสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวมากขึ้น ครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวและครอบครัวข้ามรุ่นมีความเปราะบางสูงส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คนไทยมีแนวโน้มเป็นโรคไม่ติดต่อมากขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิต รายงานด้านสุขภาพภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะรายงาน

ของระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ อันเป็นสาเหตุสำคัญจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล มีการพึ่งพาการส่งออกมาก มุ่งเน้นการขยายตัวของเศรษฐกิจมากกว่าการกระจายผลประโยชน์การพัฒนาอย่างเป็นธรรม การเข้าถึงและการจัดสรรการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติยังไม่เป็นธรรม ซึ่ง ความเหลื่อมล้ำมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ โครงการสังคม สภาพการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การขาดแคลนน้ำในอนาคต รวมถึงปัญหามลพิษ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ ไม่ได้หมดไปจากประเทศไทย ดังจะเห็นได้จาก และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ที่ระบุว่ามิติด้านเศรษฐกิจในภาพรวมเศรษฐกิจขยายตัวต่ำสุดในรอบ 22 ปี รวมถึงมีอัตราการขยายตัวของปัจจัยทุนอยู่ในระดับต่ำผลิตภาพการผลิตรวมเติบโตช้า ยังมีข้อจำกัดการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสภาวะการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการที่ไม่เท่าเทียม มิติด้านทรัพยากรมนุษย์ แม้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้และความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่ทักษะการอ่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม รวมถึงผลสัมฤทธิ์การศึกษายังอยู่ในระดับต่ำ ยังมีข้อจำกัดในการผลิตแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาด ประเทศไทยเรายังคงต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว ส่วนมิติด้านสังคม ความยากจนและการกระจายรายได้มีแนวโน้มดีขึ้น สัดส่วนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 65.2 ในปี 2531 มาอยู่ที่ร้อยละ 6.2 หรือประมาณ 4.3 ล้านคนในปี 2562 ซึ่งถือว่าบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาฉบับที่ 12 ที่ตั้งเป้าให้สัดส่วนคนจนลดลงเหลือน้อยกว่าร้อยละ 6.5 อย่างไรก็ดี แม้จะประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความยากจนในภาพรวม แต่การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์เชิงสถิติ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านข้อมูลระดับประเทศในระยะยาว ตัวเลขดังกล่าวจึงไม่สามารถอธิบายพลวัตของความยากจนได้ว่า ครूरเรือนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือที่สุดจะสามารถหลุดพ้นความยากจนได้หรือไม่ ส่วนความเหลื่อมล้ำยังคงเป็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขกลุ่มรายได้สูงสุดมีส่วนแบ่งมูลค่าสินทรัพย์สูงถึงเกือบ 1 ใน 3 ของทรัพย์สินรวมทั้งประเทศในปี 2562 และแม้การเข้าถึงบริการพื้นฐานของภาครัฐจะดีขึ้น แต่คุณภาพการศึกษายังคงเป็นปัญหาสำคัญระหว่างเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล นอกจากนี้ สังคมไทยมีความเปราะบาง ที่เกิดจากปัญหาเรื้อรังเชิงโครงสร้างที่เป็นรากเหง้าของปัญหาสังคม โดยเฉพาะความเปราะบางที่เกิดจากความยากจน และปัญหาครอบครัวข้อจำกัดในการจัดหาทรัพยากรและการศึกษาที่มีคุณภาพให้บุตร เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 มีดังนี้ ด้านกายภาพ โดยการกระจายศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งการกระจายการพัฒนาเมือง การขยายความร่วมมือให้เกิดการรวมตัวของภาคเอกชนที่มีศักยภาพในพื้นที่ได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการและสนับสนุนการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทุนทางธรรมชาติ แนวทางการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การมุ่งสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรบริโภค เพื่อลดการใช้วัตถุดิบและของเสียจากกระบวนการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ด้านทุนทางสังคม เน้นการสร้างโอกาส สร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยการสร้างโอกาสทางการศึกษา สาธารณสุข และการเข้าถึงบริการทางโครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะอื่น ๆ ที่มีคุณภาพ รวมถึงเร่งแก้ไขและป้องกันความยากจนเรื้อรังและ/หรือความยากจนข้ามรุ่น และการให้ความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสมแก่คนในประเทศ ควบคู่ไปกับการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน เพื่อให้เกิดความสามารถในการพึ่งพาตนเองและเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศ รวมถึง ความเท่าเทียมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในทุกมิติของชีวิต ระหว่างผู้มีศักยภาพ

และขาดโอกาส ไม่ว่าจะเป็นด้านการเข้าถึงความรู้ แหล่งเงินทุน หรือสวัสดิการทางสังคม อันจะส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชนต่อไปได้ นอกจากนี้ สังคมไทยยังมีความเปราะบางของครอบครัวสูงขึ้น โดยเปลี่ยนจากโครงสร้างครอบครัวขยายที่มีคนหลายรุ่นอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัวใหญ่ มาเป็นครอบครัวเดี่ยว หรือการใช้ชีวิตคนเดียวเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังมีครอบครัวข้ามรุ่นจำนวนมากที่ประกอบด้วยเด็ก และปู่ย่าตายายซึ่งพบว่า 1 ใน 5 ของผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรให้ความสนใจและเตรียมแนวทางรองรับผลที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากสถานการณ์เหล่านี้ส่งผลที่ยั่งยืนต่อทำให้สังคมไทยมีความเปราะบางมากยิ่งขึ้นในอนาคต ส่วนด้านทุนมนุษย์ แนวทางการพัฒนาคือการพัฒนากำลังคนให้สมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควบคู่กับการสร้างความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีจริยธรรม มีจรรยาบรรณและเท่ากัน โดยมุ่งให้ความสำคัญกับการยกระดับคนไทยมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงจะเป็นหนึ่งในปัจจัยเงื่อนไขสำคัญของการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันฯ ประกอบกับประเทศไทยกำลังมุ่งหน้าสู่การเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” ภายในปี 2577 เมื่อมีสัดส่วนของประชากรสูงวัยถึงร้อยละ 28.1 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งการที่ประเทศไทยมีโครงสร้างประชากรเป็นสังคมสูงวัย และมีสัดส่วนวัยแรงงานลดลงนั้น หากไม่มีการปรับใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม จะทำให้อัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานและภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของผู้สูงอายุเพื่อสูงขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณาการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพฯ โดยเฉพาะผู้สูงอายุให้สามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้อย่างสมศักดิ์ศรี

ส่วนสถานการณ์ในจังหวัดลำปาง จากแผนพัฒนาจังหวัดลำปาง ฉบับทบทวนปี 2561-2565 พบว่า จังหวัดลำปางมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 736,026 คน เป็นผู้สูงอายุ 174,224 คน คนพิการที่ขึ้นทะเบียน 33,890 คน มีจำนวนวัยกำลังแรงงาน 374,803 คน ทำงาน 373,593 คน และมีจำนวนผู้ว่างงาน 8,502 คน โดยเพศหญิงมีอัตราว่างงานสูงกว่าเพศชาย ด้านข้อมูลกลุ่ม/องค์กรสาธารณะประโยชน์และกองทุนสวัสดิการชุมชนประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) จำนวน 107 กลุ่ม ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ(ศพอส.) จำนวน 5 กลุ่ม สมาองค์กรชุมชนจำนวน 10 กลุ่ม กองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 95 กลุ่ม องค์กรสาธารณประโยชน์จำนวน 112 กลุ่ม และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม) จำนวน 973 คน ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นแหล่งน้ำ พบว่าจังหวัดลำปางมีอ่างเก็บน้ำจำนวน 147 อ่าง ฝายจำนวน 139 แห่ง ฝายอาคารแบ่งน้ำจำนวน 2 แห่ง และสถานีสูบน้ำจำนวน 85 สถานี เป็นต้น ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จังหวัดลำปางมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ทั้งทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 70.64 ของพื้นที่จังหวัด โดยเป็นป่าสงวน 33 ป่า อุทยานแห่งชาติจำนวน 7 แห่ง วนอุทยานจำนวน 1 แห่ง และเขตรักษาพันธุ์ป่า 1 แห่ง และทรัพยากรแร่ธาตุที่สำคัญๆ เช่น ถ่านหิน หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ ดินขาว หินดินดานและหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ เป็นต้น ส่วนสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชน รวมถึงทิศทางการพัฒนาของจังหวัด จำแนกเป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้

1) ด้านเศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดในภาพรวมยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากขาดการบริหารจัดการเรื่องการตลาดแบบบูรณาการ ปัญหาผลผลิตล้นตลาด ราคาตกต่ำ การขาดตลาดรองรับสินค้าทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ขาดแหล่งน้ำ และระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร ขัดขวางด้านการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่อยู่ในป่าอนุรักษ์ เขตอุทยาน ดังนั้น แผนจังหวัดฉบับปรับปรุงนี้ จึงได้วางแนวทางการพัฒนาหลัก ๆ ด้วยการส่งเสริมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจปลอดภัย ส่งเสริมสินค้าอัตลักษณ์หัตถกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชนในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ที่

เชื่อมโยงกันตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจในภาพรวมให้เกิดการขยายตัว มีขีดความสามารถทางการแข่งขัน และกระจายรายได้สู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง มีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาให้จังหวัดเป็นแหล่งสินค้าการเกษตรให้ได้มาตรฐานปลอดภัยและมีคุณภาพที่โดดเด่นของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจส่งเสริมช่องทางการตลาดของสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อสร้างการยอมรับทั้งภายในภายนอกสามารถสร้างรายได้แก่ผู้ผลิตให้ดำรงชีพได้อย่างมั่นคงและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเหมาะสมกับการผลิต ภาคเกษตรกรรมการหันมาใช้ปุ๋ยธรรมชาติทำให้ปลอดภัยทั้งเกษตรกรและผู้บริโภคด้านการตลาดและพาณิชย์มุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง สร้างผู้ประกอบการ OTOP/วิสาหกิจชุมชน/SMEs เป็นต้น โดยตั้งเป้าหมายให้เกิดอัตราเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของจังหวัด ร้อยละ 5 ต่อปี ร้อยละของจำนวนแปลง/ฟาร์ม (พืชอาหาร ปศุสัตว์และประมง) ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP/GAP/Safety Level /เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 5 ต่อปี จำนวนชนิดสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่มีอัตลักษณ์ เป็นต้น

2) ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต และความมั่นคง ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งอาชีพของวัยแรงงานส่วนใหญ่วัยแรงงานอพยพเข้าสู่เมืองหลักของประเทศ ปัญหาโครงสร้างสังคมสูงอายุ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ปัญหาครอบครัว ส่งผลต่อด้านอื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาจากกฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ นโยบายไม่ชัดเจน อำนาจหน้าที่ ความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน ขาดความต่อเนื่องและการบูรณาการระบบฐานข้อมูลขาดการเชื่อมโยง ขาดการประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารงบประมาณ เป็นต้น ดังนั้น จังหวัดจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality life) ของประชาชนทั้งด้านการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ การสาธารณสุข และการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่นโดยการพัฒนาศักยภาพของแต่ละกลุ่ม เสริมสร้างและยกระดับความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันทางสังคม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน รวมทั้งสนับสนุนให้ดำรงชีวิตตามวิถีลำปางตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น โดยตั้งเป้าหมายในการพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ดังนี้ จำนวนประชาชนที่ได้รับการบริการขั้นพื้นฐานจากภาครัฐร้อยละ 60 ต่อปี ได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะชีวิตให้มีความเข้มแข็งร้อยละ 70 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู จำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 ไร่ต่อปี รวมถึงปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นลดลง 5,000 ตันต่อปี

3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การลดลงของจำนวนพื้นที่ป่าไม้ เนื่องจากการบุกรุก การลักลอบตัดไม้ เผลาป่า ปัญหาฝุ่นควัน มลภาวะทางอากาศ ปัญหาขยะล้น การขาดจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรฯ รวมถึงการขาดการบูรณาการการประสานเพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานให้เป็นทิศทางเดียวกันที่ชัดเจน เป็นต้น ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหา คือการวางแผนและติดตามการบริหารจัดการทรัพยากรฯร่วมกันทุกหน่วยงาน เพื่อนำสู่แผนปฏิบัติการอย่างจริงจังโดยมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมของชุมชน การนำนโยบายและกฎหมายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง อนุรักษ์ป้องกัน ฝักระวัง ฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมและใช้นโยบายสาธารณะในการขับเคลื่อนตามบริบทเชิงพื้นที่/ประเด็น

สถานการณ์ “คนจนเป่าหมาย” ในจังหวัดลำปาง

ข้อมูลครัวเรือน/คนจนที่จะเก็บไว้ในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform) ปี 2565 * มีดังนี้

อำเภอ	จำนวน คนจน	มิติ สุขภาพ	มิติความ เป็นอยู่	มิติ การศึกษา	รายได้	เข้าถึง สวัสดิการของรัฐ	รวม ทุกด้าน
เกาะคา	98	14	3	0	81	0	196
งาว	877	82	23	424	410	2	1,818
แจ้ห่ม	2,300	460	284	670	1,382	6	5,102
เถิน	1,860	298	98	77	1,481	0	3,814
เมืองปาน	165	31	2	90	5	0	293
เมืองลำปาง	4,467	814	521	636	3,254	16	9,708
แม่ทะ	1,403	380	263	235	131	0	2,412
แม่พริก	167	19	0	27	131	0	344
แม่เมาะ	786	44	21	41	710	0	1,602
วังเหนือ	85	2	4	28	44	10	173
สบปราบ	247	1	0	24	222	0	494
เสริมงาม	1,670	153	15	413	1,237	1	3,489
ห้างฉัตร	550	452	13	21	77	4	1,117
รวม	14,675	2,750	1,247	2,686	9,165	39	30,562

จากตาราง แสดงให้เห็นตัวเลขคนจนจากประชากรสำรวจ พบคนจน 14,765 คน จำแนกตามอำเภอและประเด็นที่ตกเกณฑ์ 5 มิติ ลำดับอำเภอที่ตกเกณฑ์มากที่สุด สามอันดับแรก ได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง อำเภอแจ้ห่ม และอำเภอเถิน และมิติที่คนจนจังหวัดลำปางตกเกณฑ์มากที่สุดสามอันดับแรกคือ มิติรายได้ มิติสุขภาพ และมิติการศึกษา

* คนจนในจังหวัดลำปางในฐาน TPMAPI ปี 65 เป็นการสำรวจประชากรทั้งสิ้น 488,795 คน หรือ 188,597 ครัวเรือน พบ คนจน 14,765 คน หรือ 13,581 ครัวเรือน ซึ่งเป็นคนจนที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน จำแนกเป็นคนจนยากจน (จปฐ.) จำนวน 38,445 คน และคนจนในฐาน TPMAPI จำนวน 14,675 คน

นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ระบุ ข้อมูล “คนจนเป่าหมาย” ในฐาน TPMAPI (ข้อมูลคนจนตกเกณฑ์ จปฐ.ปี 64 และถือบัตรสวัสดิการของรัฐ)* จำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลจำนวนตำบล/ชุมชน คนจนเป่าหมายในฐาน TPMAPI ปี 65* จำแนกตามอำเภอ

ชื่ออำเภอ	จำนวนตำบล/ชุมชน	คนจนเป่าหมาย ในฐาน TPMAPI (ครัวเรือน)
เมืองลำปาง	15	2,834
เกาะคา	9	69
แม่ทะ	10	835
งาว	10	549
วังเหนือ	8	51
เถิน	8	1,206
ห้างฉัตร	7	358
แจ้ห่ม	7	1,454
แม่เมาะ	5	459

ชื่ออำเภอ	จำนวนตำบล/ชุมชน	คนจนเป้าหมาย ในฐาน TPMAPI (ครัวเรือน)
เมืองปาน	5	94
เสริมงาม	4	909
สบปราบ	4	141
แม่พริก	4	116
รวม	96	9,075

ที่มา: * ข้อมูลเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2565 จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง

จากตารางที่ 1 ดังกล่าว แสดงจำนวน “คนจนเป้าหมาย” ในฐาน TPMAPI ปี 2565 ของแต่ละอำเภอ ซึ่งในปี 2565-2566 ภายหลังที่ทางสำนักงานพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการทบทวนสถานะ รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ลงไปช่วยเหลือแก้ปัญหาความยากจนในแต่ละมิติ ทำให้ได้ตัวเลข คนจนในระบบ ลดลง จากตัวเลขยังสะท้อนให้เห็นว่า อำเภอเมืองลำปาง ยังมีครัวเรือนยากจนมีมากเป็นอันดับที่ตามมาด้วยอำเภอแจ้ห่ม และอำเภอเถิน ตามลำดับ

ทีมงานภายใต้โครงการวิจัยฯ จะได้นำตัวเลขของ พช. นี้ เป็นฐานเพื่อให้การค้นหาและสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ครอบคลุมทั้ง 13 อำเภอในจังหวัดลำปาง โดยดำเนินการค้นหาและสอบทาน ใน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเกาะคา อำเภอเสริมงาม อำเภอสบปราบ อำเภอแม่พริก อำเภอแม่ทะ อำเภอแจ้ห่ม และอำเภอวังเหนือ

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผนวกกับประสบการณ์การดำเนินงาน ตลอดจนสิ่งที่เรียนรู้ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยทีมนักวิจัยภายใต้โครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง จึงเกิดข้อคิด และแนวทางการทำงานดังนี้

1) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางควรนำต้นทุน ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง มาต่อยอดการดำเนินงานวิจัยในปีที่สอง (ปี พ.ศ.2565-2566) เพื่อขยายพื้นที่การค้นหา สอบทานให้ครอบคลุม ทั้ง 13 อำเภอในจังหวัดลำปาง

2) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางได้สร้างเครือข่ายการทำงานทั้งระดับพื้นที่ และระดับอำเภอ และระดับจังหวัดลำปาง อันเป็นต้นทุนสำคัญ ดังนั้น หากได้มีการเชื่อมร้อยภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนงานเดิม เสริมงานใหม่ ในลักษณะของการบูรณาการ จำทำให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนของกลุ่มเป้าหมาย ได้อย่างเบ็ดเสร็จและแม่นยำ อันจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนต่อไป

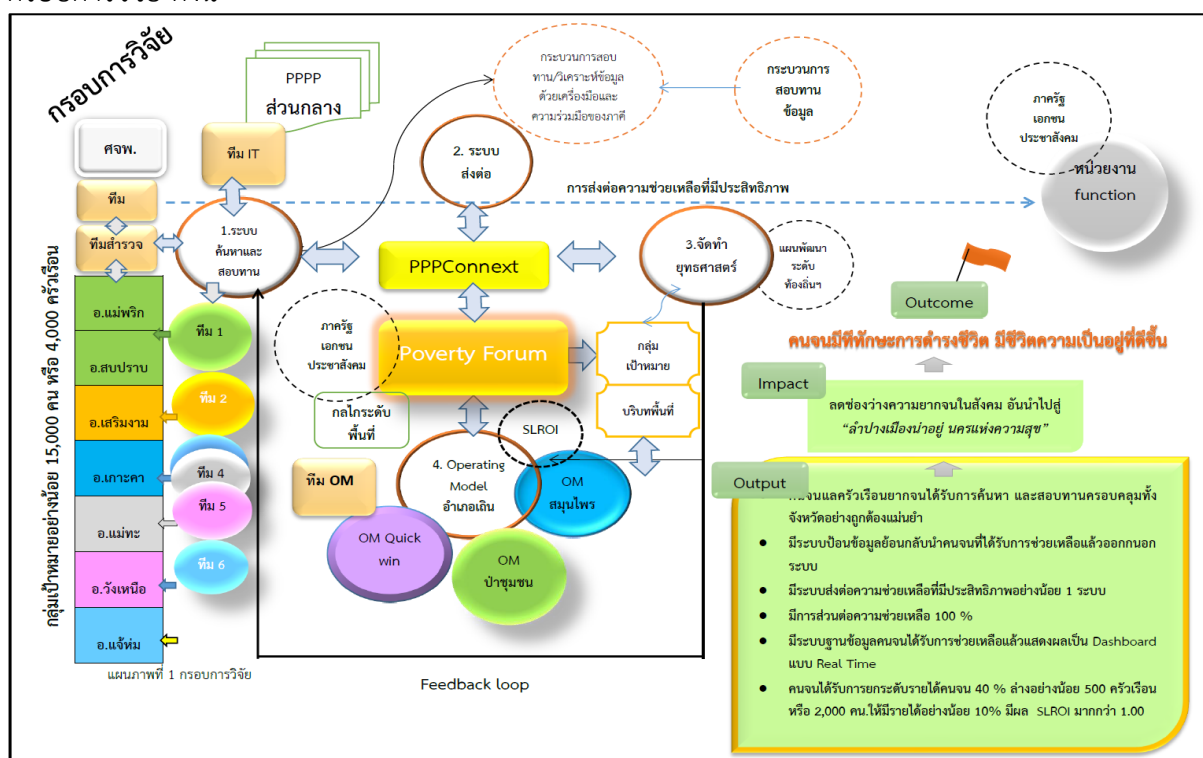
ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จึงได้ดำเนินโครงการวิจัย การพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ภายใต้การสนับสนุนของ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอ.วช.) โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) โดยมีวัตถุประสงค์ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิธีการศึกษา เพื่อนำไปสู่ผลผลิต ผลลัพธ์ของการดำเนินการตลอดระยะเวลา 12 เดือน ดังนี้

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2.1 ค้นหา สอบทาน และสำรวจทุนคนจน และครัวเรือนยากจนให้ครอบคลุมทั้งหัตถ์ลำปาง
- 2.2 การนำเข้าข้อมูลคนจนสู่ระบบ จำแนก (Classify) ประเภทคนจน รวมถึงการนำออกคนจนที่ได้รับการช่วยเหลือแล้วออกจากระบบ (Add on and Exit)
- 2.3 การพัฒนาโมเดลแก้จน (Operating Model) ระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
- 2.4 การจัดทำ Poverty Forum เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานงานส่งต่อความช่วยเหลือ และสร้างยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาคายากจนของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม
- 2.5 จัดทำยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาคายากจนระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ/หรือแผนจังหวัด

3. กรอบการวิจัย

โครงการวิจัยการพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ได้วางกลไกการทำงานภายใน และกลไกการเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อตอบวัตถุประสงค์และเป้าหมายการวิจัย จึงวางกรอบการวิจัย ดังนี้

จากกรอบการวิจัย ดังกล่าวข้างต้น อธิบายได้ ดังนี้

1) กำหนดเป้าหมายการทำงานออกเป็น 4 งานหลักคือ (1) การค้นหาและสอบทาน (2) การพัฒนาระบบ กลไกการส่งต่อ (3) การจัดทำยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่เชื่อมโยงระดับอำเภอและจังหวัด (4) การจัดทำโมเดลแก้จน (Operating Model)

2) การแบ่งทีมงานวิจัยออกเป็น 4 ทีม ประกอบด้วย (1) ทีมบริหารงานกลาง รับผิดชอบการวางแผน กำกับการค้นหาและสอบทานข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” การประสานความร่วมมือ การพัฒนาระบบกลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ การเชื่อมยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ ระดับอำเภอและระดับจังหวัด การ

สังเคราะห์และประเมินผลร่วมกับทีมงานย่อย (2) ทีมสำรวจข้อมูล หรือการค้นหาและสอบทาน ประกอบด้วย 6 ทีม ทีมที่ 1 รับผิดชอบ อำเภอแม่พริก และอำเภอสบปราบ ทีมที่ 2 รับผิดชอบอำเภอเสริมงาม ทีมที่ 3 รับผิดชอบอำเภอเกาะคา ทีมที่ 4 รับผิดชอบอำเภอแม่ทะ ทีมที่ 5 รับผิดชอบอำเภอวังเหนือ และทีมที่ 6 รับผิดชอบอำเภอแจ้ห่ม โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการค้นหาและสอบทานจำนวนไม่น้อยกว่า 15,000 คน หรือ 4,000 ครัวเรือน 3) ทีม IT รับผิดชอบงานด้านข้อมูล Clean และป้อนข้อมูลเข้าระบบ 4) ทีม โครงการนำร่อง Operating Model ประกอบด้วยทีมวิจัย 3 โครงการย่อยประกอบด้วยโครงการย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนพื้นที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley : แม่มอกแดนสมุนไพร” 3) การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 4) การพัฒนาโมเดลแก๊จนอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win

3) กลไกการเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ด้วย Poverty Forum ในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับพื้นที่ ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด โดยมีข้อมูลเป็นเครื่องมือการประสานการส่งต่อความช่วยเหลือ เช่น PPPConnex ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากเวทีสอบทาน รวมทั้งประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาครัวเรือน”คนจนเป้าหมาย”ด้วยการจัดทำ Operating Model ใน 3 ประเด็นคือประเด็นสมุนไพร ป่าชุมชนและ Quick win ตลอดจนหาแนวทางและการจัดทำยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ ระดับอำเภอและระดับจังหวัด ต่อไป โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครัวเรือนยากจนได้รับการค้นหาและสอบทานครอบคลุมทั้งจังหวัดอย่างถูกต้องและแม่นยำ มีระบบป้อนข้อมูลย้อนกลับ นำคนจนที่ได้รับการช่วยเหลือแล้วออกนอกระบบ มีระบบส่งต่อความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพอย่างน้อย 1 ระบบ มีการส่งต่อความช่วยเหลือร้อยละ 100 มีระบบฐานข้อมูลคนจนได้รับการช่วยเหลือแล้วแสดงผลเป็น Dashboard แบบ Real Time และเพื่อให้คนจนได้รับการยกระดับรายได้คนจนร้อยละ 40 ล่าง อย่างน้อย 500 ครัวเรือน หรือ 2,000 คน ให้มีรายได้อย่างน้อยร้อยละ 10 มีผล SLROI มากกว่า 1.00 ทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างความยากจนในสังคม อันนำไปสู่ “ลำปางเมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข”

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) “คนจนเป้าหมาย”ได้รับการค้นพบและส่งต่อความช่วยเหลือร้อยละ 100
- 2) เกิดพื้นที่นำร่อง “โมเดลแก๊จน” เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยนวัตกรรมหรือองค์ความรู้จำนวน 3 พื้นที่
- 3) ระบบ กลไกการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพไม่น้อยกว่า 2 ระบบ
- 4) ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัด

บทที่ 2

ทบทวนบริบทข้อมูล ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับ การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs)

ความยากจน (Poverty) เป็นปัญหาระดับสากลหรือระดับโลก ประเทศไทยเช่นกัน ประสบปัญหา เรื่องความยากจนอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนาน ทั้งนี้เกิดจากสถานะทางเศรษฐกิจระหว่างคนจนและคนรวยมีความแตกต่างกัน รวมถึงการขาดโอกาสในด้านต่าง ๆ ทั้งมิติด้านสังคม สาธารณสุข การศึกษา และแหล่งทรัพยากรฯ และแหล่งทำงาน เป็นต้น องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยมี sustainable development goals: SDGs เป็นทิศทางในการพัฒนา ประกอบด้วย 17 เป้าหมายสำคัญ ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน โดยการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน : (The 17 sustainable development goals (SDGs) to transform our world.” ประกอบด้วย เป้าหมาย 1. ขจัดความยากจน : No Poverty เป้าหมาย 2. ขจัดความหิวโหย : Zero Hunger เป้าหมาย 3. มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี : Good Health and Well-being เป้าหมาย 4. การศึกษาที่เท่าเทียม : Quality Education เป้าหมาย 5. ความเท่าเทียมทางเพศ : Gender Equality เป้าหมาย 6. การจัดการน้ำและสุขาภิบาล : Clean Water and Sanitation เป้าหมาย 7. พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ : Affordable and Clean Energy เป้าหมาย 8. การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ : Decent Work and Economic Growth เป้าหมาย 9. อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน : Industry, Innovation and Infrastructure เป้าหมาย 10. ลดความเหลื่อมล้ำ : Reduced Inequality เป้าหมาย 11. เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน : Sustainable Cities and Communities เป้าหมาย 12. แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน : Responsible Consumption and Production เป้าหมาย 13. การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : Climate Action เป้าหมาย 14 การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล : Life Below Water เป้าหมาย 15. การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก : Life on Land เป้าหมาย 16. สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก : Peace and Justice Strong Institutions เป้าหมาย 17. ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : Partnerships to achieve the Goal

Sustainable development goals: SDGs มีเป้าหมายที่จะขจัดความยากจนในทุกรูปแบบให้แล้วเสร็จภายในปี 2573 จาก <https://siam.edu/sustainable-development-goals-sdgs/> โดยระบุเป้าหมายดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่อาศัยอยู่ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในการเข้าถึงทรัพยากรและการบริการขั้นพื้นฐาน รวมถึงช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งและภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ส่งเสริมเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยในครั้งนี้มี

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้ได้เห็นสัดส่วนของประชากรที่ขาดแคลนอาหารลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง ประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมากที่เคยได้รับความทุกข์จากความอดอยากและความหิวโหย ซึ่งในขณะนี้ ประเทศเหล่านั้นสามารถให้ความช่วยเหลือทางโภชนาการแก่ผู้ด้อยโอกาสได้เป็นจำนวนมาก มีความคืบหน้าอย่างมากในเรื่องการกำจัดความหิวโดยในภาคกลางและเอเชียตะวันออก ละตินอเมริกา และประเทศกลุ่ม

แคว้นเปียน เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) มุ่งมั่นที่จะขจัดความหิวโหยและความอดอยากทุกรูปแบบ ให้แล้วเสร็จภายในปี 2573 เพื่อให้แน่ใจว่าทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ด้อยโอกาสจำนวนมาก ได้รับการเข้าถึงอาหารที่เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการตลอดทั้งปี เป้าหมายนี้ยังเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืน การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่และกำลังการผลิตของเกษตรกรรายขนาดเล็ก ที่ช่วยให้เข้าถึงแหล่งที่ดินทำกิน เทคโนโลยีและการตลาดอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างประเทศก็เป็นสิ่งสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เราจะสามารถยุติความอดอยากและความหิวโหยได้ภายในปี 2573 โดยดำเนินการร่วมกับเป้าหมายอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ รับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ

ตั้งแต่ปี 2543 มีความคืบหน้าเป็นอย่างมากในการบรรลุเป้าหมายเรื่องของผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา อัตราการลงทะเบียนเรียนรวมในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 91 ในปี 2558 และจำนวนของเด็กทั่วโลกที่ไม่ได้รับการศึกษาลดลงได้เกือบครึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ อัตราผู้ที่มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ยังเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก และเด็กผู้หญิงได้ไปโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความสำเร็จอันยอดเยี่ยม การประสบความสำเร็จครอบคลุมถึงการศึกษามีคุณภาพ ซึ่งตอกย้ำความเชื่อที่พิสูจน์แล้วว่าการศึกษาเป็นหนึ่งในแรงขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายนี้ทำให้แน่ใจว่าเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายทุกคนจะได้รับสำเร็จศึกษาฟรีในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมอย่างเท่าเทียมกัน และขจัดความไม่เสมอภาคทางเพศและความเหลื่อมล้ำด้วยความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเข้าถึงหลักสูตรเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพ บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ พัฒนาบทบาทสตรีและเด็กผู้หญิง

ตั้งแต่ปี 2543 UNDP ร่วมกับ พันธมิตรของ UN และประชาคมโลกให้ความเสมอภาคทางเพศเป็นศูนย์กลางในการทำงาน และพวกเราได้เห็นความสำเร็จอันน่าประทับใจ มีผู้หญิงจำนวนมากขึ้นที่ได้เรียนในโรงเรียน เมื่อเทียบกับ 15 ปีที่ผ่านมา และในภูมิภาคส่วนใหญ่ ก็มีความเท่าเทียมกันทางเพศในการศึกษาระดับประถมศึกษา ในขณะนี้ ผู้หญิงสามารถทำงานนอกบ้านและได้รับค่าแรงจากงาน ที่ไม่ใช่ทำการเกษตรได้ถึง 41% เมื่อเทียบกับปี 2533 ซึ่งมีเพียง 35% SDGs มีจุดหมายที่จะสร้างความสำเร็จเหล่านี้เพื่อให้แน่ใจว่ามีการยุติการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในทุกที่ แต่ในบางภูมิภาคยังคงมีความไม่เท่าเทียมกันในเบื้องต้นสำหรับการเข้าถึงค่าจ้าง และยังคงมีช่องว่างที่มีนัยสำคัญระหว่างชายและหญิงในตลาดแรงงาน ความรุนแรงทางเพศและการละเมิดทางเพศ การใช้แรงงานที่ผิดกฎหมาย และการแบ่งแยกชนชั้นของประชาชนยังคงเป็นอุปสรรคใหญ่ในเรื่องนี้ รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยบรรลุเป้าหมายการผลิตในระดับที่สูงขึ้นและผลิตผ่านนวัตกรรมทางเทคโนโลยี สนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและการสร้างงานซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในเรื่องนี้ เช่นเดียวกับมาตรการที่มีประสิทธิภาพที่จะกำจัดการบังคับใช้แรงงานทาสและการค้ามนุษย์ ด้วยเป้าหมายเหล่านี้ ภายในปี 2573 เราต้องการให้เกิดการจ้างงานเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพ และการทำงานที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิงและผู้ชายทุกคน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็เป็นกุญแจสำคัญในการหาทางแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนให้กับความท้าทายทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดให้มีชิ้นงานใหม่และส่งเสริมประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและการลงทุน

ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม เหล่านี้เป็นวิธีที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและนวัตกรรมเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนา 17 ข้อ ที่อยู่ในวาระการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) วิธีการแบบบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความคืบหน้าไปยังเป้าหมายอื่น ๆ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

จากรายงานที่ระบุว่าความไม่เท่าเทียมของรายได้มีอัตราเพิ่มขึ้น 10% ของคนร่ำรวยที่สุด มีรายได้เป็น 40% ของรายได้รวมทั่วโลก ผู้ที่ยากจนที่สุด 10% ทำได้รายได้เพียง 2 – 7% ของรายได้รวมทั่วโลก ในประเทศกำลังพัฒนาความไม่เท่าเทียมเพิ่มขึ้น 11 % ตามการเจริญเติบโตของประชากร ความไม่เท่าเทียมด้านรายได้เป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องการการแก้ไข ซึ่งปัญหานี้เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับ การตรวจสอบของตลาดการเงินและสถาบันด้านการเงิน การส่งเสริมการช่วยเหลือด้านการพัฒนา และการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่มีความจำเป็นมากที่สุด การอำนวยความสะดวกในการอพยพย้ายถิ่นที่ปลอดภัยและการเคลื่อนย้ายของผู้คนก็เป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไข ปัญหาการแบ่งเขตแดน ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทั้งถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน การเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนา ควบคู่ไปกับการเพิ่มขึ้นในการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ซึ่งนำไปสู่ความเจริญในเมืองขนาดใหญ่ ในปี 2553 มี 10 เมืองใหญ่ที่มีพลเมืองจำนวน 10 ล้านคนหรือมากกว่านั้น ในปี 2557 มีเมืองขนาดใหญ่ถึง 28 เมือง ผู้อยู่อาศัยรวม 453,000,000 คน ความยากจนมักจะกระจุกตัวอยู่ในเมือง รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นต้องพยายามจัดการเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่เหล่านั้น การทำให้เมืองปลอดภัยและยั่งยืน หมายถึง การทำให้เข้าถึงที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยและเหมาะสมและการตั้งถิ่นฐานของชุมชนแออัด นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการลงทุนเรื่องการขนส่งสาธารณะ การสร้างพื้นที่สาธารณะสีเขียว และการปรับปรุงการวางผังเมืองและการจัดการในลักษณะแบบมีส่วนร่วม

2.2 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

การจะบรรลุเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเปลี่ยนแปลงการผลิตและการบริโภคสินค้าและทรัพยากร การเกษตรกรรมเป็นผู้ใช้น้ำรายใหญ่ที่สุดในโลก และในขณะนี้มีการจัดการน้ำได้ถึง 70% ของผู้ใช้น้ำทั้งหมด การจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษและมลพิษเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนี้ การส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลและลดขยะมูลฝอยในอุตสาหกรรม ธุรกิจและผู้บริโภคเป็นสิ่งสำคัญเท่าเทียมกับการสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่แผนการบริโภคที่ยั่งยืนภายในปี 2573 **ดำเนินการเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบไม่มีประเทศใดในโลกที่ไม่เห็นผลกระทบอันรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกยังคงเพิ่มขึ้น และตอนนี้เพิ่มขึ้นจากปี 2533 มากกว่า 50% นอกจากนี้ ภาวะโลกร้อนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันยาวนานกับระบบสภาพภูมิอากาศ ซึ่งผลลัพธ์ที่ตามมาอาจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากไม่เริ่มดำเนินการในตอนนี้**

การสร้างความเข้มแข็ง ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวของภูมิภาคที่มีความเสี่ยง เช่น ประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล และประเทศที่เป็นเกาะ จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อพยายามสร้างความตระหนักรู้และบูรณาการมาตรการเข้าไปในนโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ ซึ่งยังคงมีความเป็นไปได้ด้วยเจตจำนงทางการเมืองและความหลากหลายของมาตรการทางเทคโนโลยีที่สามารถจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกได้ถึงสององศาเซลเซียสซึ่งจำกัดได้มากกว่าก่อนยุคอุตสาหกรรม สิ่งนี้จำเป็นต้องดำเนินการร่วมกันอย่างเร่งด่วน **อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลเพื่อ**

การพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้คนกว่าสามพันล้านคนใช้ชีวิตขึ้นอยู่กับความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่ง แต่ในปัจจุบันนี้เราจะเห็นได้ว่า 30% ของปลาทะเลของโลกได้ถูกใช้ไปเกินขนาด ซึ่งต่ำกว่าระดับที่พวกเขาสามารถผลิตผลทดแทนที่ยั่งยืนให้ได้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สร้างกรอบการทำงานเพื่อการจัดการอย่างยั่งยืนและปกป้องระบบนิเวศทางชายฝั่งและทางทะเลจากภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก ตลอดจนจัดการปัญหาผลกระทบของการเป็นกรดของมหาสมุทร เสริมสร้างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของทรัพยากรทะเลผ่านกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งจะสามารถช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นกับมหาสมุทร ปกป้อง พืชน้ำ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน

ในปัจจุบัน ความเสื่อมโทรมของที่ดินแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และการสูญเสียที่ดินทำกิน 30 – 35 ครั้ง ภัยแล้งและการแปรสภาพเป็นทะเลทรายก็ยังคงเพิ่มขึ้นในแต่ละปี รวมจำนวนการสูญเสียถึง 12 ล้านเฮกเตอร์ และส่งผลกระทบต่อชุมชนที่ยากจนทั่วโลก จาก 8,300 สายพันธุ์สัตว์ที่เป็นที่รู้จัก มีจำนวน 8% ที่กำลังจะสูญพันธุ์และอีก 22% มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก อาทิ ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่กึ่งแห้งแล้ง และภูเขา ภายในปี 2563 การส่งเสริมการจัดการป่าอย่างยั่งยืนและแก้ไขการตัดไม้ทำลายป่าก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยบรรเทาผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ควรต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะลดการสูญเสียถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันของเรา ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สันติภาพ ความมั่นคง สิทธิมนุษยชนและการปกครองที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักนิติธรรมเป็นการรวมกันที่สำคัญเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เราอาศัยอยู่ในโลกที่ถูกแบ่งแยกมากขึ้น บางภูมิภาคได้รับสิทธิ์ในความสงบ การรักษาความปลอดภัย ความเจริญ อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง ในขณะที่ภูมิภาคอื่นตกอยู่ในวงจรของความขัดแย้งและความรุนแรงที่ดูเหมือนว่าจะไม่มีวันสิ้นสุด ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถหลีกเลี่ยงได้และควรจะต้องได้รับการแก้ไข เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุกรูปแบบ พร้อมทำงานร่วมกับรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการปกครองด้วยกฎหมายและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เป็นกุญแจสำคัญในกระบวนการนี้เช่นเดียวกับการลดอาชญากรรมผิดกฎหมาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันการปกครองทั่วโลก สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โลกยุคปัจจุบันมีการเชื่อมต่อกันมากขึ้นกว่าเดิม การพัฒนาในการเข้าถึงเทคโนโลยีและความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการแบ่งปันความคิดและสนับสนุนนวัตกรรม การประสานงานด้านนโยบายจะช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถจัดการหนี้ได้ เช่นเดียวกับการส่งเสริมการลงทุนเพื่อการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ประสิทธิผลในการเติบโตและการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายนี้มุ่งมั่นที่จะเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา (North-South) และความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (South-South) โดยการสนับสนุนแผนระดับชาติเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มอัตราการส่งออก ซึ่งนี่คือส่วนประกอบทั้งหมดที่จะช่วยให้ประสิทธิผลสำเร็จในหลักเกณฑ์สากลและระบบการค้าที่เสมอภาค ซึ่งเป็นสิ่งที่ยุติธรรม เปิดกว้างและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับ ความยากจน

ความยากจน (Poverty) และความไม่เท่าเทียม (Inequality) อ้างอิงจาก รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาประเด็นเชิงนโยบายด้านความยากจนและการกระจายรายได้ โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2556 แบ่งการวัดความยากจนเป็น 2 แนวคิดดังนี้

(ก) แนวคิดการวัดความยากจนแบบสัมบูรณ์ (absolute poverty concept) คือการพิจารณาหาเกณฑ์แบ่งคนจน และคนที่ไม่จนออกจากกัน โดยใช้เกณฑ์แบบสัมบูรณ์ที่สะท้อนระดับค่าครองชีพขั้นต่ำสุดที่มนุษย์จะยังชีพอยู่ได้ เกณฑ์ดังกล่าวนี้เราเรียกว่า “เส้นความยากจน” (absolute poverty concept) วิธีการต่าง ๆ ที่รู้จักกันในปัจจุบันได้แก่ ค่าจ้างขั้นต่ำ ความต้องการอาหารขั้นต่ำ และความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

(ข) แนวคิดการวัดความยากจนแบบสัมพัทธ์ (relative poverty concept) คือการพิจารณาความยากจนโดยเปรียบเทียบระดับรายได้ต่าง ๆ ของประชากรแต่ละกลุ่ม หรือเป็นการพิจารณาสถานะการกระจายรายได้นั้นเอง วิธีการที่นิยมมี 2 แบบ ได้แก่ 1) การกำหนดร้อยละ เช่น ร้อยละ 10 ของครัวเรือนที่อยู่ช่วงระดับรายได้ต่ำสุดเป็นครัวเรือนยากจนที่สุด ร้อยละของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้สูงขึ้นมาถือว่ายากจนน้อยกว่า 2) กำหนดจากร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อคน สมมติว่า รายได้เฉลี่ยต่อคนคือ 40,000 บาท/ปี อาจกำหนดว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของรายได้เฉลี่ยต่อคน (คือ 20,000 บาท/ปี) เป็นคนจน

การวัดความยากจนแบบสัมบูรณ์นั้น ในช่วงก่อนศตวรรษ 1900s ได้นิยามความยากจนลักษณะดังนี้

โดยเริ่มต้นจากความหมายแคบว่าหมายถึง ความขาดแคลนสิ่งจำเป็นในระดับที่ทำให้ไม่สามารถยังชีพได้ (subsistence level) โดยสะท้อนจากความขาดแคลนระดับสารอาหารขั้นต่ำสุดที่ร่างกายมนุษย์ต้องการและถูกวัดออกมาในรูปตัวเงิน นั่นคือการพิจารณาที่ระดับรายได้ของบุคคลที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ตามมาตรฐานขั้นต่ำ (Booth, 1889: Rowntree, 1901) โดย Booth (1889) ได้ทำการศึกษาความยากจนของครัวเรือนในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยสร้างเส้นความยากจนขึ้นเพื่อวัดระดับความต้องการขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องการในการดำรงชีพและวัดออกมาในรูปตัวเงิน ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนดังกล่าวถือเป็นผู้ที่ตกอยู่ในความยากจน งานของ Booth ได้รับการพัฒนาในช่วงต่อมาโดย Rowntree (1901) ซึ่งศึกษาความยากจนในกรุงยอร์ก ประเทศอังกฤษ โดย Rowntree วัดความยากจนโดยสร้างเส้นความยากจนเช่นกัน แต่ได้แบ่ง ความยากจนออกเป็นสองระดับ คือ ความยากจนระดับแรก หมายความว่าผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึง การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะมาตอบสนองความต้องการขั้นต่ำของร่างกายที่พึงจะมีเพื่อการดำรงชีพได้ และความยากจนระดับสอง หมายถึงผู้ที่มีทรัพยากรแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้น เพื่อดำรงชีพได้ ทั้งสองกลุ่มถือว่าเป็นผู้ที่ตกอยู่ในความยากจนตามนิยามของ Rowntree

ในทศวรรษที่ 1970 ความยากจนถูกตีความให้มีความหมายเพิ่มขึ้น เป็นความขาดแคลนสิ่งที่เป็นความจำเป็นพื้นฐาน (basic needs) ซึ่งรวมถึงเครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัย และที่อยู่อาศัย หลังจากนั้น ในช่วงทศวรรษที่ 1990 เริ่มมีการถกเถียงของนักวิชาการในวงกว้างถึงข้อจำกัดของแนวคิดนิยามความยากจนแบบแคบที่ให้ความสำคัญต่อความยากจนในรูปของตัวเงินหรือรายได้เพียงอย่างเดียว โดยเห็นว่าความยากจนในรูปของรายได้ไม่สามารถสะท้อนภาวะความขาดแคลนของบุคคลได้ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงได้กำหนดนิยามของความยากจนในความหมายที่กว้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมวิถีชีวิตความเป็นอยู่และความอยู่ดีมีสุขได้มากขึ้น ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง (UNDP, 1991 และ World Bank 2000) โดยแนวคิดที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดนิยามความยากจนได้แก่ งานของ Amartya Sen

นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลปี 1999 ที่ได้เสนอแนวคิดเรื่องความยากจนในกรอบที่กว้างกว่ามุมมองด้านรายได้ในการยังชีพเท่านั้นโดยให้ความสำคัญต่อการให้คุณค่าของคนในแต่ละสังคม (capabilities) ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ (functions) และมีเสรีภาพในการเลือกที่จะทำหรือเลือกที่จะเป็น (freedom) เพื่อบรรลุเป้าหมายของการดำรงชีวิตอยู่ (Sen, 1993) ความหมายของความยากจนในปัจจุบันจึงได้ครอบคลุมองค์ประกอบต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความขัดสนของบุคคลในแต่ละสังคมในมิติที่แตกต่างกันออกไป ดังที่ปรากฏอยู่ในคำนำของรายงานความยากจนของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ปี 2540 ที่ระบุความหมายของความยากจน ดังนี้

“ความยากจน หมายถึง ความขัดสนในโอกาสและทางเลือกของมนุษย์ที่จะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ยืนยาว สุขภาพแข็งแรง และทำให้ไม่สามารถไปสู่มาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีได้ นอกจากนี้ ยังรวมถึงความขัดสนทางเสรีภาพ ความมีศักดิ์ศรี การให้เกียรติตัวเองและผู้อื่น ความยากจนยังสะท้อนถึงความไม่เพียงพอในทรัพยากรต่าง ๆ ความเปราะบางต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด อาทิ ความเจ็บป่วย ความรุนแรง และความสูญเสียต่าง ๆ รวมทั้ง การขาดอำนาจต่อรองและขาดศักยภาพในการเรียกร้องสิทธิ ทั้งสิทธิทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจในการดำรงอยู่ในสังคมและประเทศนั้น ๆ”

สำหรับประเทศไทย การศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นเรื่องความยากจนได้รับความสนใจในกลุ่มนักวิชาการมาเกือบ 30 ปีแล้ว โดยเริ่มตั้งแต่ปี 2517 งานที่ได้รับการกล่าวถึงและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป คืองานของเอื้อย มีสุข (Meesook, 1979; IBRD, 1980) ซึ่งทำร่วมกับธนาคารโลก นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาตัวชี้วัดความยากจน และเป็นเครื่องมือในการหาขนาดของความยากจนอย่างเป็นรูปธรรม แม้ว่าในระยะหลังวิธีการศึกษาดังกล่าวจะได้รับคำวิจารณ์ว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่หลายจุด แต่การพัฒนาตัวชี้วัดในระยะต่อมาก็ยังยึดหลักการและแนวคิดของธนาคารโลก ในประเด็นการมีรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในการบริโภคอาหารที่จำเป็นต่อการมีชีวิตรอด ผู้เสนอแนวคิดในการคำนวณเส้นความยากจนใหม่ คือศาสตราจารย์ ดร. เมธี ครองแก้วและ Prof. Nanak Kakwani โดยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พัฒนาเส้นความยากจนขึ้นใหม่ ด้วยหลักการเดิมแต่มีเทคนิคการคิดที่ละเอียดรอบคอบมากขึ้น ในปี 2545 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้การให้คำปรึกษาของ Prof. Nanak Kakwani ได้มีการปรับปรุงแนวคิดในการคำนวณเส้นความยากจนแนวใหม่ โดยเป็นการคำนวณเส้นความยากจน ด้านอาหารและเส้นความยากจนในหมวดที่ไม่ใช่อาหารออกจากกันอย่างชัดเจน และเป็นครั้งแรกที่ให้ความสำคัญต่อขนาดของครัวเรือนที่มีผลต่อการประหยัดจากขนาด เส้นความยากจนที่คำนวณด้วยวิธีใหม่นี้ถูกใช้คำนวณขนาดของความยากจนอย่างเป็นทางการจนถึงปัจจุบัน

2.3 การประเมินผลลัพธ์ทางสังคม

จากคู่มือการประเมินผลลัพธ์ทางสังคมและผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน โดยสฤณี อาชวานันทกุล และภัทรพร แยมละออ ได้ระบุ ความหมาย กรอบ หลักการ ขั้นตอนของผลลัพธ์ทางสังคมไว้ดังนี้

ผลลัพธ์ทางสังคม คือ คุณค่าทางสังคมที่เกิดจากการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งควรสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและพันธกิจของกิจการ

ผลลัพธ์ทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงบวกที่สำคัญซึ่งรับมือกับความท้าทายทางสังคมที่เร่งด่วน

การประเมินผลลัพธ์ทางสังคมเป็นเครื่องมือหนึ่งในการวัดและรายงาน “ไตรกำไรสุทธิ” (Triple Bottom Line: TBL) หรือระดับ “ธุรกิจที่ยั่งยืน” (Sustainable business) ของกิจการ ซึ่งต่างเป็นแนวคิดที่ขยายการวัดเป้าหมายความสำเร็จและคุณค่าขององค์กร จากเดิมสนใจเพียงกำไรที่เป็น ตัวเงิน (profit) มาสนใจเรื่อง มนุษย์ (people) และโลก (planet) ด้วยหรืออีกนัยหนึ่งคือ ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สังคมและแสดงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ธุรกิจ TBL หรือธุรกิจที่มุ่งหวังจะเป็น “ธุรกิจที่ยั่งยืน” จะไม่ได้มีเป้าหมายอยู่ที่กำไรที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว แต่ยังคำนึงถึง “ประโยชน์” และ “ต้นทุน” ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการทำธุรกิจของตน โดยมุ่งสร้างกำไรทั้งสามด้านพร้อมกัน จึงเป็นที่มาของคำว่า “ไตรกำไรสุทธิ” นั่นเอง

แนวคิด TBL มักถูกเชื่อมโยงกับแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งล่าสุด ค.ศ.2015 ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้ลงมติรับ “ชุดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “Sustainable Development Goals” (SDGs) จำนวน 17 ข้อเป็นทิศทางการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในระยะเวลา 15 ปี ระหว่างปี 2016-2030 และภาคธุรกิจได้รับการคาดหวังว่าจะปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับชุดเป้าหมายดังกล่าว ส่งผลให้การประเมินและรายงานผลลัพธ์ทางสังคมได้รับความสนใจมากขึ้นจากธุรกิจกระแสหลัก

2.3.1 ประเภทของเครื่องมือประเมินที่พบบ่อย

เครื่องมือการประเมินผลลัพธ์กิจกรรมทางสังคมที่พบบ่อยแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) Impact Value Chain หรือ “ห่วงโซ่ผลลัพธ์” ใช้แจกแจงส่วนต่าง ๆ ของแบบจำลอง “ตรรกะ” และ “ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง” โดยให้ระบุอย่างชัดเจนตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (Input) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และในบางกรณีอาจเขียนไปถึงผลกระทบระยะยาว (Impact)

2) Cost-Benefit Analysis (CBA) หรือ “หลักการประเมินประโยชน์เทียบกับต้นทุน” คือการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนที่เป็นเครื่องมือหนึ่งในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ นิยมใช้ในการประเมินการลงทุนสาธารณะโดยรัฐบาล โครงการความช่วยเหลือระหว่างประเทศ มูลนิธิ หรือองค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ CBA เน้นแสดงต้นทุนและผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดจากการลงทุนออกมาในรูป “ตัวเงิน” ก่อนจะแสดงผลการประเมินตามสูตรใดสูตรหนึ่งหรือมากกว่าในบรรดาสูตร 3 แบบได้แก่ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net present Value: NPV) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (benefit-cost ratio) และอัตราผลตอบแทนภายใน (internal Rate of Return: IRR)

3) Social Return on Investment: SROI หรือ “ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน” พัฒนามาจากเครื่องมือ CBA แต่เน้นให้ความสำคัญกับการรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาในกระบวนการประเมิน อย่างไรก็ตาม SROI เน้นการแปลงค่าผลลัพธ์ทางสังคมเป็นมูลค่าทางการเงิน (monetization) เหมือนกับ (CBA) และต้องการตอบคำถามว่า “เงินที่ลงทุนไป สร้างผลตอบแทน (มูลค่าทางสังคม) เท่าไร” เพื่อสะท้อนความคุ้มค่าของโครงการ การเริ่มต้นการประเมิน SROI ต้องเริ่มจาก “ตรรกะ” ทางสังคมของกิจการ เป้าหมายของ SROI คือ ตรวจสอบความเชื่อมโยงของปัจจัยนำเข้าไปจนถึงผลกระทบ

4) การใช้ตัวชี้วัด (Indicator) คือการใช้ตัวบ่งชี้ที่ช่วยระบุปริมาณผลผลิต ที่เชื่อมโยงกับการเกิดขึ้นของผลลัพธ์ (Outcome) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตัวชี้วัดช่วยบอกว่าผลลัพธ์ทางสังคมเกิดขึ้น “หรือไม่” และเกิดขึ้น “เท่าไร” และชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างจุดเริ่มต้น (Baseline) กับพัฒนาการหลังจากที่ทำกิจกรรมไประยะหนึ่ง

5) Experimental Study หรือ “การวิจัยเชิงทดลอง” หมายถึง การศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ โดยเน้นการวัดระดับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่จัดขึ้น

นั้น เป็นสาเหตุที่แท้จริงของผลหรือปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนั้นหรือไม่ การวิจัยเชิงทดลองมักจะมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มทดลอง(experimental group) หมายถึง กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าร่วมกิจการเพื่อสังคม และกลุ่มควบคุม (Control group) หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจัดให้มีลักษณะเหมือนกลุ่มทดลอง แต่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบกับกลุ่มทดลอง เช่น กิจการเพื่อสังคมไมโครไฟแนนซ์ BRAC ในบังคลาเทศ ทำวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพชีวิตของชุมชนยากจนที่ได้รับเงินกู้ และชุมชนที่ไม่ได้รับเงินกู้

6) เครื่องมือประเมินผลลัพธ์ทางสังคมแบบ Proprietary หรือ “คิดค้น/ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นเอง หรือประยุกต์ใช้เครื่องมืออื่น ๆ อย่างผสมผสานกันให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร เช่น ให้น้ำหนักตัวชี้วัดต่าง ๆ เพื่อสร้าง balanced scorecard หากเป็นนักลงทุนทางสังคม เครื่องมือ Proprietary อาจทำหน้าที่ให้คะแนนจัดอันดับ วิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ และรายงานผลของกิจการเพื่อสังคมที่อยู่ในพอร์ต การลงทุนเพื่อใช้ตัดสินใจในการลงทุน Progress out of Poverty Index (PPI) เน้นวัดผลการหลุดพ้นจากความยากจน คิดค้นโดยมูลนิธิกรามีน (Grameen Foundation) และ Best Available Charitable Option (BACO) ของกองทุน Acumen Fund เพื่อวัดความคุ้มค่าการลงทุนในกิจการเพื่อสังคมเทียบกับทางเลือกในการทำการกุศลอื่น ๆ

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการระบุผลลัพธ์ที่วัดได้ (Quantify)

2.3.2.1 ห่วงโซ่ผลลัพธ์ (Impact Value Chain) คือการแจกแจงกิจกรรม (activities) และผลผลิต (output) ที่จะทำให้เกิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่คุณนิยามไว้แล้วเกิดขึ้นเป็นความจริง มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรที่กิจการต้องใช้ในการสร้างผลลัพธ์ทางสังคม คือปัจจัยขั้นต้นหรือต้นทุนสำหรับกิจการได้แก่ เงินทุน แรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ดิน ผู้เชี่ยวชาญ องค์ความรู้ ฯลฯ
- 2) กิจกรรม (Activities) หมายถึง การแทรกแซง (intervention) หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในกิจการและทำให้เกิดผลผลิตขั้นต้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายทางสังคมของกิจการ ในการเขียนห่วงโซ่ผลลัพธ์ จะต้องระบุกิจกรรมต่าง ๆ ที่กิจการจะทำหรือทำไปแล้ว ซึ่งแปลงปัจจัยนำเข้าในส่วนแรกของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นผลลัพธ์ในส่วนหลัง ตัวอย่างกิจกรรม เช่น “เปิดคอร์สสอนหลักสูตรอาชีพแก่ผู้พิการ” “จัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคให้เกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์” บริการอาหารกลางวันที่มีโภชนาการครบถ้วนในโรงเรียน” ตั้งกองทุนสวัสดิการแยกขยะในชุมชน” หรือ “ให้ดอกเบี๋ยต่ำแก่คนจน”
- 3) ผลผลิต (Outputs) หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นผลขั้นต้นจากกิจกรรมและส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นตัวเชื่อมและแปรกิจกรรมที่เกิดขึ้นให้ออกมาเป็นผลลัพธ์ทางสังคมนั้นเกิดขึ้นจริง เช่น “จำนวนผู้พิการที่ลดการพึ่งพาด้านรายได้จากครอบครัว” “จำนวนเกษตรกรที่มีรายได้มากขึ้น” “จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาการขาดโภชนาการลดลง” “จำนวนครัวเรือนที่มีการแยกขยะมากขึ้น” “จำนวนคนจนที่มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเส้นความยากจน”

ทั้งนี้ กิจกรรมและผลผลิตถือเป็น “ตัวชี้วัดนำ” (leading indicators) คือวิธีปฏิบัติ ผลผลิต หรือผลพลอยได้ที่กิจการวัดได้หรือเข้าถึงข้อมูลได้เองโดยตรง ข้อมูลส่วนนี้มักใช้เป็น “ค่าแทน” ของผลลัพธ์

- 4) ผลลัพธ์ (Outcomes) หมายถึง เป้าหมายทางสังคมหรือการเปลี่ยนแปลง (ผลลัพธ์) ทางสังคมที่กิจการอยากเห็นจากการทำกิจการ ซึ่งระบุไว้ในส่วนหลังของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (รวมไปถึงผลที่กิจการไม่ได้ตั้งใจให้เกิดแต่เกิดขึ้นเองจากการทำกิจการ)

2.3.2.2 ตัวชี้วัดทางสังคม (Social Impact Indicator) การสร้างตัวชี้วัดที่บ่งบอกการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการคอยตรวจวัดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม การบริโภค สุขภาพ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ตามประเด็นที่จะสะท้อนความเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อม ที่กิจการต้องการสร้างอยู่เสมอ ตัวชี้วัดเหล่านี้จะชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างจุดแรกเริ่มตอนที่กิจการของคุณเพิ่งก่อตั้งกับพัฒนาการที่เกิดขึ้นหลังจากที่ทำงานไประยะหนึ่งแล้ว ไม่ว่าจะวัดในกรอบเวลาใด ตัวชี้วัดจะต้องเชื่อมโยงกับพันธกิจขององค์กรและผลลัพธ์ที่ต้องการอยู่เสมอ และตัวชี้วัดจะมีความแตกต่างกันไปตามประเภทของกิจการเพื่อสังคมและปัญหาสังคมที่ต้องแก้ไข กิจการอาจเลือกสร้างตัวชี้วัดทางสังคมให้เหมาะสมกับบริบทของงาน ของกิจการเองได้ โดยการระบุสิ่งที่จะสะท้อนว่าผลลัพธ์ทางสังคมได้เกิดขึ้นแล้ว แต่หากกิจการต้องการผ่านมาตรฐานใด มาตรฐานหนึ่งหรือมุ่งสร้างผลลัพธ์ทางสังคมที่สอดคล้องกับแนวคิดสากล เช่น กิจการด้านเกษตรอินทรีย์ที่ใช้มาตรฐาน IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) หรือการทำธุรกิจกับชุมชนโดยใช้ตรามาตรฐานสินค้าเพื่อการค้าที่เป็นธรรม (fair trade) ก็ควรจะอ้างอิงตัวชี้วัดจากมาตรฐานดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเลือกใช้ตัวชี้วัดระดับสากลหรือไม่ก็ตาม ตัวชี้วัดที่ดี ควรมีลักษณะ “Smart” ดังต่อไปนี้

- จำเพาะเจาะจง (Specific) ไม่เหวี่ยงแหคลุมเครือ มีความเฉพาะเจาะจง ระดับพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมาย
- วัดได้ (Measurable) รวมถึงมีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องตามหลักวิชาการ ใช้เปรียบเทียบข้ามองค์กรได้
- บรรลุได้ (Achievable) สามารถบรรลุได้ในความเป็นจริง มิใช่เลื่อนลอย หรือเป็นไปไม่ได้
- เกี่ยวข้องกับประเด็น (Relevant) ตรงตามผลลัพธ์ทางสังคม ที่ต้องการจะศึกษา และสอดคล้องกับเป้าหมายของกิจการ
- มีเงื่อนไขเวลา (Time-bound) สามารถใช้ติดตามความคืบหน้าเมื่อเวลาผ่านไป และแยกย่อยการวัดตามหน่วยเวลาแต่ละช่วงได้ (เช่น รายปี รายเดือน รายไตรมาส ฯลฯ)

2.3.2.3 กรณีฐาน (Base Case Scenario) การประเมินผลลัพธ์และผลตอบแทนทางสังคมไม่มีทางเป็นภาววิสัย (objective) ได้อย่างสมบูรณ์แบบ เนื่องจากผลลัพธ์ทางสังคมหลายข้อเป็นนามธรรม ทำได้ดีที่สุดเพียงแต่หา “ตัวชี้วัด” และ “ค่าแทนทางการเงิน” ต้องยอมรับว่าทุกปัญหาล้วนมีรัฐ องค์กรการกุศล มูลนิธิ และกิจการอื่น ๆ พยายามแก้ไขเช่นกัน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจึงอาจไม่ได้เกิดจากกิจการที่เราทำเพียงผู้เดียว อีกทั้งการเกิดของผลลัพธ์ยังอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่แม้ไม่ฝ่ายไหนเข้าไปทำอะไร ผลลัพธ์ทางสังคมก็อาจเกิดขึ้นได้เอง ดังนั้น เมื่อ “วัด” ผลลัพธ์ทางสังคม ผลลัพธ์ที่ได้อาจจะไม่ใช่ของกิจการของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทั้งหมด แต่ต้องจัดสรรปันส่วนให้ “เครดิต” กับกิจการอื่น ๆ และปัจจัยต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ผลลัพธ์ที่ได้เป็นการกล่าวอ้างเกินจริง

ด้วยเหตุนี้ การประเมินที่น่าจะใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดหรือที่เรียกว่า “กรณีฐาน” จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการประเมินเพื่อสะท้อนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงจากกิจการของเรา คือรวมเฉพาะคุณค่าทางสังคมที่องค์กรของเราน่าจะมีส่วนสร้างจริง ๆ เท่านั้น ในบริบทของการประเมินผลลัพธ์ทางสังคม “กรณีฐาน” หมายถึง ผลการประเมินที่ตั้งอยู่บนหลักการดังต่อไปนี้

- 1) ถ้าต้องใช้สมมุติฐานก็ใช้เฉพาะกรณีที่มีแหล่งอ้างอิง และใกล้เคียงกับบริบทของกิจการมากที่สุด
- 2) คำนึงถึงความเป็นไปได้ว่า องค์กรอื่น ๆ อาจมีส่วนสร้างผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันได้ (attribution) ตัวอย่างผลลัพธ์ที่เกิดจากองค์กรอื่น “เกษตรกรมีกำไรมากขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าอินทรีย์” อาจมีผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันได้จากการที่เกษตรกรมีผู้รับซื้อสินค้าในราคาพรีเมียมมากกว่ารายเดียว หรือมีกิจการมากกว่าหนึ่งรายที่เข้ามาช่วยเรื่องการปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรอินทรีย์
- 3) คำนึงถึงความเป็นไปได้ว่า ผลลัพธ์บางส่วนอาจเกิดขึ้นได้เองแม้ว่าจะไม่มีองค์กรไหนทำงานด้านนี้เช่น เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยปีนั้น ข้าวในตลาดโลกราคาดีมาก ถึงไม่มีใครเข้าไปทำอะไร ชาวนากลุ่มนี้ก็ขายข้าวได้ในราคาดีกว่าปีก่อน ๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านั้นก็พยายามแก้ปัญหาของตนเองอยู่แล้ว
- 4) คำนึงถึงความเป็นไปได้ว่า ผลลัพธ์บางส่วนอาจไม่ใช่ส่วนเพิ่ม แต่เป็นการทดแทนผลลัพธ์อื่น ตัวอย่างผลลัพธ์ส่วนเกิน “เกษตรกรมีกำไรมากขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าอินทรีย์” อาจมีผลลัพธ์ส่วนเกินมาจากราคาสินค้าเกษตรในตลาดเพิ่มขึ้นเอง เช่น เกิดจากการที่ผลผลิตน้อยลงเอง เช่นราคาปุ๋ยในตลาดถูกลง

ตัวอย่างผลลัพธ์ทดแทน “ผู้พิการมีงานทำมากขึ้น” ผลลัพธ์ทดแทนที่อาจเกิดขึ้นคือผู้พิการทำงานกับกิจการอื่น ๆ อยู่แล้วก่อนจะมาเข้าร่วมกับกิจการนี้

- 5) ในกรณีที่ประมาณการผลลัพธ์ทางสังคมในอนาคตตลอดช่วงเวลามากกว่าหนึ่งปี โดยที่กิจการจะไม่มีการลงทุนเพิ่มเติมระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว ควรทำประมาณการอัตราการลดลง (drop off) ของผลลัพธ์ทางสังคมด้วย เช่น จะลดลงร้อยละ 10 ในปีที่ 2 ลดลงร้อยละ 20 ในปีที่ 3 และลดลงร้อยละ 25 ในปีที่ 4 ทั้งนี้ เพื่อสะท้อนสภาพความเป็นจริงที่ว่าผลลัพธ์ทางสังคมใด ๆ ก็ตามมักเกิดขึ้นในปีแรก ๆ ของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการมากกว่าในปีท้าย ๆ หากไม่มีการใส่ทรัพยากรใด ๆ เช่น งบประมาณ เพิ่มเติมอีกเลยนับจากปีแรก

2.3.3.4 ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์ทางสังคมและผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน

กิจกรรมทั้งหมดแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การวางแผน การนำไปปฏิบัติการ รายงาน และการแปลงเป็นกิจกรรมปกติขององค์กร

การวางแผน เป็นการกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์และวางแผนขั้นตอนที่ต้องใช้ รายชื่อกิจกรรมและคำถามหลักที่ควรจะต้องตอบให้ได้ หลังจากที่ทำแต่ละกิจกรรมแล้ว ประกอบด้วย กิจกรรมทำความเข้าใจเป้าหมายในการวิเคราะห์การประเมินผลลัพธ์ทางสังคม (SIA) และคำนวณผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) เข้าใจกิจการที่ทำและอยากบอกเล่าเรื่องราวของกิจการ ระบากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดขอบเขตการวิเคราะห์ จัดทำห่วงโซ่มูลค่า (Impact value chain) เลือกตัวชี้วัดทางสังคม (social impact indicator) วางแผนแหล่งข้อมูลที่จะใช้

การนำไปปฏิบัติ เป็นการเตรียมเนื้อหาจริงที่จะนำมาวิเคราะห์ รายชื่อ กิจกรรมและคำถามหลักที่เราควรจะต้องให้ได้หลังการทำแต่ละกิจกรรม ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัด รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและบรรทัดฐานเพื่อสร้างกรณีฐาน แปลงตัวชี้วัดผลลัพธ์เป็นมูลค่าทางการเงิน แยกแยะระหว่าง “ค่าใช้จ่าย” กับ “เงินลงทุน” การวิเคราะห์รายรับและรายจ่าย วิเคราะห์รายรับและรายจ่ายที่สัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ประเมินมูลค่าตลอดระยะเวลาการประเมิน และคำนวณผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการวิจัย การพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ปีที่ 2 (พ.ศ.2565-2566) แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 โครงการดังนี้ โครงการหลัก คือ 1) โครงการ การบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัดลำปาง 2) โครงการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอกด้วยโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley : แม่มอกแดนสมุนไพร” 3) การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง และ 4) โครงการพัฒนาโมเดลแก๊จนอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win

การบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัดลำปาง เป็นการค้นหา และ สอบทานข้อมูล “คนจนเป่าหมาย” โดยปีที่ 2 นี้ ได้ใช้ข้อมูลรายชื่อในระบบ TPMAP* (คนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.ปี 64 และถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ) ดำเนินการจัดเก็บใน 7 อำเภอในพื้นที่จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย อำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภอสบปราบ อำเภอแม่ทะ อำเภอเกาะคา อำเภอเสริมงาม อำเภอสบปราบ และอำเภอ แม่พริก โดยมีกระบวนการดำเนินงาน และเชื่อมโยงกับหัวข้อหลัก ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงอำเภอ และจำนวนครัวเรือนยากจนในระบบ TPMAP

ชื่ออำเภอ	สบปราบ	แม่พริก	เสริมงาม	เกาะคา	แม่ทะ	วังเหนือ	แจ้ห่ม	รวม
คนจนเป่าหมาย TPMAP (ครัวเรือน)	143	116	909	68	836	52	1,461	3,585

* TPMAP (อ้างอิงจาก <https://www.tpmmap.in.th/about>) คือ ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform) ซึ่งได้รับการพัฒนาต่อยอดจากระบบบริหารจัดการข้อมูลคนจนแบบชี้เป้า (Thai Poverty Map and Analytics Platform) ให้สามารถครอบคลุมปัญหาที่กว้างขึ้น เช่น เด็กแรกเกิด การศึกษา ผู้สูงอายุ การพัฒนาสภาพที่อยู่อาศัย โดยยังคงความสามารถของระบบเดิมในการชี้เป้าความยากจนไว้ด้วย TPMAP จึงสามารถใช้ระบุปัญหาความยากจนในระดับบุคคล ครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น/ท้องที่ จังหวัด ประเทศ หรือ ปัญหาความยากจนรายประเด็นซึ่งทำให้การแก้ปัญหาตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นและสามารถออกแบบนโยบาย โครงการในการแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการหรือสภาพปัญหาได้

TPMAP เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค-สวทช.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

โครงการวิจัยการพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ปีที่ 2 (พ.ศ.2565-2566) ในครั้งนี้ มีกิจกรรมหลัก 8 ประเด็น ดังนี้ การค้นหาข้อมูล “คนจนเป่าหมาย” ตามรายชื่อครัวเรือน ในระบบ TPMAP ด้วยแบบสอบถามที่จัดทำโดย คณะทำงานของหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) การสอบทาน “คนจนเป่าหมาย” ด้วยการจัดเวทีระดับตำบล เป็นการประชุม เพื่อแลกเปลี่ยน ตรวจสอบความถูกต้องและแม่นยำ ของรายชื่อครัวเรือน “คนจนเป่าหมาย” และการระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ต้นทุน 5 ด้าน

- 3.1.1 การสังเคราะห์ ประมวลผล แสดงผล การนำเข้าสู่ระบบ โดย การประมวลผลด้วยการป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบสารสนเทศของส่วนกลาง (ทีมงาน บพท.)
- 3.1.2 การส่งต่อข้อมูล โดย การประมวลผลสรุปผล แยกแยะตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับการส่งต่อความช่วยเหลือ และการจัดเวทีคืนข้อมูลในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด
- 3.1.3 การวิเคราะห์สาเหตุความยากจนของคนจนกลุ่มเป้าหมาย โดยประมวลผลจากแบบสอบถาม และการจัดเวทีระดับจังหวัด (ดำเนินการไปพร้อม ๆ กับหัวข้อ 3.1.2-3.1.2)
- 3.1.4 สร้างระบบ กลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ ด้วยใช้กลไกการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยที่ ที่แต่งตั้งโดย ผู้ว่าราชการจังหวัด มีการประชุมทุก ๆ 3 เดือน
- 3.1.5 การพัฒนาโมเดล /รูปแบบการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในพื้นที่นำร่องในจังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรมภายใต้โครงการย่อยทั้ง 3 ประเด็นที่ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยแบบฟอร์ม การลงพื้นที่สำรวจ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุม แลกเปลี่ยน เป็นต้น
- 3.1.6 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัด ใช้เครื่องมือในหัวข้อที่ 3.1.2-3.1.7

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรจำแนกตามประเด็นการศึกษา ได้ดังนี้

3.2.1 การค้นหา และสอบถามข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ในครั้งนี้ ประชากรศึกษา ได้แก่ คนที่มีรายชื่อในฐานข้อมูล TPMAAP 65 ที่จัดเก็บโดย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ระบุ ซึ่งเป็นข้อมูลคนจนตกเกณฑ์ จปฐ.ปี 64 และถือบัตรสวัสดิการของรัฐ จำแนกตามพื้นที่จัดเก็บได้ ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงชื่ออำเภอ จำนวนตำบล และจำนวนครัวเรือน “คนจนเป้าหมาย” ในฐาน TPMAAP

ชื่ออำเภอ	จำนวนตำบล/ชุมชน	คนจนเป้าหมาย ในฐาน TPMAAP (ครัวเรือน)
สบปราบ	4	143
แม่พริก	4	116
เสริมงาม	4	909
เกาะคา	9	68
แม่ทะ	10	836
วังเหนือ	8	52
แจ้ห่ม	7	1,461
รวม	46	3,585

3.2.2 ประชากรศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การค้นหาข้อมูลและสอบถามข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ได้แก่ ทีมปฏิบัติการ และทีมปรึกษาในพื้นที่ ประกอบด้วย ผู้นำท้องที่ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนอื่น ในขณะที่เวทีสอบถาม ประชากรศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น นักพัฒนาการชุมชน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นต้น

- 3.2.3 ประชากรศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างระบบกลไกการส่งต่อ และการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน คือ คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัย การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง รวมถึงหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3.3 พื้นที่การดำเนินงานโครงการวิจัย จำแนก 2 กลุ่มดังนี้

- 3.3.1 ค้นหาและสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ในปี 2565-2566 ในพื้นที่ 7 อำเภอได้แก่ อำเภอสบปราบ อำเภอแม่พริก อำเภอสบปราบ อำเภอเสริมงาม อำเภอแม่ทะ อำเภอวังเหนือ และอำเภอแจ้ห่ม
- 3.3.2 การดำเนินงาน โครงการนำร่อง “โมเดลแก้จน” ในพื้นที่อำเภอเถิน โดยนำร่องในตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง และตำบลเถินบุรี ขับเคลื่อนใน 3 ประเด็นคือ ประเด็นสมุนไพร ประเด็นป่าชุมชน และประเด็น Quick win (การแปรรูปผลผลิต การเกษตรเพื่อก่อเกิดรายได้)

3.4 ขั้นตอนการดำเนินโครงการวิจัย

- 3.4.1 ค้นหาและสอบทานคนจนครัวเรือนยากจนให้ครอบคลุมครบทั้งจังหวัดลำปาง มีการนำคนจนจริงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลและจำแนก (Classify) คนจนไม่จริงออกจากระบบฐานข้อมูล (Add on and Exit)

เป็นกระบวนการจัดเก็บข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ด้วยแบบสอบถามจากส่วนกลาง (ทีมงาน บพท.) โดยประสานการเก็บข้อมูลร่วมกับ สำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัดลำปาง ด้วยการใช้กลไกในพื้นที่ เช่น ทีมปฏิบัติการตำบล กับทีมพี่เลี้ยง ซึ่งประกอบด้วยผู้นำชุมชนในพื้นที่ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรชุมชน เป็นต้น และการจัดเวทีสอบทาน รายชื่อ “คนจนเป้าหมาย” และการค้นหาศักยภาพ ต้นทุนในพื้นที่ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ต้นทุนด้านกายภาพ ด้านมนุษย์ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม การค้นหาและสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ครั้งนี้ มีการแบ่งทีมค้นหาและสอบทานออกเป็น 6 ทีม โดยแต่ละทีมเพื่อรับผิดชอบการค้นหา สอบทาน และนำเข้า และนำออกคนจน ดังนี้ ทีมที่ 1 รับผิดชอบ อำเภอแม่พริก และอำเภอสบปราบ ทีมที่ 2 รับผิดชอบอำเภอเสริมงาม ทีมที่ 3 รับผิดชอบอำเภอเกาะคา ทีมที่ 4 รับผิดชอบอำเภอแม่ทะ ทีมที่ 5 รับผิดชอบอำเภอวังเหนือ และทีมที่ 6 รับผิดชอบอำเภอแจ้ห่ม

- 3.4.2 กำหนดพื้นที่เป้าหมายและกลุ่มคนจนเป้าหมาย (Unit of Analysis) ตามยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนที่ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายหลุดพ้นจากความยากจนยกทั้งอำเภอ จำนวน 1 อำเภอ

“คนจนเป้าหมาย” ได้รับการช่วยเหลืออย่างน้อย 500 ครัวเรือน หรือ 2,000 คน อำเภอเถินเป็น อำเภอเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจน เพื่อรับการช่วยเหลือให้หลุดพ้นจากความยากจน โดยดำเนินการในพื้นที่หลักในอำเภอเถิน ได้แก่ ตำบลแม่มอก ตำบลเถินบุรี ตำบลแม่ปะ และตำบล และขยายผลให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ ซึ่งอำเภอเถินประกอบด้วย 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลเถินบุรี ตำบลนาโป่ง ตำบลแม่ถอด ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่มอก ตำบลแม่วะ ตำบลล่อแมด และตำบลเวียงมอก ครัวเรือนเป้าหมายในฐาน TPMAP จำนวน 2,207 ครัวเรือน และจำนวนที่ Add-on เข้ามาจำนวน 497

ครัวเรือนรวมครัวเรือนเป้าหมายจำนวน 2,701 ครัวเรือน หรือ 9,779 คน ผลการวิเคราะห์ต้นทุน 5 ด้าน พบว่า ทุนมนุษย์อยู่ในระดับอยู่ยาก หรือคิดเป็นร้อยละ 64.52 ทุนกายภาพอยู่ในระดับอยู่พอได้ หรือคิดเป็นร้อยละ 80.24 ทุนเศรษฐกิจ อยู่ในระดับลำบาก หรือคิดเป็นร้อยละ 40.62 ด้านทุนธรรมชาติอยู่ในระดับอยู่พอได้ หรือคิดเป็นร้อยละ 48.23 และทุนทางสังคมอยู่ในระดับอยู่ยาก หรือคิดเป็นร้อยละ 65.21 สัดส่วนร้อยละดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ทุนมนุษย์และทุนเศรษฐกิจต้องการรับการแก้ไขปัญห โดยใช้ต้นทุนทางธรรมชาติและทุนกายภาพมาใช้เป็น ต้นทุนในการนำมาใช้แก้ปัญหา เพื่อยกระดับศักยภาพมนุษย์ ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มการมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่ายให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อนำไปสู่การยกระดับของเศรษฐกิจ ด้วยการจัดทำโมเดลแก็จันหรือ Operating Model ในสามประเด็นได้แก่ ประเด็นสมุนไพร ประเด็นป่าชุมชน และประเด็น Quick win

3.4.3 ส่งต่อความช่วยเหลือและส่งต่อความช่วยเหลือ 100% พร้อมทั้งสร้างระบบข้อมูลย้อนกลับ(Feedback Loop) เพื่อติดตามผลการช่วยเหลือและนำคนจนที่ได้รับการช่วยเหลือแล้ว ออกจากระบบ

จากต้นทุนกลไกการส่งต่อความช่วยเหลือที่ได้ดำเนินงานในปี 2564 ที่ผ่านมา ทำให้นักวิจัยภายใต้โครงการฯ สานต่อความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ผ่านการจัด Poverty Form เพื่อประสานกลไกความร่วมมือทั้งระดับพื้นที่ทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นทาง ผ่านกลไกการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยการพัฒนาระบบสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ จังหวัดลำปาง เช่น กระบวนการวางแผนเกี่ยวกับข้อมูล “คนจนเป้าหมาย”วางแผนกลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ “คนจนเป้าหมาย”การสร้างระบบข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Loop) เพื่อติดตามผลการช่วยเหลือส่วน “กลางทาง” กระบวนการค้นหาและสอบทานข้อมูล “คนจนเป้าหมาย”ด้วยการประสานความร่วมมือกับพื้นที่ซึ่งเป็นกลไกของพัฒนาชุมชน คือ ทีมปฏิบัติการตำบล กับทีมพี่เลี้ยง เพื่อ Add on คนจนเข้าสู่ระบบ: คนจนจริงไม่ได้อยู่ในระบบ / ขยายข้อมูลคนจนจากครัวเรือนคนจน นอกจากนั้นบทบาทของภาคีเครือข่ายคือ ร่วม Classify คนจนไม่จริงออกจากระบบ: แยกคนจนไม่จริงหรือคนจนที่พ้นสถานะยากไร้/อ่อนไหว และ “ปลายทาง”การนำข้อมูลที่ได้จากการ Classify ดังกล่าวแล้ว ไปสู่การช่วยเหลือตามภารกิจของหน่วยงาน รวมถึงการนำข้อมูลไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่/ท้องถิ่น ตลอดจนนำข้อมูลจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ

3.4.4 จัดทำ Poverty Forum เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานงานส่งต่อความช่วยเหลือ และสร้างยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างเป็นรูปธรรม

การจัดทำ Poverty Forum ในระดับอำเภอเพื่อวิเคราะห์ กลไก องค์กรต่าง ๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงาน และการประสานการส่งต่อความช่วยเหลือและสร้างยุทธศาสตร์แก้ปัญหาคความยากจนที่ทำให้คนจนหลุดพ้นจากความยากจนยกทั้งระดับอำเภอที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ/หรือแผนจังหวัด (One Plan) ทั้งนี้ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ในพื้นที่การประมวลผลการดำเนินงานช่วยเหลือ เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาคความยากจนระดับอำเภอที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ/หรือแผนจังหวัด (One Plan)

3.4.5 ประเมินความสำเร็จของชุดโครงการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดย Sustainable Livelihoods Return on Investment (SLROI)

- 1) การจัดตั้งและประชุมคณะกรรมการด้านการประเมินความสำเร็จของชุดโครงการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึด SLROI (Sustainable Livelihoods Return on Investment) โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 2) การจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน
- 3) การดำเนินการประเมินด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดย Sustainable Livelihoods Return on Investment (SLROI)
- 4) การนำผลการประเมินเสนอต่อที่ปรึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ

3.4.6 พัฒนาโมเดลแก๊จน (Operating Model)

การดำเนินกิจกรรม “โมเดลแก๊จน” ระดับพื้นที่ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพ “คนจนเป้าหมาย” และบริบทของพื้นที่ เพื่อให้คนจนหลุดพ้นความยากจน ตามกรอบแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) ที่ระบุนวัตกรรมและ/หรือเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพ/ยกระดับรายได้คนจน 40% ล่าง ให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นอย่างน้อย 10% จำนวน 3 โมเดล ประกอบด้วย 1) การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนพื้นที่อำเภอเถินจังหวัดลำปาง ด้วยโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley: แม่มอกแดนสมุนไพร” 2) การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3) การพัฒนาโมเดลแก๊จนอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 3.5.1 การค้นหาข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ตามรายชื่อครัวเรือน ในระบบ TPMAP ด้วยแบบสอบถาม นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ป้อนข้อมูลเข้าระบบสารสนเทศของส่วนกลาง (ทีมงาน บพท.) เพื่อแสดงผลการประมวล
- 3.5.2 การสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ด้วยการจัดเวทีระดับตำบล เป็นการประชุม เพื่อแลกเปลี่ยน ตรวจสอบความถูกต้องและแม่นยำ ของรายชื่อครัวเรือน “คนจนเป้าหมาย” และการระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ต้นทุน 5 ด้าน นำข้อมูลที่ได้จากเวทีรวบรวม และประมวลเนื้อหาตามประเด็นหัวข้อ
- 3.5.3 การส่งต่อข้อมูล โดย การประมวลสรุปผล แยกแยะตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับการส่งต่อความช่วยเหลือ และการจัดเวทีคืนข้อมูลในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด รวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกการประชุม และประมวลเนื้อหาตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด
- 3.5.4 การวิเคราะห์สาเหตุความยากจนของคนจนกลุ่มเป้าหมาย โดยประมวลจากแบบสอบถาม และการจัดเวทีระดับจังหวัด รวบรวมข้อมูลจากปลายเปิดของแบบสอบถาม และรวบรวมเนื้อหาที่ได้จากการบันทึกการประชุม นำมาประมวลด้วยการเรียบเรียงเนื้อหา ภาษาที่ถูกต้องตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด
- 3.5.5 การสร้างระบบ กลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ ด้วยใช้กลไกการประชุม คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ รวบรวมข้อมูลจากเวทีการประชุม นำมาประมวลด้วยการเรียบเรียงเนื้อหา ภาษาที่ถูกต้อง ตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด

- 3.5.6 การพัฒนาโมเดล /รูปแบบการแก้ไขปัญหาคความจากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในพื้นที่นำร่องในจังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรมภายใต้โครงการย่อยทั้ง 3 ประเด็น นำข้อมูลที่ได้จากแบบฟอร์ม การลงพื้นที่สำรวจ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุม แลกเปลี่ยน นำมาประมวลด้วยการเรียบเรียงเนื้อหา ภาษาที่ถูกต้อง ตามประเด็น หัวข้อที่กำหนด
- 3.5.7 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัด ดำเนินการรวบรวมเนื้อหาที่ได้จากการบันทึกการประชุม นำมาประมวลด้วยการเรียบเรียงเนื้อหา ภาษาที่ถูกต้อง ตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการดำเนินโครงการวิจัย การพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ปีที่ 2 (พ.ศ.2565-2566) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา นำเสนอตามวัตถุประสงค์ ของโครงการวิจัยหลัก ได้ดังนี้

4.1 ค้นหาและสอบทานคนจนครัวเรือนยากจนให้ครอบคลุมครบทั้งจังหวัดลำปาง มีการนำคนจนจริงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลและจำแนก (Classify) คนจนไม่จริงออกจากระบบฐานข้อมูล (Add on and Exit)

กระบวนการค้นหาและสอบทานข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ในปี 2 (พ.ศ.2565-2566) ครั้งนี้ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง นายสิทธิชัย จินดาหลวงได้เห็นนโยบายการใช้ข้อมูลในระบบ TPMAp เป็นฐานในการค้นหาและสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ดังนั้น ทีมงานวิจัยฯจึงได้หารือกับหน่วยงานที่มีภารกิจหลักที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล TPMAp คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง (พช.) และข้อมูลกลุ่มเปาะบาง ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง (พม.) เพื่อหาข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย และกระบวนการจัดเก็บข้อมูล ทำให้ได้ตัวเลขของ “คนจนเป้าหมาย” ในระบบ TPMAp คือคนตกเกณฑ์ จปฐ. ปี 64 และถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวนตัวเลขปรากฏตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนอำเภอ ตำบล ข้อมูลครัวเรือนในระบบ TPMAp

อำเภอ	จำนวนตำบล	TPMAp (ครัวเรือน)
สบปราบ	4	143
แม่พริก	4	116
เสริมงาม	4	909
เกาะคา	9	68
แม่ทะ	10	836
วังเหนือ	8	52
แจ้ห่ม	7	1,461
รวม	46	3,585

จากตารางที่ 4 อธิบายได้ว่า จำนวนครัวเรือนในระบบ TPMAp จำแนกตามรายอำเภอ มีจำนวนทั้งสิ้น 3,585 ครัวเรือน โดยสบปราบมีจำนวนทั้งสิ้น 143 ครัวเรือน อำเภอแม่พริกมีจำนวน 116 ครัวเรือน อำเภอเสริมงามมีจำนวน 909 ครัวเรือน อำเภอเกาะคา มีจำนวน 68 ครัวเรือน อำเภอแม่ทะมีจำนวน 836 ครัวเรือน อำเภอวังเหนือมีจำนวน 52 ครัวเรือน และอำเภอแจ้ห่มมีจำนวน 1,461 ครัวเรือน

เพื่อให้การดำเนินงานภายใต้โครงการวิจัยฯเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้วางระบบ กลไกการทำงาน ดังนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโครงการวิจัยการพัฒนาและขยายระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง โดยแบ่งบทบาท หน้าที่นักวิจัยภายใต้โครงการวิจัยฯ อย่างชัดเจน (เอกสารในภาคผนวก) ออกเป็น 8 ทีม ดังนี้ 1) คณะทำงานฝ่ายบริหารโครงการ 2) คณะทำงานฝ่ายเลขานุการ พิธีการและประชาสัมพันธ์ 3) คณะทำงานฝ่ายประสานงานกับหน่วยงาน ภาคี เครือข่าย

4) คณะทำงาน ฝ่ายค้นหา สอบทานข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูล 5) คณะทำงานฝ่ายนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูล และการสื่อสาร เผยแพร่ข่าวสารโครงการ 6) คณะทำงานฝ่ายงบ การเงิน ฝ่ายพัสดุ วัสดุ 7) คณะทำงานประเด็น OM 8) คณะทำงานฝ่ายติดตาม ประเมินโครงการฯ โดยคำนึงถึง ศาสตร์ของ อาจารย์นักวิจัยที่ถนัด เช่น สายสังคมจะนำในการลงพื้นที่ค้นหาและสอบทาน สายบัญชี ดูแลการเงิน การบัญชี สายระบบสารสนเทศดูแลระบบฐานข้อมูล สายวิเทศสัมพันธ์ดูแลการเผยแพร่ข่าวสารโครงการ เป็นต้น

ในส่วนของการค้นหาและสอบทานข้อมูล มีการแบ่งทีมออกเป็น 6 ทีม แต่ละทีมรับผิดชอบโดยเฉลี่ย 1-2 อำเภอ และอิงจำนวนข้อมูล คนจนเป้าหมายในระบบ TPMP เพื่อไม่ให้ทีมใดทีมหนึ่งแบกรับจำนวนครัวเรือนยากจน ที่ต้องค้นหา และสอบทานมากเกินไป โดยมีหัวหน้าทีมทำหน้าที่กำกับ ติดตาม อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการดำเนินงาน ดังรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงอำเภอ หัวหน้าทีม/ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้รับผิดชอบร่วม

ทีมที่	อำเภอ	หัวหน้าทีม/ผู้รับผิดชอบหลัก	ผู้รับผิดชอบร่วม
1	สปราบ และแม่พริก	ผศ.วิศห์ เศรษฐกร	อาจารย์วรวิทย์ หน่อสีดา
2	เสริมงาม	รศ.พุกษา เครือแสง	อาจารย์ไพบุลย์ หมุ่มมาศ อาจารย์ชัตนารี มีสุขโข
3	เกาะคา	อาจารย์สุภาภรณ์ มาชัยวงศ์	ผศ.วิยดา แห่ลมตระกูล ผศ.เบญจวรรณ ดิษฐชานา
4	แม่ทะ	ผศ.ณัฐกฤษณ์ ธรรมกวินวงศ์	ผศ.ศิรญา จนาศักดิ์ อาจารย์รัตนภัทร มะโนชัย
5	วังเหนือ	ผศ.ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช	ผศ.ธนพร หนูคำ ผศ.กาญจนา รัตนธีรวิเชียร
6	แจ้ห่ม	อาจารย์ดวงใจ พุทธวงศ์	ผศ.กาญจนา คูมา ผศ.สุวรรณี จันทร์ตา อาจารย์จีระประภา คำราช

กระบวนการค้นหาสอบทาน มีการอบรมให้ บุคลากรในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมการเก็บข้อมูล เรียนรู้การใช้เครื่องมือ (แบบสอบถามกึ่งสัมภาษณ์) วิธีการ เทคนิคการค้นหา การสอบถาม และ การอัปเดตรูปภาพ รวมถึงรับทราบถึงข้อกังวล และรับฟังข้อเสนอแนะของพื้นที่

การเก็บข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ด้วยแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง นายสิทธิชัย จินดาหลวง ได้ให้ทางผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย พร้อมด้วย พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปางเข้าพบเพื่อรายงานผลการดำเนินงานในปีที่ 1 ที่ผ่านมา พร้อมการให้นโยบายด้านการจัดเก็บข้อมูลโดยให้ใช้ รายชื่อใน TPMP เป็นข้อมูลตั้งต้นในการเก็บ “ครัวเรือนยากจน”ในพื้นที่จังหวัดลำปาง รวมถึงการเชื่อมโยงการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน

4.1.1 ระบบ กลไกภายในองค์กร: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

1) คำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานโครงการวิจัยการพัฒนากระบวนการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง (เอกสารในภาคผนวก) ออกเป็น 7 ทีม ดังนี้ (1) คณะทำงานด้านบริหารโครงการหรือทีมบริหารโครงการ (2) คณะทำงานฝ่าย

เลขานุการ พิธีการและประชาสัมพันธ์ (3) คณะทำงานฝ่ายประสานงานกับหน่วยงาน ภาคี เครือข่าย (4) คณะทำงานฝ่ายนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูล และการสื่อสาร เผยแพร่ข่าวสารโครงการ (5) คณะทำงานฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายวัสดุ และฝ่ายการเงิน (6) คณะทำงาน ฝ่ายค้นหา สอบทานข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูล (7) คณะทำงานด้านการประเมินโครงการฯ แต่ละคณะทำงาน มีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน

2) การประชุม นักวิจัยภายใต้โครงการวิจัยการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง สองอาทิตย์ต่อหนึ่งครั้ง หรือเดือนละสองครั้ง เพื่อเป็นเวทีการติดตามผลการดำเนินงาน และสื่อสารข้อมูล รวมถึงเพื่อการวางแผนการทำงานร่วมกันในระยะต่อไป

4.1.2 ระบบ กลไกภายนอกองค์กร:

กลไกระดับจังหวัด

1) การเข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในปีที่ 1 และรับฟังนโยบายการขับเคลื่อนการทำงานสำหรับการดำเนินงานปีที่ 2 พร้อมกับ พัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง และพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง โดยผลการเข้าพบ สรุปสาระสำคัญของข้อเสนอแนะการดำเนินงาน ดังนี้

(1) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางนำรายชื่อครัวเรือนในระบบ TPMAP จากสำนักงานสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ สศช. เป็นฐานการค้นหาและสอบทานภายใต้โครงการวิจัยฯ ปีที่ 2 นี้ (ครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.ปี 65 และถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ)

(2) ใช้กลไก ของศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนทุกระดับเป็นกลไกหนึ่งของการดำเนินงาน เช่น ศจพ.จังหวัด, ศจพ.อ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานวิจัย

(3) การพิจารณานำ Model แก่จนที่ได้จากผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆต่อไป

2) การดำเนินการสานต่อความร่วมมือ ภายใต้บันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (MOU) โครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน แบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปางระหว่าง 23 หน่วยงาน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2565 (เอกสารแนบภาคผนวก) มีการดำเนินการประชุมเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565 ณ ห้องประชุมโอฬารมัย อาคารโอฬารโรจน์หิรัญ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

3) การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน แบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2565 ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ที่ร่วมบันทึกตกลงความร่วมมือ จัดการประชุมทุก ๆ 3 เดือน โดยที่ผ่านมา มีการประชุมจำนวน 4 ครั้ง คือ การประชุมเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2565, วันที่ 22 กันยายน 2565, วันที่ 22 ตุลาคม 2565 ,วันที่ 24 มกราคม 2566 และการประชุมเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2566

4) การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการศูนย์ขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย

อย่างยั่งยืนตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ) ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ แต่งตั้งโดยคำสั่งจังหวัดลำปางที่ 7607/2565 เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2565 ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางเป็นประธานการประชุมฯ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางร่วมเป็นคณะกรรมการฯ โดยมอบหมายให้หัวหน้าโครงการวิจัยนี้อาจารย์ดวงใจ พุทธรังค์ เข้าร่วมประชุมฯ อันเป็นกลไกหนึ่งของการเชื่อมงาน เนื่องจากเป้าหมายของคณะกรรมการฯนี้ สอดคล้องและเกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการวิจัยฯ มีแนวทางปฏิบัติ 6 ข้อ (เอกสารแนบภาคผนวก)

กลไกระดับอำเภอ/ตำบล

1) ใช้กลไกการประชุมคณะกรรมการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ) ที่มีอยู่ทุก ๆ อำเภอ มีองค์ประกอบที่คล้ายกับ ศจพ.จ กล่าวคือ หน่วยงานในพื้นที่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ท้องที่ และภาคประชาชน ร่วมเป็นคณะกรรมการมีนายอำเภอเป็นประธานการประชุม และมีพัฒนาการอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ ทีมวิจัยได้เชื่อมโยงกับคณะกรรมการฯนี้ เพื่อเข้าร่วมประชุม แลกเปลี่ยน ได้แก่ ศจพ.อำเภอเมืองลำปาง ศจพ.อำเภอแม่แมะ และศจพ.อำเภอเถิน

2) การจัด Poverty Forum เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยงานทั้งระดับอำเภอ ระดับอำเภอ โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเถินซึ่งเป็นพื้นที่นำร่อง “Operation Model” ดำเนินการจัดเวทีนโยบายสาธารณะระดับอำเภอเถิน เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 โดยมีเป้าหมายเพื่อนำข้อมูลคนจนที่ได้รับการค้นหา สอบทานการวิจัยคืนให้แก่หน่วยงาน และร่วมเวทีเสวนา แลกเปลี่ยนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่รวมถึงเป็น การ Kick off กิจกรรม “โมเดล” แก่จน 3 ประเด็นในพื้นที่ตำบลแม่มอกและตำบลใกล้เคียง นอกจากนี้ ยังใช้เวที Poverty Forum ระดับตำบล เพื่อหารือถึงแนวทางการดำเนินงานทั้งเรื่องการค้นหา สอบทาน และเรื่องของการดำเนินกิจกรรม Operating Model

3) การเข้าร่วมเป็นคณะทำงานขับเคลื่อน “โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ” อำเภอเมืองลำปางจังหวัดลำปาง ดำเนินการส่งต่อและช่วยเหลือ “คนจนเป้าหมาย” ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง (เอกสารแนบภาคผนวก) อำเภอเมืองลำปางได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดให้เป็นอำเภอใน โครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้ มีวัตถุประสงค์หลักๆ เพื่อ 1) สร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงที่เน้นการบูรณาการในระดับพื้นที่ 2) เสริมสร้างสมรรถนะการทำงานแบบบูรณาการและสร้างเครือข่ายกำลังคนคุณภาพระหว่างหน่วยงานในระดับพื้นที่ 3) ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ 4) ดำเนินการตามแนวทางสืบสานน้อมนำศาสตร์พระราชสู่การลงมือปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ 5) พัฒนาให้บุคลากรในสังกัดกระทรวงมหาดไทยได้เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท สามารถสืบสานขับเคลื่อนศาสตร์พระราชสู่การปฏิบัติได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) พัฒนาองค์ความรู้และทักษะให้กับบุคลากร ด้านการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด การจัดทำแผนงาน/โครงการ การประสานแผนพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับบุคลากรด้านการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่..

ดังนั้น อำเภอเมืองลำปางได้คัดเลือกบุคคลโดยความสมัครใจจำนวน 10 คนเป็นตัวแทนของจังหวัดเพื่อเข้าอบรมภายใต้โครงการดังกล่าว ตัวแทนนักวิจัยของโครงการวิจัยฯได้รับการประสานงานเพื่อเข้าร่วมอบรมในครั้งนี้ (เอกสารแนบในภาคผนวก) ภายหลังการอบรม ได้มีการขยายผลไปสู่การดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือ “ครัวเรือนยากจน” ผ่านโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสตามระบบ Thai QM ของอำเภอเมืองลำปาง นักวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว โดยได้ส่งต่อข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ที่ได้จากการค้นหาและสอบถามในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง (ยกเว้นพื้นที่ในเขตเทศบาลนครลำปาง และเทศบาลเมืองลำปาง) เพื่อรับการช่วยเหลือในด้านการซ่อม สร้างบ้าน และส้วม จำนวน 12 ครัวเรือนจาก 24 ครัวเรือนของกลุ่มเป้าหมาย (เอกสารแนบในภาคผนวก) ต่อมา นายอำเภอเมืองลำปางได้ลงนามในประกาศอำเภอเมืองลำปาง เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานที่ปรึกษาโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง (เอกสารแนบในภาคผนวก) และเพื่อสานต่อเจตนารมณ์ของ “โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ของกระทรวงมหาดไทย คณะทำงานที่ปรึกษาดังกล่าวนี้นี้ ได้จัดทำโครงการขยายผลอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง นอกจากนี้ ทีมวิจัยฯได้ส่งต่อข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ของพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง เพื่ออำเภอนำไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะ เรื่องที่อยู่อาศัย (เอกสารแนบ ภาคผนวก) นอกจากนี้ยังได้บันทึกตกลงความร่วมมือภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืนเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เอกสารแนบ ภาคผนวก) โดยมีอำเภอเมืองลำปาง เป็นเจ้าภาพหลักการจัดงานมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมขับเคลื่อนโครงการ รวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

4.1.3 ระบบ กลไกในพื้นที่ในการเก็บข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ในปี 2

ระบบ กลไกการเชื่อมงาน กับภาคระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล มีการดำเนินงานทั้งในลักษณะ Top down และ Button Up กล่าวคือ การเชื่อมประสานกับหน่วยงานระดับจังหวัด โดยการเข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการฯตั้งแต่ ปีที่ 1 (พ.ศ.2564-2565) และหากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ว่าราชการจังหวัดใหม่ นักวิจัยโดยการนำของท่านอธิการได้เข้าพบเพื่อชี้แจงโครงการวิจัยฯและขอข้อชี้แนะ นอกจากนี้ ยังประสานความร่วมมือ ด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้ บันทึกความร่วมมือ MOU และผลักดันให้เป็นประกาศของจังหวัด เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัย การพัฒนาระบบสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง โดยในส่วนข้อมูล TPMAP ได้มีการประสานความร่วมมือกับพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง เพื่อประสานความร่วมมือไปยังพัฒนาการอำเภอทั้ง 7 อำเภอในพื้นที่ดำเนินการ ภายหลังจากนั้น ทีมงานวิจัยฯดำเนินการ ดังนี้

(1) การเข้าร่วมประชุมประจำเดือน ประชุมหัวหน้าส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ระดับอำเภอ 7 อำเภอ เพื่อชี้แจงโครงการฯ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีดำเนินงาน ณ ที่ทำการอำเภอของแต่ละอำเภอ ทีมงานจัดทำสรุปสาระสำคัญของโครงการวิจัยฯแจกให้กับผู้เข้าร่วมการประชุม

ตารางที่ 6 แสดงชื่ออำเภอ วัน เดือน ปี และสถานที่ที่เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงโครงการวิจัย

อำเภอ	วัน เดือน ปี	สถานที่ที่เข้าร่วมประชุม
สบปราบ	1 มิถุนายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอสบปราบ
แจ้ห่ม	2 มิถุนายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอแจ้ห่ม
แม่พริก	7 มิถุนายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอแม่พริก
เสริมงาม	7 มิถุนายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอเสริมงาม
เกาะคา	7 มิถุนายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอเกาะคา
วังเหนือ	7 มิถุนายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ
แม่ทะ	8 มิถุนายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอแม่ทะ

(2) การประชุมชี้แจงระดับอำเภอ เพื่อทำความเข้าใจกับเครื่องมือ (แบบสอบถาม) และวิธีการจัดเก็บข้อมูล รวมถึง ข้อตกลงการจัดเก็บ ค่าตอบแทน รวมถึงระยะเวลา การจัดเก็บข้อมูล กลุ่มเป้าหมายการประชุมในครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้จัดเก็บข้อมูล รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงชื่ออำเภอ วัน เดือน ปี และสถานที่ที่เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจง อบรมการใช้เครื่องมือ

อำเภอ	วัน เดือน ปี	สถานที่ที่เข้าร่วมประชุม
เกาะคา	29 สิงหาคม 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอเกาะคา
แม่ทะ	29-30 สิงหาคม 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอแม่ทะ
วังเหนือ	30 สิงหาคม 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ
แม่พริก	31 สิงหาคม 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอแม่พริก
สบปราบ	2 กันยายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอสบปราบ
เสริมงาม	2 กันยายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอเสริมงาม
แจ้ห่ม	5 กันยายน 2565	ห้องประชุม ที่ว่าการอำเภอแจ้ห่ม

(3) การพบปะกับผู้นำท้องที่ และผู้นำท้องถิ่น ผ่านการจัด “เวทีค้นหาระดับตำบล” ครั้งที่ 1 เพื่อชี้แจงโครงการฯ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธิดำเนินงาน เครื่องมือ และการพิจารณาผู้เก็บข้อมูลในพื้นที่ ซึ่งการประชุมระดับตำบลมีองค์ประกอบ ทีมปฏิบัติการตำบล กับทีมพี่เลี้ยง ซึ่งประกอบด้วยผู้นำชุมชนในพื้นที่ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรชุมชน เป็นต้น

(4) การคืนข้อมูลให้ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผ่านการจัด “เวทีสอบทานระดับตำบล” ครั้งที่ 2 เป็นเวทีการสอบทาน รายชื่อ “คนจนเป้าหมาย” รอบสอง และการหาศักยภาพ ต้นทุนในพื้นที่ และแนวทางการยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนในพื้นที่ องค์ประกอบของผู้เข้าร่วมประชุม คือ กลุ่มเดียวกับ เวทีระดับตำบล ครั้งที่ 1 เพียงแต่เพิ่มเติม ตัวแทนจากหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ตัวแทนพัฒนาชุมชนของเทศบาลหรือ อบต. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้อำนวยการโรงเรียน ในพื้นที่ ปศุสัตว์ เกษตรตำบล ป่าไม้ สปก. เป็นต้น

4.1.4 ประมวลผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พื้นที่จังหวัดลำปาง

จากการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดความยากจนในพื้นที่จังหวัดลำปาง ในช่วงระยะ 2 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2564-2565) ทำให้ได้ข้อค้นพบกลไก เครื่องมือ กระบวนการ และข้อคิดที่สำคัญดังนี้

- 1) การขับเคลื่อนต้องดำเนินงานอาศัยการทำงานทั้งระดับ Top down และ Bottom Up กล่าวคือหน่วยงานระดับกำหนดนโยบายต้องเข้าใจบริบทในพื้นที่ นโยบายต้องสามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้ ตัวอย่าง (1) หน่วยงานระดับจังหวัดซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนการจัดความยากจน มีหลายหน่วยงาน อาจด้วยข้อจำกัดด้านเวลา กับภารกิจที่มาก และข้อจำกัดด้านบุคลากร ตลอดจนเป้าหมาย ตัวชี้วัดต่างต้องตอบตามภารกิจของหน่วยงาน ต้นสังกัดของตนเอง ทำให้หลายๆเรื่องยังต่างคนต่างทำ ขาดการพูดคุยอย่างเพียงพอ ประกอบกับกลุ่มเป้าหมายก็แตกต่างกัน มีทั้งกลุ่มผู้ยากไร้ กลุ่มเปราะบาง กลุ่มครัวเรือนยากจน กลุ่มคนจน ตัวเลขของรายได้ก็แตกต่างกัน เช่น พช.กำหนดคนจนคือคนที่มีรายได้ต่ำกว่า 38,000 บาท/คน/ปี ในขณะที่หน่วยงานคลังจังหวัดกำหนดไว้ 100,000 บาท/คน/ปี เป็นต้น ดังนั้น การสร้างพื้นที่ Poverty Platform เป็นสิ่งสำคัญ โดยตลอดระยะเวลาการขับเคลื่อนโครงการฯ ได้มีการพูดคุยทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ แต่ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากภารกิจของแต่ละหน่วยงานค่อนข้างมาก ทำให้การประชุมพูดคุยมีการเปลี่ยนคนมาประชุม พูดคุยทำให้บางครั้งสาระสำคัญการประชุม หรือการประสานงานไม่ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น ดังนั้น หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัด ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน แผนงบ แผนคน และวางระบบ กลไกการ บูรณาการ โดยยึดเป้าหมายเดียวกัน เป็นสิ่งสำคัญ (2) งบประมาณในการขับเคลื่อน เปรียบเสมือนน้ำมันหล่อลื่นเครื่องยนต์ ตัวอย่าง นโยบายบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เป็นนโยบายที่ดีมาก แต่อำเภอไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ ต้องอาศัยหน่วยงาน Function ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งงบประมาณที่ได้ยังไม่เพียงพอ ตัวอย่าง การซ่อมแซมที่อยู่อาศัยผู้ยากไร้ จำเป็นต้องระดมกำลังทรัพย์ กำลังศรัทธาจากพื้นที่ร่วมกันบริจาค “งบกฐิน ผ้าป่า” มองในมุมบวก เป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม แต่หากต้องใช้บลักษณะนี้บ่อยครั้งมากไป ก็จะส่งผลกระทบต่อผู้นำชุมชน รวมถึงผู้มีจิตศรัทธา เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ “คนจน” ในพื้นที่ในจังหวัดลำปาง ลดลง นอกจากนี้ กลไกระดับอำเภอมีความสำคัญ หากสามารถพัฒนากลไกขึ้นมาเพื่อใช้ในการสานต่อเชิงนโยบายสู่ระดับปฏิบัติการ เช่น การแต่งตั้งคณะทำงานระดับตำบลที่มีองค์ประกอบของท้องถิ่น ท้องถิ่น อันจะทำให้เชื่อมโยงการทำงานระดับพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น (3) นโยบายภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหายากจน ต้องชัดเจน “ถ้ายอมรับสภาพความเป็นจริง” ว่า การแก้ไขปัญหายากจน ไม่สามารถจัดไปได้เพียงนโยบายใด นโยบายหนึ่ง หรือนโยบายของกระทรวงใด กระทรวงหนึ่ง แต่ต้องเป็นนโยบายที่มาจากระบบทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงการศึกษา กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ และการแก้ไขปัญหายากจน ไม่สามารถจัดความยากจนให้หมดไปด้วยเวลา 1-2 ปี หรือการค้นหาคคนจนแล้วแจกถุงยังชีพ สร้างหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แล้ว ความยากจนจะหมดไป เนื่องจากความยากจนไม่ได้เกิดจากมิติเดียว หรือมิติใดมิติหนึ่ง แก้มิติหนึ่งได้ ก็คงเหลืออีกมิติ ตัวอย่าง การสร้างบ้านให้ คนจน แต่คนจนยังจนเพราะไม่มีอาชีพ ยังมีสุขภาพที่ไม่ดี ยังไม่มีเงินส่งลูกหลานเรียนหนังสือ ยังต้องมีหนี้ให้ชำระ ฯลฯ ดังนั้น นโยบายภาครัฐต้องกล้าที่จะยอมรับว่า คนจนในประเทศไทยยังมีมากให้รัฐบาลได้แก้ไข จึงจะสามารถกำหนดนโยบายในการช่วยเหลือได้ตรงจุด หน่วยงานระดับปฏิบัติจึงจะสามารถนำนโยบายไปดำเนินการบนฐานข้อเท็จจริงการค้นหาคคน

จนจึงจะสามารถทำได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ (4) มาตรการ แนวทางการจัดการกับ คนจน “ต้องหลากหลาย สอดคล้องกับบริบท ทรัพยากร ความต้องการของพื้นที่” และนำสู่การปฏิบัติ ได้ ตัวอย่าง บางพื้นที่ที่เป็น พื้นที่ชนเผ่าที่ยากจน ปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลแม้จะเป็นกลุ่มเป้าหมาย เพียงเหตุผลว่า ไม่อยากเข้ารับการอบรมอาชีพเหมือนที่ผ่านมา ต้องเสียเวลาเป็นหลายวันหรือ ทั้งวัน พอกลับมาแล้วก็ไม่รู้จะไปต่อยอดอย่างไร เนื่องจากขาดงบ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ ขาดคน คอยเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา ที่สำคัญทำแล้วไม่รู้จะไปขายให้ใคร ไม่มีตลาดรองรับ อีกทั้งต้อง เป็นภาระผู้นำชุมชนต้องเดินทางรับส่งกลุ่มเป้าหมายเพื่ออบรมอาชีพ ทำให้นักวิจัยย้อนกลับไป หาโจทย์งานวิจัยที่ว่า คนจนอยู่ที่ไหน ทำไหมถึงยากจน และแนวทางการแก้ไขปัญหาความ ยากจน ควรเป็นอย่างไร คำตอบที่ค้นพบเบื้องต้นคือ แนวทางควรต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ บนพื้นฐานของศักยภาพ ความสามารถ และการยอมรับของ กลุ่มเป้าหมาย ส่วนคำถามที่เกิดขึ้นระหว่างทาง คือ การที่มีคนจนมากในพื้นที่จะเป็นเหตุให้ผู้นำ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับปฏิบัติถูกตำหนิ ถูกมองว่าไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา หรือไม่ อย่างไร (5) การขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญมากในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจน เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่ บริหารในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน ได้รับงบประมาณสนับสนุนโดยตรง รวมถึงท้องที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ใกล้ชิดกับประชาชน ทำหน้าที่เป็นฝ่ายปกครอง พื้นที่ใดที่ ผู้นำทั้งสองมีการประสานการทำงานร่วมกันอย่างดี จะทำให้การทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาความ ยากจน สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (6) กฎหมายที่เกี่ยวข้องต้องยืดหยุ่น เอื้อต่อ การแก้ไขปัญหาความยากจน ในพื้นที่มีหลายหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานต่างมีกฎ ระเบียบของ ตนเองที่ต้องปฏิบัติ ทำให้ครวเรื้อนยากจนเข้าถึงทรัพยากรได้ยาก จากการวิเคราะห์ทุน 5 ด้าน ของครวเรื้อนยากจนในพื้นที่จังหวัดลำปาง พบว่า หลายๆพื้นที่ในมิติทรัพยากรธรรมชาติจัดอยู่ ในกลุ่มอยู่ลำบากถึงอยู่ยาก ทั้งนี้ ไม่ใช่ด้วยเหตุผลขาดแหล่งทรัพยากรในพื้นที่ แต่เนื่องด้วย ไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์ได้ เช่น เป็นพื้นที่ป่าสงวน หรือข้อจำกัดด้วยไม่รู้กฎหมาย ทำให้ไม่กล้าที่จะเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ คนจนส่วนใหญ่ของจังหวัด ลำปางอยู่ในครอบครัวที่ทำการเกษตร ปัญหาของลำปาง คือ ขาดน้ำในการเพาะปลูก พื้นที่ ต้องการแก้ปัญหาด้วยการจัดทำแหล่งกักเก็บน้ำ แต่ทำไม่ได้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ของป่าไม้ เป็น ต้น ทำให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปัญหาที่ตามมาคือ สภาพ ดินเสื่อม ดิน น้ำมีการปนเปื้อนสารเคมี เป็นต้น ดังนั้น การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง หน่วยงานมีความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งต้องอาศัยระดับหน่วยงานระดับนโยบายในข้อ 1 การหา มาตรการที่จะทำให้ก้าวข้ามปัญหาดังกล่าว รวมถึงการสร้างเข้าใจ ระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับคนในพื้นที่ให้สามารถเข้าถึงสิทธิที่ถูกต้อง เพื่อสร้างโอกาสตนเองและครวเรื้อน

4.2 การนำเข้าข้อมูลคนจนสู่ระบบ จำแนก (Classify) ประเภทคนจน รวมถึงการนำออกคนจนที่ได้รับการช่วยเหลือแล้วออกจากระบบ (Add on and Exit)

ภายหลังการจัดเวทีชี้แจง วัตถุประสงค์ เป้าหมายวิธีการดำเนินการโครงการฯเป็นที่เรียบร้อยแล้วได้มีการนำรายชื่อครัวเรือนในระบบ TPMP ให้ผู้นำในแต่ละหมู่บ้าน ดำเนินการคัดกรองเบื้องต้น รายชื่อ “คนจนเป้าหมาย” ที่มีความยากจนจริง เชิงประจักษ์ นักวิจัยได้ ขอความร่วมมือกับทางผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านได้ช่วยกันคัดกรอง บุคคลตามรายชื่อ โดยให้ระบุว่า ใครจนจริง ไม่จริง โดยในที่นี้ จะเน้นให้ความสำคัญหรือน้ำหนักใน 3 ลักษณะ ของคำว่า “ยากจน” เชิงประจักษ์ ที่ต้องพึงพิงผู้อื่น ดังนี้ (1) มีความยากจนเรื่องรายได้ ส่งผลต่อการดำรงชีพ เช่น การอุปโภค บริโภค การเล่าเรียนของบุตรหลาน การรักษาพยาบาล และชีวิตความเป็นอยู่ (2) ที่อยู่อาศัยมีสภาพทรุดโทรม ไม่มีความปลอดภัยทั้งชีวิต และทรัพย์สิน ใช้ชีวิตที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น (3) มีปัญหาด้านสุขภาพ ไม่มีคนดูแล ต้องอาศัยผู้อื่น ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ซึ่งข้อมูลจำนวนตัวเลขครัวเรือนที่ได้จากการคัดกรองเบื้องต้นมีดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงอำเภอ ตำบล จำนวนครัวเรือนในระบบ TP MAP และตัวเลขที่เพิ่มเติม (Add on)*

รหัสพื้นที่	อำเภอ	ตำบล	อำเภอ	TP MAP	Add on	รวม
03	เกาะคา			36	244	280
		ลำปางหลวง	เกาะคา	0	56	56
		นาแก้ว	เกาะคา	11	29	40
		ไหล่หิน	เกาะคา	0	43	43
		วังพร้าว	เกาะคา	0	7	7
		ศาลา	เกาะคา	0	33	33
		เกาะคา	เกาะคา	0	14	14
		นาแสง	เกาะคา	7	24	31
		ท่าผา	เกาะคา	0	9	9
		ใหม่พัฒนา	เกาะคา	18	29	47
04	เสริมงาม			506	74	580
		ทุ่งงาม	เสริมงาม	295	17	312
		เสริมขวา	เสริมงาม	23	25	48
		เสริมซ้าย	เสริมงาม	119	11	130
		เสริมกลาง	เสริมงาม	69	21	90
06	แจ้ห่ม			275	158	433
		แจ้ห่ม	แจ้ห่ม	17	16	33
		บ้านสา	แจ้ห่ม	19	13	32
		ปงดอน	แจ้ห่ม	2	9	11
		แม่สุก	แจ้ห่ม	18	20	38
		เมืองมาย	แจ้ห่ม	67	39	106
		ทุ่งผึ้ง	แจ้ห่ม	88	35	123
		วิเชตนคร	แจ้ห่ม	64	26	90
07	วังเหนือ			31	316	347

รหัสพื้นที่	อำเภอ	ตำบล	อำเภอ	TPMAP	Add on	รวม
		ทุ่งฮั่ว	วังเหนือ	2	40	42
		วังเหนือ	วังเหนือ	6	61	67
		วังใต้	วังเหนือ	9	20	29
		ร่องเคาะ	วังเหนือ	0	0	0
		วังทอง	วังเหนือ	7	130	137
		วังซ้าย	วังเหนือ	3	46	49
		วังแก้ว	วังเหนือ	0	11	11
		วังทรายคำ	วังเหนือ	4	8	12
09	แม่พริก			66	169	235
		แม่พริก	แม่พริก	42	81	123
		ผาบ้ง	แม่พริก	6	42	48
		แม่ปู	แม่พริก	5	20	25
		พระบาทวังดวง	แม่พริก	13	26	39
10	แม่ทะ			92	78	170
		แม่ทะ	แม่ทะ	0	0	0
		นาคร้ว	แม่ทะ	5	2	7
		ป่าตัน	แม่ทะ	9	0	9
		บ้านกิ้ว	แม่ทะ	17	0	17
		บ้านบอม	แม่ทะ	16	0	16
		น้ำโจ้	แม่ทะ	19	18	37
		ดอนไฟ	แม่ทะ	3	7	10
		หัวเสือ	แม่ทะ	18	26	44
		วังเงิน	แม่ทะ	0	24	24
		สันดอนแก้ว	แม่ทะ	5	1	6
11	สบปราบ			124	118	242

รหัสพื้นที่	อำเภอ	ตำบล	อำเภอ	TPMAP	Add on	รวม
		สบปราบ	สบปราบ	35	20	55
		สมัย	สบปราบ	16	79	95
		แม่กัวะ	สบปราบ	33	18	51
		นายาง	สบปราบ	40	1	41
	รวมทั้งสิ้น			1,130	1,157	2,287

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 21 มิถุนายน 2566

จากตารางที่ 8 อธิบายได้ว่า การค้นหา และสอบทาน ข้อมูลคนจนในพื้นที่ 7 อำเภอรวมจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้นที่จัดเก็บ 2,287 ครัวเรือน โดยลำดับจากอำเภอที่มีจำนวนครัวเรือนมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ อำเภอเสริมงามจำนวน 580 ครัวเรือน อำเภอแจ้ห่มจำนวน 433 ครัวเรือน อำเภอวังเหนือจำนวน 347 ครัวเรือน อำเภอเกาะคำจำนวน 280 ครัวเรือน อำเภอสบปราบจำนวน 242 ครัวเรือน อำเภอแม่พริกจำนวน 235 ครัวเรือน และอำเภอแม่ทะจำนวน 170 ครัวเรือน ตามลำดับ

ในช่วงแรกของการจัดเก็บข้อมูล ทางทีมงานวิจัยได้ออกแบบฟอร์มการจัดเก็บข้อมูลโดยเจ้าตัวคนจนเป้าหมาย โดยมีผู้นำชุมชนเป็นผู้รับรองในพื้นที่ ทั้งนี้ นักวิจัยคาดหวังว่าจะทำให้เกิดความแม่นยำในการจัดเก็บข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ในปี 2 (พ.ศ.2565-2566) (เอกสารแนบในภาคผนวก) ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ที่มีความละเอียดมากขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงชื่ออำเภอ ข้อมูลครัวเรือนในระบบ TPMAP ที่คัดกรองออก ที่เพิ่มเติม และ “คนจนเป้าหมาย” ที่เก็บจริง

พื้นที่ อำเภอ	จำนวน (ครัวเรือน)									
	TPMAP จากระบบ	TPMAP 1. สำรวจ	TPMAP 2. สำรวจ (ไม่มีบันทึก)	TPMAP 3. สำรวจ (มีบันทึก)	Add on เพิ่มเติม	รวม สำรวจจริง	TPMAP 4. ไม่สำรวจ (ผู้นำเข้า ไม่จริง)	TPMAP 5. ไม่ขอรับการสำรวจ	TPMAP 6. ไม่สำรวจ (ไม่สามารถ เก็บข้อมูล)	รวม ไม่สำรวจ
เกาะคา	68	36	0	0	244	280	29	0	3	32
เสริมงาม	909	176	0	330	74	580	389	0	14	403
แจ้ห่ม	1,461	263	12	0	158	433	1,117	2	2	1,121
วังเหนือ	52	31	0	0	316	347	17	4	0	21
แม่พริก	116	66	0	0	169	235	41	0	3	44
แม่ทะ	836	92	0	0	78	170	684	58	2	744
สบปราบ	143	102	0	22	118	242	13	1	5	19
รวมทั้งสิ้น	3,585	766	12	352	1,157	2,287	2,290	65	29	2,384

จากตารางที่ 9 อธิบายได้ว่า จำนวนครัวเรือนในระบบ TPMAP (ข้อมูลครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. ปี 64 และถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ) มีจำนวนทั้งสิ้น 3,585 ครัวเรือน ภายหลังการจัดเวทีค้นหา โดยการคัดออก และ คัดเข้าของผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำอื่นๆ เช่น กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นต้น จึงได้ครัวเรือนที่จะสำรวจจริง ลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ อำเภอเสริมงามจำนวน 580 ครัวเรือน อำเภอแจ้ห่มจำนวน 433 ครัวเรือน อำเภอวังเหนือจำนวน 347 ครัวเรือน อำเภอเกาะคาจำนวน 280 ครัวเรือน อำเภอสบปราบจำนวน 242 ครัวเรือน อำเภอแม่พริกจำนวน 235 ครัวเรือน และอำเภอแม่ทะจำนวน 170 ครัวเรือน ตามลำดับ

หมายเหตุ:

(1) ** - TP MAP 1 สํารวจ หมายถึง สํารวจตามปกติ

- TP MAP 2 สํารวจ หมายถึง สํารวจ ผู้นำชุมชนระบุว่า ครั้วเรือดํงกล่าวไม่จํนจริง แต่เจ้าตัวขอรับการสํารวจ โดยไม่มีการบันทึกในฟอร์มยืนยันสถานะ
- TP MAP 3 สํารวจ หมายถึง สํารวจ ผู้นำชุมชนระบุว่า ครั้วเรือดํงกล่าวไม่จํนจริง แต่เจ้าตัวขอรับการสํารวจ โดยมีการบันทึกในฟอร์มยืนยันสถานะ
- TP MAP 4 สํารวจ หมายถึง ไม่สํารวจ ผู้นำชุมชนระบุว่า ครั้วเรือดํงกล่าวไม่จํนจริง และครั้วเรือดํงกล่าวได้บันทึกในฟอร์มการยืนยันสถานะ
- TP MAP 5 สํารวจ หมายถึง ไม่สํารวจ มีรายชื่อในระบบ แต่ครั้วเรือดํงกล่าวไม่ขอรับการสํารวจ โดยมีการบันทึกในฟอร์มการยืนยันสถานะ
- TP MAP 6 สํารวจ หมายถึง ไม่สํารวจ เนื่องจาก บ้านปิด/บ้านร้างเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี ไม่สามารถติดต่อใครได้ หรือย้ายออกนอกพื้นที่

จากตารางข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การจัดเก็บข้อมูลในปีที่สอง (ช่วงกลางปี 65 -ต้นปี 66) จากที่ตั้งเป้าหมายไว้ 3,585 ครั้วเรือน สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ 2,287 ครั้วเรือน หากพิจารณาด้วยใช้รายชื่อจากฐาน TPMAPI ปี 65 จะเห็นว่า ตัวเลขคนจนหายไปจำนวน 2,290 ครั้วเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.9 และมีตกหล่นหรือที่ Add-on เข้ามาจำนวน 1,157 ครั้วเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.3สาเหตุที่ตัวเลขคนจนในฐาน TPMAPI หายได้ร้อยละ 63.9 เนื่องจาก ปี 65 หรือการเก็บครั้งที่สองนี้ ทางทีมงานได้วางระบบกลไกการค้นหา และสอบทานค่อนข้างละเอียด เช่น มีการสอนทานรายชื่อ คนจนในฐาน TPMAPI ก่อนและมีการคัดเข้า-คัดออก คนจนที่ใช่ และไม่ใช่ (exclusion และinclusion) เพื่อให้ได้คนจนที่ถูกต้อง แม่นยำ โดยผู้ที่ชี้เป้าว่า ใครจนจริงไม่จริง คือคนในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ ภายหลังจากยังได้มีการตรวจสอบเพื่อสอบทานด้วยการจัดเวทีคั่นข้อมูลระดับตำบล ผู้เข้าร่วมเวทีประกอบด้วย ท้องถิ่น ท้องที่ เช่น นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่ หน่วยงานการศึกษา เช่น ตัวแทนโรงเรียน ผอ.หรือผู้แทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประจำตำบลนั้น ๆ มาร่วมรับการคั่นข้อมูล และสอบทานความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง ก่อนการคั่นข้อมูลระดับอำเภอ และจังหวัดต่อไป ดังจะเห็นได้ว่า กระบวนการค้นหาและสอบทานค่อนข้างจะรัดกุม อย่างไรก็ดี ข้อค้นพบส่วนหนึ่งซึ่งอาจจะมีบ้างในบางพื้นที่ กล่าวคือ ความเห็นของผู้นำบางพื้นที่ต่อสถานะความยากจนของคนในพื้นที่ เช่น ผู้ใหญ่บ้านระบุว่ายากจน พอมาถึงเวทีระดับตำบล นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นชี้เป้าว่า ไม่จนจริง ด้วยให้เหตุผลกำกับ หรือบางตำบลมีรายชื่อครั้วเรือนยากจนจากระบบ แต่ผู้นำท้องที่ ระบุไม่จน แต่พอถึงเวทีระดับตำบล ผู้นำท้องถิ่น สมาชิก อบต. ระบุว่า ว่ามีคนจนในพื้นที่ เป็นต้น ทำให้ต้องมีการสอบทานและหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการยืนยันสถานะที่แท้จริง รวมถึงการประชุมอย่างไม่เป็นทางการหรืออาศัยการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริง ทำให้ได้ข้อมูลพอสรุปสาเหตุหลัก ๆ ได้ว่า ผู้นำหรือผู้จัดเก็บข้อมูลต้องเข้าใจนิยามศัพท์ หรือความหมายของคำว่า “คนจน” ภายใต้งานโครงการที่ตรงกัน แม้ทางทีมงานจะได้อธิบายทุกเวทีที่มีการประชุมก็ตาม ทำให้การถ่ายทอด หรือการคัดเลือก คนจนเป้าหมายอาจจะไม่ถูกต้องแม่นยำ บางสาเหตุเกิดจากผู้นำบางพื้นที่อาจจะมองว่า คนจนคือนอกจากจะจนแล้ว ต้องเป็นคนที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชน ไม่ติดเหล้า ติดยาเสพติด เป็นต้น เพราะหากส่งรายชื่อ จะยากต่อการแก้ไขความยากจน เนื่องจากขาดศักยภาพที่จะพัฒนาได้ จึงไม่ส่งรายชื่อให้เป็นคนจน ทั้ง ๆ ที่ไม่มีอาชีพ ที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง รวมถึงสุขภาพไม่ดี เป็นต้น และประการสุดท้าย นโยบายหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลต้องชัดเจน ระดับปฏิบัติจะสามารถตอบสนองนโยบายได้ รวมถึง มาตรการการแก้ไขปัญหาความยากจนต้องไม่ไปสร้างภาระให้กับผู้นำหรือคนในชุมชนมากเกินไป เป็นต้น

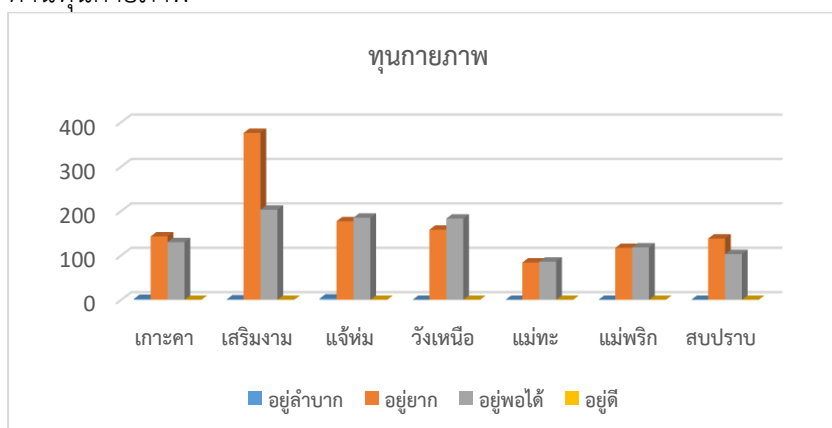
4.4 วิเคราะห์สาเหตุความยากจนของ “คนจนเป้าหมาย” และการสร้างระบบ กลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ

สาเหตุความยากจนของ “คนจนเป้าหมาย” ใน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเกาะคา อำเภอเสริมงาม อำเภอแจ้ห่ม อำเภอวังเหนือ อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่พริก และอำเภอสบปราบ ที่ได้จากวิเคราะห์ข้อมูล จากระบบ PPPConnex และข้อมูลที่ได้จากเวทีสอบถามระดับตำบล ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย PPPConnex ทำให้ทราบว่า

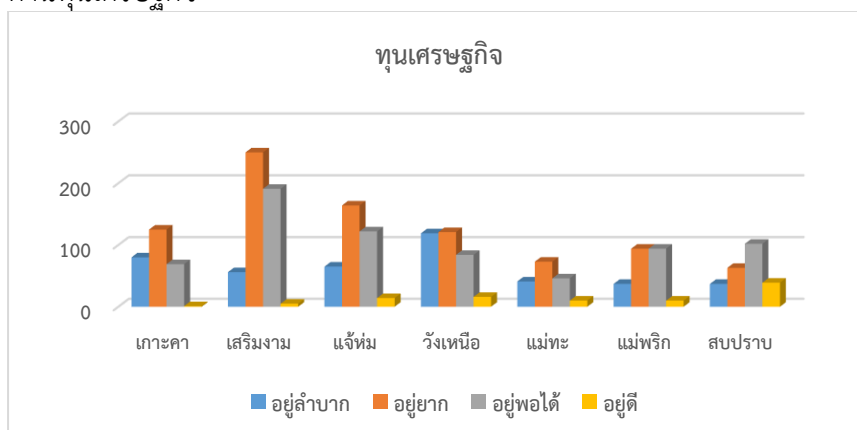
ด้านทุนมนุษย์

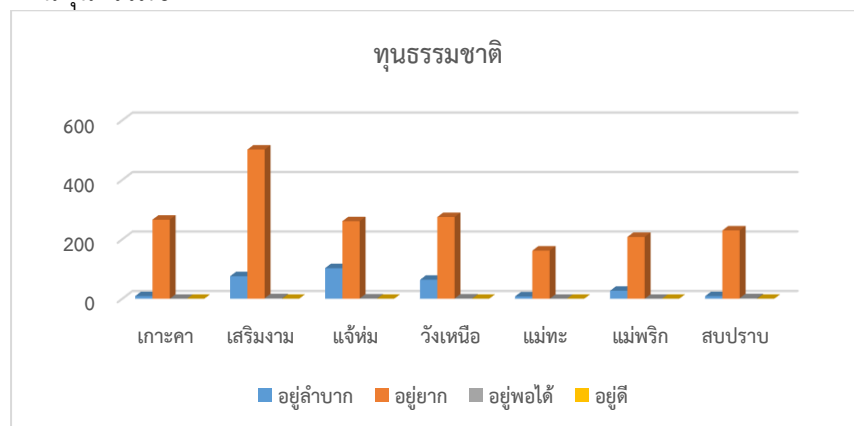
ด้านทุนกายภาพ

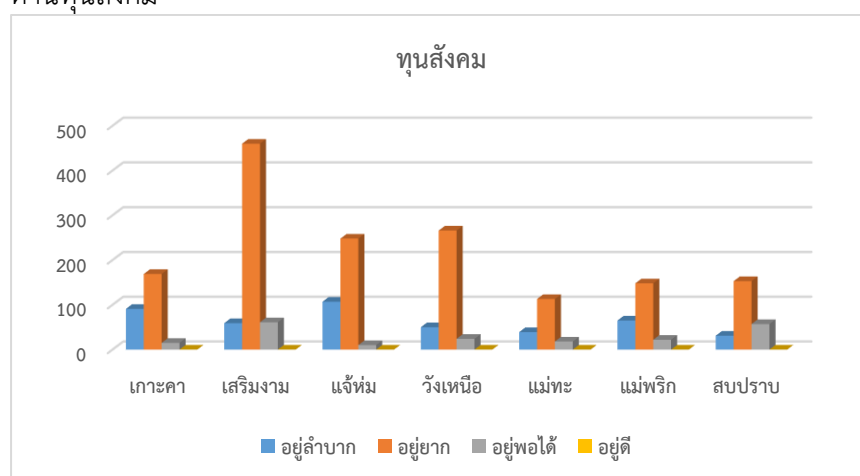
ด้านทุนเศรษฐกิจ

ด้านทุนธรรมชาติ

ด้านทุนสังคม

จากผังภาพทั้ง 5 ทุน จะเห็นได้ว่า คราวเรือนยากจนส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่ม อยู่ยาก - อยู่ลำบากทุกทุน ยกเว้นทุนมนุษย์ ทุนแต่ละด้านจะเชื่อมโยงเป็นเหตุ เป็นผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ทุนมนุษย์ แม้จะเป็นต้นทุนที่สำคัญ คนจนมีความรู้ ความสามารถ แต่ขาดโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งทุน การโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ ทักษะ ในขณะที่มีต้นทุนสังคมต่ำ ขาดการเป็นสมาชิกกลุ่ม ขาดการเกื้อกูลระหว่างคนในชุมชน ทุนกายภาพไม่เอื้อ ส่งผลให้ทุนทางเศรษฐกิจต่ำลงไปด้วย ยกเว้นอำเภอสบปราบที่มีทุนเศรษฐกิจอยู่ในกลุ่มพอได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเวทีสอบถาม และการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม พบสาเหตุหลักๆของความยากจน สอดคล้องกับผลการค้นหาสอบถามในพื้นที่ 7 อำเภอในพื้นที่จังหวัดลำปางที่สำรวจในปี 2564-2565 ดังนี้

- 1) ความยากจนมีสาเหตุจากสถานภาพ เช่น ด้วยวัย และอายุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่สามารถทำงานที่ใช้แรงได้เหมือนคนปกติทั่วไป ทำให้ "คนจนเป้าหมาย" กลุ่มนี้ บางกลุ่มพึ่งพาตนเองได้จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และหาจ้างได้รายได้เล็ก ๆ น้อย แต่ยังไม่พอกที่จะทำให้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ บางกลุ่มแม้จะมีเบี้ยยังชีพ แต่ไม่สามารถหารายได้เป็นอย่างอื่นได้ ต้องพึ่งพาลูกหลาน หรือคนในครัวเรือน หรือต้องพึ่งพาผู้อื่น เป็นที่น่าสังเกตว่า "คนจน

เป้าหมาย”ที่เป็นผู้สูงอายุมีจำนวนหนึ่งต้องอาศัยอยู่ลำพัง มีสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตในวัยสูงวัยอย่างปลอดภัย

- 2) สภาพร่างกายไม่เอื้อต่อการทำงาน เช่น มีโรคประจำตัว พิกัดทางร่างกาย พิกัดทางสมอง ส่วนหนึ่งเป็นผลที่เกิดจากการดื่มเหล้าหรือเสพของมึนเมา ของเสพติด หรือพิการแต่กำเนิด เป็นต้น
- 3) ขาดแคลนปัจจัยการผลิต และปัจจัยการยังชีพที่เหมาะสม เช่น ขาดเงินทุน ขาดพื้นที่ทำกิน ขาดเอกสารสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินหรือมีพื้นที่น้อย หรือที่ทำกินสภาพดินไม่ดี ขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแหล่งน้ำ ขาดเงินทุน ขาดอุปกรณ์การผลิตของตนเอง รวมถึงอยู่ในพื้นที่ที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ
- 4) ส่วนใหญ่เป็นครัวเรือน“คนจนเป้าหมาย” มีพื้นฐานอาชีพด้านการเกษตร ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง แต่ผลผลิตต่ำ เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง โรคระบาด ขาดอำนาจการต่อรองราคาผลผลิต มักขายผลผลิตสดทันทีเพื่อให้ได้เงินมาใช้เร็วที่สุด จึงทำให้ขายผลผลิตในราคาถูก รวมถึงการขาดทักษะ ความรู้ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต เช่น การแปรรูป
- 5) ขาดทักษะ ความรู้ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่จำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ขาดทักษะด้านการตลาด หรือมักจะพอใจในวิธีการขายแบบเดิม ๆ ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ดำเนินกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ตลอดจนขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี เป็นต้น
- 6) ขาดความกระตือรือร้นที่จะแสวงหางานทำ ขี้เกียจ หรือเลื่องงาน หรือขาดประสิทธิภาพการทำงาน ไม่มีใครจ้างงาน เนื่องจากบางรายไม่มีวินัยการทำงาน ขาดงานบ่อย ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ
- 7) ไม่รู้จักอดออม ติดอบายมุข เช่น เหล้า บุหรี่ การเล่นเกม การพนันอื่น ๆ และถูกซ้ำเติมด้วยเศรษฐกิจที่ตกต่ำ หรือการระบาดของ COVID-19 ทำให้ตกงาน หรือว่างงาน
- 8) ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งงาน เนื่องจากระยะทางห่างไกล หรือไม่ได้รับรู้ข่าวสารมีความรู้ ทักษะ ความสามารถไม่ตรงกับงาน
- 9) ไม่ได้ใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากเข้าไม่ถึงแหล่งทรัพยากร ใช้ทรัพยากรยังไม่เกิดมูลค่าหรือก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ป่าชุมชน ผลผลิตทางการเกษตรขาดการรวมกลุ่ม หรือการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี เพื่อต่อรองราคา
- 10) เข้าไม่ถึงสวัสดิการของรัฐ เช่น ไม่มีบัตรผู้พิการ ไม่มีสัญชาติ หรือมาตรการเยียวยาอื่น ๆ เป็นต้น

4.4.1 การสร้างระบบ กลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ

ระบบ กลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ “คนจนเป้าหมาย” ที่ค้นหาและสอบทานได้ ทางทีมงานวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การส่งต่อความช่วยเหลือให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การส่งต่อความช่วยเหลือให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็นหน่วยงานระดับจังหวัด หน่วยงานระดับอำเภอ และหน่วยงานระดับพื้นที่หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล) เนื่องจาก เป็นเวทีการประชุมที่สอดคล้องกับโครงการวิจัยฯ โดยเป็นนโยบายของรัฐบาล ที่มอบให้ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จัดทำแนวทางการแก้ไข

ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย (เมนูแก้งจน) ตามมิติความขัดสน 5 มิติความขัดสน ประกอบด้วย 1) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ 2) การศึกษา และทักษะที่จำเป็น 3) สถานะทางสุขภาพ 4) คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ และ 5) การเข้าถึงบริการ ความช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมในสังคม โดยทีมงานวิจัยเข้าไปร่วมในการนำเสนอข้อมูลจากการค้นหาและสอบถาม รวมถึงการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนในคณะกรรมการฯ

1) หน่วยงานระดับจังหวัด เป็นการส่งต่อความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการผ่านกลไกการประชุมคณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัด (ศจพ.จ) ลำปาง โดยคณะกรรมการดังกล่าวนี้ มีอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางเข้าร่วมเป็นกรรมการ ซึ่งเป็นการแต่งตั้งภายหลังที่โครงการวิจัยฯได้ดำเนินการขับเคลื่อนไปในระยะแรก ทีมงานวิจัยฯใช้เวทีดังกล่าวในการแลกเปลี่ยนและรับทราบถึงทิศทาง ปัญหา อุปสรรคของการแก้ไขปัญหาความยากจน นอกจากนี้ยังใช้กลไกการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง (กรอ.จังหวัดลำปาง) เป็นเวทีการแลกเปลี่ยนตามวาระและโอกาส และใช้กลไกการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัย การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง เพื่อส่งต่อความช่วยเหลือ และกรณีที่มีกรณีเร่งด่วน เช่น ทิ้งอยู่อาศัย และเด็กมีโอกาสดูถูกล่วงละเมิด ดำเนินการส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ส่วน การส่งต่อความช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการ คือ การพบปะพูดคุยกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น พัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง พัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง พัฒนาการอำเภอ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำปาง เป็นต้น

2) หน่วยงานระดับอำเภอ ใช้กลไกการประชุมคณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ) หน่วยงานระดับพื้นที่หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้กลไกการประชุมคณะกรรมการศูนย์จัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลนครลำปาง (ศจพ.ทน.) ที่มีตัวแทนนักวิจัยภายใต้โครงการวิจัยฯเข้าร่วมเป็นกรรมการฯ เป็นเวทีที่ทีมวิจัยจะใช้เป็นกลไกการคืนข้อมูลการค้นหาและสอบถาม “คนจนเป้าหมาย” และร่วมแลกเปลี่ยนและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา “คนจนเป้าหมาย” ต่อไป (เอกสารภาคผนวก) นอกจากนี้ การดำเนินงานในปี 2565-2566 ทางมหาวิทยาลัยฯยังได้บูรณาการกับ “โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบบูรณาการฯ” กับอำเภอนำร่องเช่น อำเภอเมืองลำปาง ในการส่งต่อข้อมูลครัวเรือนที่ลำบากเรื่องที่อยู่อาศัย และรับการช่วยเหลือ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้นำชุมชนในพื้นที่จำนวน 19 หลังคาเรือน และได้ส่งต่อข้อมูลให้กับอำเภอแม่เมาะในการซ่อมสร้างบ้านผู้ยากไร้ 1 ราย

3) หน่วยงานระดับตำบลคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลตำบลแม่มอก นำรายชื่อคนจนที่จัดเก็บโดยโครงการวิจัยฯไปประกอบเป็นข้อมูลการขอรับการช่วยเหลือต่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อซ่อมแซมบ้านหรือเงินช่วยเหลือ เป็นต้น

2. การช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการ ด้วยการบริจาคงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านให้กับคนจนเป้าหมายร่วมกับอำเภอเมืองลำปาง และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกับคนในชุมชน

ความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการด้วยการส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการ สามารถสรุปผลการการส่งต่อ และการติดตามความช่วยเหลือ (Feedback Loop) ดังนี้

การส่งต่อความช่วยเหลือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงมาจาก ปีที่ 1 สรุปหน่วยงานและจำนวนตัวเลขการส่งต่อ และความช่วยเหลือได้ดังนี้

ลำดับที่	หน่วยงานที่รับการส่งต่อ	วิธีการส่งต่อ	จำนวนคนจนที่ได้รับการส่งต่อ	วิธีการช่วยเหลือของหน่วยงาน
1	กรมกิจการพลังงาน	หนังสือส่งต่อ เลขที่ อว 0613/ว2438	1.ด้านสุขภาพ 53 ครั้วเรือน 2.ด้านการศึกษา 194 ครั้วเรือน 3.ด้านอาชีพ 1,708 ครั้วเรือน 4.ด้านที่อยู่อาศัย 1,035 ครั้วเรือน - สถานะที่ 1 สภาพทรุดโทรม หรือวัสดุ ก่อสร้างบ้านไม้ไม้อาวร เช่นไม้ไผ่ แผ่นไม้อัด มุงจาก มุงหญ้าคา 74 ครั้วเรือน - สถานะที่ 2 สภาพแข็งแรงปานกลาง บ้านไม้ หรือตึก หลังคามุงกระเบื้องหรือสังกะสี 276 ครั้วเรือน - สถานะที่ 3 สภาพมั่นคงแข็งแรง บ้าน อาคารไม้/ตึก 167 ครั้วเรือน 5.ด้านส้วม 518 ครั้วเรือน รวมทั้งสิ้น 2,990 ครั้วเรือน	-
2	เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน	หนังสือส่งต่อ เลขที่ อว 0613/437 ส่งรายชื่อครัวเรือนที่ลำบากเรื่องที่อยู่อาศัย ทั้งหมดให้กับ	ประเภทบ้านทรุดโทรม 1. อำเภอกาว จำนวน 70 ครั้วเรือน 2. อำเภอเมืองปานจำนวน 16 ครั้วเรือน 3. อำเภอเถิน จำนวน 86 ครั้วเรือน 4. อำเภอเมืองลำปาง 92 ครั้วเรือน 5. อำเภอแม่เมาะ 75 ครั้วเรือน 6. อำเภอห้างฉัตร 46 ครั้วเรือน รวมทั้งสิ้น 385 ครั้วเรือน	เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนนำไปใช้ประโยชน์เพื่อ เสนอต่อ พอช.หน่วยงานต้นสังกัดเพื่อดำเนินการ ช่วยเหลือ
3	อำเภอเมืองลำปาง	หนังสือส่งต่อ เลขที่ อว 0613/ว2438	ชุดที่ 1 ด้านที่อยู่อาศัย 92 ครั้วเรือน ชุดที่ 2 ด้านห้องน้ำ 126 ครั้วเรือน ชุดที่ 3 พบปัญหาทั้ง 2 ด้าน 40 ครั้วเรือน รวมทั้งสิ้น 258 ครั้วเรือน	ครั้วเรือนจำนวน 19 ครั้วเรือน
4	อำเภอสบปราบ	หนังสือส่งต่อ	รวมทั้งสิ้น 65 ครั้วเรือน	
5	พัฒนาการอำเภอแม่เมาะ	ส่งต่อทางLine ส่วนตัว	รวมทั้งสิ้น 521 ครั้วเรือน	

ลำดับที่	หน่วยงานที่รับการส่งต่อ	วิธีการส่งต่อ	จำนวนคนจนที่ได้รับการส่งต่อ	วิธีการช่วยเหลือของหน่วยงาน
6	พัฒนาการอำเภอเมืองปาน	ส่งต่อทางLine ส่วนตัว	รวมทั้งสิ้น 691 ครั้วเรือน	
7	พัฒนาการอำเภอเถิน	ส่งต่อทางเอกสารรายชื่อ	รวมทั้งสิ้น 2,721 ครั้วเรือน	
8	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดลำปาง	เข้าพบและส่งต่อด้วยเอกสารรายชื่อ	- 1 ราย - 133 ครั้วเรือน	- พม.ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบเพื่อช่วยเหลือกรณีที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดทางเพศ - 133 รายอยู่ระหว่างรอรับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย
9	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	พบปะ และนำรายชื่อที่จัดส่งจากพัฒนาการอำเภอไปใช้ประโยชน์	รายชื่อครั้วเรือนจำนวน 521 ครั้วเรือน	- กฟผ.ร่วมกับ พัฒนาการอำเภอแม่มาะนำถุงยังชีพแจก - 1 รายได้รับการสร้างบ้านโดยใช้บของตำบลที่ได้รับการจัดสรรจากกฟผ.เป็นรายปี
10	สำนักงานสมีฯสุขภาพจังหวัดลำปาง	ส่งต่อทางการพบปะและเอกสาร	คนจนที่เป็นผู้สูงอายุ /แม่เลี้ยงเดี่ยว ข้อมูลทับซ้อนทั้ง 3 ด้านได้แก่ รายได้ ที่อยู่อาศัย และ สุขภาพ รวมทั้งสิ้น 43 ราย	การช่วยเหลือด้านผ้ากันเปื้อน prempert แก่ผู้ป่วยติดเตียง
11	เทศบาลนครลำปาง	การพบปะและส่งเอกสาร	รวมทั้งสิ้น 1,120 ครั้วเรือน	เทศบาลนครมีนโยบายการช่วยเหลือในปี 66 ร่วมกับ พอช.ในส่วนของที่อยู่อาศัย
12	เทศบาลตำบลแม่มอก	หนังสือส่งต่อ	รวมทั้งสิ้น 380 ครั้วเรือน	- 11 ครั้วเรือนได้รับเงินสงเคราะห์ - 1 ครั้วเรือนลูก1คนได้รับสวัสดิการเด็กแรกเกิด
13	อบต.สบป่าด	ประธานอสม.ตำบลสเบมาะนำรายชื่อเข้าการประชุมสภาอบต.สบป่าด	รวมทั้งสิ้น 105 ครั้วเรือน	2 ครั้วเรือนที่อบต. คัดเลือกเพื่อรับการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยจากพม.
14	อบต.บ้านเสด็จ	พบปะและส่งเอกสาร	รวมทั้งสิ้น 398 ครั้วเรือน	นายกกำหนดนโยบายการช่วยเหลือผ่านแผนการพัฒนาของ อบต.โดยต่อยอด OM ที่มรภ.ลำปางไปดำเนินการในพื้นที่ ในประเด็นการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์
13	เทศบาลตำบลต้นธงชัย	นำเสนอในที่ประชุมระดับอำเภอเมืองลำปาง	รวมทั้งสิ้น 58 ครั้วเรือน	ร่วมกับอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 1 หลัง/ครั้วเรือน
14	เทศบาลตำบลบ่อแก้ว		รวมทั้งสิ้น 610 ครั้วเรือน	ร่วมกับอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 2 หลัง/ครั้วเรือน
15	กาชาดจังหวัดลำปาง		รวมทั้งสิ้น 1 ครั้วเรือน	สร้างบ้านเห็ดไ้ ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ 1 หลัง/

ลำดับที่	หน่วยงานที่รับการส่งต่อ	วิธีการส่งต่อ	จำนวนคนจนที่ได้รับการส่งต่อ	วิธีการช่วยเหลือของหน่วยงาน
				ครัวเรือนที่ตำบลพิชัย
16	อบต.บ้านเป้า		รวมทั้งสิ้น 56 ครัวเรือน	ร่วมกับอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 1 หลัง/ครัวเรือน
17	อบต.บ้านแลง		รวมทั้งสิ้น 57 ครัวเรือน	ร่วมกับอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 3 หลัง/ครัวเรือน
19	อบต.บ่อแฮ้ว		รวมทั้งสิ้น 609 ครัวเรือน	ร่วมกับอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 2 หลัง/ครัวเรือน
21	นักวิจัยร่วมกับอำเภอและผู้นำชุมชน		รวมทั้งสิ้น 3 ครัวเรือน	-การเดินสายไฟฟ้าให้แก่ครัวเรือนยากจน 1 ครัวเรือน - การส่งความช่วยเหลือด้านน้ำอุปโภค บริโภค ให้กับให้ครัวเรือนยากจน 3 รายในอำเภอแม่เมะ

4.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการความสำเร็จในการส่งต่อความช่วยเหลือ

การส่งต่อความช่วยเหลือด้วยการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในปีที่ 2 นี้ ยังคงเป็นการส่งต่อที่มีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ โดยการพบปะ พูดคุย และยื่นเอกสาร ทั้งนี้เนื่องจากนักวิจัย มักจะอาศัยความคุ้นเคย และพบปะกันบ่อยครั้งในการประชุมต่าง ๆ ภายในจังหวัด รวมถึงทุกหน่วยงานระดับจังหวัดเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ ทำให้มีโอกาสนพบปะกันบ่อยครั้ง บางหน่วยงานนักวิจัยเป็นทีมงานในหน่วยงานนั้น เช่น สมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง ทำให้อาจจะไม่มีหลักฐานอ้างอิงเวลาการติดตามการช่วยเหลือของหน่วยงาน ซึ่งประเด็นนี้ทางทีมวิจัยต้องนำมาปรับปรุงวิธีการส่งต่อในปีที่สามต่อไป อย่างไรก็ตามเมื่อไม่สามารถอ้างอิงด้วยหนังสือ ทางทีมงานจึงติดตามแบบไม่เป็นทางการด้วยการพบปะ และสอบถามทางไลน์ ทางโทรศัพท์เป็นต้น หรือด้วยการติดตามการช่วยเหลือที่ทางหน่วยงานที่รับรายชื่อได้ไปทำกิจกรรมกับครัวเรือนยากจนนั้น ๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานด้านการส่งต่อความช่วยเหลือ ครัวเรือนยากจนได้เกิดข้อคิดสำหรับการนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในโอกาสต่อไป โดยสามารถสรุปปัจจัยที่จะส่งผลให้ความสำเร็จ และไม่สำเร็จในการส่งต่อความช่วยเหลือมีดังนี้

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัด และรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับมอบหมายให้ความสำคัญ และหนุนเสริมกระบวนการทำงานในเชิงนโยบาย
- 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับการส่งต่อ เชื่อมันต่อข้อมูลที่ได้รับ กล่าวคือ เป็นที่ถูกต้อง แม่นยำ มีกระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ อธิบายที่มาที่ไปได้ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำ ควรมีให้ความสำคัญกับหน่วยงาน บุคคล และกลไกต่อไปนี้
 - การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดในการวางแผนการจัดเก็บข้อมูล การบูรณาการ คนในพื้นที่เพื่อการจัดเก็บข้อมูล
 - นายอำเภอมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาและสอบถามให้เป็นไปด้วยดี เนื่องจาก เกี่ยวข้องกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และที่สำคัญมีการประชุมร่วมกับทุกเดือน นักวิจัยสามารถใช้เวทีดังกล่าว ชี้แจง รายงานความก้าวหน้า หรือคืนผลการค้นหาสอบถามให้กับผู้นำท้องที่ และหน่วยงานราชการระดับอำเภอได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้การค้นหาและสอบถามมีน้ำหนัก และหน่วยงานและผู้นำให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นกับ “ข้อมูลที่ถูกต้อง”
 - การนำข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องมา เป็นองค์ประกอบในการสอบถาม เช่น ข้อมูล จปฐ. ข้อมูล TPMAP ข้อมูล Thai QM เพื่อสะท้อนให้เห็นถึง การให้ความสำคัญกับข้อมูลที่มีอยู่ หากมีตัวเลขที่ลดหรือเพิ่มจากฐานข้อมูลดังกล่าว นักวิจัยต้องมีคำตอบให้กับหน่วยงาน
 - บทบาทของหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียนระดับตำบล เป็นต้น อย่างน้อยรับทราบถึงที่มาของโครงการวิจัย
 - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง และพัฒนาการอำเภอทั้ง 13 อำเภอมีความสำคัญในเรื่องของการสอบถามข้อมูล ทั้งในส่วนของ ข้อมูล จปฐ. ข้อมูล ThaiQM และข้อมูลTPMAP ตลอดจน เป็นผู้ใช้ข้อมูล
 - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง มีบทบาทในฐานะผู้ใช้ข้อมูลในการรับการส่งต่อ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และเด็ก บทบาทที่ผ่านมาน้อย

ต่างกัน เนื่องจากการปรับเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่รับผิดชอบดูแลภาระงานด้านการแก้ไขความยากจน

- กระบวนการที่ค้นหาและสอบถามที่น่าเชื่อถือ ควรมีบุคคลที่เป็น Keyman สำคัญในกระบวนการค้นหาและสอบถาม
 - งบประมาณที่จะสนับสนุนให้ คนจัดเก็บมีกำลังใจ เนื่องจากเป็นแบบสอบถามที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก จำนวน 22 หน้า ประกอบกับบริบทของแต่พื้นที่แตกต่างกันไป บางพื้นที่บ้านเรือน ครัวเรือนยากจน กระจายกันอยู่ต้องใช้เวลาในการเดินทาง และนัดหมายเป็นต้น
 - การสร้างความเข้าใจในกระบวนการจัดเก็บ เช่น เนื้อหาในแบบสอบถาม ความหมายของคำว่า คนจน การยกตัวอย่างการถามให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การทดสอบการจัดเก็บข้อมูลด้วยการลงพื้นที่ สาธิตวิธีการจัดเก็บ และวิธีการป้อนคำถามของนักวิจัย เป็นต้น รวมถึง ขั้นตอนต่างๆรวมถึงการจ่ายค่าตอบแทน
 - การกำกับ ติดตามของนักวิจัย ที่ต้องเกาะติด และคอยแก้ไขปัญหา และลงพื้นที่ไปกับผู้จัดเก็บในพื้นที่ เป็นระยะๆ เพื่อเป็นการติดตาม และเห็นปัญหา หรือข้อจำกัดในการจัดเก็บ
- 3) การส่งต่อข้อมูล ต้องเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน และถูกส่งเคราะห์ประเด็นการช่วยเหลือให้เป็นด้านๆ เช่น ความต้องการความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย ด้านรักษาพยาบาล ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ เป็นต้น
 - 4) การช่วยเหลือมักมีความซ้ำซ้อน ก่อให้เกิดความล่าช้า บางครัวเรือนมีความต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน และรายชื่อได้ถูกส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ทำให้ไม่สามารถส่งต่อให้หน่วยงานอื่นๆ ได้ เพราะเกรงว่าจะได้รับการพิจารณาช่วยเหลือไปพร้อมกัน บางรายก็ทำให้เสียโอกาส หากไม่ได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานแรก
 - 5) งบประมาณที่ครัวเรือนได้รับจากหน่วยงานที่จะช่วยเหลือไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ เช่น งบพม. จำนวน 20,000 บาท หรือ 40,000 บาท หากดำเนินการตามความจำเป็น งบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้ผู้นำหรือหน่วยงานระดับพื้นที่ ต้องสับทบเงินสนับสนุน หรือเรื่อไรเงิน หรือแรงงานในชุมชนสับทบการสร้าง หรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งอาจจะสร้างภาระให้กับผู้นำในพื้นที่
 - 6) นักวิจัยต้องคอยติดตาม สอบถาม ทั้งทางหนังสืออย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานที่รับการส่งต่อเห็นถึงความสำคัญของข้อมูล และให้ความสำคัญกับการส่งต่อของมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น
 - 7) การรายงานผลการส่งต่อความช่วยเหลือให้หน่วยงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับพื้นที่ได้รับทราบเป็นระยะ ๆ เป็นการกระตุ้นให้หน่วยงาน และนักวิจัยได้ตระหนัก และเป็นผลดีต่อครัวเรือนที่ส่งต่อ เพื่อได้รับการช่วยเหลือได้ทันที่
 - 8) องค์กรภาครัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชน มีความสำคัญ ในการเป็นหน่วยงานที่จะสนับสนุน การช่วยเหลือที่ภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ สามารถเป็นหน่วยงานที่จะรับการส่งต่อครัวเรือนยากจน เช่น กฟผ.แม่เมาะและ บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด ซึ่งทั้งสององค์กรนี้ร่วมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจน ภายใต้โครงการวิจัยดังกล่าวนี้ด้วย ทำให้มีแนวทางการทำงานร่วมกัน เช่น SCG ร่วมขับเคลื่อนเรื่องคาร์บอนเครดิต ส่วน กฟผ.แม่เมาะ มีแนวทางการปรับเงื่อนไขการสนับสนุน งบประมาณให้กับพื้นที่ในอำเภอแม่เมาะ โดยมีการเพิ่มประเด็นการให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครัวเรือนที่ลำบากยากจนได้สามารถเข้ารับประโยชน์จากกิจกรรมที่ได้รับงบประมาณสนับสนุน เป็นต้น

4.3 การพัฒนาโมเดลแก๊จน (Operating Model) ระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ทำให้คนจนหลุดพ้นความยากจนในจังหวัดลำปาง (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) ด้วยนวัตกรรมและ/หรือเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพ/ยกระดับรายได้คนจนร้อยละ 40 ล่าง

การดำเนินงาน แก้ไขปัญหาความยากจน ด้วย โมเดลแก๊จน (Operating Model) ให้กับ “คนจนเป้าหมาย” ในพื้นที่อำเภอเถิน ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ดำเนินการจัดเก็บในปีที่ 1 (พ.ศ.2564-2565) สาเหตุที่เลือกพื้นที่อำเภอเถิน เนื่องจาก เป็นอำเภอที่มีความกระจุกตัวของ “คนจนเป้าหมาย” และมีศักยภาพทุน 5 มิติของครัวเรือนยากจนอันดับที่ 2 รองจากอำเภอเมืองลำปาง โดยเฉพาะทุนทางกายภาพ และทุนทางธรรมชาติเกินค่ามาตรฐาน ในขณะที่ทุนด้านเศรษฐกิจ ทุนมนุษย์ และทุนด้านสังคม ต่ำกว่าค่าปกติ ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับรายได้ของ “คนจนเป้าหมาย” ในอำเภอเถิน ทีมวิจัยได้เลือกพื้นที่นำร่อง 4 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลแม่เม็ก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง และตำบลลินบุรี โดยเฉพาะตำบลแม่เม็กที่มีโครงการนำร่อง 3 ประเด็น เนื่องจาก เป็นพื้นที่ที่มีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีต้นทุนด้านงานวิจัย และงานบริการวิชาการอยู่ในพื้นที่ รวมถึงผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง อันจะเป็นปัจจัยเสริม ให้สามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการได้ เพื่อนำร่องไปสู่ตำบลอื่นๆในพื้นที่อำเภอเถิน

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ทุนการดำรงชีพ 5 ด้าน ของกลุ่มคนจนเป้าหมายตำบลแม่เม็ก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง พบว่า

ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์ ทุน 5 ด้าน PPP CONNEXT (Practical Poverty Platform) จำแนกตามกลุ่ม 4 กลุ่ม

ทุน 5 ด้าน	กลุ่มที่ 1 อยู่ลำบาก	กลุ่มที่ 2 อยู่ยาก	กลุ่มที่ 3 อยู่พอได้	กลุ่มที่ 4 อยู่ดี
มนุษย์	70	1161	1490	0
กายภาพ	75	1965	681	0
เศรษฐกิจ	682	1296	574	169
ทุน 5 ด้าน	กลุ่มที่ 1 อยู่ลำบาก	กลุ่มที่ 2 อยู่ยาก	กลุ่มที่ 3 อยู่พอได้	กลุ่มที่ 4 อยู่ดี
ธรรมชาติ	59	2597	65	0
สังคม	443	1415	841	22

จากตารางที่ 10 อธิบายได้ว่า “คนจนเป้าหมาย” ทั้ง 8 ตำบลในพื้นที่อำเภอเถินในจังหวัดลำปาง ที่ป้อนข้อมูลเข้าระบบ และวิเคราะห์ออกมาเป็น PPPConnex ผลการวิเคราะห์ต้นทุน 5 ด้านจำแนกตามกลุ่ม 4 กลุ่ม ปรากฏผลว่า ต้นทุนด้านมนุษย์อยู่ในกลุ่มที่ 3 พออยู่ได้ และกลุ่มที่ 3 อยู่ยาก ทุนกายภาพอยู่ในกลุ่มที่ 2 อยู่ยาก และกลุ่มที่ 3 อยู่พอได้ ทุนเศรษฐกิจอยู่ในกลุ่มที่ 2 อยู่ยาก และกลุ่มที่ 1 อยู่ลำบาก ทุนทางธรรมชาติอยู่ในกลุ่มที่ 2 อยู่ยาก และทุนสังคมอยู่ในกลุ่มที่ 2 อยู่ลำบาก และกลุ่มที่ 3 อยู่พอได้ ดังจะเห็นได้ว่า คนจนเป้าหมายส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 คืออยู่ยาก ส่วนกลุ่มที่ 4 มีอยู่น้อยมาก ดังนั้น จึงเป็นโจทย์ที่นักวิจัยต้องนำมาเป็นประเด็นคิดว่า จะทำอย่างไรที่จะทำให้กลุ่มที่ 2 ไม่กลับกลายไปอยู่ในกลุ่มที่ 1 คืออยู่ลำบาก และจะทำอย่างไรที่จะนำเอากลุ่มที่อยู่พอได้มาดำเนินการพัฒนายกระดับให้เป็นคนจนที่อยู่ได้ดี จึงนำไปสู่การจัดทำ “โมเดลแก๊จน” หรือ Operating Model ในพื้นที่นำร่อง ซึ่งปี 2565 -2566 นี้ ได้ดำเนินการ “โมเดลแก๊จน” ใน 3 โครงการ ดังนี้

ชื่อโครงการย่อย	หัวหน้าโครงการย่อย	พื้นที่ดำเนินการ
1) การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley: แม่มอกแดนสมุนไพร”	ผศ. ดร.ศิริญา จนาศักดิ์	ตำบลแม่มอก
2) การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	ผศ.ดร.วิศว์ เศรษฐกร	ตำบลแม่มอก
3) การพัฒนาโมเดลแก๊จนอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win	ดร.ไพบุลย์ หุ่ยมาศ	ตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง ตำบลเถินบุรี

4.3.1 การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley: แม่มอกแดนสมุนไพร”

โครงการดังกล่าวนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลไกตลอดห่วงโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์สมุนไพรแม่มอกในการสร้างคุณค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 2) พัฒนาทักษะการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอกเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และ 3) พัฒนาทักษะอาชีพและยกระดับรายได้คนจนกลุ่มเป้าหมายในตำบลแม่มอกและขยายผลระดับอำเภอ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 ทั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ช่วยเหลือคนจนให้หลุดพ้นจากความยากจนอย่างเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ตามกรอบแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework : SLF) โดยใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมพร้อมใช้จากภาควิชาการ สถาบันการศึกษา บุคลากรร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วน ในการพัฒนาทักษะอาชีพและยกระดับรายได้คนจน 40% ล่างอย่างน้อย 200 ครัวเรือน หรือ 800 คน เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 10% ด้วยโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley : แม่มอกแดนสมุนไพร”

จากการสำรวจบริบทพื้นที่ชุมชน ฐานทุนการดำรงชีพ 5 ด้าน ตามกรอบแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) และวิเคราะห์ศักยภาพของคนจนเป้าหมาย เพื่อออกแบบโมเดลแก๊จนในพื้นที่ตำบลแม่มอก ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลวิเคราะห์ฐานทุนการดำรงชีพ 5 ด้าน ตามกรอบแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) จากระบบ PPPConnexx ดังผลการวิเคราะห์ข้างต้น นำผลมาประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) กับผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เทศบาลตำบลแม่มอก คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอก พื้นที่ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ได้ข้อสรุปดังนี้ **ทุนเศรษฐกิจ:** โดยใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติสมุนไพรพื้นบ้าน **ทุนทรัพยากรธรรมชาติ:** ที่มีอยู่ตามธรรมชาติในป่าชุมชนและการปลูกในครัวเรือนที่ดินทำกินของเกษตรกร ด้วยการเพิ่มผลผลิตและการควบคุมคุณภาพสมุนไพรอินทรีย์ **ทุนกายภาพ:** สร้างรายได้จากการจำหน่ายให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอกที่จะได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรอินทรีย์ให้เป็นที่ยอมรับของตลาดสามารถเพิ่มยอดขายและช่องทางการตลาดใหม่ **ทุนมนุษย์:** สหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอก มีเป้าหมายแก้ไขระเบียบการรับสมาชิกจากเดิมรับเฉพาะ

สมาชิกในตำบลแม่มอก ขยายไปตำบลอื่น ๆ ครอบคลุมทั้ง 8 ตำบล ในอำเภอเถินจังหวัดลำปาง ซึ่งจะทำให้มีการเพิ่มทุน เพิ่มผู้จำหน่ายวัตถุดิบ จัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิก นอกจากนี้ยังได้รวบรวมและถอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาเรื่องสมุนไพร ตำรับยา การบำบัดรักษาของหมอเมือง ตำนานแม่มอก 1,000 ปี เพื่อเป็นขุมพลังทางความรู้ของชุมชนและถ่ายทอดให้แก่เยาวชนในพื้นที่ ส่วน**ทุนทางสังคม**: การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร และ “คนจนกลุ่มเป้าหมาย” เข้าสู่กระบวนการพัฒนาทักษะการปลูกพืชสมุนไพร การเพิ่มผลผลิตสมุนไพร การยกระดับสู่มาตรฐานสมุนไพรอินทรีย์ การทำปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยไส้เดือนดินเพื่อลดต้นทุนการใช้สารเคมี และการสร้างอาชีพและรายได้ (Quick Win) รวมทั้งการนำคนจนเข้าสู่ระบบการจ้างงานในห่วงโซ่อุปทานสมุนไพรแม่มอก

วิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานสมุนไพรแม่มอก พัฒนาโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley : แม่มอกแดนสมุนไพร” การนำคนจนเป้าหมายเข้าสู่ห่วงโซ่คุณค่า (Pro-Poor Value Chain) การเลือก คนจนเป้าหมายในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม “โมเดลแก๊จน” พิจารณابนฐานความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและที่สำคัญด้วยความสมัครใจของกลุ่มเป้าหมาย ผลการดำเนินงานพบว่า คนจนเป้าหมายเข้าร่วมโครงการจำนวน 79 ครัวเรือน

ตารางที่ 11 แสดงรายชื่อหมู่บ้าน หมู่ที่ และจำนวนครัวเรือนยากจนที่เข้าร่วมโครงการ

รายชื่อหมู่บ้าน/หมู่ที่ และจำนวนครัวเรือนยากจนในตำบลแม่มอก อำเภอเถินที่เข้าร่วมโครงการ 79 คน									
แม่มอกหัวน้ำ หมู่ 1	มอกลาง หมู่ 2	กุ่มเน่งใต้ หมู่ 3	สะพานหิน หมู่ 4	สันป่ามอญ หมู่ 5	แม่มอกใต้ หมู่ 6	เด่น อุดม หมู่ 7	ทุ่งเกาะ หลวง หมู่ 8	หัวน้ำ พัฒนา หมู่ 9	สะพานหิน พัฒนา หมู่ 10
5 คน	3 คน	4 คน	15 คน	17 คน	8 คน	9 คน	-	10 คน	8 คน

ส่วนกลุ่มเป้าหมายในส่วนของเวทีประชุม เวที Poverty Platform /Poverty Forum ได้แก่ ตัวแทนหน่วยงานราชการ เช่น อำเภอเถิน โรงพยาบาลเถิน สาธารณสุขอำเภอ เกษตรอำเภอ ประมงอำเภอ สปก. จังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้ยังประกอบด้วย ผู้นำท้องที่ คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรในสำนักงาน เช่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาชุมชน ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลหรือประจำหมู่บ้าน (อสม.) ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ผู้บริหารของกลุ่มวิสาหกิจสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอก จำกัด กลุ่มวิสาหกิจแม่มอกหล่นลำอโคโนมี เป็นต้น ภายใต้โครงการวิจัยนี้ได้จำแนกขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 6 กิจกรรมภายใต้ 3 กิจกรรมหลักคือ กิจกรรมต้นน้ำ กิจกรรมกลางน้ำ และกิจกรรมปลายน้ำ

กิจกรรมต้นน้ำ

เป็นการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานสมุนไพรแม่มอก (Supply Chain) ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ซึ่งพบว่า กลุ่มวิสาหกิจสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอกฯ รวมถึงพื้นที่ที่มีโอกาสมากในการรับโอกาสจากหน่วยงาน ภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะเข้ามาส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงมีผลผลิตที่เป็นอินทรีย์ ได้รับการยอมรับ แต่ปัญหาสำคัญของต้นน้ำ คือ การขาดการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การพัฒนาสายพันธุ์ให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น การตรวจสอบคุณภาพดินขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยว การปลูกที่ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง สามารถสกัดสาระสำคัญในสมุนไพรได้มาก ปัญหากลางน้ำคือ การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอกฯ ยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่

บุคลากรรับผิดชอบงานหลายด้าน การรับซื้อสมุนไพรยังจำกัดอยู่ที่สมาชิกที่อยู่ในพื้นที่ ส่วนปลายน้ำยังมีปัญหา ขาดการตลาดเชิงรุก การขายยังมีลักษณะตามสั่ง (order) เจ้าเดิม รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ การสร้างการรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย ผลิตภัณฑ์หลายชนิดยังไม่ได้รับ อย. และโรงงานยังไม่ได้รับมาตรฐาน

สิ่งที่นักวิจัยได้ไปดำเนินการร่วมกับผู้บริหารและสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอกคือ นอกเหนือจากการ SWOT บริบทขององค์กรร่วมกันแล้ว มีการวางแผน ตั้งเป้าหมายของการแก้ไขปัญหา และยกระดับผลผลิตของกลุ่มดังนี้ การหาแนวทางการยกระดับให้เป็นสถานประกอบการผลิตและแปรรูปที่ได้มาตรฐาน ได้รับการรับรอง GMP /อย. เพื่อสร้างการยอมรับของผู้ซื้อมากขึ้น การวางแผนให้สมาชิกที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในโครงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มมากขึ้นจากปัจจุบันที่มีจำนวน 31ครัวเรือน ทำให้คนจนสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายผลิตผลการเกษตร ปุ๋ยอินทรีย์จากไส้เดือน เป็นต้น ซึ่งผลการประชุมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯได้มีการปรับปรุงระเบียบการรับสมัครสมาชิกให้ครอบคลุมมากขึ้น รวมถึงขยายไปยังตำบลอื่น ๆ ของอำเภอเถิน เป็นต้น นอกจากนี้ กระบวนการวิจัยยังได้สร้างให้เกิดการเข้ามาสนับสนุนของภาคี เครือข่ายอื่น ๆ เช่น โรงพยาบาลศูนย์โดยแพทย์แผนไทย สสจ.ลำปาง ในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลิตยาสมุนไพร อีกทั้ง สปก.เองได้เข้ามาสร้างโรงเรือนเพื่อตากผลิตผลสมุนไพร และแจกพันธุ์กล้าไม้ การเชื่อมโยงกับการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจแม่มอกหลัณลำไยโคโนมิ ในด้านการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้กับหลักสูตรการสร้างนักบริหารที่กำลังขยายตัวอยู่ทั่วประเทศในขณะนี้ ยังมีนักวิจัยจากสถาบันอื่นๆ เช่น วว. มทร. รพสต.เข้ามาสนับสนุนด้านวิชาการ

นักวิจัยร่วมกับผู้บริหารและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอกได้ทบทวนและตระหนักถึงคุณค่าของปราชญ์ ตำรับยาหมอเมืองที่เป็นสมบัติล้ำค่าของพื้นที่ พอได้เห็นบริบทที่เป็นทั้งข้อดีข้อเสียแล้ว จึงได้ร่วมกับผู้บริหารและสมาชิกในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ครอบคลุมกลยุทธ์ 4 ด้าน คือ กลยุทธ์ที่ 1 การ ขยายตลาดผลิตภัณฑ์เดิมและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ขยายการตลาด และเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์กร ทำให้กลุ่มปรับตัวให้ทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ และกลยุทธ์ที่ 4 คือ การพัฒนาความรู้ทั่วทั้งองค์กร ทำให้เกษตรกรสามารถปรับตัวยอมรับและปฏิบัติให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว แสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาด้วย 3 MUR คือ 1) Mind Set การเปิดใจบุคลากรในกลุ่มวิสาหกิจฯ เพื่อการเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลง ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารองค์กร และการเปิดใจยอมรับกับเทคโนโลยีใหม่ 2) UP Skill การเสริมและพัฒนาทักษะของสมาชิกและเจ้าหน้าที่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ จากงานเดิมเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำงานและส่วนใหญ่เป็นการนำเทคโนโลยีหรือดิจิทัลมาปรับใช้ให้เข้ากับการทำงาน รวมถึงการตลาดดิจิทัลที่สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับวิสาหกิจชุมชนได้ 3) Re Skill การสร้างทักษะใหม่ที่แตกต่างไปจากงานเดิมที่ทำอยู่เป็นการเรียนรู้ทักษะใหม่เพื่อนำไปใช้ในการทำงานและเพื่อให้สามารถตอบโจทย์การทำงานให้ในยุคที่เทคโนโลยีและดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

นอกจากนี้ ยังได้จัด Poverty Platform เพื่อเป็นพื้นที่ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม และหน่วยงาน และผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้อง มาพบปะ พูดคุยกัน มีการทบทวนโครงสร้างบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม การบริหารวัตถุดิบ สต็อกสินค้า การบริหารผลิตภัณฑ์สินค้าคงคลังอย่างมี

ประสิทธิภาพ การรับซื้อวัตถุดิบ การเก็บวัตถุดิบ การดูแลรักษา รวมการเก็บวัตถุดิบให้คงคุณภาพ ด้านการวางแผนการปลูกพืชสมุนไพร และการยกระดับมาตรฐาน ดำเนินการให้มีการสำรวจ และจัดทำฐานข้อมูลการปลูก การทำปฏิทินสมุนไพร 12 เดือน การตรวจรับรองมาตรฐานแปลงปลูกสมุนไพรอินทรีย์ GAP, PGS โดยมีการให้ความรู้การปลูกพืชสมุนไพรอินทรีย์ การเก็บดินวิเคราะห์หาสมบัติทางเคมีและธาตุอาหาร ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ร้อยละ 89.47 ของตัวอย่างดินมีปริมาณของไนโตรเจน-ไนโตรเจนต่ำมาก ในขณะที่มีปริมาณของฟอสฟอรัสอยู่ในระดับที่สูง-สูงมาก และร้อยละ 80.75 มีอินทรีย์วัตถุในภาพรวมค่อนข้างดี นอกจากนี้ยังมีการจัด Zoning พื้นที่การปลูกพืชสมุนไพรอินทรีย์ การพัฒนาและสร้าง ศูนย์การเรียนรู้การเพาะและเลี้ยงไส้เดือนดินในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ครบวงจร ตั้งอยู่ที่หมู่ 7 บ้านกุ่มเนินเตนอุดม โดยเปิดทำการบ้านผู้ใหญ่มงคน แก้วเดช ในดำเนินการแรกเริ่มจำนวน 10 บ่อเลี้ยง และมีแผนงานและแนวทางในการสร้างและพัฒนาต่อยอดในงบประมาณปี 2566 ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ครบวงจรระดับตำบล ปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 54 ราย นอกเหนือจากนี้ ยังดำเนินการพัฒนา สร้างศูนย์การเรียนรู้การขยายพันธุ์พืชสมุนไพร

สรุปภาพรวมของกิจกรรมต้นน้ำ ทำให้คนในชุมชนมีความตระหนักในการส่งเสริมความรักความสามัคคี และความรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังจะเห็นได้จาก การมีความเห็นร่วมกันจัดกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มอาสานำร่องผู้เลี้ยงไส้เดือนดิน นำส่งปุ๋ยมูลไส้เดือนที่ผลิตได้ครัวเรือนละ 5 กิโลกรัม “แบ่งปันปุ๋ยอินทรีย์...สู่กลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพร” จำนวน 150 ราย เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์และส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรอินทรีย์และมีความพร้อมที่จะขยายการผลิตเพิ่มเพื่อรองรับการจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้สำหรับสมาชิกในชุมชนกลุ่มเกษตรกร และผู้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์นอกชุมชนได้ต่อไป

กิจกรรมกลางน้ำ

เป็นการยกระดับการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรหมักด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เริ่มจากการสำรวจศักยภาพการผลิตแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจเพื่อเตรียมการขอรับรองมาตรฐานการผลิต มีกิจกรรม Pre-audit ทำให้ได้รับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เช่น ด้านอาคารสถานที่ผลิต ที่บางจุดชำรุด หรือโครงสร้างบางส่วนเป็นไม้มีปลวก ทำให้มีโอกาสปนเปื้อนข้าม การขาดการบันทึกรายละเอียดต่างๆ การติดป้ายบอกสถานที่สถานะของวัสดุอุปกรณ์ การติดตั้งถังดับเพลิงหรืออุปกรณ์การดับเพลิง การบันทึกความถี่การทำความสะอาด เป็นต้น

ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร 2 ชนิด คือ น้ำมันนวดสมุนไพรหมักโพร ที่ทำจากสมุนไพรหลัก คือ เถาเอ็นอ่อน ผักเสี้ยนผี และเพชรสังฆาต และลูกประคบเซรามิก โดยดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีให้แก่กลุ่ม และจัดทำชุดข้อมูล องค์ความรู้ ในรูปแบบ E-book (online) เผยแพร่

กิจกรรมปลายน้ำ

ดำเนินการประเมินศักยภาพด้านการผลิต การจัดจำหน่าย และการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจฯ พบว่า มีการผลิตและจำหน่ายที่หลากหลายทั้งแบบเพื่อการบริโภคและใช้ภายนอก ในปี 2562 กลุ่มเคยได้รับ OTOP 3 รายการ ส่วนผลิตภัณฑ์ฟ้าทะลายโจร ได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ 5 ดาว ซึ่งปีใน 2564 ผลิตภัณฑ์ฟ้าทะลายโจรแคปซูลเป็นสินค้าที่สร้างรายได้หลัก ส่วนด้านการตลาด มีการพัฒนาสื่อร่วมกับกลุ่มฯ เพื่อเสริม

การตลาดทั้งตลาดออฟไลน์ และออนไลน์ เช่นจัดทำแคตตาล็อกสินค้า และอีแคตตาล็อก จัดทำคลิป์วิดีโอ แนะนำสินค้าผ่านการสาธิตการทำลูกประคบ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ นำแสดงสินค้าในบูธงานประจำปีของ จังหวัด เพื่อทดสอบ และประเมินการรับรู้ในตราสินค้า และผลิตภัณฑ์ รวมถึงการสาธิตการนวดโดยปราชญ์ในพื้นที่ตำบลแม่มอก ผลการประเมินพบว่า ช่องทางการตลาดที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ามีความเหมาะสมที่สุดคือ เพจ Facebook “สมุนไพรแม่มอก” รองลงมาคือตัวแทนจำหน่าย ที่ทำการ/หน้าร้านของ และเว็บไซต์ ด้านพฤติกรรมของผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ยา รองลงมาคือยาต้มสมุนไพร และ ลูกประคบสมุนไพร ตามลำดับ

กิจกรรมปลายน้ำสุดท้ายคือ การสืบค้น สังเคราะห์ และสร้างชุดความรู้ด้านพืชสมุนไพร ตำรับยา และการรักษาของหมอพื้นบ้าน ผลการดำเนินงานพบว่า ปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือหมอเมืองแม่มอก ในพื้นที่ตำบลแม่มอกมีหมอเมืองในพื้นที่ 4 ประเภท ได้แก่ หมอเป่า หมอปรุงรรม หมอฮิบ และหมอนวด

การสืบทอดตำรายา การรักษาสุขภาพด้วยสมุนไพร มีการสืบทอด 2 ลักษณะ คือ สืบทอดจากความรู้ที่รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย สืบทอดให้หรือสืบทอดองค์ความรู้สมุนไพรจากบรรพบุรุษ และสืบทอดด้วยการรวมกลุ่มปราชญ์ด้านสมุนไพรจัดตั้งเป็นชมรมสมุนไพรแม่มอก นอกจากนี้ยังดำเนินการสืบค้นตามรอยปราชญ์ เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการรักษาและการปลูกสมุนไพรจากหมอเมืองแม่มอก (ปราชญ์) ในพื้นที่ตำบลแม่มอก สรุปได้เป็น 2 ประเภทหลัก คือ ตำรับยาสมุนไพรในพื้นที่แม่มอกจากการสืบทอดภูมิปัญญา ตำรับยาสมุนไพรจากแพทย์แผนไทย

การสืบทอดองค์ความรู้ คัมภีร์ หรือใบลานที่เป็นตำรับยา ด้านสมุนไพรในพื้นที่แม่มอก จัดเก็บถุยาเมือง โดยการห่อตัวยาด้านในด้วยผ้าขาวด้านใน การห่อใบลานตำรับยา เรียกห่อลาน (ก้อม) ขนาดสั้นห่อผ้า คัมภีร์ (ลานก้อม) ด้วยผ้าดิบ ด้ายเชือกขาวสำหรับมัด เพื่อเป็นการเก็บรักษาคัมภีร์ มีลำดับการห่อ ซึ่งนักวิจัยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญไปสาธิตการจัดเก็บ โดยได้จัดเตรียมอุปกรณ์ ถังผ้าดิบที่ต้มสมุนไพรป้องกันมอด ป้ายชื่อสำหรับเขียนตำรับยา เพื่อสะดวกในการจัดเก็บ และสาธิตการห่อคัมภีร์ใบลานจากผ้าที่ต้มด้วยสมุนไพร (พานพลู เม็ดพริกไทยดำ) ก่อนฝีกหมอเมือง (ปราชญ์) และ อ.ส.ม.ห่อคัมภีร์ (ลานก้อม) เพื่อจัดเก็บรักษาในกล่องป้องกันมด แผลง

ส่วน การบูรณาการองค์ความรู้ด้านสมุนไพรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อนำไปใช้ และเป็นแนวทางการยกระดับชุมชน หมอเมือง และเรียนรู้จากการสืบทอดองค์ความรู้ในพื้นที่ ต่อไป

4.3.2 การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน เกิดจากแรงผลักดันจากภาวะโลกร้อนที่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของมวลมนุษยชาติและสิ่งมีชีวิตในโลก ที่ก่อเกิดมาตรการในการลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ และแนวคิดคาร์บอนเครดิตกำลังถูกพัฒนามูลค่าในด้านนี้กันอยู่มาก ซึ่งถือเป็นตลาดที่รุดหน้าเร็วและขยายตัวสูง ข้อมูลองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) อ้างอิง <http://www.tgo.or.th/2020/index.php/th/post/%E0%B8> ระบุว่า ภาพรวมของตลาดคาร์บอนเครดิตโลก เมื่อปี 2020 มีมูลค่าประมาณ 400 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือ ประมาณ 12,000 ล้านบาท คาดการณ์ว่ามูลค่าตลาดจะสูงถึง 25,000 ล้านเหรียญสหรัฐหรือประมาณ 750,000 ล้านบาท ในปี 2030 (พ.ศ.2573)

ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 26 ของโลกที่มีปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อยู่ที่ราว 256 ล้านตันต่อปี ซึ่งคิดเป็น 1% ของปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของทั้งโลกที่ถูกปล่อยออกมา ดังนั้น การซื้อขายคาร์บอนเครดิต จึงเป็นหนึ่งในแนวทางช่วยให้ประเทศด้านการปล่อยก๊าซพิษไม่ต้องถูกลงโทษ ตลาดซื้อขายคาร์บอนเครดิตโลกจะเติบโตสูงถึง 15 เท่า ใน 10 ปีข้างหน้า อำเภอดอนจานเป็นอำเภอที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือตำบลแม่หมอกมีทุนธรรมชาติสูง ชุมชนทุกหมู่บ้านมีพื้นที่ป่าชุมชนของตนเอง จำนวนป่าชุมชนในพื้นที่นาร่องมีจำนวน 19,079 ไร่ กระจายอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 1 บ้านหัวน้ำ มีพื้นที่ป่าชุมชน 4,413 ไร่ หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน มีพื้นที่ป่าชุมชน 6,150 ไร่ หมู่ที่ 7 บ้านดอนอุดม มีพื้นที่ป่าชุมชน 1,589 ไร่ หมู่ที่ 9 บ้านหัวน้ำพัฒนา มีพื้นที่ป่าชุมชน 5,367 ไร่ หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา มีพื้นที่ป่าชุมชน 1,560 ไร่

โครงการนาร่อง “โมเดลแก๊จน” การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอดอนจาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของพื้นที่เป้าหมาย ตำบลแม่หมอก อำเภอดอนจาน จังหวัดลำปาง 2) จัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนของกลุ่มเป้าหมายอย่างยั่งยืน และเพื่อ 3) การพัฒนาต่อยอดระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ให้มีความสมบูรณ์เพื่อชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้ แบ่งกิจกรรมหลักๆออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การจัดการป่าชุมชน และการจัดทำคาร์บอนเครดิต สาเหตุที่เลือกดำเนินการใน 5 หมู่บ้านพื้นที่นาร่องดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากพิจารณาจากบริเวณพื้นที่ที่มีป่าติดกัน นอกจากนี้ สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรในป่าชุมชนอย่างเข้มแข็ง ร่วมกันรักษาภูมิการใช้ทรัพยากรในผืนป่าอย่างเคร่งครัด เป็นผลให้ป่ามีพันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่หลากหลายรวมถึงไม้ยืนต้นซึ่งเป็นพืชหลักของป่ามีความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์

นักวิจัยได้นำองค์ความรู้ และนวัตกรรมทางสังคม ด้วยการลงทบทวนบริบทเดิม การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล เช่น จำนวนชนิด ประเภทของต้นไม้ และการสร้าง Platform การพูดคุยโดยเชิญผู้นำ และตัวแทนประเด็น มาร่วมพูดคุยกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง บนฐานข้อมูลที่จัดเก็บและให้ภาคี เครือข่ายได้ร่วมสะท้อนความคิดเห็น เชิญผู้รู้มาร่วมแลกเปลี่ยน เติมในเรื่องของวิชาการ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ให้ก่อเกิดความชัดเจน และเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ผลการดำเนินงานจำแนกได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) การจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของพื้นที่เป้าหมาย ตำบลแม่หมอก อำเภอดอนจาน จังหวัดลำปาง เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลตำบลแม่หมอก ตัวแทนสำนักปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นต้นในการบริหารจัดการป่าชุมชน โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการป่าชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน โดยมีเป้าหมายหลักๆเพื่อฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญา เช่น การปลูกป่า การอนุรักษ์สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับป่าไม้ แหล่งน้ำธรรมชาติ สัตว์ป่า พืชสมุนไพร ก่อเกิดความหลากหลายชีวภาพ เป็นต้น รวมถึงการจัดทำมาตรการป้องกันไฟป่า การเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์จากป่า เช่น การต่อยอดและสร้างมูลค่าจากทรัพยากรป่า 2) การจัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนของกลุ่มเป้าหมายอย่างยั่งยืน ผลการดำเนินงานพบว่า ผู้นำชุมชนร่วมกันสำรวจบริบทในพื้นที่ ทำให้หลายพื้นที่ค้นพบความหลากหลายทางธรรมชาติ และได้จัดทำข้อมูลป่าชุมชนเพื่อยื่นขอคาร์บอนเครดิต ทั้งพื้นที่ 5 หมู่บ้านนาร่อง โดยหมู่ที่ 1 เก็บข้อมูลบริเวณป่าใช้สอยจำนวน 15 แปลง ส่วนหมู่ที่ 2 หมู่ 7 หมู่ 9 และหมู่ 10 เก็บข้อมูลบริเวณพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จำนวนหมู่ละ 10 แปลง ผลการสำรวจคือผลสำเร็จอย่างหนึ่ง แต่สิ่งที่ได้มากกว่านั้นคือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้สร้างการรับรู้ถึงบริบท สภาพของป่าไม้ ทรัพยากรต่าง ๆ กระตุ้นให้เกิดความตระหนักให้กับผู้นำและคนในชุมชน ให้เห็น

คุณค่าของทรัพยากรในพื้นที่ ส่วนวัตถุประสงค์ที่ 3) การพัฒนาต่อยอดระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ให้มีความสมบูรณ์เพื่อชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้ เป็นกระบวนการที่ได้คัดกรอง “ครัวเรือนคนจนเป้าหมาย” ได้มีส่วนร่วมเป็นทีมสำรวจ ได้มีโอกาสฝึกอบรมทักษะการวางแผน การวางแผน ประมาณการการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยอ้างอิงจากการจัดเก็บข้อมูลเพื่อขอคาร์บอนเครดิตที่ถูกต้องและได้รับการยอมรับ โดยมีที่ปรึกษาเป็นนักวิชาการที่เกี่ยวข้องดำเนินการวางแผนการทำงานที่เหมาะสม การจัดเก็บข้อมูลป่าชุมชนและบันทึกข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการขอคาร์บอนเครดิต โดยมีการฝึกปฏิบัติทดลองในพื้นที่จริง ผลที่ได้รับตามมานอกเหนือจาก ข้อมูลไม้ยืนต้นในพื้นที่ป่าชุมชน ชนิดของพันธุ์และความหลากหลายของไม้ยืนต้น นั่นคือการสร้างความร่วมมือเครือข่ายร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงชื่อหมู่บ้านร่อง จำนวนป่าชุมชน จำนวนพื้นที่ ชนิดพันธุ์ สกุลและชนิด

ชื่อหมู่บ้านร่อง	จำนวนพื้นที่ /ชนิดที่รวบรวมได้จากการสำรวจของคนในชุมชน			
	ป่าชุมชน (ไร่)	พื้นที่เก็บข้อมูล (แปลง)	ชนิดพันธุ์ ไม้ยืนต้น	สกุล/ชนิด
หมู่ที่ 1 บ้านหัวน้ำ	4,413	15	2,540	52/134
หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน	6,150	10	2,331	33/72
หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม	1,584	10	2,150	36/75
หมู่ที่ 9 บ้านหัวน้ำพัฒนา	5,375	10	2,005	34/73
หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา	1,560	10	2,217	35/70
รวม	19,082	55	11,243	190/424

นอกเหนือจากมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ยังพบว่า ผลการวิจัยได้ทำให้คนจนเป้าหมายเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากป่า และเกิดความเข้มแข็งของชุมชน อาทิ เกิดกลุ่มทางสังคม เช่น กลุ่มจิตอาสา เพาะเมล็ดพันธุ์ไม้ยืนต้นและพืชสมุนไพรเพื่อคั้นป่า ศูนย์ฝึกภาคสนามการจัดทำแปลงถาวร และคู่มือการวางแผนถาวร และการเก็บข้อมูลไม้ยืนต้น รวมถึง เกิดประโยชน์มิติเศรษฐกิจ เช่น การทำนุ้ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือน การปลูกพืชผักตามฤดูกาล การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลาตุก การเลี้ยงแพะแดง เป็นต้น รายได้จากกิจกรรมเหล่านี้ แม้จะไม่ได้ก่อเกิดรายได้ที่มากมาย แต่ทำให้ คนจนเป้าหมายสามารถเข้าถึงประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ลดรายจ่าย และมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู รักษาสิ่งแวดล้อม

4.3.3 การพัฒนาโมเดลแก๊จน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win

เป็นโครงการที่มุ่งดำเนินกิจกรรมที่ก่อเกิดผลที่รวดเร็ว และสามารถแก้ปัญหาความยากจนได้อย่างเป็นรูปธรรมให้กับ “คนจนเป้าหมาย” ในพื้นที่ 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลเถินบุรี และตำบลนาโป่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรก่อเกิดรายได้ให้แก่คนจนเป้าหมาย 2) ส่งเสริมศักยภาพกลุ่ม หรือการส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเข้าถึง

ทรัพยากรฯ ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อ 3) ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม การตลาด อย่างครบวงจร โดยมีเป้าหมาย “คนจนเป้าหมาย” ในพื้นที่ที่สามารถมีรายได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ต่อครัวเรือน และส่งเสริมการปลูกพืชผักปลอดสารหรืออินทรีย์ อันเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมิติของความรัก ความสามัคคีในพื้นที่ต่อไป ผลการดำเนินงานระยะ 12 เดือนที่ผ่านมา สรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงกิจกรรมการส่งเสริม “คนจนเป้าหมาย” ดำเนินการเพื่อลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้

ตำบล	กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ “กลุ่มเป้าหมาย” ดำเนินการเพื่อลดรายจ่าย หรือเสริมรายได้พื้นที่นำร่อง อ.เถิน								
	ปลูกผัก	เลี้ยงไส้เดือน (ขาย/ใช้ปุ๋ย)	เลี้ยงปลา	ถั่วเหลือง (ปลูก/แปรรูป)	ส่งเสริมตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์	ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์	รวม	การจัดตั้งกลุ่ม	บัญชีครัวเรือน
แม่มอก	-	-	-	29	-	-	29	2	29
เถินบุรี	30	15	2	-	6	-	53	1	53
นาโป่ง	11	-	8	-	-	-	19	-	19
แม่ปะ	55	-	-	-	-	11	66	-	66
รวม(คน)	96	15	10	29	6	11	168	3	168

ตารางที่ 13 แสดงกิจกรรมการส่งเสริมกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการเพื่อลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ ในพื้นที่ 4 ตำบล ในอำเภอเถินจำแนกเป็นกิจกรรมหลัก ๆ ได้แก่ การปลูกผักอินทรีย์/ผักปลอดภัย การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงปลา การปลูกหรือแปรรูปถั่วเหลือง การส่งเสริมเรื่องตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์ การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนกิจกรรมการจัดด้านสังคม เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ การจัดทำบัญชีครัวเรือน

ส่วนจำนวนครัวเรือนยากจนที่เข้าร่วมกิจกรรมลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 96 กิจกรรมปลูกผักปลอดสารจำนวน 96 ครัวเรือน กิจกรรมปลูก/แปรรูปถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กิจกรรมเลี้ยงไส้เดือน 15 ครัวเรือน กิจกรรมปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์จำนวน 11 ครัวเรือน กิจกรรมเลี้ยงปลาดุกจำนวน 10 ครัวเรือน กิจกรรมส่งเสริมออกแบบตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์จำนวน 6 ครัวเรือน และก่อเกิดกลุ่มอาชีพ 3กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กลุ่มทำน้ำเต้าหู้จำนวน 5 ครัวเรือน และกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือนจำนวน 15 ครัวเรือน

4.4 จัดทำ Poverty Forum เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานงานส่งต่อความช่วยเหลือและสร้างยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาความยากจนของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

1) การจัด Poverty Forum ระดับอำเภอ และผ่านกลไกการประชุมคณะกรรมการจัด

ความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ) มีองค์ประกอบของ หัวหน้าส่วนราชการ และหน่วยงานในพื้นที่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ท้องที่ และภาคประชาชน มีนายอำเภอเป็นประธานการประชุม และมีพัฒนาการอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ ทีมวิจัยเชื่อมโยงการดำเนินงานกับอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

การดำเนินโครงการวิจัยในพื้นที่อำเภอเถิน ในปี 2 นี้ ทีมวิจัยใช้เวทีการแลกเปลี่ยนกับหลากหลายหน่วยงาน และกลุ่มผู้นำชุมชน อาทิ ในวันที่ 29 เมษายน 2565 ได้เข้าร่วมนำเสนอผลการค้นหาและสอบถาม ข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” การประชุม คพ.อำเภอเถิน ซึ่งมีหัวข้อแลกเปลี่ยนที่สำคัญ คือ การติดตามการขับเคลื่อนการจัดความยากจน และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนระดับพื้นที่ ที่แบ่งระดับการพัฒนาคนจนให้ไปสู่คน 3 ลักษณะลำดับได้ดังนี้ ช่วยคนให้อยู่รอด ช่วยให้อยู่แบบพอเพียง และนำไปสู่คนที่ได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังได้จัดเวที “นโยบายสาธารณะ” ระดับอำเภอเถิน เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 โดยมีเป้าหมายเพื่อคืนข้อมูลการวิจัย ในพื้นที่อำเภอเถิน เวทีเสวนา เพื่อแลกเปลี่ยนอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน รวมถึงเป็น การ Kick off กิจกรรม “โมเดลแก๊จน” 3 ประเด็น ในพื้นที่ตำบลแม่หมอกและตำบลใกล้เคียง และอยู่ในระหว่างการประชุมประสานงานเพื่อ การจัดประชุมอย่างเป็นทางการในเดือนพฤศจิกายน 65 นี้ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือนและหาแนวทางการหนุนเสริมการยกระดับ “คนจนเป้าหมาย” ต่อไป

ส่วนพื้นที่อำเภออื่น ๆ ซึ่งไม่ได้เป็นพื้นที่ขับเคลื่อนโครงการนำร่อง “โมเดลแก๊จน” การจัด Poverty Forum ระดับอำเภอจะดำเนินการภายหลังที่ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเก็บเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตาม ทีมงานวิจัยอยู่ในระหว่างการประชุมประสานงานกับทั้ง 6 อำเภอเพื่อเข้าร่วมประชุม ศพ.อ.

2) การจัดทำ Poverty Forum ผ่านกลไกของคณะกรรมการขับเคลื่อน “โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข” อำเภอเมืองลำปางจังหวัดลำปาง ดำเนินการส่งต่อและช่วยเหลือ “คนจนเป้าหมาย” ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง (เอกสารแนบภาคผนวก) อำเภอเมืองลำปางได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดให้เป็นอำเภอใน โครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้ มีวัตถุประสงค์หลักๆ เพื่อ 1) สร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงที่เน้นการบูรณาการในระดับพื้นที่ 2) เสริมสร้างสมรรถนะการทำงานแบบบูรณาการและสร้างเครือข่ายกำลังคนคุณภาพระหว่างหน่วยงานในระดับพื้นที่ 3) ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ 4) ดำเนินการตามแนวทางสืบสานน้อมนำศาสตร์พระราชสู่การลงมือปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ 5) พัฒนาให้บุคลากรในสังกัดกระทรวงมหาดไทยได้เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท สามารถสืบสานขับเคลื่อนศาสตร์พระราชสู่การปฏิบัติได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) พัฒนาองค์ความรู้และทักษะให้กับบุคลากร ด้านการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด การจัดทำแผนงาน/โครงการ การประสานแผนพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับบุคลากรด้านการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่..

ดังนั้น อำเภอเมืองลำปางได้คัดเลือกบุคคลโดยความสมัครใจจำนวน 10 คนเป็นตัวแทนของจังหวัดเพื่อเข้าอบรมภายใต้โครงการดังกล่าว ตัวแทนนักวิจัยของโครงการวิจัยได้รับการประสานงานเพื่อเข้าร่วมเป็นทีมงานวิชาการเข้าอบรมในครั้งนี้ (เอกสารแนบในภาคผนวก) ภายหลังการอบรม ได้มีการขยายผลไปสู่การดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือ “ครัวเรือนยากจน” ผ่านโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสตามระบบ Thai QM ของอำเภอเมืองลำปาง นักวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว โดยร่วมลงพื้นที่สำรวจสภาพเป็นความอยู่ และคัดกรอง รวมถึง ส่งต่อข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ที่ได้จากการค้นหาและสอบถาม ปีที่ 1 ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง (ยกเว้นพื้นที่ในเขตเทศบาลนครลำปาง และเทศบาลเมืองลำปาง) เพื่อ

รับความช่วยเหลือในด้านการซ่อม สร้างบ้าน และส้วม จำนวน 12 ครั้วเรือนจาก 24 ครั้วเรือนของกลุ่มเป้าหมาย (เอกสารแนบในภาคผนวก) ต่อมา นายอำเภอเมืองลำปางได้ลงนามในประกาศอำเภอเมืองลำปาง เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานที่ปรึกษาโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง (เอกสารแนบในภาคผนวก) และเพื่อสานต่อเจตนารมณ์ของ “โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ของกระทรวงมหาดไทย คณะทำงานที่ปรึกษา ดังกล่าวนี้นี้ ได้จัดทำโครงการขยายผลอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง นอกจากนี้ ทีมวิจัยได้ส่งต่อข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ของพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง เพื่ออำเภอนำไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะ เรื่องที่อยู่อาศัย (เอกสารแนบภาคผนวก)

3) การจัด Poverty Forum ระดับตำบล โดยเฉพาะ พื้นที่ตำบลนำร่อง “โมเดลแก๊จ

จน” ด้วยการนำข้อมูล มาเป็นประเด็นแลกเปลี่ยน ในที่ประชุม เพื่อสร้างการรับรู้ รับทราบ และมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ในพื้นที่นำร่อง “โมเดลแก๊จ” หรือ OM (Operating Model) โดยมีองค์ประกอบของ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานและผู้มีส่วนได้เสียซึ่งการดำเนินโครงการวิจัยในปีที่ 2 นโยบายของการดำเนินงานของกิจกรรมค้นหาและสอบทาน โครงการนำร่อง “โมเดลแก๊จ” หรือ OM ทั้ง 3 โครงการ เน้นการจัดมีส่วนร่วมของท้องที่ ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปรากฏอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ในรายงานของโครงการย่อย

4.5 จัดทำยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบลอำเภอ/หรือแผนจังหวัด

ในประเด็นนี้ ทางทีมงาน จะเริ่มจากพื้นที่ที่ดำเนินโครงการ “โมเดลแก๊จ” หรือ OM (Operating Model) คือ ตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง แลตำบลเงินบุรี ก่อน อย่างน้อย 2 แห่งให้เกิดความเป็นรูปธรรม แล้วเชื่อมโยงไปยัง ศพ.อำเภอเถิน ส่วนอีกพื้นที่คือ พื้นที่ “โมเดลแก๊จ” หรือ OM (Operating Model) ปี 2564 เช่น พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสร็จ เชื่อมไปยังอำเภอเมืองลำปาง ซึ่งอำเภอมีโอกาสเป็นไปได้สูง เนื่องจากเป็นอำเภอนำร่องในโครงการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ของกระทรวงมหาดไทย อันจะทำให้การดำเนินงานมีความเป็นไปได้อย่างเป็นรูปธรรม ที่ขณะนี้ นักวิจัยได้เชื่อมข้อมูล Thai QM ที่จัดเก็บโดยอำเภอและพัฒนาชุมชน กับ ข้อมูล TPMAP “คนจนเป้าหมาย” ที่จัดเก็บโดยโครงการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เรียบร้อยแล้ว และกำลังขับเคลื่อนโครงการขยายผลอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง (เอกสารภาคผนวก)

นอกจากนี้ ยังได้เชื่อมงานกับ เทศบาลนครลำปาง ผ่าน กลไกคำสั่งจังหวัดลำปางที่ 296/2565 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลนครลำปาง (ศพ.ทน.) โดยมีตัวแทนนักวิจัยคือ อาจารย์ดวงใจ พุทธรักษ์ ร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มิติที่ 2 ด้านความเป็นอยู่ ซึ่งขณะนี้ รอคอยประสานงานเพื่อการประชุม เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจน ในพื้นที่ของเทศบาลนคร ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำปาง ซึ่งทางทีมวิจัยจะได้เชื่อมงานการทำงานกับอำเภอเมืองลำปางในการขับเคลื่อนการยกระดับ “คนจนเป้าหมาย” ต่อไป

4.6 กลไกการจัดความยากจนผ่านเวที Poverty Forum และกลไก มาตรการอื่น ๆ

Poverty Forum เป็นกลไกหนึ่งที่ทีมงานวิจัยได้ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอและระดับพื้นที่ ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่า Poverty Forum ระดับจังหวัดใช้กลไกที่มีอยู่ของจังหวัด เช่น การประชุมศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) เป็นพื้นที่การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากดำเนินงานภายใต้โครงการ ซึ่งกลไกดังกล่าวนี้มีประโยชน์ที่ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจังหวัด เห็นภาพการทำงานของแต่ละหน่วยงาน ในการแก้ไขปัญหาความยากจน แต่ยังเป็นกลไกที่แข็งไป ไม่สามารถลงรายละเอียด หรือการพูดคุยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเวลาอันจำกัด องค์ประกอบหน่วยงานที่เข้าร่วมการประชุมมีจำนวนมาก และโอกาสที่จะมีนัดหมายการประชุมไม่บ่อยครั้งเท่าที่ควร นอกจากกลไกที่จังหวัดมีอยู่ ทางทีมงานมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ยังได้ ดำเนินการเพื่อได้คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยเฉพาะเพื่อขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ ภายใต้ ประกาศจังหวัดลำปาง ชื่อ คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน อย่างถูกต้องและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง โดยมีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำปาง เป็นที่ปรึกษามีทั้งกลไกจังหวัดเป็นประธานการประชุม และมีองค์ประกอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม เป็นกรรมการ ดำเนินการประชุมอย่างสม่ำเสมอทุก ๆ 3 เดือน กลไกดังกล่าว สามารถเพิ่มเติมข้อจำกัดของระดับจังหวัดได้ เนื่องจากเป็นเวทีที่สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนกันเฉพาะการขับเคลื่อนงานแก่นั้น เฉพาะโครงการวิจัยฯ นี้ กลไกดังกล่าวนี้ นอกจากนั้น จะทำให้หน่วยงานสามารถแลกเปลี่ยนการทำงานร่วมกัน ทำให้ทราบว่าหน่วยงานไหนทำอะไร ยังทำให้ทราบว่า หน่วยงานที่ร่วมเป็นคณะกรรมการมีความตั้งใจในการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความยากจนนอกเหนือจากการประชุม เพียงให้มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางเป็นหน่วยงานกลางที่จะประสานความร่วมมือ เพื่อปฏิบัติการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม เช่น พาณิชย์จังหวัด เสนอให้มีการนำสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจาก OM ไปออกบูธในพื้นที่ที่พาณิชย์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลักการดำเนินงาน เป็นต้น ข้อเสนอแนะจากการประชุมแต่ละครั้งมีประโยชน์อย่างมากสำหรับการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ

ส่วน กลไกระดับอำเภอ โดยอาศัยกลไกการประชุมที่มีอยู่ในระดับอำเภอ เช่น การประชุมศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ.) มีความยืดหยุ่นมากกว่าระดับจังหวัด แต่ยังคงความเป็นทางการมากไป ไม่สามารถลงรายละเอียด พูดคุยถึงปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง บางหน่วยงานเปลี่ยนคนมาประชุม ทำให้ขาดการปะติดปะต่อในเรื่องราว ความเป็นมาต่าง ๆ ประกอบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประชุมหรือกรรมการ ศจพ.อ.ดังกล่าว จึงต้องคอยติดตามการประชุมดังกล่าว เพื่อนำเสนอผลการค้นหาสอบถามเป็นระยะ ๆ ไป บางอำเภอ เช่นอำเภอเมืองลำปาง เนื่องจากนักวิจัยเป็นกรรมการภาควิชาการที่ร่วมขับเคลื่อนงานแก่นของอำเภอ จึงถือว่า เป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญ ที่จะสามารถขับเคลื่อนการส่งต่อความช่วยเหลือได้เป็นอย่างดี สามารถบูรณาการทั้งข้อมูล และบูรณาการคน งานเข้าด้วยกัน

ส่วนกลไกระดับพื้นที่ เช่นการจัดเวทีชี้แจงโครงการ ผลการดำเนินงาน หรือการคืนข้อมูลดำเนินการในทุกตำบลทั้ง 100 ตำบลในจังหวัดลำปาง เป็นเวทีที่ค่อนข้างยืดหยุ่น สามารถลงรายละเอียดในเนื้อหาได้ เนื่องจากองค์ประกอบการประชุมไม่มาก ยืดหยุ่นในเรื่องของเวลาได้ ประกอบกับเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยงาน หรือกลุ่มเป้าหมาย ทำให้สามารถใช้เป็นเวทีที่แลกเปลี่ยน กันได้อย่างดี

ดังจะเห็นได้ว่า Poverty Forum ของแต่ละระดับมีข้อดี และข้อจำกัดที่แตกต่างกันไป จึงทำให้เกิด Forum หนึ่งที่สำคัญ คือ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการกลุ่มเล็ก ๆ เช่น การนัดหมายคุยงาน โดยไม่มีหนังสือเชิญ ผ่านมาคุยกัน ตีหมากแฟกกัน เป็นต้น ทำให้การพูดคุย ไม่มีลักษณะแข็งกระด้าง และสามารถลงลึกถึงสภาพปัญหา หรือแนวทางการทำงานกันได้อย่างลึกซึ้ง ตัวอย่าง เช่น การพูดคุยกับ ตัวแทน กฟผ. แม่เมาะโดย โครงการแม่เมาะเมืองน่าอยู่ การพูดคุยกับ ตัวแทน SCG การพูดคุยกับพาณิชย์จังหวัด กับ ปลัดอำเภอเมืองลำปาง ปลัดอำเภอเถิน เป็นต้น รวมถึงการใช้ช่องทางสื่อ ทาง Line เป็นเครื่องมือการสื่อสารโดยตรง ทั้งline กลุ่ม และ line ส่วนตัว เป็นต้น

4.7 สภาพปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัด และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานภายใต้โครงการวิจัยฯ

ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดของการดำเนินงานภายใต้โครงการวิจัยนี้ แบ่งเป็น สามหัวข้อหลักๆดังนี้

4.7.1 ระดับนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาและสอบทาน ครีวเรือนยากจน

- 1) เนื่องจาก ความยากจน เป็นหนึ่งในภารกิจของหลายๆหน่วยงาน เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน ที่จัดเก็บ จปฐ. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่จัดเก็บข้อมูลที่เรียกว่า สมุดปก สำนักงานสถิติจังหวัด รวมถึงอำเภอแต่ละอำเภอ จัดเก็บข้อมูล Thai QM ส่วนใหญ่มีการจัดเก็บข้อมูลทุกปี ด้วยเครื่องมือที่แตกต่างกันไป กระบวนการจัดเก็บ ระยะเวลา ช่วงเวลา แตกต่างกันไปรวมถึงผู้จัดเก็บระดับพื้นที่อาจจะเป็นกลุ่มเดียวกัน หรือต่างกันไป ดังนั้น การค้นหาและสอบทานข้อมูล ครีวเรือนยากจน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จึงเป็นอีกหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือต่างหาก ในพื้นที่เดียวกับหน่วยงาน Function ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ระยะแรกๆถูกมองว่า ทำงานซ้ำซ้อน และที่สำคัญ ผลการจัดเก็บที่มีตัวเลขที่แตกต่าง เวลามาเสนอระดับจังหวัด ระดับอำเภอ จะสร้างความลำบากใจให้กับคนนำเสนอ ต้องชี้ให้เห็นเหตุผลที่ทำให้ข้อมูลตัวเลขไม่เท่ากัน คนที่จัดเก็บในพื้นที่ก็ลำบากใจ มีคำถามบ่อยครั้งที่ว่า “จะเป็นไรไหมหากจำนวนคนจนในพื้นที่ไม่ตรงกับจำนวนที่ส่งให้หน่วยงานก่อนหน้านี้” หรือคำบอกกล่าวที่ว่า “อาจารย์จะเอาตัวเลขจริงๆหรือไม่” คำถามหรือคำกล่าวนี้ ทำให้นักวิจัยไม่สบายใจปนสงสัย แต่คงตอบไปตามความจริงว่า ต้องการข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เพื่อประโยชน์ต่อการแนวทางการช่วยเหลือคนจนเหล่านั้น และเพื่อตัวคนจนเองในพื้นที่ ดังนั้น นโยบาย แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานระดับกระทรวง กรม ควรมีการบูรณาการเข้าด้วยกัน สร้างความเข้าใจ ในส่วนของหน่วยงานระดับปฏิบัติว่า การแก้ไขปัญหาความยากจน ต้องใช้เวลา และสิ่งที่มีความจำเป็นคือ ต้องค้นหาคนจนให้พบ และหากมีการบูรณาการงาน คน เครื่องมือ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเก็บข้อมูล จะทำให้ข้อมูลเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ จะลดความซ้ำซ้อนในงบ งาน และการจัดเก็บ ลดการรบกวนคนที่พื้นที่ และได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

- 2) นโยบายภาครัฐต้องเป็นไปในทิศทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างตรงเป้านโยบายต้องไม่เป็นการซ้ำเติมให้คนมีหนี้สิน ตัวเลขคนจนลดลง แต่หนี้ครัวเรือนกลับเพิ่มมากขึ้น การเข้าถึงแหล่งทุนมีมากขึ้นตามนโยบายของภาครัฐ แต่เป็นการกู้ที่ไม่ได้นำไปลงทุนเพื่อต่อยอดให้เกิดรายได้ แต่กู้เพื่อนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้า ตามกระแสวัตถุนิยม ประกอบกับการส่งเสริมอาชีพที่ผ่านมาของภาครัฐยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากยังผลิตที่ไม่มีตลาดรองรับ

4.7.2 ระดับปฏิบัติการ ต้องอาศัยกลไกหลายภาคส่วน สำหรับการจัดเก็บข้อมูล

- 1) จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานทุกระดับ โดยเฉพาะระดับจังหวัด หรืออำเภอเท่านั้น ระดับตำบลสำคัญมาก ต้องให้เวลากับการชี้แจงทำความเข้าใจ เนื่องจากเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ ทั้งระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบล และโดยเฉพาะระดับผู้จัดเก็บข้อมูล ที่ต้องรับทราบถึงที่มาของโครงแล้วต้องรับทราบถึงประโยชน์ของการจัดเก็บ และต้องสามารถเชื่อมโยงประโยชน์ของข้อมูลเข้ากับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้กำหนดนโยบายหรือแนวทางการช่วยเหลือคนที่อยู่ในเขตรับผิดชอบ ดังนั้น ที่ผ่านมา ทีมวิจัยจึงเลือกที่จะใช้สถานที่ห้องประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานที่จัดประชุมเพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักพัฒนาชุมชน ได้เข้าร่วมประชุมและร่วมเป็นเจ้าภาพการประชุม โดยมีกำนันในพื้นที่ เป็นผู้กล่าวทักทาย กับผู้เข้าร่วมประชุม
- 2) การสร้างความเข้าใจ และความตระหนักในการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่
- 3) ข้อจำกัดด้านเวลาในการลงพื้นที่ เนื่องจากบางพื้นที่ที่อยู่ไกล ต้องใช้เวลาในการเดินทาง บางพื้นที่ไม่สามารถขึ้นไปทำงานได้ในฤดูฝนเนื่องจากสภาพถนนเป็นดิน หรือลูกรัง อยู่บนภูเขา พื้นที่ที่ลาดชัน
- 4) กลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้นำชุมชน ครัวเรือนยากจนติดภารกิจ เช่น ดำนา วานกล้า เกี่ยวข้าว หรือติดงานฉาปนกิจ งานแต่ง งานตามประเพณีเทศกาลต่างๆ ดังนั้น การนัดหมายมีความคาดเคลื่อนอยู่บ่อยครั้ง
- 5) สิ่งที่ยังเป็นข้อจำกัดของทีมงานสำหรับการขับเคลื่อนงานในปีที่สองนี้ คือการส่งต่อรายชื่อข้อมูลอย่างเป็นทางการให้ครอบคลุมทุกๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจาก การรอให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ทำให้นักวิจัยลังเลที่จะส่งรายชื่อ ทำให้เกิดความล่าช้าในการส่งต่อ ซึ่งเป็นข้อคิดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานในประเด็นนี้ในโอกาสต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

โครงการวิจัย การพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ปีที่ 2 (พ.ศ.2565-256) ผลดำเนินงานสามารถนำเสนอตามวัตถุประสงค์หลักๆ 5 หัวข้อ ดังนี้

1) การค้นหา และสอบทานคนจนกลุ่มเป้าหมายที่กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดลำปาง อย่างแม่นยำ ในพื้นที่ 7 อำเภอในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วยอำเภอสบปราบ อำเภอแม่พริก อำเภอเสริมงาม อำเภอกะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอวังเหนือ และอำเภอแจ้ห่ม ครอบคลุม 46 ตำบล ตามแผนงาน ต้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนในระบบ TP MAP และ ที่จะ Add on เข้ามาอย่างน้อย 4,000 ครัวเรือน หรือ 15,000 คน โดยใช้รายชื่อครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.ปี 64 และถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งมีจำนวนตัวเลข 3,585 ครัวเรือน เป็นฐานในการจัดเก็บข้อมูล ทั้งนี้ เป็นนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางที่ให้หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางใช้รายชื่อในระบบ TP MAP นี้ในการดำเนินโครงการวิจัยฯ แบ่งระบบ กลไกการค้นหาและสอบทานข้อมูล ดังนี้ 1. ระบบ กลไกภายใน โดยมหาวิทยาลัยฯ ได้มี 1) คำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานโครงการวิจัยการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง (เอกสารในภาคผนวก) ดังนี้ (1) คณะทำงานด้านบริหารโครงการหรือทีมบริหารโครงการ (2) คณะทำงานฝ่ายเลขานุการ พิธีการและประชาสัมพันธ์ (3) คณะทำงานฝ่ายประสานงานกับหน่วยงาน ภาคี เครือข่าย (4) คณะทำงานฝ่ายนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูล และการสื่อสาร เผยแพร่ข่าวสารโครงการ (5) คณะทำงานฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายวัสดุ และฝ่ายการเงิน (6) คณะทำงานฝ่ายค้นหา สอบทานข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูล (7) คณะทำงานด้านการประเมินโครงการฯ แต่ละคณะทำงาน มีบทบาทหน้าที่ ที่ชัดเจน 2) จัดให้มีการประชุม นักวิจัยภายใต้โครงการวิจัยการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง สองอาทิตย์ต่อหนึ่งครั้ง หรือเดือนละสองครั้ง เพื่อเป็นเวทีการติดตามผลการดำเนินงาน และสื่อสารข้อมูล รวมถึงเพื่อการวางแผนการทำงานร่วมกัน 2. ระบบ กลไกภายนอกฯ การดำเนินการสร้างการรับรู้ การบูรณาการข้อมูล การประชุมวางแผน การดำเนินงานและการติดตามผลฯ ระดับจังหวัด อำเภอ และระดับพื้นที่ โดยดำเนินการเข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อนำเสนอสาระ และกระบวนการดำเนินงานวิจัย และรับฟังข้อเสนอแนะ มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ MOU ระดับจังหวัดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เอกสารภาคผนวก) การชี้แจง และสร้างการรับรู้ระดับอำเภอ 7 อำเภอ ผ่านการประชุมประจำเดือนหัวหน้าส่วนราชการและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และดำเนินการชี้แจงระดับตำบล 46 ตำบล โดยเชื่อมประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้บริหารท้องถิ่น ท้องที่และผู้นำชุมชน ตลอดจนผู้จัดเก็บข้อมูลเพื่อรับทราบถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รวมถึงกระบวนการดำเนินงานเชิงบูรณาการ

2) การสังเคราะห์ ประมวลผล แสดงผล การนำเข้าระบบ และการส่งต่อข้อมูล การประมวลผลเข้าระบบ ยังคงเป็นการป้อนข้อมูลเบื้องต้นเข้าระบบฐานข้อมูลที่ทีม IT พัฒนาขึ้นมาเพื่อติดตามสถานการณ์จัดเก็บข้อมูลพบว่า จากจำนวนครัวเรือนในระบบ TP MAP 3,585 ครัวเรือน ดำเนินการสำรวจจำนวน 2,287 ครัวเรือน แบ่งเป็นครัวเรือนในระบบ TP MAP จำนวน 1,130 ครัวเรือน และครัวเรือนที่ได้จากการชี้เป้าของผู้นำชุมชนที่เพิ่มเติมเข้ามา/ตกหล่นจำนวน 1,157 ครัวเรือน 3) วิเคราะห์สาเหตุความยากจนของคนจนกลุ่มเป้าหมาย และสร้างระบบ กลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ ความยากจนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่เป็นกลุ่มเปราะบาง เช่น

ผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ที่เจ็บป่วยหรือมีสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ ขาดอาชีพที่มั่นคง ขาดต้นทุน เช่น งบ อุปกรณ์ ที่จำเป็นสำหรับประกอบอาชีพ รวมถึงที่ทำกิน บางส่วนเกิดจากการติดเหล้า เสพยาเสพติด หรือบางรายด้วย นิสยที่เกียจคร้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเชื่อมกับประเด็นการติดเหล้าเมายา เป็นต้น สำหรับการส่งต่อความช่วยเหลือ ดำเนินการช่วยเหลือแบบทางการและไม่เป็นทางการ แบบเป็นทางการ เช่น การส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ อำเภอที่ดำเนินการจัดเก็บผ่านเวที Poverty Forum ระดับอำเภอ รวมถึงการส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมกิจการพลังงาน พัฒนาการอำเภอ พัฒนา สังคมความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น การส่งต่อความช่วยเหลือแบบไม่เป็นทางการ คือการที่นักวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อำเภอ หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึง ผู้นำชุมชน ในการซ่อมแซม บ้าน คนจนเป้าหมายที่มีความลำบากเรื่องที่อยู่อาศัย การมอบสิ่งของเพื่อดำรงชีพ เป็นต้น การส่งต่อกรณีเด็ก ที่มีความเสี่ยงการถูกล่วงละเมิด ที่สำคัญ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แม่เมาะ ได้กำหนดเงื่อนไขการสนับสนุนงบในพื้นที่ ว่า ให้มีกิจกรรมที่ คนจนในพื้นที่ได้ไปมีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์ด้วย 4) **พัฒนาโมเดล /รูปแบบการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในพื้นที่นาร่องในจังหวัด ลำปาง** เป็นการแก้ไขปัญหาคความยากจนด้วย โครงการนาร่อง “โมเดลแก้จน” สามประเด็น คือ ประเด็น สมุนไพร ประเด็นป่าชุมชน และประเด็น Quick Win ในพื้นที่นาร่องอำเภอเถิน ประกอบด้วย ตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง และตำบลเถินบุรี ผลการดำเนินงานในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

Operating Model ประเด็นสมุนไพร ภายใต้ โครงการ การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอก เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนพื้นที่อำเภอเถินจังหวัดลำปาง เป็นการยกระดับรายได้คนจน พัฒนาและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพรแม่มอกด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม: การปลูกพืชอินทรีย์ การทำปุ๋ย อินทรีย์การแปรรูปสมุนไพร การสกัดสารสำคัญ และเพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรแม่มอกเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล รวมถึงการเพื่ออนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ด้านพืชสมุนไพรพื้นบ้าน ตำรับยา การบำบัดรักษาจากปราชญ์ชุมชน และหมอเมือง 12 เดือนที่ผ่านมา มีกระบวนการ และผลการดำเนินงาน ดังนี้

กิจกรรมต้นน้ำ เป็นการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) กลุ่มวิสาหกิจสหกรณ์การเกษตร สมุนไพรแม่มอกฯ สมุนไพรแม่มอก พบว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของกลุ่มฯ ที่หลากหลาย โครงการวิจัยฯ ได้ ร่วมกับผู้บริหาร สมาชิกกลุ่ม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวางแผนตั้งเป้าหมายของการแก้ไข ปัญหา ภายหลัง กลุ่มวิสาหกิจฯ ได้ปรับปรุงระเบียบการรับสมัครสมาชิกให้ครอบคลุมและขยายไปยังตำบล อื่นๆของอำเภอเถิน มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 4 ด้าน คือ กลยุทธ์ที่ 1 การขยายตลาดผลิตภัณฑ์เดิมและสร้าง ผลิตภัณฑ์ใหม่ กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์กร ทำให้กลุ่มปรับตัวให้ทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ และกลยุทธ์ที่ 4 คือการพัฒนาความรู้ทั่วทั้งองค์กร การ ปรับตัวยอมรับและปฏิบัติให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว แสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาด้วย 3 MUR คือ 1) Mind Set การเปิดใจบุคลากรในกลุ่มวิสาหกิจฯ เพื่อการเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลง และการเปิดใจยอมรับ กับเทคโนโลยีใหม่ 2) UP Skill การเสริมและพัฒนาทักษะของสมาชิกและเจ้าหน้าที่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ การนำเทคโนโลยีหรือดิจิทัลมาปรับใช้ให้เข้ากับการทำงาน 3) Re Skill การสร้างทักษะใหม่ที่แตกต่างไปจาก งานเดิมที่ทำอยู่เป็นการเรียนรู้ทักษะใหม่เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน นอกจากนี้ ยังได้จัด Poverty Platform เพื่อเป็นพื้นที่พบปะ พูดคุยกัน ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม หน่วยงานและผู้นำชุมชน มีการทบทวน โครงสร้างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม การทบทวนการบริหารจัดการกลุ่ม การจัดทำฐานข้อมูลการปลูกฯ

การทำปฏิทินสมุนไพร 12 เดือน การตรวจรับรองมาตรฐานแปลงปลูกสมุนไพรอินทรีย์ GAP, PGS การพัฒนาและสร้าง ศูนย์การเรียนรู้การเพาะและเลี้ยงไส้เดือนดินในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ครบวงจร ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ครบวงจรระดับตำบล นอกเหนือจากนี้ ยังดำเนินการพัฒนา สร้างศูนย์การเรียนรู้การขยายพันธุ์พืชสมุนไพร

กิจกรรมกลางน้ำ เป็นการยกระดับการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรหมักด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เริ่มจากกิจกรรม Pre-audit ทำให้ได้รับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เช่น ด้านอาคารสถานที่ผลิต ที่บางจุดชำรุด หรือโครงสร้างบางส่วนเป็นไม้มีปลวก ทำให้มีโอกาสปนเปื้อนข้าม การขาดการบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ การติดป้ายบอกสถานที่สถานะของวัสดุอุปกรณ์ การติดตั้งถังดับเพลิงหรืออุปกรณ์การดับเพลิง การบันทึกความถี่การทำความสะอาด เป็นต้น ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร 2 ชนิด คือ น้ำมันนวดสมุนไพรหมักไฟ ที่ทำจากสมุนไพรหลัก คือ เถาเอ็นอ่อน ผักเสี้ยนผี และเพชรสังฆาต และลูกประคบเซรามิก โดยดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีให้แก่กลุ่มและจัดทำชุดข้อมูล องค์ความรู้ฯ ในรูปแบบ E-book (online) เผยแพร่

กิจกรรมปลายน้ำ ดำเนินการประเมินศักยภาพด้านการผลิต การจัดจำหน่าย และการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจฯ โดยการพัฒนาสื่อร่วมกับกลุ่มฯ เพื่อเสริมการตลาดทั้งตลาดออฟไลน์ และออนไลน์ เช่น จัดทำแคตตาล็อกสินค้า และอีแคตตาล็อก จัดทำคลิปวิดีโอแนะนำสินค้า การนำผลผลิตไปแสดงในบูธงานประจำปีของจังหวัด เพื่อทดสอบ และประเมินการรับรู้ในตราสินค้า และผลิตภัณฑ์ รวมถึงการสาธิตการนวด ผลการสำรวจพบว่า ช่องทางการตลาดที่ผู้ใช้ข้อมูลเห็นว่ามีความเหมาะสมที่สุดคือ เพจ Facebook “สมุนไพรหมัก” รองลงมาคือตัวแทนจำหน่าย ที่ทำการ/หน้าร้านของ และเว็บไซต์ ส่วนด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ส่วนใหญ่เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ยา ยาสมุนไพร และลูกประคบสมุนไพร ตามลำดับ

กิจกรรมปลายน้ำสุดท้ายคือ การสืบค้น สังเคราะห์ และสร้างชุดความรู้ด้านพืชสมุนไพร ตำรับยา และการรักษาของหมอพื้นบ้าน ผลการดำเนินงานพบว่า ปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือหมอเมืองหม่อมอก ในพื้นที่ตำบลหม่อมอกมีหมอเมืองในพื้นที่ 4 ประเภท ได้แก่ หมอเป่า หมอปรุง หมอฮิบ และหมอนวด ส่วนการสืบทอดตำรายา การรักษาสุขภาพด้วยสมุนไพร มีการสืบทอด 2 ลักษณะ คือ สืบทอดจากความรู้ที่รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย สืบทอดให้หรือสืบทอดองค์ความรู้สมุนไพรจากบรรพบุรุษ และสืบทอดด้วยการรวมกลุ่มปราชญ์ด้านสมุนไพร จัดตั้งเป็นชมรมสมุนไพรหม่อมอก ด้านการศึกษาภูมิปัญญาและการปลูกสมุนไพรจากหมอเมืองหม่อมอก (ปราชญ์) ในพื้นที่ตำบลหม่อมอก สรุปได้เป็น 2 ประเภทหลัก คือ ตำรับยาสมุนไพรในพื้นที่หม่อมอกจากการสืบทอดภูมิปัญญา ตำรับยาสมุนไพรจากแพทย์แผนไทย ส่วนการเก็บรักษาตำรา นักวิจัยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญไปสาธิตการจัดเก็บ โดยได้จัดเตรียมอุปกรณ์ ถุงผ้าดิบที่ต้มสมุนไพรป้องกันมอด ป้ายชื่อสำหรับเขียนตำรับยา เพื่อสะดวกในการจัดเก็บ และสาธิตการห่อคัมภีร์โบราณจากผ้าที่ต้มด้วยสมุนไพร (พานพลู เม็ดพริกไทยดำ) ก่อนฝีกหมอเมือง (ปราชญ์) และ อ.ส.ม.ห่อคัมภีร์ (ลานก้อม) เพื่อจัดเก็บรักษาในกล่อง ป้องกันมด แมลง และเพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักวิจัยร่วมกับชุมชนได้บูรณาการองค์ความรู้ด้านสมุนไพรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อนำไปใช้ และเป็นแนวทางการยกระดับชุมชนหมอเมือง และเรียนรู้จากการสืบทอดองค์ความรู้ในพื้นที่ ต่อไป

Operating Model ประเด็นประชุมชน ภายใต้ โครงการ การแก้ไขปัญหาคาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาคาความยากจนครอบคลุมทั้งมิติต่างๆด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มุ่งส่งเสริมให้เกิด 1) กระบวนการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของพื้นที่

เป้าหมาย 2) จัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนอย่างยั่งยืน และ 3) การพัฒนาต่อยอดระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ ผลดำเนินงานรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา มีดังนี้ 1) กระบวนการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการครอบคลุมทั้ง 10 หมู่บ้าน พื้นที่ตำบลแม่เม็ก ก่อเกิดรูปธรรมของการมีส่วนร่วมในการทบทวนธรรมนูญป่าชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน เช่น การเพิ่มประเด็นการเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากป่าของ “คนจนเป้าหมาย” นอกจากนี้ ก่อให้เกิดแผนปฏิบัติการร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน ที่สะท้อนแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึง เช่น การฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ การสร้างฝายชะลอน้ำ การสร้างแนวกันไฟบางพื้นที่ที่ต้องการจัดซื้อที่ดินเพื่อตรวจการในพื้นที่ การจัดให้มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น 2) จัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนอย่างยั่งยืน เป็นการดำเนินงานที่ต้องคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายทั้งที่เป็นปราชญ์ที่มีความรู้เรื่องเส้นทางป่า ชนิดประเภทต้นไม้ รวมถึง กลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนจน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในกระบวนการสำรวจชนิด ประเภท และการวัดขนาดของต้นไม้ วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ดำเนินการในหมู่บ้านต้นแบบที่มีพื้นที่ป่าชุมชนติดกันได้แก่หมู่ที่ 1 บ้านหัวน้ำมีป่าชุมชนจำนวน 4,413 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 15 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,540 ชนิด และพันธุ์ไม้ 52 สกุล และ 134 ชนิด หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน มีป่าชุมชนจำนวน 6,150 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,331 ชนิด และพันธุ์ไม้ 33 สกุล และ 72 ชนิด หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม มีป่าชุมชนจำนวน 1,584 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,150 ชนิด และพันธุ์ไม้ 36 สกุล และ 75 ชนิด บ้านหัวน้ำพัฒนา ป่าชุมชนจำนวน 1,584 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 10 แปลง พบชนิดพันธุ์ไม้ยืนต้นจำนวน 2,150 ชนิด และพันธุ์ไม้ 36 สกุล และ 75 ชนิด และหมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา ส่วน วัตถุประสงค์ที่ 3) การพัฒนาต่อยอดระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ให้มีความสมบูรณ์เพื่อชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการดำเนินกิจกรรมที่มุ่งอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการวิจัยได้ส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ได้สร้างฝายหินทิ้งผสมปูนขนาดกลางจำนวน 1 ฝาย การสร้างฝายหินทิ้ง จำนวน 3 ฝาย และารร่วมสนับสนุนการทำแนวกันไฟ

ในโอกาสต่อไป หากชุมชนมีเป้าหมายเพื่อการยื่นข้อเสนอเพื่อซื้อขายได้ในตลาดคาร์บอนเครดิต นับว่าเป็นโอกาสการลงทุนที่คุ้มค่ามาก เพราะถือว่าเป็นตลาดที่รู้หน้าเร็วและขยายตัวสูงมาก ซึ่งต้องอาศัยความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการดูแลรักษาผืนป่าของชุมชนไว้ให้ยั่งยืน ทั้งนี้รายได้จากการขาย “Carbon credit” จะเป็นเงินหมุนเวียนกลับมายังชุมชนให้สามารถใช้ในการดูแลรักษาป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังจะเป็นแหล่งกองทุนหมู่บ้านได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ผลทางอ้อมยังเกิดกับสมาชิกชุมชนหลากหลายด้าน อาทิ ป่ายังเป็นแหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนอากาศบริสุทธิ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สมาชิกสามารถเก็บสมุนไพรและของป่าต่าง ๆ ได้ทุกฤดูกาลอีกด้วย ดังนั้น ภายใต้การส่งเสริม ในมิติเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการนำทรัพยากรธรรมชาติในป่ามาก่อเกิดรายได้แล้ว ในแง่มิติทางสิ่งแวดล้อมนับว่าเป็นสิ่งที่ถือว่าการส่งเสริมที่ทันต่อสถานการณ์เนื่องจากเป็นกระแสระดับโลกที่ท้องถิ่นอย่างอำเภอเงินได้ตระหนัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งท้องถิ่น ท้องที่และกรมป่าไม้ และที่สำคัญคนในชุมชนพร้อมที่จะดำเนินการในสิ่งนี้ แม้จะไม่เห็นผลในระยะอันสั้นก็ตาม

กระบวนการวิจัยภายใต้ โมเดลแก๊จน ป่าชุมชน นอกจากจะทำให้ “คนจนเป้าหมาย” ได้มีส่วนร่วมเป็นทีมสำรวจกับที่ปรึกษาเป็นนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และมีโอกาสฝึก อบรมทักษะการวางแผน การวางแผน และ

ฝึกปฏิบัติจริงในการจัดเก็บข้อมูลป่าชุมชนและบันทึกข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการขอคาร์บอนเครดิต ผลที่ได้รับตามมานอกเหนือจาก ข้อมูลไม้ยืนต้นในพื้นที่ป่าชุมชน ชนิดของพันธุ์และความหลากหลายของไม้ยืนต้น นั่นคือ การสร้างความร่วมมือเครือข่ายร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และยังก่อเกิดรายได้จากกิจกรรมระหว่างทาง เช่น การเลี้ยงปลาดุก การเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกพืชผักตามฤดูกาล รวมถึงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการบำรุงพื้นที่เพาะปลูก ด้วยการเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำปุ๋ยหมักใบไม้ การเลี้ยงแห่นางแว่น หากผลิตได้มากสามารถขายเป็นรายได้เสริม โดยมีหน่วยงานภายนอกเช่น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มาให้ความรู้เรื่องของการเพาะเห็ด เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้คนจนกลุ่มเป้าหมายได้รู้สถานะของการใช้จ่ายในครัวเรือน และตระหนักถึง ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น และไม่จำเป็น ผลการส่งเสริมอาชีพ ก่อเกิดการรวมกลุ่มจิตอาสาเพาะเมล็ดพันธุ์ไม้ยืนต้นและพืชสมุนไพรเพื่อคืนสู่ป่า เพื่อรักษาสมดุลธรรมชาติ เกิดศูนย์ฝึกภาคสนามการจัดทำแปลงถาวรเพื่อการเก็บข้อมูลไม้ยืนต้น การจัดทำคู่มือการวางแผนถาวรเพื่อการวางแผนและการเก็บข้อมูลไม้ยืนต้น หนังสือความหลากหลายของสมุนไพรในป่าแม่มอก

ประเด็น Quick Win ภายใต้ โครงการ การพัฒนาโมเดลแก๊จน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win มีเป้าหมายเพื่อ ใช้อองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมพร้อมใช้จากภาควิชาการ สถาบันการศึกษา บูรณาการร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนในการพัฒนาทักษะอาชีพและยกระดับรายได้คนจน 40% ล่าง อย่างน้อย 200 ครัวเรือน หรือ 800 คน ดำเนินการในพื้นที่ตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง และตำบลเถินบุรี โดย 1) การส่งเสริมการแปรรูปผลิตทางการเกษตรก่อเกิดรายได้ให้แก่คนจนเป้าหมาย กิจกรรมการส่งเสริมกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการเพื่อลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ ในพื้นที่ 4 ตำบลในอำเภอเถินจำแนกเป็นกิจกรรมหลักๆได้แก่ การปลูกผักปลอดภัย มีครัวเรือนยากจนเข้าร่วมจำนวน 96 ครัวเรือน การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงปลาดุก การปลูกหรือแปรรูปถั่วเหลือง การส่งเสริมเรื่องตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์ การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ กิจกรรมปลูก/แปรรูปถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กิจกรรมเลี้ยงไส้เดือน 15 ครัวเรือน กิจกรรมปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์จำนวน 11 ครัวเรือน กิจกรรมเลี้ยงปลาดุกจำนวน 10 ครัวเรือน กิจกรรมส่งเสริมออกแบบตราสินค้า/บรรจุภัณฑ์จำนวน 6 ครัวเรือน และกิจกรรมการจัดด้านสังคม เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาชีพโดยเกิดกลุ่มทำน้ำเต้าหู้ กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลือง และกลุ่มเลี้ยงไส้เดือน นอกจากนี้ ครัวเรือนยากจนที่เข้าร่วมกิจกรรม จะได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน ผลการดำเนินงาน ด้วยกิจกรรมต่างๆ สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน รวมถึงสามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ระดับหนึ่ง 2) ส่งเสริมศักยภาพกลุ่ม หรือการส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเข้าถึงทรัพยากรฯ ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อเกิดกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กลุ่มทำน้ำเต้าหู้จำนวน 5 ครัวเรือน และกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือนจำนวน 15 ครัวเรือน และก่อก่อเกิดกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กลุ่มทำน้ำเต้าหู้จำนวน 5 ครัวเรือน และกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือนจำนวน 15 ครัวเรือน และก่อก่อเกิดกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลืองจำนวน 29 ครัวเรือน กลุ่มทำน้ำเต้าหู้จำนวน 5 ครัวเรือน และกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือนจำนวน 15 ครัวเรือน กลุ่มที่เกิดขึ้นใหม่นี้ มีทั้งผู้นำที่มีจิตอาสา และคนจนกลุ่มเป้าหมายร่วมอยู่ด้วย เนื่องจากลำพังเฉพาะ กลุ่มคนจนเป้าหมายยังอาจไม่สามารถทำให้กลุ่มสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มใหม่ที่เกิดขึ้นนี้จะได้รับการต่อยอด พัฒนาทักษะ เสริมองค์ความรู้ในเรื่องการปลูก และการแปรรูป เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองในโอกาสต่อไป 3) ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม การตลาด อย่างครบวงจร กระบวนการวิจัยนอกจากจะส่งเสริมการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งกลุ่มยังสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการกลุ่มที่ เช่น จัดให้มีโครงสร้างของกลุ่ม หรือแบ่งหน้าที่โดยการจัดตั้ง

คณะกรรมการ เป็นต้น เสริมความรู้ด้านการจำหน่าย Facebook, Line ของผู้นำชุมชน ตลาดในชุมชน การออกตลาดกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้กลุ่มช่วยกันออกแบบตราผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภคภายในและภายนอกชุมชน

การดำเนินการแก้ไขปัญหาคาความยากจนด้วย โมเดลแก๊จน (Operation Model) ในปี 65 ใน 4 ตำบลนำร่องประกอบด้วย ตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ ตำบลนาโป่ง และตำบลเนินบุรี โดยใช้ประเด็นผลผลิตที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นตัวขับเคลื่อน ได้แก่ ประเด็นสมุนไพร - ถั่วเหลือง ประเด็นป่าชุมชน และประเด็น Quick-win ในครั้งนี้ แม้ในเชิงปริมาณที่วัดด้วยตัวเงินอาจจะไม่เป็นไปตามความคาดหวัง ด้วยข้อจำกัดหลายประการ เช่น การบริหารจัดการเวลาระหว่างนักวิจัยและพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ตำบลแม่มอกซึ่งมีบริบทของความเป็นชนบทยังมีความเอื้ออาทร การช่วยเหลือซึ่งกันและกันสูง ดังนั้น งานฉาบปูน งานแต่ง งานบุญ ทุกงานที่จัดขึ้นในชุมชนทุกครัวเรือน ต้องเข้าร่วม ตลอดจนเรื่องฤดูกาล เช่น การปลูกหญ้า การปลูกถั่วเหลือง ต้องอาศัยฤดูกาลที่เหมาะสมจึงจะสามารถดำเนินการได้ ทำให้กิจกรรมล่าช้า หรือได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น สถานการณ์การเมือง เนื่องจากที่ผ่านมาเป็นฤดูกาลก่อนการเลือกตั้ง ดังนั้น หน่วยงานราชการ หลายๆพื้นที่ปฏิเสธที่จะดำเนินกิจกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากเกรงว่าจะมีการพาดพิงหรือมีประเด็นการเมืองเข้ามายุ่งเกี่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวนี้สิ้นสุดด้วยดี เกิดการกระตุ้นให้หน่วยงานทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล รวมถึงผู้นำชุมชน หันมาให้ความสำคัญกับข้อมูล คนจนเป้าหมาย รวมถึงนโยบาย/กิจกรรมต่างๆเริ่มให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น และด้วยความคาดหวังจะดำเนินการต่อยอดในสิ่งที่เริ่มต้นเอาไว้ เพื่อสานต่อกิจกรรมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม/เอกสารอ้างอิง

สฤณี อาชวานันทกุล และภัทราพร แยมลออ. (ฉบับปรับปรุงครั้งแรก พ.ศ.2560). คู่มือการประเมินผลลัพธ์ทางสังคมและผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน. จัดพิมพ์โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

จักรกฤษณ์ นรติผดุงการ.(2523). แนวคิดใหม่ในการพัฒนาชนบทการวางแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ ตำบล: ทฤษฎีและการปฏิบัติ.กรุงเทพฯ:สารมวลชน.

วิทยากร เชียงกุล. (2547). พัฒนาการแบบยั่งยืนกับการแก้ปัญหาคนจน.กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน).

ธนพล สราญจิตร. บทความวิจัยเรื่อง ปัญหาความยากจนในสังคมไทย.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม-สิงหาคม 2558. อ้างอิงจาก T -ThaiJO<https://so03.tci-thaijo.org>

ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า: TPMP (Thai People Map and Analytics Platform) อ้างอิงจาก <https://www.google.com/search?q=%E0%B>

ภาคผนวก

คำสั่งการแต่งตั้ง

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

ภายใต้โครงการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน
แบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง
ระหว่างตัวแทน ๒๓ หน่วยงานในพื้นที่จังหวัดลำปาง

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ จัดทำขึ้น เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องอาหารมัย
อาคารโอฬารโรจน์ทิพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ระหว่างผู้แทน ๒๓ หน่วยงานในพื้นที่จังหวัดลำปาง
ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง พัฒนาชุมชน
จังหวัดลำปาง สาธารณสุขจังหวัดลำปาง เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ศึกษาธิการจังหวัดลำปาง
แรงงานจังหวัดลำปาง วัฒนธรรมจังหวัดลำปาง พาณิชย์จังหวัดลำปาง ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง
อุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง มณฑลทหารบกที่ ๓๒ ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง
สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ (ลำปาง) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ (สาขาลำปาง)
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แม่เมาะ บริษัทปูนซิเมนต์ไทยลำปาง
(จำกัด) สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง หอการค้าจังหวัดลำปาง และ
เครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง

ความเป็นมา

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น รวมทั้งวิกฤตเศรษฐกิจ การเข้าถึงบริการภาครัฐ กระบวนการยุติธรรม และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙ ส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยเฉพาะครอบครัวยากจนที่มีคนเปราะบางจะได้รับความเดือดร้อนมากกว่ากลุ่มอื่น ในการขจัดความยากจนในสังคมไทยให้หมดไปจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าหากมีครัวเรือนจำนวนมากยังคงเปราะบางอยู่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยการแก้ปัญหาแบบบูรณาการเพื่อการมองปัญหาให้รอบด้านในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม เนื่องด้วยการแก้ไขปัญหายังยืดยาว จำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา โดยสาเหตุของปัญหาอาจไม่ได้มาจากมิติทางสังคมแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังคาบเกี่ยวกับมิติอื่นๆดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงจำเป็นต้องอาศัยการให้ความสำคัญกับการบูรณาการ การแก้ปัญหาและความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางเกิดความยั่งยืน

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ได้จัดทำสัญญาทุนโครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปางให้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ภายใต้แผนงานการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ โปรแกรม ๑๔: ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ แพลตฟอร์ม ๔: การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ และลดความเหลื่อมล้ำ โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เพื่อ ๑) ค้นหา และสอบถามคนจนกลุ่มเป้าหมาย ที่กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดลำปางอย่างแม่นยำ ๒) การสังเคราะห์ ประมวลผล แสดงผล การนำเข้าสู่ระบบ และส่งต่อข้อมูล ๓) วิเคราะห์สาเหตุความยากจนของคนจนกลุ่มเป้าหมาย และสร้างระบบกลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ ๔) พัฒนาโมเดล/รูปแบบ การแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในพื้นที่นำร่อง ในจังหวัดลำปาง และ ๕) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัด

ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาคความยากจน เป็นไปอย่างแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ หน่วยงานในพื้นที่ จังหวัดลำปางทั้ง ๒๓ แห่ง จึงได้จัดทำบันทึกตกลงความร่วมมือ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เจตนารมณ์ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ จัดทำขึ้นจากความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่มีความมุ่งมั่นและเห็นความสำคัญในการค้นหา สอบถาม ส่งต่อความช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเปราะบางและคนจนกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการสร้าง “โมเดลแก้จน” ในพื้นที่นำร่อง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประชาชนในจังหวัดลำปาง ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๔๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ เรื่องการจัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) และเพื่อตกลงร่วมกันในการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อบูรณาการในการช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือนให้ครอบคลุมในทุกมิติแบบองค์รวม และให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการรวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้สามารถอยู่ในครอบครัวได้อย่างมั่นคง มีความสุข และยั่งยืนด้วยการบูรณาการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

ข้อ ๒ วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อบูรณาการความร่วมมือในการช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเปราะบาง และคนจนกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมทุกมิติแบบองค์รวม

๒.๒ เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเปราะบาง และคนจนกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางและให้ครอบครัวมีความสุข สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๒.๓ เพื่อสนับสนุนให้มีฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน และคนจนกลุ่มเป้าหมายระดับจังหวัด ลำปางที่เกิดจากการบูรณาการข้อมูลจากทุกหน่วยงาน

ข้อ ๓ นิยามศัพท์

ครัวเรือนเปราะบาง หมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้ได้น้อยและมีบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่น เช่น ครอบครัวยากจนที่มีเด็กเล็ก แม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยติดเตียง มีปัญหาที่อยู่อาศัย จำเป็นต้องร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มดังกล่าวอย่างเร่งด่วน จริงจังและต่อเนื่อง

คนจนกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง คนจนในฐานข้อมูล TPMAF ซึ่งเป็น คนจนที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน ซึ่งเป็นคนจนที่ได้รับการสำรวจข้อมูล จปฐ. จากกรมพัฒนาชุมชน และเป็นผู้ที่ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ

ข้อ ๔ ขอบเขตความร่วมมือ

๔.๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ดำเนินโครงการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ประสานความร่วมมือในการค้นหา สอบทาน และส่งต่อข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสังเคราะห์ปัญหา ศักยภาพคนจนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่นำร่อง เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลความช่วยเหลือ หรือ “โมเดลแก้จน” ด้วยองค์ความรู้ และใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย นวัตกรรม และการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย

๔.๒ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง สนับสนุนข้อมูลกลุ่มเปราะบาง เพื่อการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลรายครัวเรือน ร่วมวางแผนเพื่อการแก้ไขปัญหา และช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือให้กลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงสวัสดิการ โดยมีอาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) เข้าร่วมในการค้นหาข้อมูลกลุ่มเปราะบาง และใช้กลไกสภาองค์กรชุมชนตำบล ในการค้นหาและสอบทานและขับเคลื่อนกระบวนการสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับชุมชน

๔.๓ พัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขปัญหา และช่วยเหลือครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง ในหมู่บ้าน/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพ ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเป็นวิถีชีวิต (Way of life)

๔.๔ สาธารณสุขจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านสาธารณสุข และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือและบูรณาการสร้างระบบสาธารณสุขที่เหมาะสมสำหรับครัวเรือนกลุ่มเปราะบางในหมู่บ้าน/ชุมชน ในจังหวัดลำปาง โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อ.ส.ม.) ในพื้นที่เข้าร่วม ในการค้นหา และสอบทานข้อมูลกลุ่มเปราะบาง

๔.๕ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านการเกษตร และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือสนับสนุนการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการเกษตรและการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อพัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้แก่เกษตรกรที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มเปราะบางในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันในการบริการ

จัดการผลผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน

๔.๖ ศึกษาธิการจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านการศึกษา และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือสนับสนุนการดูแลกลุ่มเปราะบางให้เข้าถึงระบบการศึกษาทุกระดับ ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการอาชีวศึกษา รวมถึงการทำงานร่วมกับครอบครัวกลุ่มเปราะบางให้เด็กได้ศึกษาต่อ เน้นการสร้างคุณค่าให้กับการศึกษา และสร้างเครือข่ายสังคมดูแลและช่วยเหลือเด็กนอกระบบการศึกษา

๔.๗ แรงงานจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านแรงงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ และให้บริการจัดหางานให้แก่ประชาชนกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้มีงานทำและมีรายได้ ตลอดจนการแนะแนวอาชีพและส่งเสริมการประกอบอาชีพโดยการพัฒนาฝีมือแรงงานให้แก่ประชาชน

๔.๘ วัฒนธรรมจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านวัฒนธรรม และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และเทศกาลประเพณี ถนนสายวัฒนธรรม รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาสินค้า ผลิตภัณฑ์ ดนตรี ศิลปะ หัตถกรรม สื่อ และกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอด สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้ง ส่งเสริมการใช้หลักการ “บวร” เป็นพลังขับเคลื่อนการนำหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีงาม เพื่อพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

๔.๙ พาณิชย์จังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านการค้า ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ ส่งเสริมการตลาด ดูแลราคาสินค้าเกษตร รายได้เกษตรกรกลุ่มเปราะบาง พัฒนาคุณภาพสินค้าชุมชน จัดหาช่องทางทางการจำหน่าย รวมถึงสร้างศักยภาพเชิงพาณิชย์ให้กับชุมชน

๔.๑๐ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้กับกลุ่มเปราะบางในชุมชน สนับสนุนกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชน

๔.๑๑ อุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านการค้า ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ ส่งเสริมการตลาด ดูแลราคาสินค้าเกษตร รายได้เกษตรกรกลุ่มเปราะบาง พัฒนาคุณภาพสินค้าชุมชน จัดหาช่องทางทางการจำหน่าย รวมถึงสร้างศักยภาพเชิงอุตสาหกรรมให้กับชุมชน

๔.๑๒ มณฑลทหารบกที่ ๓๒ พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การปรับปรุง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมดีขึ้น ตามงบประมาณที่รับการสนับสนุนและตามศักยภาพของหน่วยงาน เมื่อได้รับการประสาน

๔.๑๓ ห้องถิ่นจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลพื้นที่ระดับตำบล และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือในระดับพื้นที่ การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางเพื่อสนับสนุนการค้นหา สอบทาน และการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนกลุ่มเปราะบางและครอบครัวยากจนในพื้นที่จังหวัดลำปาง

๔.๑๔ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการปกครอง และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ การให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง การแก้ไขปัญหาประชาชนกลุ่มเปราะบางและครอบครัวยากจนในพื้นที่จังหวัดลำปาง ตามภารกิจและตามศักยภาพของหน่วยงาน

๔.๑๕ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ (ลำปาง) สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านพื้นที่ป่า และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือสนับสนุนการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการพื้นที่ป่าให้แก่เกษตรกรที่เป็นกลุ่มเปราะบาง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ และขับเคลื่อนกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง ตามภารกิจ และศักยภาพของหน่วยงาน

๔.๑๖ สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านพื้นที่ป่า และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือสนับสนุนการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการพื้นที่ป่าให้แก่เกษตรกรที่เป็นกลุ่มเปราะบาง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ และขับเคลื่อนกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง ตามภารกิจ และศักยภาพของหน่วยงาน

๔.๑๗ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แม่เมาะ สนับสนุน บูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ และส่งเสริมอาชีพ ความเป็นอยู่ให้กับกลุ่มเปราะบางในชุมชน สนับสนุนกิจกรรมด้านพลังงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจของชุมชน

๔.๑๘ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยลำปาง (จำกัด) สนับสนุน บูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ และส่งเสริมอาชีพ สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ให้กับกลุ่มเปราะบางในชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจของชุมชน

๔.๑๙ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านการค้า ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และ พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ ส่งเสริมการตลาด ดูแลราคาสินค้าเกษตร รายได้เกษตรกรกลุ่มเปราะบาง พัฒนาคุณภาพสินค้าชุมชน จัดหาช่องทางการจำหน่าย รวมถึงสร้างศักยภาพเชิงการค้าให้กับชุมชน

๔.๒๐ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านการค้า การท่องเที่ยว ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และ พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มเปราะบางเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว รวมถึงสร้างศักยภาพเชิงธุรกิจการท่องเที่ยวของชุมชน

๔.๒๑ หอการค้าจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลด้านการค้า ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และ พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือ ส่งเสริมการตลาด ดูแลราคาสินค้าเกษตร รายได้เกษตรกรกลุ่มเปราะบาง พัฒนาคุณภาพสินค้าชุมชน จัดหาช่องทางการจำหน่าย รวมถึงสร้างศักยภาพเชิงการค้าให้กับชุมชน

๔.๒๒ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สนับสนุน บูรณาการข้อมูลเครือข่ายในพื้นที่ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประสานเชื่อมโยงกลไกในจังหวัดลำปาง เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาและสอบถาม สั่งต่อและการพัฒนานวัตกรรมแก่จนในพื้นที่นาร่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง ตามภารกิจ และศักยภาพของหน่วยงาน

๔.๒๓ เครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง สนับสนุน บูรณาการข้อมูลเครือข่ายในพื้นที่ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การใช้กลไกเครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปางในการสอบถาม และร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางในวางแผนสร้าง “โมเดลแก่จน” พัฒนาระบบ กลไกการส่งความช่วยเหลือและขับเคลื่อนกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง ตามภารกิจ และศักยภาพของหน่วยงาน

๕. การรักษาความลับ

ทุกฝ่ายจะใช้ข้อมูลที่ได้รับตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้เท่านั้น โดยตกลงร่วมกันว่า จะรักษาข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับโดยเคร่งครัดและไม่นำไปใช้ประโยชน์เพื่อประโยชน์อย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ รวมทั้งไม่นำไปให้หน่วยงานหรือบุคคลอื่นนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากทุกฝ่ายก่อน ทั้งนี้

ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลส่วนบุคคล จึงขอให้เก็บรักษา และควบคุมการใช้ข้อมูลให้เป็นไปตามกฎหมายและ วัตถุประสงค์อย่างเคร่งครัด

๖. การดำเนินงาน

การดำเนินงานของทุกฝ่ายตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวข้างต้น ให้อยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องของแต่ละฝ่าย ซึ่งบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ถือเป็นภารกิจที่ต้องบูรณาการ การทำงานร่วมกัน หากสถานการณ์และนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงสามารถปรับปรุง ทบทวน และแก้ไข ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และนโยบายนั้นโดยความยินยอมร่วมกันของทุกฝ่าย

๗. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข และหรือเพิ่มเติมบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ จะต้องได้รับความ ยินยอมของทุกฝ่าย ทั้งนี้ ให้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกฝ่ายทราบ และเห็นชอบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน โดยจัดทำเป็นบันทึกแก้ไขเพิ่มเติมแนบท้ายบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และให้ถือว่าการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็น ส่วนหนึ่งของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้

๘. ระยะเวลาความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ลงนามเป็นต้นไป โดยกำหนดระยะเวลาความ ร่วมมือ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๘) ทุกฝ่ายอาจตกลงกันเป็นหนังสือเพื่อยุติความร่วมมือการดำเนินงาน ภายใต้ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ได้ โดยความเห็นชอบของทุกฝ่าย

สิทธิบอกเลิกความร่วมมือ ให้ทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งแก่ทุกฝ่ายทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน จึงจะมีสิทธิบอกเลิกบันทึกข้อตกลงความร่วมมือได้

๙. การแก้ไขปัญหา

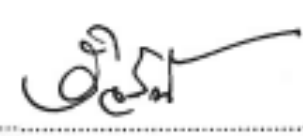
หากเกิดปัญหาหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ ทุกฝ่ายจะร่วมพิจารณา หาแนวทางแก้ไขเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้จัดทำขึ้น ๒๓ ฉบับ โดยมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านพิจารณา ข้อความ และเข้าใจรายละเอียดโดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้อง ตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ จึงได้ลงนามร่วมกัน ไว้เป็นหลักฐานสำคัญ โดยเก็บรักษาไว้ฝ่ายละ ๑ ฉบับ และให้มีผลปฏิบัติร่วมกัน ตั้งแต่วันที่ลงนามเป็นต้นไป

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ลงชื่อ

(นางวิลาสินี พุฒคำ)

นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ รักษาการแทน
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง

ลงชื่อ

(นายชาติ อินทร์)
พัฒนาการจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ

(นายประเสริฐ กิจสุวรรณรัตน์)
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ

(นางสาวตณพร กิตติภาค)
เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

ลงชื่อ

(นายบรรพ์ ไสแจ่ม)
ศึกษาธิการจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ

(นางสาวปาริชาติ สอนใจ)
แรงงานจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ

(นางลัษมา ชารีเกษ)
วัฒนธรรมจังหวัดลำปาง

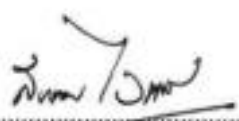
ลงชื่อ

(นางสาวเยาวเรศ แซ่ไคว้ว)
พาณิชย์จังหวัดลำปาง

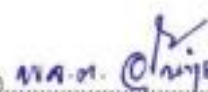
ลงชื่อ

(นางรัชดาภรณ์ โออิน)
ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ

(นายสุกชัช ไวยาวังมัย)
อุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ

(พลตรีโอทัย ชัยมงคล)
ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๒

ลงชื่อ
 (นายกมล ชัยกันทะ)
 ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ
 (นางสาวดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร)
 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ
 (นายสมศักดิ์ สุกวรรณรักษ์)
 ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓
 (ลำปาง)

ลงชื่อ
 (นายปิยะ หนูนิล)
 ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓
 สาขาลำปาง

ลงชื่อ
 (นายวิชัย นະสุวรรณโน)
 ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
 สำนักงานภาคเหนือ

ลงชื่อ
 (นายประจวบ ดอนคำมูล)
 ผู้ช่วยผู้ว่าการเหมืองแม่เมาะ

ลงชื่อ
 (นายวิสุท จงเจริญกิจ)
 กรรมการผู้จัดการบริษัทปูนซิเมนต์ไทยลำปาง
 (จำกัด)

ลงชื่อ
 (นายกิตติศักดิ์ สินวนาทรัพย์)
 ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ
 (นายอธิภูมิ กำธรวรรณินทร์)
 ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ
 (นายสกล สุพรรณบรรจง)
 ประธานหอการค้าจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ นายพร สิริมาณ
 (ศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิงสมพร สิริมาณ)
 เครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ นายสิริชัย จินดาหลวง
 (นายสิริชัย จินดาหลวง)
 ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง
 ที่ปรึกษา

ประกาศจังหวัดลำปาง

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน โครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่
เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางได้จัดทำพิธีลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) ระหว่าง ๒๓ หน่วยงาน ภายใต้ โครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องโถงอาหารมัย อาคารอาหารโรงหนังวิทยุ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง นั้น

เพื่อบรรลุถึงเจตนารมณ์ของบันทึกความร่วมมือ (MOU) จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน โครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง ดังนี้

๑. คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ

- ๑.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ๑.๒ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๑.๓ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำปาง
- ๑.๔ พัฒนาการจังหวัดลำปาง
- ๑.๕ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง

บทบาท หน้าที่ของที่ปรึกษามีดังนี้

- ๑) ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ
- ๒) ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานและกิจกรรมในโครงการตามภารกิจ
- ๓) ร่วมประชุมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ คณะกรรมการชุดต่างๆตามวาระโอกาส
- ๔) แนะนำ และประชาสัมพันธ์กิจกรรม โครงการฯ ต่อสาธารณะ ตามวาระโอกาส

๒. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ

๒.๑ นายเทียนชัย วงศ์ษา
(ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง)
สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	ประธานกรรมการ
๒.๒ นางปวีณวรรณ นิลกำแหง
(ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง)
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง	กรรมการ

/๒.๓ นาย...

- ๒ -

๒.๓	นายศร อภิภูมากร (ปลัดจังหวัดลำปาง) สำนักงานปลัดจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๔	นายณรงค์ศักดิ์ ศิริชัยพันธุ์ (ประมงจังหวัดลำปาง) สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๕	นายสุรศักดิ์ คุณทวี (ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้ลำปาง) สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ (ลำปาง)	กรรมการ
๒.๖	พันเอกนพอนันต์ ปาลิวนิช (หัวหน้ากองกิจการพลเรือน มณฑลทหารบกที่ ๓๒) มณฑลทหารบกที่ ๓๒	กรรมการ
๒.๗	นางรัชฎา ปวงคำ (ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๘	นายสุพจน์ กีก้อง (ผู้อำนวยการส่วนประสานโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ สาขาลำปาง	กรรมการ
๒.๙	นางฐานิตา ขมภูศรี (ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๑๐	นางสาวศิริพร สุรินทร์ปา (หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๑๑	นางสาวเพ็ญศิริ ไชยวรรณ (หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง) องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๑๒	นางสุนันท์สินี เพชรสุวรรณ (นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง	กรรมการ

/๒.๑๓ นาง...

- ๓ -

๒.๑๓ นางทองเพ็ญ สีวโย (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๑๔ นางปาริตา ศุภการกำจร (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๑๕ นางสาวสุพรรณิ สืบกาลิ (นักวิชาการแรงงานชำนาญการ) สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๑๖ นางวนิดาพร ธิวงค์ (นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๑๗ นางสาววันเพ็ญ สิงห์สุพรรณ (นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๑๘ นางเกษศิริรินทร์ แปงเสน หัวหน้าโครงการแม่เกาะเมืองน้ำอยู่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แม่เกาะ	กรรมการ
๒.๑๙ นายสกล สุพรรณบรรจง (ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดลำปาง) สำนักงานหอการค้าจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๒๐ นายบุญศักดิ์ ชัยสุทธีวงศ์ (ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๒๑ นางสุมาลี จังเกษม (รองประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒.๒๒ นายมานัส อนันตกิจไพบูลย์ (ผู้จัดการธุรกิจสัมพันธ์และพัฒนาอย่างยิ่งยืน) บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยลำปาง จำกัด	กรรมการ

/๒.๒๓ นาง...

- ๔ -

- ๒.๒๓ นางสาวศิริพร ปัญญาเสน กรรมการ
(หัวหน้าเลขานุการกิจสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปางและ
หัวหน้าหน่วยจัดการ Node Flagship สสส.จังหวัดลำปาง)
- ๒.๒๔ นางมีทนา กันทา กรรมการ
(เลขานุการเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน จังหวัดลำปาง)
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง/หน่วยจัดการ Node Flagship สสส. จังหวัดลำปาง
- ๒.๒๕ นายนราธิป วงษ์ปัน กรรมการ
(นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง)
- ๒.๒๖ นายวิศห์ เศรษฐกร กรรมการ
(นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง)
- ๒.๒๗ นางสาวไพบูลย์ หนุ่มมาศ กรรมการ
(นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง)
- ๒.๒๘ นางสาวสุภาภรณ์ มาชัยวงศ์ กรรมการ
(นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง)
- ๒.๒๙ นายขจรศักดิ์ วงศ์วิราช กรรมการ
(นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง)
- ๒.๓๐ นางดวงใจ พุทธวงศ์ กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยอธิการบดีด้านบริการวิชาการ/หัวหน้าโครงการวิจัยฯ)
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๒.๓๑ นายพิเชษฐ์ อาจสามารถ กรรมการและเลขานุการร่วม
(ผู้อำนวยการกลุ่มสารสนเทศการพัฒนาชุมชน)
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง
- ๒.๓๒ นางอุบลวรรณ ศรีอำพร กรรมการและเลขานุการร่วม
(นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ)
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง
- ๒.๓๓ นางสาวศิริญา จันทักดิ์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง)

/๒.๓๕ นางสาว...

- ๕ -

๒.๓๔ นางสาวธนพร หมูคำ
นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๓๕ นางสาวเนตรดาว ไทรรัตน์
นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฯ มีดังนี้

- ๑) วางแผน และสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการฯ ตามภารกิจ ของหน่วยงาน
 - ๒) ให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่ที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ
 - ๓) เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ ตามเวลาดนัดหมายและระเบียบวาระการประชุม
 - ๔) ประสานงานระหว่างกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ และบุคคล หน่วยงาน หรือองค์การภายนอก
 - ๕) ติดตามและให้ข้อเสนอแนะเพื่อรายงานผลการดำเนินงานของโครงการฯ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา
 - ๖) แนะนำ และประชาสัมพันธ์กิจกรรม โครงการฯ ต่อสาธารณะ ตามวาระโอกาส
 - ๗) ปฏิบัติตามคณะกรรมการที่ปรึกษาร้องขอ
- ทั้งนี้ ให้ผู้ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เอาใจใส่ รับผิดชอบ ให้บังเกิดผลดีต่อโครงการฯ และต่อทางราชการ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายสีชัย จินตหลวง)

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ที่ ๑๖๗๗ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานโครงการ การพัฒนาและขยายระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไข
ปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางได้รับสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงาน
สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติโดย หน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ภายใต้ โครงการ การพัฒนาและขยายระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่
เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ค้นหา
สอบถาม และสำรวจทุนคนจน ครั้วเรือนยากจนให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดลำปาง ๒) การนำเข้าสู่ข้อมูลคนจน
สู่ระบบ จำแนก (Classify) ประเภทคนจน รวมถึงการนำออกคนจนที่ได้รับการช่วยเหลือแล้วออกจากระบบ
(Add on and Exit) ๓) การพัฒนาโมเดลแก๊จน (Operating Model) ระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของ
คนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ฯ ๔) การจัดทำ Poverty Forum เพื่อเป็นเครื่องมือ
ในการประสานงานส่งต่อความช่วยเหลือและสร้างยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาความยากจนของพื้นที่
อย่างเป็นรูปธรรม และ๕) จัดทำยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผน
ยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ/หรือแผนจังหวัด นั้น เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยภายใต้ โครงการ การพัฒนา
และขยายระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่
จังหวัดลำปาง บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่ง
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางจึงแต่งตั้งคณะทำงานฯ ดังนี้

๑. คณะทำงานฝ่ายบริหารโครงการ ประกอบด้วย

๑) อาจารย์ดวงใจ	พุทธวงศ์	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิดา	เหล่มตระกูล	รองประธานกรรมการ
๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์นราธิป	วงศ์ปัน	กรรมการ
๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนตรดาว	โทรัตน์	กรรมการ
๕) อาจารย์สุภาภรณ์	มาชัยวงศ์	กรรมการและเลขานุการ
๖) นางสาวเยาวลักษณ์	ธิมา	ผู้ช่วยเลขานุการ
๗) นางสาวนันทิชา	พรหมเดช	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่:

- วางแผนกำกับการค้นหาและสอบถามข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” และการดำเนินงานในพื้นที่นำร่อง “โมเดลแก๊จน”
- การให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกแก่คณะทำงานฝ่ายต่างๆ
- การประสานความร่วมมือ การพัฒนาระบบกลไกการส่งต่อความช่วยเหลือ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ อำเภอ และจังหวัด

- ๔) การจัดทำ Poverty Forum ในระดับพื้นที่ ระดับอำเภอ และระดับจังหวัดเพื่อวิเคราะห์กลไก องค์การต่างๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงาน และการประสานการส่งต่อความช่วยเหลือและสร้างยุทธศาสตร์แก้ปัญหาความยากจนอย่างเป็นรูปธรรม
- ๕) ร่วมกับนักวิจัยในโครงการฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนา และขยายระบบสนับสนุนและส่งต่อความช่วยเหลือ และติดตามผลการดำเนินการส่งต่อ
- ๖) วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงาน
- ๗) นำเสนอผลการดำเนินงาน และดำเนินการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ และรายงานฉบับสมบูรณ์
- ๘) หน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ มอบหมาย

๒. คณะทำงานฝ่ายธุรการ พิจารณา และประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา	คุมา	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนตรดาว	โพธิ์รัตน์	กรรมการ
๓) อาจารย์จิระประภา	คำราช	กรรมการ
๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพร	หมุดคำ	กรรมการ
๕) อาจารย์สุภาภรณ์	มาชัยวงศ์	กวดมการ
๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญจรรณ	เลาลิต	กรรมการและเลขานุการ
๗) นางสาวนันทิชา	พรหมเดช	ผู้ช่วยเลขานุการ
๘) นางสาวเยาวลักษณ์	ธิมา	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่:

- ๑) ประสานงานกับคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการขับเคลื่อนฯ คณะทำงานฝ่ายต่างๆ
- ๒) ประสานงานกับผู้นำชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องตามที่คณะทำงานฝ่ายบริหารโครงการฯ มอบหมาย
- ๓) สื่อสาร และประสานงานกับคณะทำงานฝ่ายต่างๆ
- ๔) ประสานงานกับคณะทำงานฝ่ายบริหารโครงการฯ และฝ่ายนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูลฯ เพื่อการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารภายในและภายนอกองค์กร
- ๕) บริหารจัดการด้านงานธุรการ หนังสือภายใน ภายนอก
- ๖) วางแผน เตรียมการ ลำดับขั้นตอน พิจารณาการประชุม งานเวทีเสวนา ฯลฯ
- ๗) รวบรวมข้อมูลการประชุมของคณะทำงานหรือคณะกรรมการต่างๆ
- ๘) บันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว จนเสร็จสิ้นภารกิจ
- ๙) หน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ มอบหมาย

๓. คณะทำงานฝ่ายประสานงานกับหน่วยงาน ภาคี เครือข่าย ประกอบด้วย

๑) อาจารย์ดวงใจ	พุทธวงศ์	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิดา	เหล็มตระกูล	กรรมการ
๓) รองศาสตราจารย์พุกษา	เครือแสง	กรรมการ
๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรงค์ศักดิ์	วงศ์วิราช	กรรมการ
๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกฤษฏ์	ธรรมกวินวงศ์	กรรมการ
๖) อาจารย์สุภาภรณ์	มาชัยวงศ์	กรรมการ
๗) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศห์	เศรษฐกร	กรรมการและเลขานุการ
๘) นางสาวเยาวลักษณ์	ธิมา	ผู้ช่วยเลขานุการ
๙) นางสาวนันทิชา	พรหมเดช	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่:

- ๑) วางแผนการดำเนินงานการลงพื้นที่เพื่อการค้นหา สอบทาน และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้โครงการ
- ๒) สร้างระบบ กลไก ภาคี เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง
- ๓) ร่วมกับคณะทำงานฝ่ายบริหารโครงการการจัดทำ Poverty Forum ในระดับพื้นที่ ระดับอำเภอและระดับจังหวัด เพื่อวิเคราะห์ กลไก องค์กรต่างๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงาน และการประสานการส่งต่อความช่วยเหลือและสร้างยุทธศาสตร์แก้ปัญหาความยากจนอย่างเป็นรูปธรรม
- ๔) การสร้างระบบข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Loop) เพื่อติดตามผลการช่วยเหลือและนำคนจนที่ได้รับการช่วยเหลือแล้วออกจากระบบ
- ๕) หน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ มอบหมาย หรือที่คณะทำงานฝ่ายบริหารโครงการฯ ร้องขอ

๔. คณะทำงานฝ่ายค้นหา สอบทาน และสังเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

๔.๑ คณะทำงานทีมที่ ๑ รับผิดชอบ อำเภอแม่พริกและอำเภอสบปราบ

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศห์	เศรษฐกร	ประธานคณะทำงาน
๒) อาจารย์วรวิทย์	หน่อสีดา	กรรมการ
๓) อาจารย์ชัชณารีย์	มีสุขโช	กรรมการและเลขานุการ

๔.๒ คณะทำงานทีมที่ ๒ รับผิดชอบ อำเภอเสริมงาม

๑) รองศาสตราจารย์พุกษา	เครือแสง	ประธานคณะทำงาน
๒) อาจารย์ไพบุลย์	หม่อมมาศ	กรรมการและเลขานุการ

๔.๓ คณะทำงานทีมที่ ๓ รับผิดชอบ อำเภอเกาะคา

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิดา	เหล็มตระกูล	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจวรรณ	เลาลิต	กรรมการ
๓) อาจารย์สุภาภรณ์	มาชัยวงศ์	กรรมการและเลขานุการ

๔.๔ คณะทำงานทีมที่ ๔ รับผิดชอบ อำเภอแม่ทะ

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกฤษณ์	ธรรมกวีวงศ์	ประธานคณะกรรมการ
๒) อาจารย์รัตนกัทธ	มะโนชัย	กรรมการ
๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริญา	จนาคักดิ์	กรรมการและเลขานุการ

๔.๕ คณะทำงานทีมที่ ๕ รับผิดชอบ อำเภอวังเหนือ

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรศักดิ์	วงศ์วิราช	ประธานคณะกรรมการ
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา	รัตนธีรวิเชียร	กรรมการ
๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพร	หนูคำ	กรรมการและเลขานุการ

๔.๖ คณะทำงานทีมที่ ๖ รับผิดชอบ อำเภอแจ้ห่ม

๑) อาจารย์ดวงใจ	พุทธวงศ์	ประธานคณะกรรมการ
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา	คุมา	กรรมการ
๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณี	จันทร์ตา	กรรมการ
๔) อาจารย์จิระประภา	คำราช	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่:

- ๑) วางแผนการดำเนินงานการลงพื้นที่เพื่อการค้นหา สอบทาน และกิจกรรมอื่นๆเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้โครงการฯ
- ๒) ร่วมกับคณะกรรมการอำนวยการ ประสานงานในพื้นที่ สร้างระบบ กลไก ภาควิชา เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง
- ๓) จำแนก (Classify) คนจนไม่จริงออกจากฐานข้อมูล (Add on and Exit) ก่อนการนำคนจนจริงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล
- ๔) การนำข้อมูลที่ได้จากการค้นหา ด้วยแบบสอบถาม และข้อมูลการสำรวจทุน มาวิเคราะห์ร่วมกับสถานะคนจนตามความต้องการในแต่ละด้าน (ความต้องการในแต่ละด้านรายครัวเรือน/คน)
- ๕) การรวบรวม ประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการค้นหา สอบทาน รวมถึงกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- ๖) รายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมนักวิจัยฯ และที่ประชุมอื่นๆตามที่คณะกรรมการบริหารโครงการร้องขอฯ
- ๗) ถอดบทเรียนการทำงาน วิธีการทำงาน ผลการทำงาน สะท้อนปัญหาพื้นที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๘) ประมวลผลการดำเนินงานและจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับอำเภอที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ
- ๙) หน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ มอบหมาย หรือตามมติที่ประชุมนักวิจัยโครงการฯ
- ๑๐) เพื่อให้การดำเนินการค้นหา และสอบทานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล จึงให้นักวิจัยในคณะทำงานทีมที่ ๑ - ๖ สามารถไปดำเนินการค้นหา และสอบทานในพื้นที่อื่นนอกเหนือจากพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบได้ตามความเหมาะสม

๕. คณะทำงานฝ่ายนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูล การสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ประกอบด้วย

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์นราธิป	วงศ์ปิ่น	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริญา	จนาคัดดี	กรรมการ
๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศักดิ์	วงศ์วิรัช	กรรมการ
๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพร	หนูคำ	กรรมการ
๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจวรรณ	เลาลลิต	กรรมการ
๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนตรดาว	โพธิรัตน์	กรรมการและเลขานุการ
๗) นางสาวเยาวลักษณ์	ธิดา	ผู้ช่วยเลขานุการ
๘) นางสาวนันทิชา	พรหมเดช	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่:

- ๑) จัดการระบบฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง
- ๒) Cleansing ข้อมูลให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และนำคนจนจริงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลโดยจำแนก (Classify) คนจนไม่จริงออกจากระบบฐานข้อมูล (Add on and Exit)
- ๓) ประสานงานด้าน IT กับหน่วยงานส่วนกลาง (บพท.) และนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูลที่ส่วนกลาง (บพท.) กำหนด
- ๔) วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อส่งต่อความช่วยเหลือ และเพื่อประโยชน์อื่นๆตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย
- ๕) จัดทำสื่อ เอกสาร เพื่อเผยแพร่กิจกรรม ผลการดำเนินงานของโครงการฯ เอกสาร Infographic ไลน์นำเสนอ รวมถึงการจัดทำแผ่นพับ ข่าวประชาสัมพันธ์ ฯลฯ
- ๖) สร้างช่องทางเพื่อเผยแพร่ข้อมูลโครงการฯทางสื่อออนไลน์ เช่น Facebook Page www.โครงการฯ ตลอดจนวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการถ่ายทอดการประชุม หรือกิจกรรมต่างๆภายใต้โครงการฯ
- ๗) หน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ มอบหมาย หรือตามมติที่ประชุมนักวิจัยโครงการฯ

๖. คณะทำงานฝ่ายงบการเงิน ฝ่ายพัสดุ วัสดุ ประกอบด้วย

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา	คุมา	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริญา	จนาคัดดี	กรรมการ
๓) รองศาสตราจารย์พุกษา	เครือแสง	กรรมการ
๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจวรรณ	เลาลลิต	กรรมการ
๕) อาจารย์จิระประภา	คำราช	กรรมการและเลขานุการ
๖) นางสาวเยาวลักษณ์	ธิดา	ผู้ช่วยเลขานุการ
๗) นางสาวนันทิชา	พรหมเดช	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่:

- ๑) วางแผนการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามคู่มือหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) และก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
- ๒) ประสานงานกับการเงินของหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๓) ประสาน และอำนวยความสะดวกด้านการใช้จ่ายงบประมาณให้แก่โครงการย่อยและคณะทำงานฝ่ายต่างๆ ภายในโครงการวิจัยฯ
- ๔) ดำเนินการงานเบิกจ่ายเงิน จัดทำบัญชีรับ-จ่ายเงิน และจัดเก็บเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายงบประมาณ รวมถึง สรุปค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการฯ ให้ถูกต้องตามระเบียบของราชการ และเป็นไปตามคู่มือหน่วยงานเงินของหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
- ๕) ดำเนินการจัดซื้อ และกำกับดูแลการจัดซื้อพัสดุ วัสดุ เพื่อใช้ในการดำเนินโครงการฯ และโครงการย่อยฯ ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ก่อเกิดความคุ้มค่า และประโยชน์สูงสุด
- ๖) สรุปผลการใช้จ่ายในแต่ละเดือน และนำเสนอต่อที่ประชุมนักวิจัยโครงการฯ
- ๗) หน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ มอบหมาย หรือที่คณะทำงานฝ่ายบริหารโครงการฯ ร้องขอ ทั้งนี้ โดยให้ยึดถือและปฏิบัติตามข้อ ๔) และข้อ ๕)

๗. คณะทำงานฝ่ายดำเนินงานในพื้นที่นำร่อง Operating Model ประกอบด้วย

๗.๑ คณะทำงานประเด็น การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่ฮ่องสอนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่อำเภอเถินจังหวัดลำปาง ด้วยโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley : แม่ฮ่องสอนสมุนไพร”

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริญา	จนาศักดิ์	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา	ศุมา	กรรมการ
๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกฤษณ์	ธรรมกวีวงศ์	กรรมการ
๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา	รัตนธีรวิเชียร	กรรมการ
๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณี	จันทร์ตา	กรรมการ
๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศักดิ์	วงศ์วิราช	กรรมการ
๗) อาจารย์รัตนภัทร	มะโนชัย	กรรมการ
๘) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพร	หมุ่คำ	กรรมการและเลขานุการ

๗.๒ คณะทำงานประเด็น การแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยป่าชุมชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศห์	เศรษฐกร	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิดา	เหล็มตระกูล	กรรมการ
๓) รองศาสตราจารย์พฤกษา	เครือแสง	กรรมการ
๔) อาจารย์จิระประภา	คำราช	กรรมการ
๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์นราธิป	วงศ์ปัน	กรรมการ
๖) อาจารย์สุภาภรณ์	มาชัยวงศ์	กรรมการ
๗) อาจารย์วรภัทร์	หน่อสีดา	กรรมการ
๘) อาจารย์ชัตนารี	มีสุขโข	กรรมการและเลขานุการ

๗.๓ คณะทำงานประเด็น การพัฒนาโมเดลแก๊จน้ำมัน จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win

๑) อาจารย์ไพฑูรย์	หม่อมมาศ	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศักดิ์	วงศ์วิรัช	กรรมการ
๓) อาจารย์จิระประภา	คำราช	กรรมการ
๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจวรรณ	เลาสลิต	กรรมการ
๕) อาจารย์รัตนภัทร	มะโนชัย	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่:

- ๑) การจัดการประชุมวางแผนการดำเนินงาน การแลกเปลี่ยนภายในทีมงาน ระหว่างนักวิจัย และดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานภายใต้โครงการวิจัยย่อย
- ๒) ร่วมวางแผนการประเมินโครงการ การประเมินความสำเร็จของโครงการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึด SLROI (Sustainable Livelihoods Return on Investment) ร่วมกับคณะทำงานฝ่ายติดตาม ประเมินโครงการฯ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ๓) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานในที่ประชุมนักวิจัยฯ และที่ประชุมอื่นๆ ตามที่คณะทำงานบริหารโครงการร้องขอ
- ๔) วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการดำเนินงาน และรายงานผลต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยฯ คณะทำงานฝ่ายบริหารโครงการฯ และอื่นๆ
- ๕) หน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ มอบหมาย

๘. คณะทำงานฝ่ายติดตาม ประเมินโครงการฯ ประกอบด้วย

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิดา	เหล่มตระกูล	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศห์	เศรษฐกร	กรรมการ
๓) รองศาสตราจารย์พุกษา	เครือแสง	กรรมการ
๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกฤษฏ์	ธรรมกวินวงศ์	กรรมการ
๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศักดิ์	วงศ์วิรัช	กรรมการ
๖) อาจารย์สุภาภรณ์	มาชัยวงศ์	กรรมการและเลขานุการ
๗) นางสาวเยาวลักษณ์	อิมมา	ผู้ช่วยเลขานุการ
๘) นางสาวนันทิชา	พรหมเดช	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่:

- ๑) วางแผนการประเมินโครงการ และการประเมินความสำเร็จของชุดโครงการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึด SLROI (Sustainable Livelihoods Return on Investment) ด้วยการมีส่วนร่วมของนักวิจัยที่เกี่ยวข้องในโครงการวิจัยฯ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ๒) การจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการย่อยทั้งสามโครงการ
- ๓) การดำเนินการประเมินด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดย Sustainable Livelihoods Return on Investment (SLROI)

- ๔) การนำผลการประเมินเสนอต่อ ที่ปรึกษา คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยที่ประชุม
นักวิจัยฯ
- ๕) หน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ
มอบหมาย

ทั้งนี้ ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้ง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด บังเกิดผลดีต่อทางราชการ

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๕

(รองศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ที่ สป ๕๒๐๐๗/ว ๖๓๔๒

สำนักงานเทศบาลนครลำปาง

ถนนจักรโชน สป ๕๒๑๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลนครลำปาง (ศจพ.ทน.)

เรียน นางดวงใจ พุทธรังษี ผู้ทรงคุณวุฒิ นิติที่ ๒ ด้านความเป็นอยู่

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งจังหวัดลำปาง ที่ ๒๔๖ / ๒๕๖๕ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ที่ประชุมคณะกรรมการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบ
ให้ฝ่ายเลขานุการ ฯ ดำเนินการจัดทำคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุก
ช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเขตเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง/เมืองพัทยา
ซึ่งคณะกรรมการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เรียกโดยย่อว่า "ศจพ.ทน./ทม./เมืองพัทยา" เป็นกลไกอำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคน
ทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับท้องถิ่น โดยมีคณะกรรมการบริหาร
ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง/เมืองพัทยา (ศจพ.ทน./ทม./เมืองพัทยา) พร้อมนี้ จังหวัดลำปาง
ได้มีคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลนครลำปาง(ศจพ.ทน.) เพื่อให้เทศบาลนครลำปาง แจ้งให้ท่านทราบ

เทศบาลนครลำปาง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นกลไกอำนวยการที่สำคัญในการขับเคลื่อน
ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในเขตเทศบาลนคร จึงขอคำสั่งจังหวัดลำปางฯ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อดำเนินการในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายภักดี จีระสันติการ)

รองนายกเทศมนตรี รักษาการนายกเทศมนตรี

นายกเทศมนตรีนครลำปาง

กองสวัสดิการสังคม

งานพัฒนาชุมชน ฝ่ายพัฒนาชุมชน

โทร. ๐ ๕๔๒๒๓ ๗๒๐๗๗ ต่อ ๓๑๐๐๘

โทรสาร ๐ ๕๔๒๒๓ ๗๒๒๒๐

คำสั่งจังหวัดลำปาง

ที่ ๒๔๖ /๒๕๖๕

เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลนครลำปาง (ศจพ.ทน.)

ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ ๑/๒๕๖๕ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับจังหวัด และระดับต่าง ๆ ลงวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการเป็นรูปธรรมและยั่งยืนในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ นำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ได้อย่างเป็นรูปธรรม นั้น

เพื่อให้เกิดการพัฒนาและกลไกขับเคลื่อนการจัดการจัดการความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในระดับพื้นที่ และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน อาศัยอำนาจคณะกรรมการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ตามความใน ข้อ ๒๒ (๕) ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๔๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๕ จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

๑. ให้จัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง/เมืองพัทยา เรียกโดยย่อว่า “ศจพ.ทน./ทม./เมืองพัทยา” เป็นกลไกอำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับท้องถิ่น โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ ใช้ข้อมูลจากระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) เป็นข้อมูลหลักในการดำเนินการจัดการความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

๑.๒ เติมเต็มข้อมูลในระบบ TPMAP ให้ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาทุกมิติ และทุกพื้นที่ในประเทศ เพื่อให้มีข้อมูลและระบบที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการดำเนินการให้สามารถบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดความยั่งยืน

๑.๓ ร่วมแก้ไขปัญหในระดับบุคคล/ครัวเรือน หาเป้าหมายวิกฤตและเยี่ยมบ้าน โดยใช้ระบบ TPMAP ดำเนินการลงพื้นที่แก้ไขปัญหาความยากจนในกลุ่มเป้าหมายที่ต้องเร่งให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายวิกฤตสามารถอยู่รอดและดำรงชีพอยู่

๑.๔ ร่วมแก้ไขปัญหและพัฒนาคนอย่างยั่งยืน โดยใช้ระบบ TPMAP ผ่านการจัดทำมาตรการ แนวทาง แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

/๑.๕ ร่วมติดตาม...

- ๒ -

๑.๕ ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยใช้ระบบ TPMP โดยรายงานผลการดำเนินการให้ความช่วยเหลือและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในระบบ TPMP เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และข้อเท็จจริงของกลุ่มเป้าหมายและบริบทของแต่ละพื้นที่ต่อไป

๑.๖ พิจารณาองค์กร หน่วยงาน และทรัพยากร รวมทั้งการดำเนินการด้านงบประมาณในการสนับสนุนและพัฒนาตามความเหมาะสม ทั้งในด้านการให้ความรู้ เทคโนโลยี และการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในการเข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุนการดำเนินงาน

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลนครลำปาง (คจพ.ทน.) โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๒.๑ องค์ประกอบ

(๑) พระครูสิริธรรมวิทย์ เจ้าคณะตำบลสวนดอก	ที่ปรึกษา
(๒) นายนิมิตร จิวะสันติการ นายกเทศมนตรีนครลำปาง	ประธานกรรมการ
(๓) นายภักดี จิวะสันติการ รองนายกเทศมนตรีนครลำปางที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
(๔) นายชาติรี อินนท์ พัฒนาการจังหวัดลำปาง	กรรมการ
(๕) นางสาวอุษา สมคิด ผู้อำนวยการสำนักศึกษาเทศบาลนครลำปาง	กรรมการ
(๖) นางขวัญมา สุขคร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	กรรมการ
(๗) นายบุษยชาติ กาวีละ สาธารณสุขอำเภอเมืองลำปาง	กรรมการ
(๘) นายสกล สุพรรณบรรจง ประธานหอการค้าจังหวัดลำปาง	กรรมการ
(๙) พันเอกสันติคุณ ดีบุคคำ ผู้แทนภาคประชาชน	กรรมการ
(๑๐) นายประทีป เมืองแก่น ตัวแทนผู้นำชุมชน	กรรมการ
(๑๑) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับภูมิสังคม และประเด็นการพัฒนา ๕ มิติ	
๑๑.๑) นางกิ่งแก้ว เกตุชนอม ผู้ทรงคุณวุฒิ มิติที่ ๑ ด้านสุขภาพ	กรรมการ
๑๑.๒) นางดวงใจ หุทธวงค์ ผู้ทรงคุณวุฒิ มิติที่ ๒ ด้านความเป็นอยู่	กรรมการ
/๑๑.๓) นางสุวรรณี...	

- ๓ -

๑๑.๓) นางสาวธรรณ์ ชูโต	กรรมการ
มติที่ ๓ ด้านการศึกษา	
๑๑.๔) นางสาวสศศิริ ชัดดีวงศ์	กรรมการ
มติที่ ๔ ด้านรายได้	
๑๑.๕) นางอำไพ วงศ์ใจ	กรรมการ
มติที่ ๕ ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ	
(๑๒) นายชาติรี สุวรรณย์	กรรมการและ
ปลัดเทศบาลนครลำปาง	เลขานุการ
(๑๓) นายวิญญูศักดิ์ วัฒนชัย	กรรมการและ
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	ผู้ช่วยเลขานุการ
เทศบาลนครลำปาง	
(๑๔) นายสุนทร จวงพลงาม	กรรมการและ
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครลำปาง	ผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒ หน้าที่และอำนาจ

๑) ส่งเสริม สนับสนุน และบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่เพื่อให้มีการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาคาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมกับการพัฒนาคนในทุกช่วงวัย ด้วยการพัฒนาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางที่ศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) และศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) กำหนด โดยใช้อิทธิพลจากระบบการพัฒนาคณะแบบบีบี (Thai People and Analytics Platform : TPMAP)

๒) เร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาคาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย รวมทั้งบูรณาการแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ตลอดจนประสานการดำเนินงานร่วมกับ ๒ หน่วยงาน ภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาคาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมกับการพัฒนาคนในทุกช่วงวัย ด้วยการพัฒนาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่อำเภอ พร้อมรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ให้ศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) ทราบเป็นระยะ

๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่เห็นสมควร

๕) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) และศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายสิทธิชัย จินดาหลวง)

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง

ที่ อว ๐๖๑๓/ว ๒๕๓๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๑๑๙ หมู่ ๙ ถนนลำปาง-แม่ทะ
ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง
จังหวัดลำปาง ๕๒๑๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ส่งข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ภายใต้โครงการวิจัยฯ

เรียน นายอำเภอเมืองลำปาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ไฟล์ข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้รับการจัดสรร งบอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานสภานโยบาย การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้าน การพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ภายใต้โครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหา ความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง (พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๕) โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้ดำเนินการค้นหาและสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ตามรายชื่อ TPMAP และรายชื่อคนจนที่ตกหล่น ในพื้นที่ ๖ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองลำปาง อำเภอห้างฉัตร อำเภองาว อำเภอเมืองปาน อำเภอเถิน และ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ในการนี้ เพื่อให้ข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ที่จัดเก็บภายใต้โครงการวิจัยฯดังกล่าวนี้สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ “คนจนเป้าหมาย” ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง จึงขอส่งข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ภายใต้โครงการวิจัยฯให้แก่ หน่วยงานของท่าน เพื่อพิจารณา การใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม และโอกาส ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้รับผิดชอบโครงการ: อาจารย์ดวงใจ พุทวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โทรศัพท์มือถือ ๐๘๖-๑๑๖ ๘๘ ๕๕

ผู้ประสานงาน/เจ้าหน้าที่โครงการฯ นางสาวนันทิชา พรหมเดช โทรศัพท์มือถือ ๐๖๕-๐๑๐ ๓๒ ๗๕

ที่ ลป ๗๔๔๐๑/๕๗๒

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง
๑๔๙ หมู่ ๒ อ.เมืองปาน จ.ลำปาง ๕๒๒๔๐

๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แจ้งการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้ดำเนินการค้นหาและสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ตามรายชื่อ TPMAP รวมถึงการเพิ่มเติมรายชื่อ คนจนที่ตกหล่น ในพื้นที่ตำบลหัวเมืองในปี พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๕ ภายใต้โครงการพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง และภายหลังได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับรายได้ของ “คนจนเป้าหมาย” หรือ Operating Model ด้วยการส่งเสริมการปลูกดอกดาวเรือง และการส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดพันธุ์ทองดำในพื้นที่ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน ไปนั้น

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง ขอแจ้งให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง จะได้นำข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ที่ได้จากจัดเก็บภายใต้โครงการวิจัยดังกล่าวนี้ ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิต “คนจนกลุ่มเป้าหมาย” โดยบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง ในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญ เลียบโลก)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง

สำนักปลัดฯ

โทร ๐-๕๔๐๑-๔๗๒๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
รับเลขที่ ๒๖๒๓
วันที่ ๐๙ ต.ค. ๖๕
เวลา ๑๔.๒๖

ที่ สป ๗๗๓๐๑/๕๗/๙๙

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สัน
อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ๕๒๑๙๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แจ้งการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ตามที่มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้ดำเนินการค้นหาและสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ตามรายชื่อ TMAP รวมถึงการเพิ่มเติมรายชื่อ คนจนที่ตกหล่น ในพื้นที่ตำบลแม่สันในปี พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๕ ภายใต้โครงการ พัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัด ลำปาง และภายหลังได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับรายได้ของ “คนจนเป้าหมาย” หรือ Operating Model ด้วยการ ส่งเสริมการปลูกผักปลอดสาร และการเลี้ยงไส้เดือนในพื้นที่ตำบลแม่สัน อำเภอห้างฉัตร ไปนั้น

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สัน ขอแจ้งให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางทราบว่า องค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่สัน จะได้นำข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ที่ได้จากการจัดเก็บภายใต้โครงการวิจัยฯ ดังกล่าวนี้นำไปใช้ ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิต “คนจนกลุ่มเป้าหมาย” โดยบรรจุในแผนขององค์การ บริหารส่วนตำบลแม่สัน ในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน อธิการบดี

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สัน

๒. กองส่งเสริมและพัฒนา

๓. กองส่งเสริมและพัฒนา

๔. เห็นชอบมอบ ผ.ศ. ดาวใจ มุทรา

๕. เพื่อไปทำเอกสาร

ขอแสดงความนับถือ

(ศิริชัย ชันคำตั้ง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สัน

สำนักปลัด

๑๙ ต.ค. ๒๕๖๕

โทร. ๐ ๕๔๓๔ ๓๐๘๐

โทรสาร. ๐ ๕๔๓๔ ๓๐๘๐

อัปเดตหมึก

๑๙ ต.ค. ๖๕

“ ยึดมั่นธรรมาภิบาลบริการเพื่อประชาชน ”

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 วันที่ ๒๕๒๒
 วันที่ ๑๒ ต.ค. ๖๕
 เวลา ๑๓.๐๑

ที่ สป.๗๕๓๐๓/๑๑๑๗

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จ
 ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง
 จังหวัดลำปาง ๕๑๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แจ้งการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ๐.๑๑๖๑

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้ดำเนินการค้นหาและสอบทาน “คนจนเป้าหมาย” ตามรายชื่อ TPMAF รวมถึงการเพิ่มเติมรายชื่อ คนจนที่ตกหล่น ในพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จ ในปี พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๕ ภายใต้โครงการ การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง และภายหลังได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับรายได้ของ “คนจนเป้าหมาย” หรือ Operating Model ด้วยการส่งเสริมการปลูกหญ้าเชื้อเลี้ยงสัตว์ และการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เมืองในพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง ไปนั้น

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จ ขอแจ้งให้ ทามมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จจะได้นำข้อมูล “คนจนเป้าหมาย” ที่ได้จากจัดเก็บภายใต้โครงการวิจัยฯ และกิจกรรมนำร่อง (Operating Model) ดังกล่าวนี้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนา ยกระดับคุณภาพชีวิต “คนจนกลุ่มเป้าหมาย” โดยบรรจุในแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จ ในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน อธิการบดี

- องค์การส่วนท้องถิ่น
- สำนักวิจัย หรือหน่วยงาน
- ฝ่ายวิจัย

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตรี

- ฝ่ายงาน อบ. ลำปาง

(อรุณศักดิ์ ปัญญาชิน)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จ

- ฝ่ายปกครอง

๑๒ ต.ค. ๒๕๖๕

- ฝ่ายงาน

๑๒ ต.ค. ๒๕๖๕

ทพ/๑๑๑๗๑๑๐๐
 ๑๒ ต.ค. ๒๕๖๕

ประกาศอำเภอเมืองลำปาง

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานที่ปรึกษาโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ
และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ด้วยกระทรวงไทยได้ดำเนินโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้าง
นักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการบำบัดทุกข์
บำรุงสุข แบบบูรณาการของกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะในระดับอำเภอที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งมีควมมี
ส่งเสริมศักยภาพผู้นำระดับอำเภอ โดยเฉพาะนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภาควิชาการ รวมถึงหัวหน้าส่วนราชการ/
หน่วยงานอื่นในพื้นที่ ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำแผนแบบบูรณาการให้เป็นแผนเดียว
(One plan) ตลอดจนสามารถขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอำเภอเมืองลำปาง
ได้รับการคัดเลือกจากกระทรวงมหาดไทยให้เป็นอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้าง
นักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยอำเภอ
เมืองลำปางได้จัดทำโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในระบบ ThaiQM และ TPMAP เพื่อแก้ไขปัญหาความ
เดือดร้อนของประชาชนเป็นรายครัวเรือนโดยปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมและปลอดภัย

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจตามโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในระบบ
ThaiQM บรรลุผลสำเร็จภายในเวลาที่กำหนดในห้วงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมถึงการช่วยเหลือราษฎร
ผู้ยากไร้ให้มีสภาพบ้านที่มั่นคง แข็งแรง มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง ในระยะสั้นและระยะยาวเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เกิดความ
ร่วมมือของทุกภาคส่วน อำเภอเมืองลำปาง จึงขอแต่งตั้งคณะทำงาน ดังนี้

๑. คณะทำงานที่ปรึกษา ประกอบด้วย

- ๑) พระครูอนุศาสน์ภวธรรม เจ้าคณะอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) พระครูบาเกียรติยศ พรหมปัญโญ เจ้าอาวาสวัดบ้านแก่น (พระธาตุหลวงคอดอยนาสะแดง)
- ๓) ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง
- ๔) นายเวโรจน์ธน ประเทืองบริบูรณ์ รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง
- ๕) นายสัญญาลักษณ์ เลิศปัญญานุช รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง
- ๖) นายณรงค์ฤทธิ์ นุปิง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
- ๗) นายมนัส อนันตกิจไพบูลย์ ผู้แทนกรรมการผู้จัดการ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด
- ๘) ผู้ช่วยผู้ว่าการเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- ๙) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง (เขตอำเภอเมืองลำปาง)
- ๑๐) ประธานมูลนิธิหลวงพ่อกษม เขมโก
- ๑๑) รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สาขาลำปาง
- ๑๒) ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคลำปาง
- ๑๓) ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งลำปาง
- ๑๔) นายกเทศมนตรีนครลำปาง
- ๑๕) นายกเทศมนตรีเมืองเขลางค์นคร
- ๑๖) นายกเทศมนตรีเมืองพิชัย

-๒-

- ๑๖) นายสุรพล ต้นสุวรรณ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครลำปาง
 ๑๗) นางสาวรัตนา ธารณะคำ ผู้สื่อข่าวสำนักงานข่าวไทย ช่อง ๙ อสมท
 ๑๘) นายอนุพงษ์ ตาจิณะ นักจัดรายการวิทยุ สถานีวิทยุ อสมท ลำปาง

ให้เจ้าหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ให้คำปรึกษา แนะนำการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โครงการการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในระบบ ThaiQM และ TPMAP
- (๒) วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยความสะดวกการบริหารงานแบบบูรณาการในอำเภอ รวมทั้งกำหนดกรอบแนวทางปฏิบัติในการประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่อำเภอให้เป็นไปตามหลักการณ์นโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (๓) กำหนดทิศทางการพัฒนาอำเภอ และการประสานกำหนดนโยบายแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โครงการการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในระบบ ThaiQM และ TPMAP

๒) คณะทำงานภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย

- ๑) พระปลัดประวิณ ปวโร เลขานุการเจ้าคณะอำเภอเมืองลำปาง
 ๒) นายธนรัฐ สายเทพ นายอำเภอเมืองลำปาง
 ๓) นายเกษม ใจจันทร์ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ)
 ๔) นางสุรีย์มาศ กล่อมกลม พัฒนาการอำเภอเมืองลำปาง
 ๕) นายเจนภาพ พุทธรังค์ ประธานเครือข่ายบ้านมั่นคงจังหวัดลำปาง
 ๖) นายไกร สมกุล ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอเมืองลำปาง
 ๗) นางสาวศิริพร ปัญญาเสน หัวหน้าหน่วยจัดการระดับจังหวัดขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดลำปาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
 ๘) นายเฉลิม วิป็นโส ผู้นำภาคประชาชนอำเภอเมืองลำปาง
 ๙) นายสินชัย จิวพัฒนกุล ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาเขลางค์
 ๑๐) ดร.ดวงใจ พุทธรังค์ ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ให้เจ้าหน้าที่

- (๑) ประสานงานเชื่อมโยงและบูรณาการภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงกระทรวงมหาดไทย ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง อย่างเป็นรูปธรรมในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ตามโครงการการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในระบบ ThaiQM และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ให้งานเกิดความสัมฤทธิ์ผลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

- (๒) ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่

- (๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงมหาดไทย

๓) คณะทำงานภาคีเครือข่ายร่วม ประกอบด้วย

- ๑) พระครูสถิตธรรมวิภาς ฐิตธมโม เจ้าอาวาสวัดบ้านไร่ศิลาทอง ตำบลพิชัย
 ๒) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทุกตำบล (อปต.)

-๓-

- ๓) นายกเทศมนตรีตำบลทุกแห่ง
- ๔) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง
- ๕) ปลัดอำเภอเมืองลำปางทุกคน

ให้มีหน้าที่

- (๑) ประสานงานเชื่อมโยงและบูรณาการภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง ในการขับเคลื่อนโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง
- (๒) สนับสนุนช่วยเหลือ การดำเนินโครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายณารัฐ สายเทพ)
นายอำเภอเมืองลำปาง

๓

แบบข้อเสนอโครงการเบื้องต้น (Project Brief)
สำหรับโครงการโครงการขับเคลื่อนการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่
บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๑. ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อโครงการ

โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของอำเภอเมืองลำปางอย่างยั่งยืน

๑.๒ พื้นที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๑.๓ ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มต้น เดือน มีนาคม ๒๕๖๖ สิ้นสุด เดือน กันยายน ๒๕๖๖

๑.๔ วงเงินงบประมาณ ๕,๓๕๒,๗๐๐ บาท (-ห้าล้านสามแสนห้าหมื่นสองพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน-)

๑.๕ แหล่งงบประมาณ

๑. กิจกรรมหลักที่ ๑ กิจกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนอำเภอ

เมืองลำปาง

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง
- ๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
- ๔) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง
- ๕) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
- ๖) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๗) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
- ๘) ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- ๙) สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดลำปาง
- ๑๐) สภาองค์กรชุมชนจังหวัดลำปาง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.)
- ๑๑) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดลำปาง (สวท.ลำปาง),
สถานีวิทยุ อสมท ลำปาง และสำนักข่าวไทย ช่อง ๙ อสมท. ลำปาง
- ๑๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
- ๑๓) บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด
- ๑๔) คณะสงฆ์อำเภอเมืองลำปาง
- ๑๕) คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอเมืองลำปาง
- ๑๖) ภาคเอกชน
- ๑๗) ภาคประชาสังคม
- ๑๘) ภาคประชาชนในพื้นที่

๒. กิจกรรมหลักที่ ๒ กิจกรรมปรับสภาพและยกระดับที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง
- ๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
- ๔) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง
- ๕) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
- ๖) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดลำปาง (สวท.ลำปาง), สถานีวิทยุ อสมท ลำปาง และสำนักข่าวไทย ช่อง ๙ อสมท ลำปาง
- ๗) ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- ๘) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๙) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
- ๑๐) สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดลำปาง
- ๑๑) สภาองค์กรชุมชนจังหวัดลำปาง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.)
- ๑๒) บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด
- ๑๓) คณะสงฆ์อำเภอเมืองลำปาง
- ๑๔) คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอเมืองลำปาง
- ๑๕) ภาคเอกชน
- ๑๖) ภาคประชาสังคม
- ๑๗) ภาคประชาชนในพื้นที่

๓. กิจกรรมหลักที่ ๓ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นอยู่ของเกษตรกรและอาชีพของประชาชนในพื้นที่

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง
- ๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
- ๔) สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง
- ๕) สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
- ๖) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำปาง
- ๗) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง
- ๘) กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
- ๙) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดลำปาง (สวท.ลำปาง), สถานีวิทยุ อสมท ลำปาง และสำนักข่าวไทย ช่อง 9 อสมท ลำปาง
- ๑๐) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๑๑) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
- ๑๒) ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- ๑๓) บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด
- ๑๔) สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง
- ๑๕) หอการค้าจังหวัดลำปาง
- ๑๖) คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอเมืองลำปาง
- ๑๗) ภาคเอกชน

๑๗) ภาคประชาสังคม

๑๘) ภาคประชาชนในพื้นที่

๑.๖ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๑.๗ รูปแบบโครงการ (สามารถเลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ เป็นโครงการที่ดำเนินการตามนโยบายในลักษณะ Top-Down
- ☒ เป็นโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในลักษณะ Bottom-Up
- ☒ เป็นโครงการที่เป็นปัญหาในสถานการณ์เร่งด่วนที่ต้องเร่งรีบแก้ไข
- ☒ เป็นโครงการระยะยาวที่มุ่งเน้นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน
- ☐ อื่นๆ.....

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบาย เป้าหมาย แนวทางการพัฒนา

(๑) นโยบายรัฐบาล

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโต และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อให้คนไทยได้รับสวัสดิการพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำของสังคม สร้างหลักประกันทางสังคมให้คนไทยสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้งสร้างหลักประกันสวัสดิการสำหรับแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ และสนับสนุนการเตรียมความพร้อมสังคมไทยในการรองรับสังคมสูงวัย

(๒) ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

☒ ๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เป้าหมาย : ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข

ตัวชี้วัด : ความสุขของประชากรไทย

ประเด็น : การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา มีอาชีพการงาน และรายได้ที่พอเพียง ได้รับโอกาส และความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ

คำอธิบายความเชื่อมโยง : กิจกรรมภายใต้โครงการการยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก ของอำเภอเมืองลำปาง จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทั้งระดับชุมชนในพื้นที่ หน่วยงาน และภาคส่วนต่างๆ อันเป็นการเสริมสร้างให้สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน

☒ ๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมาย : ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

ตัวชี้วัด : รายได้ ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการกระจายรายได้

ประเด็น : ๔.๑ การเกษตรสร้างมูลค่า

คำอธิบายความเชื่อมโยง : การส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพืชผลทางการเกษตร และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด เพื่อให้เกษตรกรรวมถึงคนจนกลุ่มเป้าหมายมีรายได้มากขึ้น

☒ ๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

เป้าหมาย : สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต

ตัวชี้วัด : การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะและความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย

ประเด็น : การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

คำอธิบายความเชื่อมโยง : กิจกรรมที่ทางอำเภอเมืองลำปางดำเนินการช่วยส่งเสริม

ให้คนในชุมชนมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ในการช่วยเหลือคนที่ลำบากกว่า ตลอดจนส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัยได้มีทักษะอาชีพทักษะดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

☒ ๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

เป้าหมาย : ๑) สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

๒) กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาส

ให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

๓) เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเอง

และการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ

ตัวชี้วัด : ๑) ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐ

๒) คุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุ

ประเด็น : การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ และการเสริมสร้าง

พลังทางสังคม

คำอธิบายความเชื่อมโยง : การช่วยเหลือกลุ่มคนยากจน และกลุ่มด้อยโอกาส

โดยตรง เช่น การซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับชีวิตความเป็นอยู่และวัย การส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรให้เหมาะสมกับศักยภาพของเกษตรกร ฐานทรัพยากร และบริบทของพื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่น

☒ ๕. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย : ๑) การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

ให้คนรุ่นใหม่ต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล

ตัวชี้วัด : พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็น : สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

คำอธิบายความเชื่อมโยง : กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตร

อินทรีย์ จะส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความตระหนัก และให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี

(๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ กำหนดทิศทางให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่างๆ เพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกเร็ว” ซึ่งประกอบด้วย ๑) การพร้อมรับหรือระดับ “อยู่รอด” ๒) การปรับตัว หรือระดับพอเพียง และ ๓) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืนหรือระดับ “ยั่งยืน” นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นในการไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (No One Left Behind) การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว ด้วยการประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีใหม่ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต เป็นต้น

๕

(๔) ยุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
เป้าหมาย : ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสังคมสงบสุข
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างความเข้มแข็งของชุมชน และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
เป้าหมาย : ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และชุมชนเข้มแข็ง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจให้เติบโตอย่างสมดุล
เป้าหมาย : ภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ มีความสามารถในการแข่งขัน และได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล

(๕) ยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ กระทรวง/กรม อื่น

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒: การพัฒนาท้องถิ่น
เป้าหมาย ๔ ด้าน คือ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการศึกษา

(๖) ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดลำปาง

- ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : อุตสาหกรรม หัตถอุตสาหกรรม การค้าการลงทุนเชิงสร้างสรรค์ และเรียนรู้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
เป้าหมาย: ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
ตัวชี้วัด: อัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานรากของมูลค่าสินค้า OTOP (เฉลี่ยร้อยละ ๒ ในปี ๒๕๖๖)
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : เกษตรนวัตกรรมสร้างสรรค์และปลอดภัย
เป้าหมาย : ผลผลิตกันชนมวลรวมของจังหวัดสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด : อัตราการขยายตัวภาคเกษตร (ร้อยละ ๒ ในปี ๒๕๖๖)
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างสรรค์ และยั่งยืน
เป้าหมาย : ประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
ตัวชี้วัด : ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน (ร้อยละ ๕ ในปี ๒๕๖๖)

(๗) ประเด็นยุทธศาสตร์ของอำเภอเมืองลำปาง

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ตัวชี้วัด: ๑) จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการบริการขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพชีวิต (จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน ในปี ๒๕๖๖)
๒) ประชาชนได้รับการบริการระบบสาธารณสุขปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ ๑๐ ในปี ๒๕๖๖)
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์
ตัวชี้วัด: ๑) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่มีความรู้ด้านเกษตรปลอดภัย (ร้อยละ ๑๐ ในปี ๒๕๖๖)
๒) ร้อยละของเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง (ร้อยละ ๑๐ ในปี ๒๕๖๖)

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓** ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์ และยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตัวชี้วัด: ๑) จำนวนสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนารูปแบบให้มีความเป็นเอกลักษณ์ ตรงตามความต้องการของตลาด (จำนวน ๓ ชนิด ในปี ๒๕๖๖)

๒) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๑๕ ในปี ๒๕๖๖)

๓) การบริหารการส่งเสริมช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) (จำนวน ๑๖ ครั้ง ในปี ๒๕๖๖)

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕** ส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ต่อเนื่องและยั่งยืน

ตัวชี้วัด: ร้อยละของการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดิน เพื่อให้ประชาชนมีน้ำใช้อุปโภค/บริโภค ได้อย่างพอเพียง (ร้อยละ ๑ ในปี ๒๕๖๖)

๒.๒ ความสำคัญของโครงการ

อำเภอเมืองลำปางมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs ค.ศ.๒๐๑๕ - ๒๐๓๐) ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย โดยคำว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs คือ การพัฒนาที่สนองตอบต่อความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง (The Brundtland Commission ค.ศ.๑๙๘๗) การพัฒนาที่ยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการคิดทำให้เกิดเป็นองค์รวม หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ มีดุลยภาพ หรือ พหุอภินัยหนึ่ง คือ การทำให้กิจกรรมมนุษย์สอดคล้องกับเกณฑ์ของธรรมชาติ (ป.อ.ปยุตโต ๒๕๔๑) โดยมีหลักการสำคัญ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” ๓ ประการ ดังนี้ ๑) Inclusive Development : การพัฒนาที่ครอบคลุมไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ๒) Integrated Development : เน้นการพัฒนาแบบบูรณาการ ต้องทำควบคู่กันทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ๓) Universal Development : ไม่ใช่เป้าหมายที่มุ่งช่วยประเทศยากจน แต่เป็นเป้าหมายสำหรับทุกประเทศเพื่อให้อำนวยกันบรรลุโลกที่ยั่งยืน กรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ภายใน ค.ศ.๒๐๓๐ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายใต้ ๕ มิติ การพัฒนา (๕Ps) คือ **มิติการพัฒนาคน** จัดปัญหาความยากจนและความหิวโหยทุกรูปแบบ และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม **มิติหุ้นส่วนการพัฒนา** ความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อน SDGs ในทุกระดับ **มิติสันติภาพ** และความยุติธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสันติมีสังคมสงบสุข ยุติธรรม และไม่แบ่งแยก **มิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง** ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ และ**มิติสิ่งแวดล้อม** การปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป

ประเทศไทยนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs ค.ศ.๒๐๑๕-๒๐๓๐) มาใช้ในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จาก **ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี** (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย ๒๕๘๐ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยกรอบการพัฒนา ๖ ด้านได้แก่ ๑) ความมั่นคง ๒) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) การเสริมสร้างศักยภาพคน ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ๔) การสร้างโอกาสความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางสังคม ๕) การสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓** “พลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” เป็นแผนที่ระบุทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ประเทศให้ความสำคัญมุ่งดำเนินการ

ในระยะ ๕ ปี ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ และเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ.๒๕๖๒ ที่ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และแนวทางปฏิบัติรองรับการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ.๒๕๖๒ (ฉบับปรับปรุงประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕) มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงกลไกการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ ให้เกิดประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่ ยกระดับคุณภาพแผนในระดับพื้นที่ให้มีลักษณะเป็น “แผนเดียว One Plan” และเพื่อกำหนดแนวทางการสนับสนุน ควบคุม และกำกับติดตามการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ แผนพัฒนาในระดับพื้นที่ (One Plan) เป็นแผนเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกระดับของการจัดทำแผน โดยใช้ SDGs เป็นกรอบในการจัดทำแผน และโครงการให้สอดคล้องกับ SDGs เน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมตอบโจทย์หลายมิติ โดยใช้ “โมเดล ๓ ๕ ๗” คือ กลไก ๓ ระดับ ประกอบด้วย ระดับพื้นที่/ชุมชน ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ๕ กลไกประกอบด้วย การประสานงานภาคีเครือข่าย การแผนงาน และยุทธศาสตร์ การติดตามประเมินผล การจัดการความรู้ การสื่อสารสังคม ๗ ภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคศาสนา ภาคเอกชน ภาคสื่อมวลชน ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม

แผนพัฒนาจังหวัดลำปาง (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ลำปางเมืองแห่งการเรียนรู้ เชื่อมโยง สร้างสรรค์ น่านอยู่ ยั่งยืน” เป็นการพัฒนามาตรฐานของความรู้เชื่อมโยงการพัฒนาทุกระดับต่อยอดสร้างคุณค่าทางสังคมและสร้างมูลค่าเพิ่มจากเศรษฐกิจจากฐานภูมิทางสังคม วัฒนธรรมด้วยกระบวนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ สร้างสภาพแวดล้อมเมืองให้น่านอยู่และสร้างคุณภาพในการพัฒนาทุกมิติ เพื่อไปสู่ความยั่งยืน ดังจะเห็นว่า คำว่า “ยั่งยืน” มุ่งให้ลำปางเป็นเมืองแห่งการพัฒนาแบบยั่งยืน พัฒนาตามกรอบแนวทางเป้าหมายการพัฒนาแบบยั่งยืน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม การบูรณาการการทำงานและการให้ความสำคัญกระบวนการพัฒนาทุกมิติอย่างสมดุลเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

จังหวัดลำปางประกอบด้วย ๑๓ อำเภอ ๑๐๐ ตำบล ๙๓๔ หมู่บ้าน ๑๐๖ ชุมชน ๔๒ เทศบาล และ ๖๐ องค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับอำเภอเมืองลำปางมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๒๒๑,๒๘๑ คน ๑๐๖,๑๓๕ ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕) อำเภอเมืองลำปางแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๙ ตำบล ๑๔๔ หมู่บ้าน และ ๑๕๐ ชุมชน ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๕ แห่ง อำเภอเมืองลำปางเป็นอำเภอที่มีพื้นที่และจำนวนประชากรที่มาก โดยมีนโยบายการให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ และผู้ประสบปัญหา ความเดือดร้อน อำเภอเมืองลำปางได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลปัญหาความต้องการและผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในระบบ ThaiQM อำเภอเมืองลำปาง “ใส่ใจทุกข์สุข ทุกครัวเรือน” ภายใต้โครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ประจำปี ๒๕๖๕ ผลการสำรวจพบว่าในพื้นที่อำเภอเมืองลำปางมีผู้ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย รวมจำนวน ๑๘๙ ครัวเรือน แยกเป็น บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม จำนวน ๑๕๙ ครัวเรือน และไม่มีส้วม จำนวน ๓๐ ครัวเรือน และจากการประชุมร่วมภาคีเครือข่าย ๗ ภาคี ของอำเภอเมืองลำปาง พบว่า มีการยืนยันผู้ประสบปัญหาเร่งด่วนด้านที่อยู่อาศัยจำนวน ๒๖ ครัวเรือน แยกเป็นบ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม จำนวน ๒๓ ครัวเรือน และไม่มีส้วม จำนวน ๓ ครัวเรือน ดังนั้นเพื่อเป็นการ “ต่อยอด ขยายผล” ในการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัยให้มีสุขภาวะที่ดี มีสภาพแวดล้อมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ที่รอการขับเคลื่อนอีกจำนวน ๑๕๐ ครัวเรือน ที่ต้องมีการคัดกรองและให้ความช่วยเหลือต่อไป ตลอดจนในปี ๒๕๖๖ อำเภอเมืองลำปางมุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของเกษตรกรและอาชีพของประชาชนในพื้นที่อีกประการหนึ่ง เช่น กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำ

เพื่อการเกษตร และกิจกรรมส่งเสริมการตลาดของเกษตรกรและอาชีพของประชาชนในพื้นที่ จึงได้จัดทำ “โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของอำเภอเมืองลำปางอย่างยั่งยืน” ขึ้น (ภายใต้โครงการอำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ของ กระทรวงมหาดไทย

๒.๓ กลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินแผนงาน/โครงการ

๑) กิจกรรมหลักที่ ๑ กิจกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนของ อำเภอเมืองลำปาง และกิจกรรมหลักที่ ๒ ปรับสภาพและยกระดับที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และ กลุ่มเปราะบาง

๑.๑) ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง ที่ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย (บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม/ไม่มีส้วม หรือสภาพห้องส้วมไม่ถูกสุขลักษณะ) ร้อยละ ๒๐ ของจำนวน ๑๕๐ หลังคาเรือน (รอบการคัดกรองรอบที่สอง)

๑.๒) ประชาชนในหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรม

๑.๓) ภาคีเครือข่าย ๗ ภาคี เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันทำให้ช่วยประหยัด งบประมาณ ประหยัดบุคลากรของหน่วยงาน อันนำไปสู่ประโยชน์สุขของประชาชนเป้าหมายที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือ

กลุ่มเป้าหมาย : ได้แก่ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง (คนจนเป้าหมาย) จากข้อมูล Thai QM และจากข้อมูลการเก็บข้อมูลตามโครงการการพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำพื้นที่จังหวัดลำปางที่ใช้ฐานข้อมูล TPMAP ในค้นหาและ สอบทานข้อมูล ที่ค้นหาและsobทานโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงาน สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สว.อช.) โดยหน่วยบริหารและจัดการ ทุนวิจัยและนวัตกรรมด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

๒) กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมความเป็นอยู่ของเกษตรกรและอาชีพของประชาชนในพื้นที่

๒.๑) ประชาชนผู้ปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง

๒.๒) กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชนในพื้นที่ตำบลบ้านเป้า

๒.๓) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ตำบลทุ่งผาย

๒.๔) เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จ

๒.๕) ประชาชนในหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรม

๒.๖) ภาคีเครือข่าย ๗ ภาคี เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันทำให้ช่วยประหยัด

งบประมาณ ประหยัดบุคลากรของหน่วยงาน อันนำไปสู่ประโยชน์สุขของกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน และ เกษตรกรเป้าหมายที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือ

กลุ่มเป้าหมาย : ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ตำบลทุ่งผาย เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จตามฐานข้อมูลของสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง, กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน ในพื้นที่ในพื้นที่ตำบลบ้านเป้าตามฐานข้อมูลของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำปาง และประชาชนผู้ปลูก พืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปางตามฐานข้อมูลของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ เมืองลำปาง

๒.๔ ความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)

๕Ps	ด้าน	ประเด็น SDG
☒ People	คนและสังคม	☒ ๑. ขจัดความยากจน ☐ ๒. ยุติความหิวโหย ☒ ๓. สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ☐ ๔. การศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียม ☐ ๕. ความเท่าเทียมทางเพศ
☒ Prosperity	ความมั่งคั่งและการเติบโตทางเศรษฐกิจ	☐ ๗. พลังงานสะอาดและเข้าถึงได้ ☒ ๘. การเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงานที่ดี ☒ ๙. อุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐานและนวัตกรรม ☒ ๑๐. ลดความเหลื่อมล้ำ ☒ ๑๑. เมืองและชุมชนยั่งยืน
☒ Planet	สิ่งแวดล้อม	☐ ๖. การเข้าถึงน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค ☒ ๑๒. การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน ☒ ๑๓. รับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ☐ ๑๔. นิเวศทางทะเลและมหาสมุทร ☒ ๑๕. ระบบนิเวศบนบก
☒ Peace	สันติภาพและความสงบสุข	☒ ๑๖. สันติภาพและสถาบันที่เข้มแข็ง
☒ Partnership	หุ้นส่วนความร่วมมือ	☒ ๑๗. หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา

คำอธิบาย

โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของอำเภอเมืองลำปางอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ครอบคลุมทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้

ด้านประชากร (People) มีกิจกรรมปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเพื่อให้ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง (คนจนเป้าหมาย) มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน ให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและเพิ่มช่องทางการตลาด กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์ไว้สำหรับบริโภคและขายเพื่อเสริมรายได้ เป็นต้น

ด้านความมั่งคั่งและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Prosperity) มุ่งเน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ เพื่อสร้างมูลค่า ก่อเกิดรายได้ให้กลุ่มเป้าหมาย เช่น กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในการนำฟางข้าวมาบดอัด เพื่อลดการเผาและจำหน่ายเป็นรายได้เสริมจากการขายข้าว กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในการแปรรูปสับปะรดผลสดและใบสับปะรด เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) สอดคล้องกับกิจกรรมการส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ การลดการใช้สารเคมี ด้วยการทำปุ๋ยชีวภาพ

ด้านสันติภาพและความสงบสุข (Peace) กิจกรรมทุกกิจกรรมให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (ภาคีเครือข่าย ๗ ภาคี) และทุกระดับ ก่อเกิดความรัก ความสามัคคี ความปรองดอง อันจะนำไปสู่ความสันติของชุมชน สังคม และด้านหุ้นส่วนความร่วมมือ (Partnership) เป็นกิจกรรมที่สร้างการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงท้องถิ่น และคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นการสร้าง

ความเป็นเจ้าภาพร่วม ความเป็นจิตอาสา และความเสียสละ ทำให้ก่อเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานที่ผลลัพธ์ (Outcome) คือความอยู่ดีกินดีของประชาชน

๓. รายละเอียดการดำเนินงานโครงการ

๓.๑ ขอบเขตการดำเนินงาน / กิจกรรมสำคัญของโครงการ

กิจกรรมหลักที่ ๑ : กิจกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคความยากจนของอำเภอเมืองลำปาง

- วิธีดำเนินงาน :

๑. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
๒. ประชุมภาคีเครือข่าย ๗ ภาคี เพื่อวางแผน การดำเนินงาน
๓. ทำหนังสือเชิญหน่วยงาน องค์กร ภาคี ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้อง
๔. การจัดเวทีประชุมเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคความยากจนของอำเภอเมืองลำปางโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๕. การรวบรวมประเด็นการประชุมจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคความยากจนฯ นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ.) เมืองลำปาง และคณะทำงานภาคีเครือข่าย ๗ ภาคี เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๖. นำข้อเสนอแนะมาจัดทำเล่มแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคความยากจนฯ ของอำเภอเมืองลำปางเสนอต่อนายอำเภอเมืองลำปางเพื่อประกาศใช้เป็นลำดับต่อไป

- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :

๑. ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
๒. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง
๓. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
๔. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง
๕. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง
๖. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
๗. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดลำปาง (สวท.ลำปาง), สถานีวิทยุ อสมท ลำปาง และสำนักข่าวไทย ช่อง ๙ อสมท ลำปาง
๘. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๙. ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
๑๐. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง
๑๑. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
๑๒. บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด
๑๓. สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดลำปาง
๑๔. สมาองค์กรชุมชนจังหวัดลำปาง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.)
๑๕. คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอเมืองลำปาง
๑๖. คณะสงฆ์อำเภอเมืองลำปาง
๑๗. ภาคเอกชน
๑๘. ภาคประชาชนในพื้นที่

- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรมหลักที่ ๒ : กิจกรรมปรับสภาพและยกระดับที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง โดยการปรับปรุง/ซ่อมแซม/สร้าง บ้าน/ส้วม ของ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย (บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม/ไม่มีส้วม หรือสภาพห้องส้วมไม่ถูกสุขลักษณะ) ร้อยละ ๒๐ ของจำนวน ๑๕๐ หลังคาเรือน (รอบการคัดกรองรอบที่สอง) ตามฐานข้อมูล Thai QM

- วิธีดำเนินงาน :

๑. สํารวจข้อเท็จจริงตามฐานข้อมูล Thai QM และข้อมูล TPAMP ที่ค้นหาและสอบทานโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

๒. ประชุมภาคีเครือข่าย ๗ ภาคี เพื่อวางแผนและพิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือ

๓. ระดมทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปรับปรุง/ซ่อมแซม/สร้าง บ้าน/ส้วม ของ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

๔. ดำเนินการปรับปรุง/ซ่อมแซม/สร้าง บ้าน/ส้วม ของ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย

๕. ติดตาม ประเมิน และสรุปผลการดำเนินกิจกรรม

- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :

๑. ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง

๒. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง

๓. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๔. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง

๕. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

๖. สถานีวิทย์กระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดลำปาง (สวท.ลำปาง),

สถานีวิทย์ อสมท ลำปาง และสำนักข่าวไทย ช่อง ๙ อสมท ลำปาง

๗. ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

๘. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

๙. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)

๑๐. บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด

๑๑. สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดลำปาง

๑๒. สภาองค์กรชุมชนจังหวัดลำปาง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.)

๑๓. คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอเมืองลำปาง

๑๔. คณะสงฆ์อำเภอเมืองลำปาง

๑๕. ภาคเอกชน

๑๖. ภาคประชาชนในพื้นที่

- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๖๗๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรมหลักที่ ๓ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นอยู่ของเกษตรกรและอาชีพของประชาชนในพื้นที่
กิจกรรมย่อยที่ ๑ กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๑. โครงการขุดลอกห้วยทราย บ้านแพะหนองแดง ม.๓ ต.ทุ่งผาย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
 - กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งผาย
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ห้วยทราย บ้านแพะหนองแดง ม.๓ ต.ทุ่งผาย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๔๙๕,๐๐๐ บาท

๒. โครงการขุดลอกหน้าฝายบ้านต้นตอง ม.๕ ต.พิชัย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : ดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
 - กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : หน้าฝายบ้านต้นตอง ม.๕ ต.พิชัย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๔๙๕,๐๐๐ บาท

๓. โครงการขุดลอกลำห้วยแม่ซ่อฟ้า บ้านใหม่ ม.๑๓ ต.พิชัย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) จังหวัดลำปาง (งบแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนของประชาชน)
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ลำห้วยแม่ซ่อฟ้า บ้านใหม่ ม.๑๓ ต.พิชัย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๔. โครงการขุดลอกสระเก็บน้ำสาธารณะ บ้านมีงมกล ม.๑๗ ต.พิชัย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
 - กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : สระเก็บน้ำสาธารณะ บ้านมีงมกล ม. ๑๗ ต.พิชัย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๓๕๕,๐๐๐ บาท

๑๓

๕. โครงการขุดลอกลำเหมืองหังน้ำ บ้านหมาก ม.๓ ต.บุญนาพัฒนา อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน

- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) จังหวัดลำปาง (งบประมาณปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนของประชาชน)
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบุญนาพัฒนา

- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ลำเหมืองหังน้ำ บ้านหมาก ม.๓ ต.บุญนาพัฒนา อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๑๖๗,๐๐๐ บาท

๖. โครงการขุดลอกขยายสะพานหนองเมา บ้านนิคมเขต ๑๖ ม.๗ ต.บุญนาพัฒนา อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน

- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบุญนาพัฒนา

- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : สะพานหมาก บ้านนิคมเขต ๑๖ ม.๗ ต.บุญนาพัฒนา อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๔๔๐,๐๐๐ บาท

๗. โครงการขุดลอกลำเหมืองบ้านแม่เือง ม.๗ ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน

- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม

- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ลำเหมืองบ้านแม่เือง ม.๗ ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๒๓๗,๐๐๐ บาท

๘. โครงการขุดลอกหน้าฝายหลวง บ้านโป่งหลวง ม.๑๕ ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน

- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม

- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ฝายหลวง บ้านโป่งหลวง ม.๑๕ ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๔๘๐,๐๐๐ บาท

๙. โครงการขุดลอกลำห้วยแม่เพื่อง บ้านปง ม.๑๑ และบ้านสัก ม.๓ ต.บ้านเอื้อม
อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ต้นเงิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้า แม่เมาะ จังหวัดลำปาง
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ลำห้วยแม่เพื่อง บ้านปง ม.๑๑ และบ้านสัก ม.๓ ต.บ้านเอื้อม
อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๔๔๘,๐๐๐ บาท

๑๐. โครงการขุดลอกห้วยแม่ฮีบ บ้านทุ่งกล้วยใต้ ม.๑๒ ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง
จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ต้นเงิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้า แม่เมาะ จังหวัดลำปาง
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ห้วยแม่ฮีบ บ้านทุ่งกล้วยใต้ ม.๑๒ ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๔๔๘,๐๐๐ บาท

๑๑. โครงการขุดลอกตะกอนดินทรายบนทั้งบ้านแม่ฮ้าง หมู่ที่ ๔ ต.บ้านแลง อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ต้นเงิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : หน้าฝายห้วยโป่งบ้านแม่ฮ้าง หมู่ที่ ๔ ต.บ้านแลง อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๑๒๐,๐๐๐ บาท

๑๒. โครงการขุดลอกลำเหมืองเพื่อการเกษตร บ้านท่าซัว ม.๔ ต.บ่อแฮ้ว อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ต้นเงิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้า แม่เมาะ จังหวัดลำปาง
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแฮ้ว
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ลำเหมืองเพื่อการเกษตร บ้านท่าซัว ม.๔ ต.บ่อแฮ้ว อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๑๒๔,๐๐๐ บาท

๑๓. โครงการขุดลอกพร้อมขยายสระเก็บน้ำประจำหมู่บ้าน บ้านโชคชัย ม.๓ ต.นิคมพัฒนา อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- วิธีดำเนินงาน : สำรวจและดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
 - กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้า แม่เมาะ จังหวัดลำปาง
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : สระเก็บน้ำประจำหมู่บ้าน บ้านโชคชัย ม.๓ ต.นิคมพัฒนา อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๗๒๓,๗๐๐ บาท

กิจกรรมย่อยที่ ๒ การส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์

- วิธีดำเนินงาน :
 - ๑) ประชุมชี้แจงหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และวางแผนการดำเนินงาน
 - ๒) รวบรวมข้อมูลการปลูกพืชผักสวนครัว และวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำกิจกรรมส่งเสริม
 - ๓) ดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์และการจัดทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการเกษตรบำรุงพืชผักสวนครัว
 - ๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :
 - ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป้า
 - ๔) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำปาง
 - ๕) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง
 - ๖) สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง
 - ๗) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 - ๘) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
 - ๙) ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
 - ๑๐) ภาคเอกชน
 - ๑๑) ภาคประชาชนในพื้นที่
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : พื้นที่ ๓๓ ตำบล ในเขตพื้นที่ของ อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๓๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมย่อยที่ ๓ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน ตำบลบ้านเป้า

- วิธีดำเนินงาน :
 - ๑) ประชุมชี้แจงหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และวางแผนการดำเนินงาน
 - ๒) รวบรวมข้อมูลด้านการตลาดของ กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำกิจกรรมส่งเสริม
 - ๓) ดำเนินการส่งเสริมด้านการตลาด เพิ่มช่องทางการตลาด เช่น การขายของผ่าน

๓๖

ช่องทาง Online การหาแหล่งตลาดในทุกระดับ เป็นต้น

๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

- **หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :**

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลบ้านเป้า
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป้า
- ๔) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำปาง
- ๕) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง
- ๖) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๗) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
- ๘) ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- ๙) สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง
- ๑๐) หอการค้าจังหวัดลำปาง
- ๑๑) บริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคีลำปาง (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
- ๑๒) ภาคเอกชน
- ๑๓) ภาคประชาชนในพื้นที่

- **พื้นที่ดำเนินงาน :** ต.บ้านเป้า อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

- **งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม :** ๒๔๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมย่อยที่ ๔ การส่งเสริมการบดอัดฟางข้าวลดการเผา ตำบลทุ่งผ่าย

- **วิธีดำเนินงาน :**

- ๑) ประชุมชี้แจงหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และวางแผนการดำเนินงาน
- ๒) รวบรวมข้อมูลพื้นที่ในการทำของเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการบดอัดฟางข้าวลดการเผา
- ๓) ดำเนินการส่งเสริมการบดอัดฟางข้าวลดการเผา
- ๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

- **หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :**

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
- ๒) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลทุ่งผ่าย
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งผ่าย
- ๔) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำปาง
- ๕) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง
- ๖) สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง
- ๗) สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
- ๘) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๙) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
- ๑๐) ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- ๑๑) สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง
- ๑๒) บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด
- ๑๓) ภาคเอกชน
- ๑๔) ภาคประชาชนในพื้นที่

๓๗

- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ต.ทุ่งผ่าย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
- งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๒๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมย่อยที่ ๕ การส่งเสริมการแปรรูปและผลสดสับประรด ตำบลบ้านเสด็จ

- วิธีดำเนินงาน :

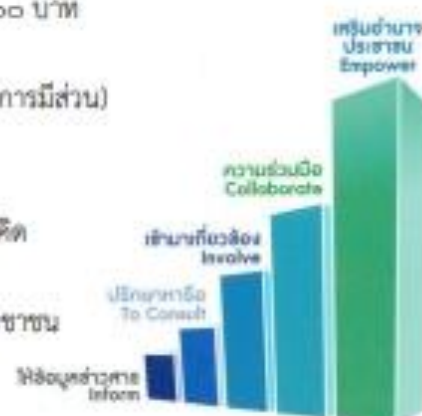
- ๑) ประชุมชี้แจงหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และวางแผนการดำเนินงาน
- ๒) รวบรวมข้อมูลพื้นที่ในการทำไร่สับประรดของเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปและผลสดสับประรด
- ๓) ดำเนินการส่งเสริมการแปรรูปและผลสดสับประรด/การลดต้นทุนการผลิต
- ๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

- หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน :

- ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองลำปาง
 - ๒) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลบ้านเสด็จ
 - ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จ
 - ๔) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำปาง
 - ๕) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง
 - ๖) สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง
 - ๗) สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
 - ๘) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 - ๙) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
 - ๑๐) ศูนย์การศึกษา ลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
 - ๑๑) สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง
 - ๑๒) ภาคเอกชน
 - ๑๓) ภาคประชาชนในพื้นที่
- พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน : ต.บ้านเสด็จ อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
 - งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม : ๒๐,๐๐๐ บาท

๓.๒ รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (ไประยะระดับการมีส่วนร่วม)

- ☒ ระดับ ๑ เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร
- ☒ ระดับ ๒ เป็นการปรึกษาหารือร่วมกับภาคี
- ☒ ระดับ ๓ เป็นการเชิญภาคีเข้ามาเกี่ยวข้องในการร่วมคิด
- ☒ ระดับ ๔ เป็นการเข้าร่วมดำเนินโครงการร่วมกัน
- ☒ ระดับ ๕ เป็นการบูรณาการร่วมกันเพื่อเสริมพลังประชาชน

๓.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

กิจกรรมหลักที่ ๑ กิจกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคาความยากจนอำเภอเมืองลำปาง เป้าหมาย (Objective)

- อำเภอเมืองลำปางมีแผนยุทธศาสตร์ในการจัดปัญหาคาความยากจนในระดับสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

ตัวชี้วัด (Key Result)

- แผนยุทธศาสตร์ในการจัดปัญหาความยากจนในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)

ผลลัพธ์ (Outcomes)

- กลุ่มเป้าหมายคนจน กลุ่มเปราะบางได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และทั่วถึงครอบคลุมประเด็นปัญหา
- กลุ่มเป้าหมายมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ในสังคมที่อบอุ่น มั่นคง
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแผนดังกล่าวใช้เป็นแนวทางการทำงานด้านการแก้ไข ปัญหาความยากจนของอำเภอเมืองลำปาง

กิจกรรมหลักที่ ๒ ปรับสภาพและยกระดับที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง เป้าหมาย (Objective)

- กลุ่มเป้าหมายตามข้อมูลในระบบ ThaiQM และข้อมูล TPAMP ที่ค้นหาและสอบทาน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ตัวชี้วัด (Key Result)

- ที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง ได้รับการปรับสภาพและยกระดับ ร้อยละ ๒๐ ของจำนวน ๑๕๐ หลังคาเรือน (รอการคัดกรองรอบที่สอง)

ผลลัพธ์ (Outcomes)

- กลุ่มเป้าหมายมีสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและปลอดภัย
- กลุ่มเป้าหมายมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ในสังคมที่อบอุ่น มั่นคง

กิจกรรมหลักที่ ๓ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นอยู่ของเกษตรกรและอาชีพของประชาชนในพื้นที่ กิจกรรมย่อยที่ ๑ กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร**เป้าหมาย (Objective)**

- แหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรในพื้นที่อำเภอเมืองลำปางสามารถกักเก็บและระบายน้ำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด (Key Result)

- ร้อยละ ๕๐ ของแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรในพื้นที่อำเภอเมืองลำปางที่ประสบปัญหา ได้รับการขุดลอก (แหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรในพื้นที่อำเภอเมืองลำปางที่ประสบปัญหา มีจำนวน ๑๓ แห่ง)

ผลลัพธ์ (Outcomes)

- เกษตรกรมีน้ำสำหรับทำการเกษตรได้อย่างเพียงพอตลอดทั้งปี
- การระบายน้ำของคลอง สระ ห้วย ในฤดูฝนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

กิจกรรมย่อยที่ ๒ การส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์**เป้าหมาย (Objective)**

- ครัวเรือนของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง เป้าหมาย ได้รับการส่งเสริม การปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์

ตัวชี้วัด (Key Result)

- ร้อยละ ๕๐ ของครัวเรือนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง เป้าหมาย ปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์

ผลลัพธ์ (Outcomes)

- ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง เป้าหมาย ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ จากการปลูกพืชผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์
- ได้พืชผักสวนครัวที่ปลอดภัยและมี สุขภาพร่างกายแข็งแรง

กิจกรรมย่อยที่ ๓ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน ตำบลบ้านเป่า**เป้าหมาย (Objective)**

- กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน ในพื้นที่ตำบลบ้านเป่ามีช่องทางการตลาดเพิ่มมากขึ้น และตัวผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนา

ตัวชี้วัด (Key Result)

- ร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน ในพื้นที่ตำบลบ้านเป่ามีช่องทางการตลาดเพิ่มมากขึ้น และตัวผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนา

ผลลัพธ์ (Outcomes)

- กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน ตำบลบ้านเป่ามีรายได้เพิ่มมากขึ้น
- ผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน สามารถจำหน่ายได้อย่างรวดเร็วและหลากหลายช่องทาง

กิจกรรมย่อยที่ ๔ การส่งเสริมการบดอัดฟางข้าวลดการเผา ตำบลทุ่งผาย**เป้าหมาย (Objective)**

- แปลงนาข้าวในพื้นที่ตำบลทุ่งผายได้รับการส่งเสริมการบดอัดฟางข้าวลดการเผา

ตัวชี้วัด (Key Result)

- ร้อยละ ๕๐ ของแปลงนาข้าวในพื้นที่ตำบลทุ่งผายได้รับการส่งเสริมการบดอัดฟางข้าวลดการเผา

ผลลัพธ์ (Outcomes)

- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวตำบลทุ่งผายมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายฟางอัดก้อน
- ลดฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) จากการเผาฟางข้าว

กิจกรรมย่อยที่ ๕ การส่งเสริมการแปรรูปใบและผลสดสับประรด ตำบลบ้านเสด็จ**เป้าหมาย (Objective)**

- สับประรดในพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จได้รับการส่งเสริมการแปรรูปใบและผลสดสับประรด

ตัวชี้วัด (Key Result)

- ร้อยละ ๒๐ ของสับประรดในพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จมีการแปรรูปใบและผลสดสับประรด

ผลลัพธ์ (Outcomes)

- เกษตรกรผู้ปลูกสับประรดตำบลบ้านเสด็จมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปสับประรด
- ลดฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) จากการเผาต้นสับประรด

๓.๔ ผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการ

ชื่อ-สกุล: นายอนุชา รัฐ สายเทพ

ตำแหน่ง: นายอำเภอเมืองลำปาง

โทรศัพท์: ๐๘๑-๘๖๓๙๔๓๐๕

อีเมล: mueanglampang2021@gmail.com

สังกัด: ที่ทำการปกครอง อ.เมืองลำปาง

โทรศัพท์: ๐๕๔-๒๑๓๓๐๒๑๐

Line ID ๐๘๑๘๖๓๙๔๓๐๕

๒๐

ชื่อ-สกุล: นายภูวศิร ชุนโชณสถาพร
 ตำแหน่ง: ปลัดอำเภอเมืองลำปาง
 โทรศัพท์: ๐๘๔-๖๑๒๓๕๔๕๕
 อีเมล: mueanglampang2021@gmail.com

สังกัด: ที่ทำการปกครอง อ.เมืองลำปาง
 โทรศัพท์: ๐๕๔-๒๑๓๗๐๒๑๐
 Line ID: ๐๘๔๖๑๒๓๕๔๕๕

ชื่อ-สกุล: อ.ดร.ดวงใจ พุทรวงศ์
 ตำแหน่ง: ผู้ช่วยอธิการบดีด้านบริการวิชาการ
 โทรศัพท์: ๐๘๖-๓๓๖๘๘๕๕๕
 อีเมล: duangjaipille@yahoo.com

สังกัด: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 โทรศัพท์: -
 Line ID: -

๒๐๓

ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)
พื้นที่ดำเนินการ : อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ชื่อโครงการ โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของอำเภอเมืองลำปางอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย (Objective) ยกระดับคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง ตามระบบ Thai QM ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและกลุ่มอาชีพให้ดีขึ้น

ตัวชี้วัด (Key Result) ๓. แผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาค่าความยากจนของอำเภอเมืองลำปาง จำนวน ๓ แผน

๒. ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง มีสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและปลอดภัย ร้อยละ ๒๐ ของจำนวน ๓๕๐ ครัวเรือน

๓. เกษตรกรและกลุ่มอาชีพมีรายได้จากอาชีพเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๓๐

แบบฟอร์มการยืนยันสถานะ*

ข้าพเจ้า (นาย นาง นางสาว) นามสกุล

อาศัยอยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ บ้าน.....

ตำบล อำเภอ..... จังหวัดลำปาง

สถานะในครัวเรือน ☐ เจ้าของบ้าน ☐ คู่สมรสเจ้าของบ้าน ☐ ผู้อาศัย
 ☐ บุตร/ธิดาเจ้าของบ้าน ☐ พ่อแม่เจ้าของบ้าน ☐ อื่นๆ.....

ตามที่ ชื่อของข้าพเจ้าได้ปรากฏใน รายชื่อ “**คนจนเป้าหมาย**” ที่ต้องรับการสำรวจตาม**โครงการพัฒนาและขยายระบบสนับสนุนการแก้ไขปัญหาคะยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ** พื้นที่จังหวัดลำปาง ที่ดำเนินการโดยนักวิจัยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง นั้น

ข้าพเจ้าขอยืนยันสถานะว่า ข้าพเจ้า

- ☐ ไม่มีสถานะยากจน ตามที่ปรากฏในรายชื่อ จึงไม่ขอรับการสำรวจภายใต้โครงการวิจัยดังกล่าวนี้
- ☐ ยากจน แต่ไม่ขอรับการสำรวจ ภายใต้โครงการวิจัยดังกล่าวนี้

ลงชื่อ ผู้ให้ข้อมูล (ผู้ยืนยันสถานะ)
 (.....)

ลงชื่อ ผู้รับรองการยืนยันสถานะ
 (.....)

ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่บ้าน.....

ลงชื่อ พยาน
 (.....)

ตำแหน่ง..... ผู้จัดเก็บข้อมูลในพื้นที่

* หมายเหตุ: การยืนยันสถานะในครั้งนี้ เป็นเพียงการยืนยันเจตจำนงในโครงการวิจัย การพัฒนาและขยายระบบสนับสนุนการแก้ไขปัญหาคะยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปางเท่านั้น จะไม่เกี่ยวข้อง หรือมีผลใดๆ ต่อระบบการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.ของสำนักงานพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานใดๆ

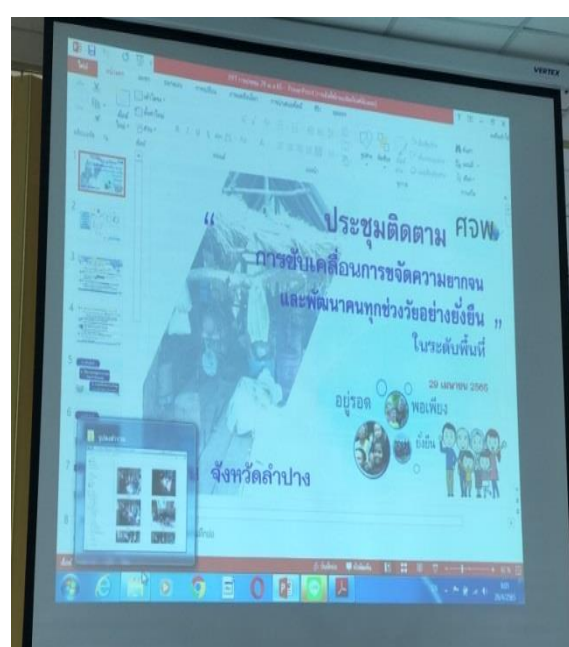

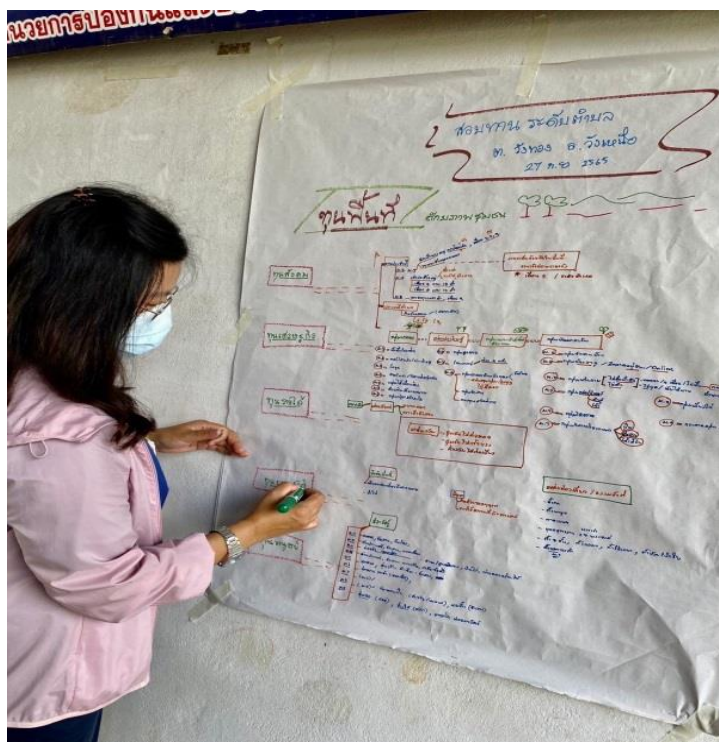
พื้นที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดสปป.

หมู่ที่.....หมู่บ้าน/ชุมชน.....จำนวนทั้งสิ้น.....ครัวเรือน

[illegible]

ภาพประกอบ

กิจกรรมเวทีชี้แจงเครื่องมือใช้ เพื่อในการเก็บแบบสอบถาม

กิจกรรมเวทีสอบทานระดับตำบล

กิจกรรมลงพื้นที่ติดตาม

แบบสอบถามและ "คนจนกลุ่มเป้าหมาย"

→ 13

→ 13 A

FILM NEGATIVE

CNVFILM FF1

23

CANVA STORIES

→ 14

→ 14 A

FILM NEGATIVE

CNVFILM FF1

23

CANVA STORIES

CNVFILM FF1

23

CANVA STORIES

CNVFILM FF1

23

CANVA STORIES

กิจกรรมเวทีสอบทานระดับอำเภอ

OM 1 โครงการ การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอก เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจน พื้นที่อำเภอดิน จังหวัดลำปาง ด้วยโมเดลแก๊จน สมุนไพร

"Maemok Herbal Valley : แม่มอกแดนสมุนไพร"

กิจกรรมสืบค้น
สังเคราะห์ และสร้าง
ชุดความรู้ด้านพืช
สมุนไพรของ
หมอพื้นบ้าน

การยกระดับการบริหาร
จัดการกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนสหกรณ์การ
เกษตรสมุนไพรแม่มอก

ส่งเสริม
กลุ่มอาชีพ

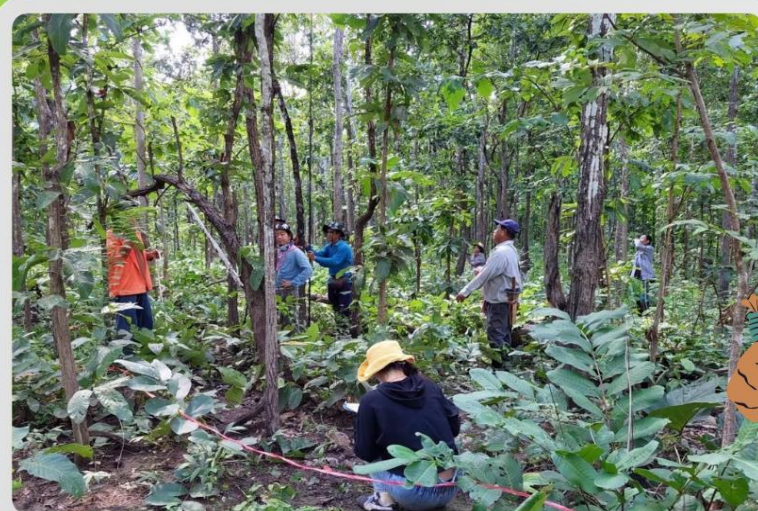
OM 2 โครงการ การแก้ไขปัญหาคาความยากจนด้วย ป่าชุมชนในอำเภอเต็น จังหวัดลำปาง

การจัดทำธรรมนูญป่าชุมชน

การเตรียมข้อมูลป่าชุมชนเพื่อ
ยื่นโครงการคาร์บอนเครดิต

OM 3 การพัฒนาโมเดลเกษตร อำเภอเด่น จังหวัดลำปาง ด้วยกิจกรรม Quick win

ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ

กิจกรรมปลูกผักสวนครัว

กิจกรรมเลี้ยงปลาตก

กิจกรรมส่งเสริม
การปลูกถั่วเหลือง

ผลิตภัณฑ์น้ำเต้าหู้

กิจกรรมแปรรูปจากถั่วเหลือง
เพื่อทำน้ำเต้าหู้

การเพาะเลี้ยงไส้เดือนดิน
เพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์